Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېنوا انټرنیټ پاڼي دلیکول داکټرصبورالله سیاه سنګ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهید سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او یا د هغوی د پښو د پَلونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه یوه ژوره او هر اړخیزه څېړنه را اخیستې او تر اوسه ډیرې پټې او نا ویل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د یو شمیر مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې یې په خپله د پام وړ دي او ښایي د راتلونکو پـَلـټنو او څېړلو لپاره لاره پرانیزي.د ده ترڅنګ دغه څېړنه د هیواد د اوسني تأریخ یوه تیاره برخه روښانه کوي چې پښتو ژباړه یې تاسي ته ښاغلی رحمت اریا وړاندي کوي . سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هېڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپالنې او هېوادپالنې کې شک او شوپیان ولري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د هیواد د ولسپالو لیکوالانو په ډله کې ډاکټرصبورالله سیاه سنگ چې کله ناکله د حجرالاسود په نامه هم لیکنې کوي هغه لیکوال، شاعر او څېړونکی دی چې لیکنې او څیړنې یې د افغانستان او سیمې په خپرونو کې د ډیرو کسانو پام ځان ته را اړولی اود هغه ترڅنگ یې په فارسي � دري ژبه د پښتنو شاعرانو، لیکوالانو او پښتني ولسي فرهنگ په پېژندنه کې ډیرې لیکنې کړې دي. له هغې ډلې څخه د ارواښاد ملنگ جان په پیژندنه او هیوادپالنه کې د هغه ژوره څیړنه ده .

د ډاکټر صبورالله سیاه سنگ د لیکنو یوه غوره برخه دا ده چې له هرډول ژبني تصعب او لنډپارۍ څخه لیرې ده او د یوه رښتوني افغان لیکوال په توگه یې ملي او ولسي دریز راڅپل کړی دی.

داکټرصبورالله سیاه سنگ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهید سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او یا د هغوی د پښو د پَلونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه یوه ژوره او هر اړخیزه څیړنه را اخیستې او تر اوسه ډیرې پټې او نا ویل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د یو شمیر مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې یې په خپله د پام وړ دي او ښایي د راتلونکو پَـلټنو او څیړنو لپاره لاره پرانیزي. د ده ترڅنگ دغه څیړنه د هیواد د اوسني تأریخ یوه تیاره برخه را روښانوي. سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هېڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپانې او هېوادپالنې کې شک او شوپیان ولري .

دغه څیړنه د نوموړي گوند له مشرانو سره د مرکې، په دغه اړوند د یو شمیرلیکل شویو کتابونو او د نورو کسانو د سترگو د لیدلی حال پرنبسټ ولاړه ده چې لوستونکی کرار کرار یوې منطقي پایلې ته ورنیږدې کوي .

دا څیړنه د یوې رواني لړۍ په ټوگه خپریږي او څرگنده نه ده چې لړۍ به یې څومره اوږده شي خو تر دمگړۍ ۷ برخې یې په پارسي ژبه چمتو او د کابل ناتهـ په ویب پاڼې کې په پرله پسې ټوگه خپره شوې ده او تاسو ښاغلي لوستونکي به هم بینوا ویب پاڼه گام په گام ددغې څیړنې په پښتو شوې برخې کې خبروساتي .

ما ښاغلي داکټرصبورالله سیاه سنگ ته د ټیلفون او بریښنا لیک له لارې خبر ورکړ چې غواړم دغه څیړنه په پښتو را وژباړم او نوموړي په ډیرې خوښۍ او ورین تندي له ما سره د هرډول همکارۍ ژمنه هم وکړه. ددې ترڅنگ له خپل افغان هیواد وال ښاغلي ایشورداس څخه چې د کابل ناتهـ د ویبپاڼې چلوونکی دی مننډوی یم. زه د بینوا د ویب پاڼې په استازیتوب ښاغلو داکټرصبورالله سیاه سنگ حجرالاسود او ایشورداس ته کور ودانی وایم.

رحمت آریا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی برخه

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پړوالي یا نه پړوالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي .

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوریدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو .

همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي

۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸

پته:

Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

5020882 (306) 1او 1 (306) 5438950 د ټیلفون شمیره:

تر وروستۍ ګولۍ

نن د داؤد خان او دهغه د کورنۍ له وژنې څخه څه ناڅه دیرش کاله تیریږي. که هغه ژوندی وای نو د جولای په اتلسمه نېټه به نهه نوي کلن وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام الدين (د افغانستان د پرون ورځې د کماندو افسر اود اروپا په کوم گوټ کې غلی ناهیلی ننی جنرال) هرکله چې د خپل لاس ټپ ته گوري نو د ۱۹۷۸زکال د اپریل د اته ويشتمې خونړۍ پيښې ته يې پام را وا وړي او د داؤد خان وروستنۍ خبرې يې له ډيرې نيږدې ترغوږونو شي چې :

)پرته له خدايه بل چا ته نه تسليمېږم او ترخپلې وروستې گولۍ به وجنگيږم(

دا کومه هېښنده خبره نه ده. که د امام الدين پرځای هرڅوک وای نو د ژوند تر وروستۍ سلگۍ پورې به يې د محمد داؤود لاندې وروستۍ خبرې نه وای هيرې کړې :

� 'اوس واک د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند په ولکه کې د ی، نوباید تـسلیم شـئ!

-تا دا امر له چا راوړی؟

-د قادر له پلوه

-پرته له خدايه بل چاته نه تسلېمېږم او ترخپلې وروستۍ گولۍ به وجنگیږم'

زما نـوم امـام الـــديـن دی

عبدالکريم ميثاق (د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند له بنسټ ايښودونکو او د سياسي بيرو غړی/د ماليې وزير، کېسه لېکونکی او څېړونکی) وايي:

"پوښتنه دا وه چې داؤد خان دې ژوندی وساتل شي يا دې ووژل شي؟ د مرکزي کميټې يو شمير غړو ويل چې ژوندی دې وساتل شي او وَژنه يې تأريخي پازوالي 'مسوؤليت' لري، ښه به دا وي چې راډيو ته دې راوستل شي او ودې وايي چې اخيستل شوی گام سم دی، زه د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک گوند دغه را اوچت شوی گام منم، بلې ډلې ويل چې دا به په خپله يوه تأريخي تيروتنه وي. کله چې وگړي د داؤد خان غبړ واوري ښايي د هغه په گټه پاڅون و کړي او اوسنی پاڅون به درې ورې شي. په دغوبنسټيزو وړانديزونو کې دوه وو تنو تر نورو ډيرې خبرې کولې، يو يې دستگيرپنجشيری او بل يې ببرک کارمل وو .

يو صاحب منصب چې له لاسه يې وينې راڅڅېدلې راغی او د مرکزي کمېټې د غړو مخې ته سلامي شو او ويې ويل " زما نوم امام الدين او د گوند غړی يم. ارگ ته دننه تللای وم. د گلخانې [ماڼۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل: له دې چې واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيگ گوند ته ليږدول شوی، دا ستا دنده ده چې ځان را تسليم کړئ. يوه لور يې ورسره وه. عبدالاله [د سروزيرمرستيال او د بهرنيو چاروزير]هم ورسره وو. داؤود خان پرما ډزې وکړې. کله چې ډزې يې وکړې، زما لاس يې را ټپي کړ. په دغه شيبه کې لورېې مخې ته ور ودريدله او ورته ويې ويل چې ډزې مه کوه، که ته ډزې وکړئ هغه هم ډزې کوي. [امام الدين] وويل چې په دغې شيبې کې داؤود پر خپلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور هم ډزې وکړې. نو په دغه وخت کې ما هم خپل کلاشنیکوف را واخیست او ډزې مې پرې وکړې او ټول مې له یوې مخې له منځه یووړل. " ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼې، افغانستان په شلمې پیړۍ کې/ افغانستان در قرن بیستم: ۱۹۰۰-۱۹۶۹ د بي بي سي له ټولګو څخه . ظاهرطنین ۲۰۰۵

ستیا......؟

دستګیرپنجشیری (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/د ښوونې او روزنې وزیر،شاعر،لیکوال او څیړونکی) د پورتنیو خبرو په اړه سر تر پایه بل ډول خبره کوي :

د افغانستان د خلق د ډیموکراتیکې ټولنې د مشرانو د نیولو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نُور احمد نـُور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبرد خاورو د سپارلو او د مړي د لمانځنې د کست په ثبت او ویشنې بوخت ول. کله چې د راډیو افغانستان له لارې یې د سیاسي دفترد غړو د نیول کېدلو خبر واورېده نو سلیمان لایق اوبارق شفیعي په خپل سر پولیس ته ولاړل او ځانونه یې پولیس ته ور وسپارل خو کریم میثاق او نـُوراحمد نـُور ځانونه د یوه ګوندي کارګرپه کور کې پټ کړي ول. له دې امله د کریم میثاق خبره د هغه په کتاب "افغانستان په شلمه پیړۍ کې / در قرن بیستم" سمه او پرځای نه ده .

سیاه سنګ: ستاسو د سترګو لیدلی حال څه دئ؟ امام الدین چیری راغی اوڅه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل ګزارش یې نورمحمد تره کي ته وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته بولنده 'قومانده' ورکړه چې پر افسرانو، سرتیرو او ان د خپلې کورنۍ پرغړو دې ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخیزه اور بل شو .

همداشان، امام الدین زیاته کړه چې : سردار داؤد ته مې وویل چې " واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدول شوی او باید را تسلیم شـئ." داؤد وویل چې " کمونیستانو ته نه تسلیمیږم" او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. موږ هم ووهل او [ستیا] موکړل" جنرال کټ مټ د [ستیا] اصطلاح په کار یووړه. په یاد مې دي چې ویې ویل "ستیا مو کړل ."

سیاه سنګ: " ستیا...؟ " [ستیا] څه مانا لري؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" ګومان کوم دا هندي یا اردو اصطلاح ده .

سیاه سنګ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړم باید ووایم چې د امام الدین له خولې د "ستیا" (۱) د اصطلاح په اوریدلو یوه ډیره ناوړه پوښتنه مې په فکر کې را ژوندۍ کیږي: د همدغې پوښتنې له امله غواړم پوه شم چې امام الدین د افغانستان له کوم ګوټه دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشيرى: هغه د لوګر دى. د لوګر له پښتنو څخه. ښايي د هماغه ځاى د وګړو په منځ کې د"ستيا" د اصطلاح کارَول دود وي. خو زه سم نه پوهيږم.

سياه سنګ: امام الدين د ګوند له کومې څانګې څخه وو؟

پنجشيرى: هغه خلقى وو او د خلق د پوځي څانګې له خوا يې له حفيظ الله امين سره اړيکه درلودله .

سياه سنګ: ستاسو دوينا پربنسټ امام الدين نه کلاشنيکوف را پورته کړى او نه يې د داؤد خان او نه يې د هغه د کورنۍ پرمخ ډزې کړي دي؟

پنجشيرى: کټ مټ همداسې ده. امام الدين نشواى کولاى کلاشنيکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه ټپي وو. له هغه سره وسله وال سرتيري ول، کله چې هغوى وليدل چې داؤود او زوى يې ډزې کوي نو هغوى هم په ډزو پيل وکړ . له همدې امله ده چې امام الدين وايي " موږ هم ووهل او ستيا مو کړل"

سياه سنګ: امام الدين او د هغه وسله والو ملګرو د دغسې په پټو سترګو وژنې د اور امر له چا تر لاسه کړى وو؟ د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ د برخليک په اړه د ګوند سرمشريزې ډلې څه ويل؟ ستاسو نظر څه دى؟

پنجشيرى: د کابل ولايت د زندان د پوښتنو او پلټنو له څانګې څخه راډيو افغانستان ته د نور محمد تره کى، ببرک کارمل، ډاکټرشاه ولي، زما (دستګير پنجشيري)، سليمان لايق، بارق شفيعي، عبدالحکيم شرعي جوزجاني او حفيظ الله امين له لېږدولو وروسته ، د دندو وېشنه په دې ډول وشوه : تره کي، کارمل، لايق او ما د سياسي تبليغ دندو پازوالي په غاړه را واخيستله، حفيظ الله امين، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځي لارښوونې دندې په غاړې واخيستلې .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نور محمد تره کى او ببرک کارمل همغږي نه درلودله. تره کي د داؤود پر وژلو او کارمل د هغه پر ژوندي ساتلو ټينګار کاوه .

ما نورمحمد تره کي ته په ځواب کې وويل:" د ټولنيزې مبارزې تګلاره بايد سپکه و نه ګڼل شي او نه دې له پاڅون سره لوبه و شي." سليمان لايق چې د خپل ډير نيږدې ملګري او زوم د مړينې له امله په ژور ناورين کې ډوب وو، د محمد داؤود په اړه يې وويل " دا فرعون دې ووژل شي "

د تأريخ په دغسې يوې پرېکنده شيبې کې نورمحمد تره کي د انقلاب پوځي سرمشرېزې ډلې (حفيظ الله امين، عبدالقادر او اسلم وطنجار) ته لاندينۍ ځانګړې لارښوونه ور وليږله :

"که سردارمحمد داؤود اواړوند ه کسان يې د انقلاب له فرمان څخه سرغړاونه وکړي، د پاڅون والو په وړاندې وسلې ته لاس ور وړي او پرته له آړ يا شرطه د ګوند لارښوونو ته غاړه کښېـنږدي، نو زموږ وسله وال ځواکونه حق لري چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپل ځان او خپلواکۍ او انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پرسر شي او وسله پرځمکه کښیږدي، نو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په دغه حالت کې به د هیواد د قوانینو پربنسټ له هغوی سره د درنښت وړ او افغاني چلند وشي".

البته ، چې پورتنی متن په پښتو وو او ما(پنجشیري) په پارسي را وژباړه .

سیاه سنگ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انگلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځېنې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلودله. /.../ د ثبت او خپرونې د سټډیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد] کتوازی اود ستگیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنگي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترگو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، راننوتل .

د نېغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جگړن په رتبې یو افسر د دستگیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په ټگ راتگ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستگیرپنجشیري د راډیو په لویې خپرونکي خونې کې گام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترگې په لار وو .

نوموړی جگړن په بیړه راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانگړې توگه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وړاندیزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډیر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنـئ !

بیا ما ته لاربښوونه وشوه چې گرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلودله، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کتوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلې ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه ټبرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټگ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو ویني سپېنې او د پښتـنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارگ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

روزل شوي ستاسو ملګري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې لارښوونې وروسته، پنجشیری د مخابرې تر شا ودرید، لومړی یې یو حماسي شعر ولوست او وروسته یې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لارښوونه ورکوله. په دغې شیبې کې جګړن رفیع چې ډیر په قهر وو هغه یې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلویزیون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښین وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډیوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعیم او د هغوی د کورنۍ دیرش تنه ووژل شول او ارګ تسلیم شو. " حفېظ الله امین، وطنجار، پنجشیري، کټوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپیل کړه. دستګیرپنجشیري د ټولو پښتنو پرضد د شعار په ورکولو د حفیظ الله امین نشه ور خراپه کړه. هغه په قهرسو او پنجشیری یې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پیژندنه یا نه پیژندنه یوې خواته پریږدو، د دغې لیکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشیری: لومړی باید ووایم ......

-د لومړۍ برخې پای نوربیا......پاته لري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځ:

د افغانستان د علومو اکاډمۍ د پښتو د څلورټوکیز تشریحي قاموس په دریم ټوک کې چې په ۲۰۰۵زکال کې خپور شوی په ۱۷۲۲ پاڼه کې [ستي] د نسبتي ستاین نوم یا صفت په توګه په دریو مانا وو راغلی دی:

ستي: ۱. سوی [سوځېدلی]، کباب شوی. ۲.ساتي، سوتي، په هندوستان کې د جلال الدین اکبر تر زمانې پورې د هندوانو یو رسم وو چې د هغه پربنسټ به هندۍ میرمنې ځان ته اور اچاوه.

ستۍ : هغه هندوانۍ (ایندوه) چې د ستي له رسم سره سم ځان په هغه اور کې اچوي چې د میړه د سوځېدلو لپاره یې بل شوی وي. همدارسم اکبر منع کړ.

۲ .بي بي. ، میرمن.

۳ .هغه ښځه چې خپل سرد پلار په کاله کې سپین کړي .

داستۍ چې په اور سوځي مراد یې دا وي

زه په اور کې سوې ښه یم نه بې پته

رحمان بابا

د یادَونې وړ ده چې د ستي وییکی د ارواښاد ملنګ جان په شعرونو کې هم ډیرلېدل شوی دی

]رحمت آریا[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه څپرکی

سیاه سنگ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انگلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځینې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلوده. /.../ د ثبت او خپروني د سټدیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد] کټوازی اود ستگیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنگي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترگو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، راننوتل .

د نېغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جگړن په رتبې یو افسر د دستگیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تگ راتگ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستگیرپنجشیري د راډیو په لویې خپروونکې خونې کې گام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترگې په لار وو .

نوموړی جگړن په بیره راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانگړې توگه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وړاندیزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډېر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنـئ !

بیا ما ته لاربښوونه وشوه چې گرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلوده، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کټوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلي ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه ټبرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټگ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو وینې سپېنې او د پښتنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارگ کې روزل شوي ستاسو ملگري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربښوونې وروسته، پنجشيرى د مخابرې تر شا ودريد، لومړى يې يو حماسي شعر ولوست او وروسته يې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لاربښوونه وركوله. په دغې شيبې کې جګړن رفيع چې ډير په قهر وو هغه يې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلويزيون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښين وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډيوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعيم او د هغوى د کورنۍ ديرش تنه ووژل شول او ارګ تسليم شو. " حفيظ الله امين، وطنجار، پنجشيري، کتوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپيل کړه. دستګير پنجشيري د ټولو پـښتـنـو پرضد د شعار په ورکولو د حفيظ الله امين نشه ور خراپه کړه. هغه په قهرسو او پنجشيرى يې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پيژندنه يا نه پيژندنه يوې خواته پريږدو، د دغې لېکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دى؟

پنجشيرى: لومړى د تيروتنې له ويرې پرته بايد ووايم چې په يوشمير لانجپالو ويبپانو کې يوشمير سياسي لوبي هغه مهال رامنځ ته شوېدي دي چې سکيولار سياسي ګوندونه او ټولنې له تيرو او پخوانيو تيروتنو په زده کړې د هغوى د بيا سماونې لپاره د سياسي او ډله يز يووالي او د ملي او ډيموکراتيکو مورچلونو د جوړولو په موخه د يوبل ترڅنګ ګام ږدي او غونډې جوړوي. زه په دې ګروهن يم چې د دغسې په زهر لړلو ډنډورو د خپرولوموخه يوازې د پر مختګ لپاره په يوې چمتو ټولنې کې د ډيموکراتيک غورځنګ د لړۍ په وړاندې د خنډ له جوړولو پرته بله موخه نه لري او ګټه يې د طالبانو د غورځنګ، د ديورند د کرښې د دواړو خواوو بنسټپالو، د نيشه يې توکو د مافيا، نړيوالې ترهګرۍ او د ناتو د ځواکونو د اوږد مهاله شتون لپاره د پلمې له را مونډلو پرته بله څرګنده موخه نه لري. خو ستاسو لپاره زما څرګند ځواب درښتينو تأريخي واقعيتونو وَيَـنَـه ده :

لومړى: د کسانو نومونه او د "پوځي جامو" خبره

د غوايي د مياشتې په اوومه او له زندانه د خلاصېدلو په مهال سلطانعلي کشتمند او خيال محمد کتوازى له مونږ سره زندانيان نه ول.زما په ځان کې ملکي دريشي وه او پلنګي جامې مې په تن نه وې .

دويم: د جګړن د تګ او راتګ خبره

زما، د نورمحمد تره کي، ببرک کارمل او سليمان لايق امنيت د هوايي ځواکونو يوه ډګروال چې محمد کريم خان وردک نومېده، نيولى وو. د مشرتابه د ډلې له دغو غړو څخه هيڅ يويې د راډيو او ټلويزيون له ودانۍ څخه نه وو وتلي. له دې امله د" چا د تګ را تګ خبره په منځ کې نه وه."

که څه هم ببرک کارمل د راډيو له خپرونو وروسته د کبير رنجبر (د اوسنۍ ولسي جرګې د غړي) د پلار په کور کې د مشرتابه د ډلي د پټېدلو وړانديزوکړ؛ خو تره کي په پرېکنده ډول وويل: " يا به له پوځي ډلې سره يوځاى بريالي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږو او یا به په یوه مورچل کې وژل کېږو .په پای د پوځي بولندي یا قوماندې په سلا او مشورې د هوایي ځواکونو پوځي قرارګاه د خواجه رواش ګارنیزیون ته ولېږدول شوو .

هراتی قادر په پیاوړې مورال د بګرام، مزار اوشینډنډ د هوایي ډګرونو له ګارنیزیونونو سره په اړیکه کې وو. هغه د غوایي د اتمې په سهارنې سباوون د ریشخورد قطعې د بمبارد فرمان ولیږه او هغوی ته یې وویل چې یوازې سړک په نښه کړي او د ولس کورنو ته دې تاوان ور ونه رسېږي. قادر د پیلوټانو نومونه را اخیستل او له هغوی سره یې ټوکې کولې .

ټول درباریورې ترلي تاریخ لیکونکي او یاددښت لیکونکي چې غواړي په پاځون کې د شوروي د الوتکو د برخې اخیستلو د ډ نډورو د خپرولو له لارې ولس بې لارې کړي یوازې د پاکستان د پوځي سیاستوالو، ایراني اخوندانو، د عربي امارات د شیخانو او د هغوی د وُبا وَهـَلو تالي څټوپه ژرندو کې د نورو اوبوبـَّـهـَولو له موخې پرته بل څه په خپلې کځوړې کې نه لري .

دریم: له " حفیظ الله امین سره د شخړې تور "

د پاځون په شپې مې له امین سره هېڅ ډول شخړه نه درلودله ځکه چې د وسله وال ځواک د پوځي انډول تـَلـَه د هغه په ګټه وه. که نورمحمد تره کي ور ته اجازه ورکړې وای ما خو لا پرېږده چې په هماغه شپه به یې کارمل هم سوری سوری کړی وای .

څلورم: د" پشتون او تاجک سکالو "

زه نه پخوا او نه اوس د خپل یو موټي او نه بیلېدونکي هیواد د هېڅ یوه توکم دښمن نه وم. خو د زورواکی ، تـَبـَرنیـ برلاسیـ او د زور له لارې د واک د را خپلولو پرضد مې مبارزه کړې او کوم یې. زه ګروهن یم چې د ټولو تـَبـَرونو د عدالت غوښتنې هڅې به له سوله یزې لارې ژر یا په ځنډ کې د افغان هېوادالو د څرګند ډیموکراتیک ګډون یا هم له بلې لارې بریالیـ شي .

پینځم: د "وډکا د بوتلونو" تورلـګـــونه

د پورتـنیو تشو ډنډورو برخلاف ، نورمحمد تره کي ، حفیظ الله امین، محمداسلم وطنجار، خیال محمد کټوازي او ما نه یوازې دا چې د غوایي د اومې د پاځون بریا مو په ځښاک په ځانګړې توګه په وډکا نه ده لمانځلې، بلکه کله چې د غوایي په اومې نېټې د مازیګر په پینځو بجو له زندانه را خلاص شوو نو د غوایي د اتمې نېټې ترماښامه په ټول افغانستان کې د ډاډ وړ د ټیکاو تر راټینګېدلو پورې مورږ د یوه ځاځکي د ځښلو او د یوې مړې ډوډیـ د خوړلو لپاره وخت نه درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: بیا هم مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند دراپاڅېدنې او پوپنا کېدنې / ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخورا سپړنې ته راوگرځم له تاسو غواړم چې زما دغې تکراري پوښتنې ته ځواب راکړئ: آیا تاسو ډاډه یاست چې سلیمان لایق نورمحمد تره کي ته وویل چې " دغه فرعون دې ووژل شي." ؟

پنجشیری: هو ډاډه یم. بشپړ ډاډ لرم چې سلیمان لایق په څرگند ډول ویلي:" دغه فرعون دې ووژل شي "

پرما تور لگول کیږي

سلیمان لایق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/ شاعر، څېړونکی د راډیو تلویزیون وزیر) د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې په اړه بل ډول نظر لري.

سیاه سنگ: محمد داوؤد او کورنۍ یې د چا یا کوموکسانو په فرمان ووژل شوه؟

لایق: سرداراداؤود د چا د فرمان ، لارښوونې اویا ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وگورئ! لومړی کودتا وشوه، تر هغه وروسته ورته فرمان ولیږل شو چې تسلیم شئ، هغوی تسلېم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ولس پرې خبر دی. د څو تنو وَژنـَه .

سیاه سنگ: تاسو غواړئ وواياست چې محمد داؤود او کورنۍ یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: لومړی خو د دغې سکالو بنسټ باید راڅرگند شي. د افغانستان د خلق ډیموکراتېک گوند کودتا نه ده کړې. کودتا څو تنو ترسره کړه .

سیاه سنگ: ستاسو په وینا، دغه څو تنه څوک ول یا څوک دي؟

لایق: یو شمیر ځانغـوښتـونکو، ځانمنـنـونکو او د واک څوکیو ته تږیو کسانو چې غوښتل یې د واکمنۍ څوکۍ ، موټرو، ویسکي او لوړو دولتي پوړونو ځانونه ورسوي کودتا یې وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند په داسې یوه دریزکې راگیر شو چې کار له کاره تیر وو. د خلق اوپرچم ډلې اړې شولې چې د ځان د ساتنې لپاره دغه کودتا ومنې .

سیاه سنگ: کولای شـئ د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

لایق: زه ډارن نه یم اونه له راتلونکې څخه کومه ویره لرم. زړه ور یم او په زغرده وایم چې حفیظ الله امین او تره کي د دغې کودتاه پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنگ: تاسو څنگه زنداني شواست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: کله چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرانو د نیولو خبر د راډیو له لارې خپور شو نو له زندانه بهر یو شمیر ملګري دغې پایلې ته ورسېدل چې :" 'میثاق صاحب اولایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې شي او ځانونه دې دولت ته ور وسپاري". زه هم د ملګرو له سلا سره سم پولیسو ته ورغلم او ځان مې ور وسپاره .

زما لاسونه یې په هتکړیو را وتړل او په یوې کوشنۍ خونې کې واچولم. یو وردکی افسر راغی او په ډیرې قهرژلې توګه یې راڅخه وپوښتل " څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شې". وروسته له هر لوري د ډزو غږونه را خپاره شول. افسر دباندې ووت. څو شیبې وروسته زه هم له خونې دباندې دالان ته را ووتلم او غوښتل مې پوه سم چې څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولېد. هغه وویل:" څو شیبې نورهم صبر وکړه، راڅملوو یې ".

بیا مې ولېدل چې هماغه افسر بیرته راغی او په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې ډ ول زه له زندانه را خلاص سوم .

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیرډې ملګري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورګډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویـَونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارگ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت ځانگو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې گټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنگ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کېږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راڅخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډېر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي .

سیاه سنگ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لېرې کېږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپاڼو کې یوه لیکنه لړي اوسرلېک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د گلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لېکي "خیبرزموږ د مجاهدو وروڼو په لاس وژل شوی "

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترگو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده .

سیاه سنگ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د گلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده .

لایق: هو منلې یې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي .

سیاه سنگ: ستاسو له خبرو را څرگندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د گوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند ښادنامې په ځانگړې توگې د غوایي له کودتا را وروسته ډېرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډېر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له گوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکې کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولېکم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: اوس به بیرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤودخان څه ډول یو شخصیت وو؟

لایق :

د دویمې برخې پای

اخځ:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_74/President%20Daud%202.pdf

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

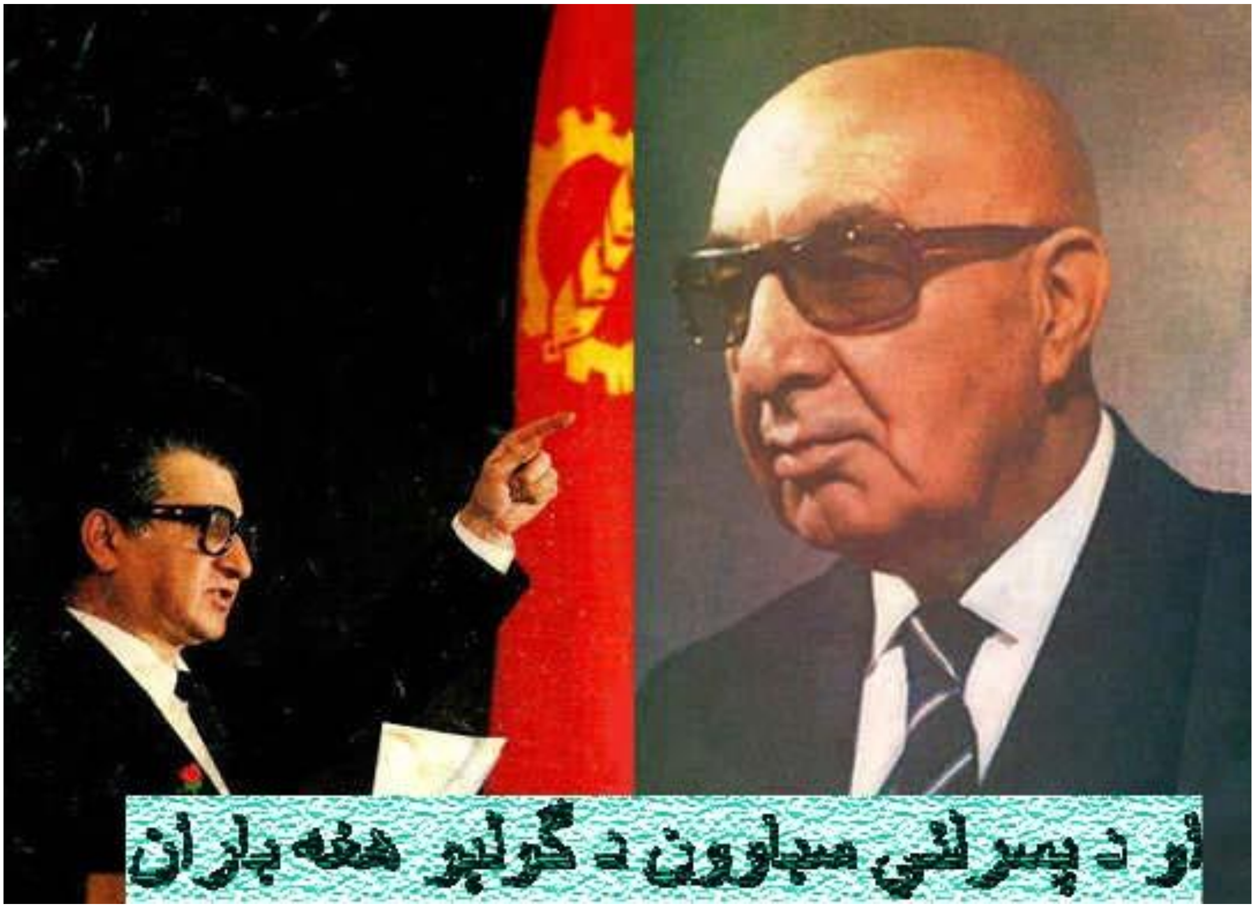

دریمه برخه

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنگ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملگري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورگډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویَونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارگ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانگو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې گټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنگ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کیږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راخخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډېر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي .

سیاه سنگ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لیږې کیږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپاڼو کې یوه لیکنه لري اوسرلیک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د گلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لیکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی "

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترگو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده .

سیاه سنگ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د گلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: هو منلې يې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي .

سیاه سنگ: ستاسو له خبرو را څرگندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د گوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند ښادنامې په ځانگړې توگې د غوايي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له گوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکې کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولېکم.

سیاه سنگ: اوس به بیرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤود خان څه ډول یو شخصیت وو؟

لایق: داؤود خان د شخصي تقوی لرونکی یو سړی وو. پرته له شکه چې هغه د افغانستان د سرلوړی او پرمختگ غوښتونکې وو او د شتمنی او پیسو له ټولولو سره یې هېڅ مینه نه درلودله. خو د داوؤد خان په ژوند کې تیاره اړخونه هم لېدل کیږي: دکتاتور وو او، هزاره گان یې نه خوښیدل. که چا د هغه ډاډ ترلاسه کړای وای نو د هغه هرډول کړنه سردارداؤود ته د منلو وړ وه، که پرچا بې ډاډه شوی وای نو څرگنده ده چې د هغه سړي ژوند ټول پو پنا کېده .

ببرک کارمل، رمزي او کرک

د سردار محمد داؤود وراره محمد عزیزنعیم د خپلې مور خبرې داسې په یاد راولي :

"مورمې پیښې په خپلوسترگو ولیدلې. د هغو پیښو لنډیز داسې دی : په وروستیو شیبو کې د [کمانډو] یو افسر ننوځي او داؤود خان ته وايي : "باید تسلیم سـئ . محمد داؤود خان پوښتنه کوي : " تاسو دغه امر د چا له خوا لرئ ؟ هغه ځواب ورکوي : " د قادر له پلوه." محمد داؤود خان وايي : " زه پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم او تر وروستی گولی جنگ ته چمتو یم"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا وو چې د دواړو خوا ترمنځ ګولۍ را و وربدلې چې په پای کې یې ارواښاد داؤود خان او د هغه د کورنۍ اولس تنه غړي د هغه د زامنو او دوه لونیو په ګډون ټولو د شهادت جامونه راپورته کړل .

له دغې پیښې وروسته د بریتانیا د بهرنیو چارو له وزارته د رمزي په نامه یو سړی چې د افغانستان په څانګې کې یې کار کاوه د خواخوږۍ لپاره زما لېدلو ته راغی او د هغه ترڅنګ یې را یاده کړه چې له خپل سفیر ښاغلي کرک څخه یې یو ګزارش تر لاسه کړی او په دغه ګزارش کې له ببرک کارمل سره د هغه د پیژندګلوی د کتنې خبره هم ویل شوې وه. د رمزي په وینا په ګزارش کې لیکل شوي ول: کارمل ویلي چې موږ د یوه سرته رسیدلي عمل په مقابل کې را ګیرپاتې شولو." (۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲٦ پاڼې : افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم : ۱۹۰۰ � ۱۹٦۹ د بي بي سي د راډیو له ټولګو څخه ، ظاهر طنین ۲۰۰۵) "

د زَړوکسانو په کورګي کې د یوې بوډۍ میرمنې خبرې

داؤود جنبش (لیکوال ، ژباړونکی او د بي بي سي د راډیو کارکوونکی) د : ولسمشر داؤود خان او کورنۍ یې څنګه ووژل شول تر سرلیک لاندې د محمدظاهرشاه د خور/ د محمدنعیم د ماندینې میرمن زُهرې له خولې راوړي چې:

په هغه ورځ [د اپریل ۲۸، ۱۹۷۸ ز، د غوایي اومه ۱۳۵۷ ل] نعیم خان نه وو. لونې مې په کورکې وې ، لمسیان ښوونځې ته تللي ول. زه د ویښتانو د جوړولو لپاره دباندې تللې وم. یو افسر راغی او په بیړه یې له ما وغوښتل چې ارګ ته ولاړه شم. د داؤود خان له زامنو سره یوځای د ګلخانې ماڼۍ ته ولاړو. داؤود خان په خپل دفتر کې د تیلفون له لارې له چا سره خبرې کولې. هماغلته کښېنستلو. الوتکو بمبارد را پیل کړ. ترماښامه دغه حالت دوام درلود .

کله چې بمباریو زور واخیست، داؤود خان وویل:" لاندیني پوړ ته ولاړسئ!" د را وتلو په مهال د ګلخانې د دروازې له اړخه د ګولیو اور را پیل سو. ګومان کوم ډزې په ارګ کې دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وو .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته او دهغه اته کلنه لمسۍ غزال (د عمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی یې بلې خونې ته راوړلې. ګولیو زما د دیارلس کلنۍ لمسۍ صفورا ټټر سورى سورى کړی وو. نظام [د داؤود خان زوم] وویل صفورا بې هوښه شوې خو حال یې ښه دی، خو کله چې له نیږدې یې ولېدله، هغه وژل شوې وه. صفورا زما د سترګو تر مخ ځان حق ته وسپاره. ماشومان د مور په غېږ کې هم خوندي نه ول. شیما د سردارصاحب داؤود خان ننږور /د میرویس میرمنې خپل دوه ماشومان په غېږ کې نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لګولې وه. کله چې له خونې راوتلم و مې لېدل چې دریواړه یې شهیدان شوي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرمېنه (زما او د نعيم لور)، عايشه (د داؤود خان معيوبه خور) چې له فزيکې ننگونو سره مخامخ وه او د له لاسه او پښو غورځېدلو کسانو په کراچۍ کې به گرځېدله ، زينب (زما خور/د داؤود خان ميرمن) ، شينکۍ او زرلښته (د سرداراداؤود خان لوڼې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او د هغه تر څنگ ودرېدلې .

ما په خپلو سترگو نه دي ليدلي، خو راته يې وويل چې چا له ليرې ځايه داؤود خان ته ويل : تسليم سه ! او هغه ورته ويلي ول : پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، نعيم خان، زينب، شينکۍ، خالد، ويس او عمر(د داؤودخان زامن)، نظام (د شاه محمودخان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چيان په موږ پسې راغلل او ويې ويل چې له خونو څخه را ووځـئ او که څوک را ونه وځي نو د خونې چتونه به پرې را ونړېږي . د را وتلو په مهال مې ولېدل چې د داؤود خان، نعيم خان او نورو مړي پرځمکه پراته ول .

زما پښه هم ټپي شوې وه. موږ يې روغتون ته ورسولو. هلته يې د لسو ورځو لپاره وساتلو بيا يې زندان ته بوتلو. خورشيد او توران (د سردارتيمورشاه ماشومان/ د نعيم خان لمسيان) په روغتون کې پاتې شول. گلالۍ (د عمر ميرمن/ د داؤود خان نښرور) سره له دې چې پښه يې ۷ گولېو ور سورۍ سورۍ کړې وه ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځې زموږ د کورنۍ او نږدې خپلوانو ۷۰ تنه و وژل شول. آيا وروسته له ۳۰ کالو به داسې يو څوک وموندل شي چې د وژل شويو آرامځای ومومي او د افغانستان د لومړي ولسمشر له قبرڅخه زيارت را جوړ کړي؟ "

سورسباوون

داکترعاصم د (د داؤود خان سياستونو، شخصيت او اندونو ته يوه کتنه / نگاهې به شخصيت،نظريات وسياستهای داؤود خان) د (ميزان د خپرندويې ټولنې له خپرونو ۲۰۰۱کال) د کتاب له ۲۹۲ تر۲۹۷ پاڼو کې د هما داؤود (د خالد ميرمن او د سردار محمد داؤود د نږور) د خبرو پربنسټ داسې ليکلي دي :

"د ديارلس سوه اوه پنځوسم لمريزکال د غوايي د مباشتې اوومه پنځنۍ 'پنجشنبې' ، د نورو ورځو په شان يوه عادي ورځ وه. د پسرلي مياشت وه او باران وَريده. په دوديز ډول د کورنۍ غړي هره د پنځنۍ ورځ د ماښام له خوا د داؤود خان په کور کې را ټولېدل. داؤود خان کورنيو ارزښتونو ته په ډيرې درندې سترگې کتل او ډير به خوښېده چې لږ تر لږه په اونۍ کې يوځل د کورنۍ غړي پريوه ټغرراټول شي او له يو بل سره په گډه ډوډۍ وخوري. د دغسې را ټولېدلو نوښت هغه رامنځ ته کړی وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هماغه ورځ د نورو پنځنیو ورځو په شان د کورنۍ د غړیو د را ټولېدلو تابیا په پام کې نېول شوې وه. کله چې د شوبلو د ډزو غږ را پورته شو، څه ناڅه د غرمې دولس بجې وې او میرمن هما داؤود په کورکې وه او گومان یې کاوه چې د غرمې د ډوډۍ د دودیز توپ غږ دی او کلکه پاملرنه یې ورته ونه کړه. د هغې زړه نه منل چې له همدغې شېبې وروسته به دا د کمونیستو کودتا چیانو د کودتا پیل وي .

اړوپیچ د سترگوپه رپ کې اوښتون موند. څو شیبې نه وې تیرې چې خالد له خپل کار ځای د تلویزیون له ودانۍ څخه کورته را ورسید او ویې ویل چې ټول دې ارگ ته ولاړ شي. کله چې د ویرې لمنه را څرگنده او پراخه شوه داؤود خان د ولسمشرۍ د دفترد مشراکبرخان په سلا او وړاندیز پریکړه وکړه چې د کورنۍ ټول غړي ارگ ته دننه را وغواړي .

میرمن هما وایي کله چې په موټرکې د داؤود خان له کوره تر ارگه ولاړه نو ډیره په اندیښنه کې ډوبه وه او ویې لېدل چې اړوپیچ د سترگو په رپ کې د اوړېدلو په حال کې دی. د مخ په ودې اړوپیچ په لېدلو یې اندیښنه لا زیاته شوه. کله چې له خپل خاوند او کوشني ماشوم سره د ارگ انگړ ته ننوتله نو ویې لېدل چې سرتیرو د تیارسۍ په حال کې په هرگوټ کې مورچلې نیولې دي. له دغو ټولو سره سره بیا هم دا نه پوهېدله چې خبره څه ده او د دغه بیړني اړوپیچ د را پارېدنې لامل څه وو .

د کورنۍ پاتې غړي چې له هرې خوا ورو ورو را رسیدل د ارگ د گلخانې د ماڼۍ په دویمې ودانۍ کې د ولسمشر د کار په دفترکې را ټول شوي ول او ارگ ته په راننوتلو د هغه څه د تیریدلو په لېدلو به هک پک پاتې کېدل چې په ارگ کې تیرېدل. که څه هم اړوپیچ ډیر کړکیچن شوی نه وو خو د نیږدې ماسپیښین شا او خوا وړاندیز وشو چې میرمنې او ماشومان دې له ارگه په موټرونو کې بهر و ایستل شي. د افغانستان د پخواني ټولواک خور او د ولسمشر داؤود خان ماندینې میرمن زینب دغه وړاندیز وغانده. دهغه د همدغې پریکړې پربنسټ نورو میرمنو هم خپل هوډ څرگند کړ او ټینگارېې وکړ چې د خپلو میړونو ترڅنگ به همدلته پاتې شي. په ځانگړې توگه د سردارمحمد داؤود خان زامنو ټینگار کاوه چې د پلار ترڅنگ به پاتې کیږي او نه غواړي چې هغه یوازې پرېږدي .

که څه هم د کورنۍ غړو ته څرگند خبرونه نه ورکول کېدل خو د هرې شیبې په تیریدلو خبره راڅرگندیدله او اوربدل کېدل چې دښمن د پرمختگ په حال کې دی او د ولسمشرد ماڼۍ نیول یې د خپلې موخې زړه ټاکلی دی .

په ډیرلنډ وخت کې ټیلفوني اړیکې وشلیدلې. له دې چې کودتا چیانو په آسانۍ کولای شوای د ودانۍ پاسنی پوړ په آسانۍ بمبارد کړي، د خونې د لوړوالي او د کړکیو د ډیروالي له امله دغه ځای خوندي نه وو نو پریکړه وشوه چې ټول دې کښتـني پوړ ته ولاړ شي. همداسې وشوه. د کورنۍ ټول غړي لاندیني پوړد ډوډۍ خوړلو لویې خونې ته راکښته کړای شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن هما وایي تر هغې شیبې پورې چې دا د داؤود خان د کار په دفتر کې وه څوک نه وو ټپي شوي. خو کله چې د کورنۍ غړي کښتني پوړ ته راکښته شول نو د کودتاچیانو یرغل لا زور واخیست. د دښمن په وړاندې د ولسمشرۍ د ساتونکي قطعې اتلواله مقاومت ورو ورو دړې وړې کېده، د دښمن د مردکیو او توغندیو ړندو چـَرو او ټوټو په ودانۍ کې دننه هرڅوک ټپیانول.

زما په ګومان لومړني چا چې ټپ واخیست او د سترګو په رپ کې مړ سو د سردارمحمد داؤود خان مشرزوی محمد عمر وو. د ارواښادې میرمن ګلالۍ داؤود د عبدالله خان ملکیار د لور پرځان اته ګولۍ لګېدلې وې. لورکۍ یې (غزال) په همدغې پیښې کې په ارګ کې شهېده شوه او بله ټپي لور یې په روغتون کې څو شیبې وروسته مړه شوه. که څه هم د سردار محمد نعیم خان پښه په ګولېو ټپي شوې وه خوله خپل پالیاله ورور سردارمحمد داؤود خان سره د سهارتر سباوون پورې ژوندی وو. وروسته له دې چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي قطعې پاتې برخه له نا چارۍ کودتاچیانو ته تسلیم شوه، کمونیستانو د شنه سهار په سپیده دم کې د ګلخانې د ماڼۍ دروازه پرانیستله او په لومړیو شیبو کې یې له داؤود خانه وغوښتل چې تسلیم شي خو هغه په ځواب کې وویل چې هېڅکله به د روسانو مریـیـو کمونیستانو ته تسلیم نه شي .

د امام الدین تر مشرۍ لاندې د وسله والو کودتا چیانو د ډلې او سردارمحمد داؤود خان ترمنځ ډزې پیل شوې چې په پای کې یې د هغه د کورنۍ یو شمیر راګیرشوي کسان یا ټپیان یا شهیدان شول .

د دغو شهیدانوپه منځ کې یوازې د سردارمحمد داؤود خان له کورنۍ څخه شل تنه ول. که د غوایي د اوومې د شرموونکي او کرغیړنې کودتا د شپو اوروځو د شهیدانو شمیره را واخلو نو د ټولو وژل شویو کسانو شمیره د سید عبدالاله، عبدالقدیرنورستاني، صاحبجانخان ګارډ په ګډون چې په ارګ کې ووژل شول ،او نور لکه غلام حیدررسولي ، ښایي درې زره تنو ته ورسیږي .

د کمونیستانو له وروستـنـي یرغله وروسته د سردارمحمد داؤود خان د کورنۍ پاتې ژوندي غړي د جمهوریت روغتون ته ولیږدول شول. هغو کسانو لکه میرمن ګلالۍ چې ژور ټپونه یې اخیستي ول، تر اوږدې مودې په روغتون کې پاتې شول او د کورنۍ نورټول غړي زندان ته ولیږدول شول او هلته یې بندیان کړل .

د سردارمحمد داؤود د کورنۍ پاتې غړو د روس د لاسپوڅي رژیم له استازو څخه په څو څو ځله غوښتنه وکړه چې د غوایي د اوومې کودتا د شهیدانو د ښخېدلو ځایونه ورته وروښیي، خو دغولاسپوڅو هېڅکله دغې غوښتـنـې ته ځواب ور نه کړ .

څرګنده نه ده چې د کودتا د تورې او کرغیړنې شپې له امله کودتا چیانو د ارګ دننه د شهیدانومړي د خواجه رواش په سیمه کې په ډله ییزکېندل شوي قبرکې ښخ کړي او یا د کابل- جلال آباد د لویې لارې په اوږدو کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ناځرګند ځای کې له اسلامي دودونو پرته ښخ کړي دي. (له میرمن هما) Arlington, Virginia ,USAداؤود عثمان سره مرکه ۲۰۰۱زکال د جنوري دویمه

له هغې خونړۍ پیښې را وروسته لا تراوسه د دغې غوټې سر نه دی پرانیستل شوی. په دغې پیښې کې ښکېل کسان او پاخه پازوال مشران لا تراوسه د نړۍ په ګوټ ګوټ کې ژوندي دي او پرته له شکه له قانوني لارو او امکاناتو کولای شو له هغوی پوښتنه وکړو چې دغه خبره روښانه کړي .

د ګلخانۍ پرمانې د ګولیو باران

جنرال نذیر کبیرسراج د خپل کتاب (په افغانستان کې د شلمې پیړۍ د دویمې نیمایۍ مهمې پېښې/ روېداد های مهم نیمه اخیر سده بیست در افغانستان) په ۱۱۳ پاڼې کې لیکلي : " محمد عمر په داسې حال کې چې له خپل پلار سره یو ځای وو د ګلخانې د مانې پوړې 'زینې' ته مخامخ، موټرته د پورته کېدلو په وخت کې ټپي شو. " دلته د یادونې وړده چې په هغو شېبو کې د یو شمیر وزیرانو په ګډون د حاضرو همکارانو د پریکړې پربنسټ، ویټـیـل شوه چې محمد داؤود دې له ارګه دباندې ووځي او د مرکزي ځواک (قوای مرکز) د اړوند لښکرکوټونو په مرسته دې د کودتا چیانو یرغل پرشا وتمبوي." نوموړی زیاتوي : " یادې شوې ډزې د ولسمشرۍ د ګارد د یوتن افسر له لوري چې د سردارمحمد داؤود د ډاډ وړ سړی وو، وشوې ".

هما داؤود د سردار محمد داؤود د مشرزوی د ټپي کېدلو په اړه د جنرال کبیر سراج خبره نه مني او ټینګارکوي چې هغه له ودانۍ دباندې نه، بلکه په ودانۍ کې دننه ټپي شو. ۲۹۵ پاڼه، د سردارمحمد داؤود شخصیت، اندونو او تګلارو ته یوه کتنه / نګاهي به شخصیت، نظریات وسیاستهای سردار محمد داؤود، ډاکټر محمدعاصم، د میزان خپرندویه ټولنه، د امریکامتحده ایالات،۲۰۰۱(

وایي چې.....

ویل کیږي چې د دیارلس سوه اووه پینځوسم کال د غوایي د مېاشتې له اوومې نېټې مخکې د محمد داؤود د وژلو تابیا نیول شوې وه. که داسې وي، نو د کومو کسانو پـَل د دغې تابیا په تل کې موندلای شو؟

وایي چې د افغانستان د خلق دیموکراتیک ګوند یوه نامتو څیره چې اوس هم په افغانستان کې ژوند کوي، د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شیبه وروسته ارګ ته راغی، ټول یې له پامه تیرکړل او بیا له خوني ووت .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي هماغه سړي يو چا ته ويلي ول چې :" ... په پام کې نېول شوې وه چې پرارګ به يو پينځه سوه کېلويي بم وروغورځول شي. پوهيږئ چې پينځه سوه کيلويي بمب څومره ورانی کوي؟ ارګ يې له خاورو سره په هوا کاوه؟ "!

..."د عبدالله عمرله جيبه چې زما ترڅنګ ولاړ وو، د بنزموټر کلي يې واخيستله او ويې ويل: اوس زموږ وار دی چې د موټرسپرلۍ وکړو." په همدې حال کې مې وليدل چې د کورنۍ يوشمير غړي څوک روغ رمټ او څوک ټپي له دروازې تيريږي او ميرمن سلطانه نور/د سردارمحمد عمرنور ماندينه له ټولو مخکې روانه وه. زهرا او داؤود / دغازي محمود ماشومان مې وليدل چې دواړه ټپيان ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوه، بيا يې د لاس په اشاره او نغوته راته وويل دغه کسان پرې دي چنواري 'چارماري' يې کړئ." هغې [د افغانستان د پخواني ټولواک محمدظاهرشاه خوراو د وليعهد سرداراحمدشاه خواښې] ګومان کاوه چې زه هم د پيښې له پخو (......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورمه برخه

دیرش کاله د بېدیا په زړه کې

ډاکټر محمد حلیم تنویرد وروستنیو دریو لسیزو د څېړونکو له ډلې څخه (د ګلبدین حکمتیار تر مشرۍ لاندې) د اسلامي ګوند یوه وتلې څېره ده چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي ترټولو نیږدې نښه یې را کښلې ده (د افغانستان د ورځپاڼه لیکنې پیښلیک/ تأریخ روزنامه نگاري افغانستان، ۲۲۰ پاڼه، د صبور د خپرندویه ټولنې مرکز/پېښاور- پاکستان جنوري ۲۰۰۰ زکال)

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په دویمې نېټې جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د "آزادۍ د راډیو" له مرکه کوونکي حمید مُهـمند سره یوه ځانګړې مرکه کړې او نوموړي د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د قبرونو ځای ځایګی، د کابل په ۱۸ کیلومترۍ کې د څرخي پله زندان ته نیږدې داسې روښانه کړی:

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! هغه ګزارشونه چې موږ اورېدلي، پکې ویل کیږي چې: تاسو یو تن له هغو کسانو یاست چې د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ښخولو په اړه شاهد واست. کله چې مړي رارسیدل او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ځای خاورو ته سپارل کېدل تاسو هلته واست. مړي په څه ډول راوړل کېدل او په څه ډول په ډله ييزه توگه خاورو ته سپارل کېدل؟ که مهرباني وکړئ په دې اړه لږ مالومات را کړئ !

جنرال پادشاه مير: د [د يارلس سوه اووه پنځوسم "ل" کال] د غوايي د مباشتې په اوومه د پنجشنبې [پنځنۍ] په ورځ کودتا وشوه. په سبا يې کله چې ورځ پای ته ورسيدله، د شپې دولس بجې وي چې مړي يې راوړل. موټر راغی. په هغه وخت کې زه د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې [حفظ ومراقبت] مديروم. امر وشو چې ځان له سرتيروسره پوليگون ته ورسوم. له هغوی سره يوځای پوليگون ته ولاړم .

موټران له ښاره راتلل او ځراغونه يې له ليرې ښکارېدل. له ځان سره مې وويل: خدايه! په دې نيمه شپه کې دا موټران له کومې خوا پوليگون ته را روان دي .

لومړنی موټر چې را ورسيد، د دفاع د وزارت يو جيپ وو. له سلام او ستړي مه سې وروسته مې وپوښتل: ورونو! خيريت خو دی؟ څنگه راغلئ ياست؟ ويې ويل چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي مو راوړي او غواړو دلته يې يوې په موضع (له مخکې پوځي کېندل شوي ځای) کې ښخ کړو،او ځای ورته پيدا کړو،ورته مې وويل: ډېره ښه ده .

اسلم وطنجار چې په کودتا کې يې پخه ونډه درلودله او په څلورم زغره وال ځواک کې وو، پوهېده چې د ځمکې کوم ځای د (موضع) لپاره کېندل شوی دی. هغه وويل دلته د يوه ټانک پخوانۍ موضع شته .

غوچوړي (چقوري) له مخکې کېندل شوي ول. له جيپانو وروسته يو نوی [زيس موټر] راغی او د شو. ماته يې وويل: سرتيرو ته ووايه چې مړي راکښته کړي� Reverse .موضع مخې ته"

سرتيرو مړي يو په يو راکښته کړل. زه په خپله د قبر لحد ته ور کښته شوم. لومړنی کار مې چې وکړ دا ووچې د مړيو مخونه مې د قبلې خواته را واړول. کله چې اوس مو قبرونه را خلاص کړل نو له نېکه مرغه لېدل کېدل چې د مړيو د هډوکو مخونه هماغسې د قبلې خواته ول. د امنيت د وزارت کارکوونکو او نورو هـيـئـتانو ولېدل چې د مړيو مخونه د قبلې پر لور ول .

د يوه موټر ترپال مې خلاص کړ او دهغه سپن ږيري موټړوان ته مې وويل: نه خفه کيږي که دغه ترپال واخلم او د مړيو پرمخونو يې واچوم؟

حميد مهمند: جنرال صاحب! مهرباني وکړي ووایاست چې په همدغه ډله ييزقبرکې مو څو تنه مړي تر خاورو لاندې کړل؟

جنرال پادشاه مير: څه ناڅه ديارلس تنه ول. ديارلس تنه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: آیا ددوی په ډله کې ښځې او ماشومان هم ول؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی په منځ کې درې ښځې وې، نور یې ټول نارینه ول.

حمید مهمند: ویل کیږي چې په ډله ییز قبر کې د داؤودخان له کورنۍ څخه اتلس تنه تر خاورو لاندې شول، نور مړي څه شول؟

جنرال پادشاه میر: په هماغه شپه یې دیارلس مړي اونوریې په سبا شپه راوړل. ما درې شپې بې خوبې ایستلې وه او ښارته خپل کورته ولاړم. زما د مرستیال ضابط شاه ولیخان په وینا نور شپاړلس تنه مړي چې ګڼ شمیر یې ښځې وې د ټانک د بلې کېندل شوې [موضع] په پینځه ویشت ګامیز واټن ته راوړل شول.

د هغې ورځ په سهار شاه ولیخان راته وویل: آمرصاحب تاسو پرون شپه نه واست، نور مړي یې هم راوړل. ومې پوښتل: مړي دې وپیژندل؟ ویې ویل: نه. ومې نه پیژندل. خو دومره مې ولیدل چې په مړیو کې ښځې او ماشومان ډېر ول، نارینه لږ ول.

حمید مهـمند:جنرال صاحب تاسو وویل چې لحد ته کښته شواست او ومو ویل چې مړي مو یو په یو ځای پرځای کړل. ستاسو له نظره، ایا هغوی په ګولیو وژل شوي ول یا نور زورزیاتې هم ورسره شوی وو؟

جنرال پادشاه میر: دروغ ویل ګناه لري. شپه وه. د مړیو مخونه سم نه ښکاریدل. ټول په وینو ککړ ول. کلکه مې چې مړي دېخوا آخوا کول، لاسونه مې د هغوی په وینو ککړېدل. پرټولو له یوې مخې د ګولیوباران شوی وو .

حمید مهمند: آیا د سردار داؤود خان مړی مو په خپلو سترګو ولید؟

جنرال پادشاه میر: له یوې خوا د شپې تیاره وه، له بلې خوایې موږ ته ویل چې مړي ژر ژراو په بېړه را کښته کړئ. له مړینې وروسته څیره او د مخ بڼه هم بدلیږي. مړي سم نه پیژندل کېدل. که په تیاره شپه کې څوک خپل ورورهم وګوري، نه یې پیژني. خو د بدن د جوړښت ، د اندام د ځیږوالي او د قد یا ونې د لنډوالي له مخې مې ګومان وکړ چې داؤود خان به وي .

په تیرو ورځوکې کله چې هغه مو له قبره را وایست، د خپلې میرمنې د هډوکو تر څنګ وو. ښځې یې د سرو زرو غاښونه درلودل. سره زر په خاورو کې نه خرابیږي، تر ننه پورې هماغسې پاتې دي .

حمید مهمند: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی د ډلې مشر نور احمد نور د کورنیوچارو [وزیر] وو. نه پوهیږم چې اوس په کوم هېواد کې اوسیږي. نور وزیران هم ول، چې نه یې پیژنم. د هغوی یوه تن له اسلمه وپوښتل: دغه افسر چې لاندی بوخت دی، ملګری دی که نه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: دا يې ستاسو په اړه ويل؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی نه غوښتل چې دغه پټ راز افشا سي او غوښتل يې چې مړي هماغلته ورک سي .

حمید مهمند: تاسو وويل چې مړي يې په دوه وو جلا جلا شپو کې راوړل او تر خاورو لاندې شول. له تاسو سره يې چال چلند څنګه وو؟ څه قومانده يې ورکوله او څه يې ويل، د بيلګې په ډول، څه وکړئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې هغوی خپل کار پای ته رساوه نو د څلورم زغره وال ځواک له کانتينه به يې چای، کيک او کلچې واخيستلې او [په اصطلاح د پيش نمې په توګه به يې] يو څه خوړل بيا به ښار ته تلل. په همدغه ترڅ کې يوه شپه يې ما ته په ګوته نيولو ويلي ول چې " دا سړی ګونډي ملګری نه دی "

وروسته يې نو د وزير په کچې نور مشران او لوړپوړي چارواکي راوستل او د ګوليو باران به يې پرې جوړاوه. ډير ښه ښه وزيران ول. کله چې دغه مشران يې د ګوليوپه باران کې ويشتل اوپه شهادت يې رسول نو ويل به يې چې چاته نه وايو. انکار کوو. پټ کار دی. ځکه چې هغوی له محکمې پرته وژل کېدل .

حمید مهمند: آيا هغوی د داؤود خان د کابينې کسان ول؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی د داؤود خان د کابينې غړي ول.

حمید مهمند: د چا نوم دې په ياد دی؟

جنرال پادشاه میر: هو ! يو يې د عدليې وزير وفي الله سمعيي وو، بل يې د بهرنيو چار وزير، ځکه چې ويې ويل يې د باندنيو چارو وزير راکښته کړئ. ټول ټال ٨ تنه ول. هغوی يې د شهيد سردار صاحب له وژلو ٨ شپې وروسته ژوندي راوستل او ويې ويل چې له وژل کېدلو يې منکره کيږو.

د هغوی له ډلې بل تن موسی شفيق وو. له هغه يې هم پوښتنې کولې. هغه په ځواب کې ورته ويل: زه ډير بې ګناه يم. په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده. اولادونه مې څه نه لري. زه په خپل کور کې هېڅ نه لرم. هغوی په ځواب کې ورته وويل: تا د هلمند اوبه خرڅې کړې دي. موسی شفيق ورته وويل: ته [نور احمد نور ته يې وويل ته]، اناهيتا راتب زاد، ببرک کارمل او حفيظ الله امين ټول د کابينې وکيلان واست. تاسو ومنله [پاس کړه] او زه د هغه وخت سروزير [صدراعظم] وم، ما يوازې لاسليک وکړ .

حمید مهمند: دغه خبرې هماغلته ترسره شوې؟ موسی شفيق هماغلته له نور احمدنور سره شخړه وکړه او بيا يې هماغلته وواژه؟

جنرال پادشاه میر: هو، مخامخ خبرې هماغلته پيل شوې. له هماغو خبرو وروسته موسی شفيق يې وواژه. له هغه وروسته يې د عدليې وزيرله موټره راکښته کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: کله چې د کابینې غړي یې وژل، څه ډول احساسات یې له ځانه څرګندول؟ خندل یې؟

جنرال پادشاه میر: دوی به پرې د ګولېو باران جوړاوه او هغوی د" اللهُ اکبر" په ویلو پرځمکه را لوېدل.

حمید مهمند: هغو کسانو چې ډزې کولې څه ډول احساسات یې څرګندول؟

جنرال پادشاه میر: رښتیا یې ووایم د هغوی په احساساتو نه پوهېدلم. له یوې خوا د شپې تیاره وه له بلې خوا ډزې کوونکو داسې خولۍ پرسر درلودلې چې دوه سورې یې درلودل چې له هغو سوریو یې یوازې کتلای شوای. یوازې سترګې یې ښکارېدلې او مخونه یې نه ښکارېدل چې سرې یې پر احساساتو پوه شې. هغوی به کلاشنیکوفونه په لاس له جیپ موټرانو راکښته شول له اته متریز واټنه به یې ډزې پرې پیل کړې او بیا به بیرته جیپ ته ننوتل .

حمید مهمند: کله چې د خبرو شخړه کېدله، نورو څه کول او څه یې ویل؟

جنرال پادشاه میر: ددوی د خبرو پرمهال نور ټول غلي درېدل او څه یې نه کول.

حمید مهمند: دغه خبرې چې مو وکړې ټولې یې ستاسو تر مخې تیر شولې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هر څه مې چې وویل زما تر مخې تیر شول.

حمید مهمند: هغه خبرې او شخړې [د موسی شفیق او نور احمد نور ترمنځ] هم ستا تر مخې تیرې شوې وې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغه خبرې هم ټولې زما تر مخې تیرې شولې .

حمید مهمند: کله مو چې د سردارصاحب داؤود خان او د هغه کورنۍ خاورو ته وسپارله او ستاسو ترمخه د هغه د کابینې غړي ووژل شول، څه ډول احساس مو درلود؟

جنرال پادشاه میر: موږ ټول مسلمانان یو. پرخدای ایمان [ګروهنه] لرو او پوهیږو چې شپې پسې ورځ او ورځ پسې شپه راځي. تر اوسه د نړۍ په هېڅ یوه ګوټ کې داسې نه دي شوي چې د یوه هیواد د ولسمشر مړی دې تر دیرشو کالوپورې د بیدیا د خاورو په زړه کې پټ پاتې شي.

همدغې دښتې ته روسان راغلل. شوبلو او ټانکونو یې ټول ځایونو کنډ او کـَپـَــر کړل. په زړه کې مې را تاو شول چې یوه ورځ به خدای افغانستان خپلواک کړي. ما له هغه ځایه چې د خاورو په زړه کې داؤود خان خاورو ته سپارل شوی وو، د یوه متر د خطوې په اندازې ګامونه را واخیستل ټول ټال له سرکه ٦٥ متره لیرې واټن وو .

راغلم او دغه ٦٥ متري واټن مې په یوه ځای کې یادداشت کړ. له ځان سره مې وویل چې ښایي یوه ورځ به افغانستان د کمونیستانو له منګولو خلاص شي. په هغه وخت کې روسان نه ول، همدغه کمونیستان ول. و مې ویل چې دا خو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوه سترشخصیت آرامځای دی، یوه ورځ به ورک شي. په دغو تیرو دوه وو مپاشتو کې د خلکو د غلطو گزارشونو له کبله گڼ شمیر ځایونه کېندل او پرانیستل کیږي او نښه یې په لاس نه ورځي .

حمید مهمند: جنرال صاحب! تاسو څنگه خبر شواست چې د افغانستان دولت یوه کمیسیون ته دنده سپارلې چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ ډله ییز قبر دې را پیدا کړي؟

جنرال پادشاه میر:په خوست کې مې د راډیو او تلویزیون له لارې واورېدل چې کرزي صاحب یوه ځانگړي کمیسیون ته دنده سپارلې ده. تیلفون مې وکړچې ددغه کمیسیون خبره څنگه ده. راته یې وویل چې : هله ژر سه. را سه. موږ هڅه کوله چې ستا د تیلفون شمیره را پیدا کړو، نه مو شوه موندلای. هرڅه مو چې احوال ورکاوه او نفر مو درلیږل نتیجه یې نه ورکوله. ښه شو چې ټیلفون دې را وکړ. سبا ته ځان را ورسوه چې ډیر ضرور کار دی. هماغه وه چې راغلم .

حمید مهمند: جنرال صاحب! د هغو گوتو په شمار کسانو له ډلې څخه چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر خبره یې په زړونو کې درلودله، یو یې هم تاسو یاست. اوس چې د غه ډله ییز قبرونه وموندل شول او مړي یې له هغه ځایه را وایستل، تاسو څه ډول احساس لرئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې د سردار داؤود خان د قبر د خارو سر ته تللم، سردارنادرجان او سردارمحمود جان غازي (د سردار داؤود خان لسمی) به له ما سره ول. هغوی به هلته د خپل نیکه د درناوي له کبله په شنه سهار کې تلل او د لاسونو د گوتو په سر به یې د قبر د سر خاورې ایخوا دیخوا کولې چې هڅوکي مات نه شي او سم لاس ته ورسي. زړونه یې مړیو ته ډیر سوځېدل .

هډوکي مو د ملي امنیت روغتون ته راوړل چې ولسمشر د پریکړې پربنسټ یا یې حکومت او یا یې ملي امنیت وپیژني. البته چې د مخونو او ځیرو پیژندل ممکن نه دي ځکه ټول یې هډوکي دي .

حمید مهمند: ستاسو خپل احساس څنگه دی؟ آیا خوښ یاست چې له دغسې یوه ستر راز څخه مو پوړنۍ لیرې کړ؟

جنرال پادشاه میر: د یوه مسلمان په توگه خوښ یم. تر نن ورځې، د نړۍ په هرگوټ کې که د کفر هیواد وي یا مسلمان، د ولسمشر مړی یې نه دی ورک. اوهغه هم د سردار داؤود خان په شان ولسمشر چې د افغانستان ټول وگړي یې د خپل ویر پر ټغرکښینول. د هغه د قبر په موندلو اوس احساس کووم چې داؤود خان بیرته را ژوندی شوی دی. ډیر خوښ یم چې گور یې وموندل شو او وگړي به وکولای شي چې د هغه د گورزیارت ته ولاړ شي .

په راتلونکې گڼه کې به تاسو ولولئ:

۱ " .ما سردار داؤود نه دی وژلی" : د جنرال امام الدین تیلفوني پیام / ۲۰۰۸زکال د جولای دویمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ .د دیارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال دغوايي د مېاشتې له اوومې نېټې مخکې د سردار محمد داؤود د وژلو تابيا نيول شوې وه. د دغې تابيا په زړه کې د کومو کسانو د پښو د پلونو خاپ شته؟

۳ .د افغانستان د خلق ديموکراتيک ګوند يو تن پيژندل شوی او نامتو غړی چې اوس په افغانستان کې او ژوندی دی د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو له وژل کېدلو وروسته ارګ ته راغی. ټول یې له سترګو لاندې تير کړل او بيا له خونې ووت .

وايي همدغه سړي چاته ويلي ول چې:" .. په پام کې وه چې يو ۵۰۰ کيلويي بمب به د ارګ پرسرور واچول شي . پوهيږی چې ۵۰۰ کيلويې بمب څه کوي؟ ارګ يې له خاورو سره په هوا کاوه"!

... "د عبدالله عمر له جيبه چې څنګ ته مې ولاړ وو، د بنزموټر کيلي يې را واخيستله او ويې ويل:' اوس زموږ وار دی چې په موټرونو کې وګرځو.' په همدغه حال کې مې وليدل چې د کورنۍ غړي څوک ټيپي او څوک روغ رمټ يو يو له دروازې تيريږي او په سر کې يې ميرمن سلطانه نور/ د سردار محمد عمر ماندينه روانه وه. د محمود غازي ماشومان زهرا او داؤود مې ولېدل دواړه ټپيان ول. کله چې د ميرمن سلطانې نورسترګې پرما ولګېدلې غلې شوه او د لاس په اشاره يې راته وويل " ټوله ګناه ددوی له لاسه ده، دوی چنواري "چارماري" کړئ. [هغه د افغانستان د پخواني ټولواک خوراو د وليعهد سردار احمدشاه خواښې وه] او ګومان يې کاوه چې زه هم د پېښې له پخو پازوالو څخه '" ....

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

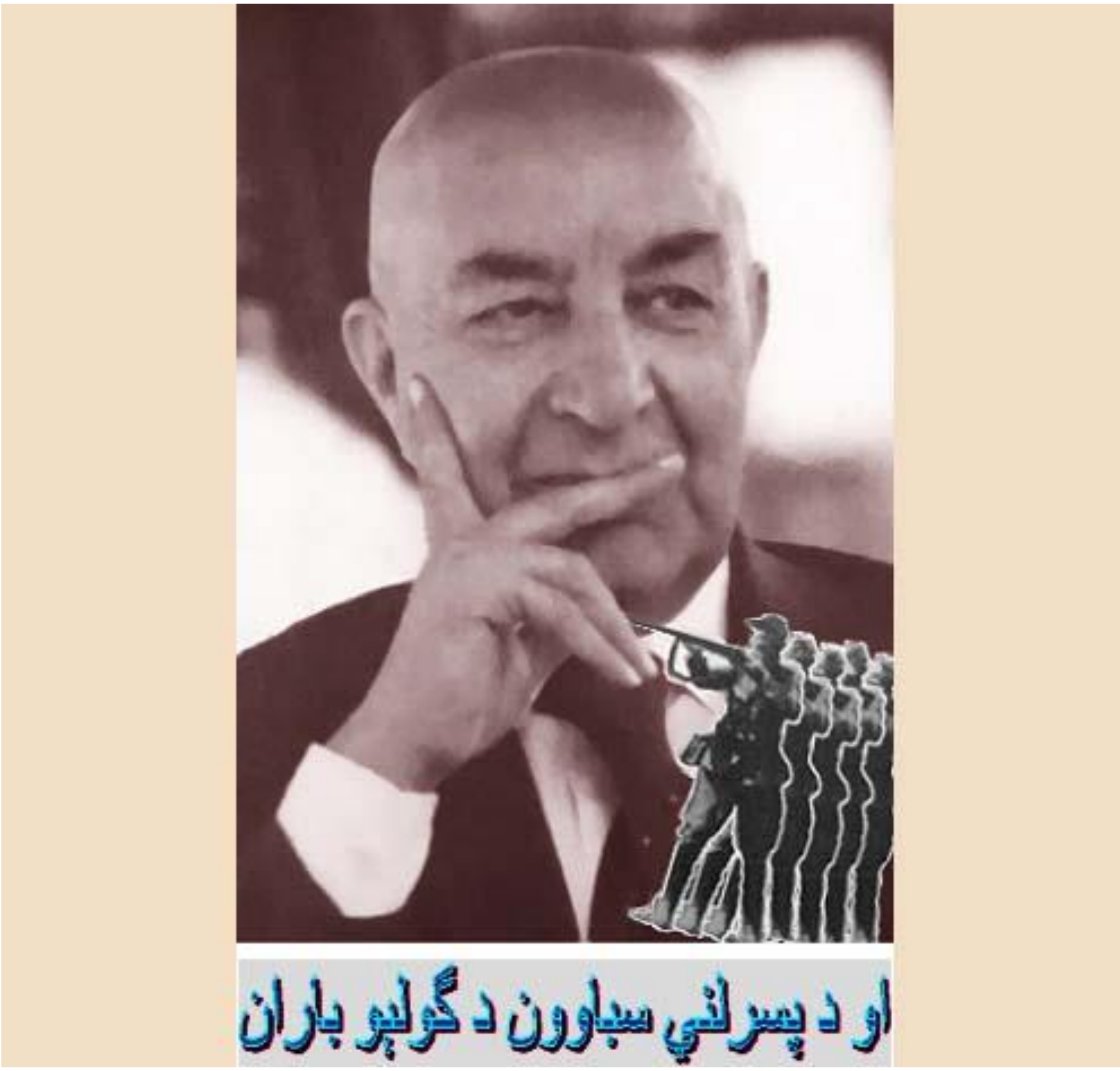

پنځمه برخه

سردار داؤود ما نه دې وژلی

اکادمیسین دستګیري پنجشیري د ۲۰۰۸زکال د جولای د میاشتې په دریمې د ماښام په اوو بجو له ما [سیاه سنګ] سره د تیرو ټیلفوني خبرو په دوام، دغه لاندینې خبرتیا یې راکړه :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرون د ۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې دویمه د ماښام په وخت جنرال امام الدین ما [دستګیرپنجشیري] ته ټیلفون وکړ او د نورو خبرو په ترڅ کې یې را وته وویل :

"ما د ' کابل' ناتهـ ' په ویبپاڼې کې د " پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار/ " پرله پسې برخې لوستلې دي او له یو شمیر ټکیو سره یې چې ډاکټر داؤود جنبش د ټولواک د خور میرمن زهره نعیم له خولې لیکلي او هم له هغو برخو سره چې تاسو جناب پنجشیري صاحب په ټول امانت د سردار داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کېدلود پیښې په اړه لیکلي دي او هم له هغو نقل قولونو څخه مو چې زما له خولې راوړي سل په سلو کې موافق یم .

څرنګه چې میرمن زهره نعیم په لنډیز ویلي، اوتاسو هم د کابل ناتهـ په ویبپاڼه کې او هم " د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند راپاڅېدنې او راپرځېدنې/ ظهور و زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې مو په تفصیل ویلي، ما له سردار محمد داؤود سره وروستـنې خبرې تر سره کړي دي. په لنډېز ووایم رښتیا دا ده چې :

زه د پوځ د یوه افسرپه توګه په ټول درناوي د "تیارسـئ" په ډول د سردار محمد داؤود مخې ته ودرېدم. لومړی مې ورته پوځي سلام "رسم تعظیم" وکړ. وروسته مې په ډېر درناوي د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د سرمشریزې ډلې پیغام ور ورساوه او ورڅخه مې وغوښتل چې له خپلې کورنۍ سره دې یو خوندي ځای ته تشریف یوسي. داؤود خان دغه غوښتنه ونه منله. بیا مې ورته وویل:" له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند ته لیږدیدلی، تاسو باید تسلیم شـئ ".

سردار محمد داؤود وویل: " تاسو دغه پیغام د چا له خوا راوړي!" په ځواب کې مې ورته وویل : " دغه امر مې د قادر لخوا راوړی" هغه د سترګو په رپ کې را ته وویل:" پرته له خدایه کمونیستانو ته نه تسلیمیږم او ترخپلې وروستۍ ګولۍ جنګ ته چمتو یم ".

د همدغې خبرې په وَیلو ، خپله وسله یې را تاو کړه او مخامخ یې پرما ډز وکړ. زما پر مټ او د ځان پر نورو برخو مې ګولۍ و لګېدلې او د ځان څو برخې مې ټپي شوې. دقیقاً په همدغې شېبې کې ول چې له ما سره ارګ ته د راغلو وسله والو سرتیرواو سردار داؤود تر منځ دوه اړخیزې ډزې پیل شوې .

په دغسې یوه روحي او ټپي حالت کې ما دومره وسه نه درلودله چې وسلې ته لاس وروړم، توپک پورته کول خو لا پر ځای پریږده چې دقیقه نښه ونیسم، فیر وکړم، یو یا څو تنه په قتل ورسوم .

په ډېر صداقت وایم چې سردار محمد داؤود ما نه دی وژلی. ځکه چې زه په خپله د مرګ په پوله ناست وم او ډیرکلک ټپي شوی وم. لومړی ما ګومان کاوه چې له دغو ګولیوڅخه یوه یې زما پر زړه لګېدلې اونورد ژوندي پاتې کېدلو هیله نه لرم، خو کله چې وروسته مې پام شو ومې لېدل چې ټول ټپونه زما د ځان په ښـۍ خوا کې دي. کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سرتېرو زما دغه حالت ولېد او ډېره کلکه وینه بهېدنه مې درلودله په کَشـولو کَشولو یې د پیښې له ځایه لیرې کړم. ما ان په خپلو سترګو ونه لېدل چې سردارمحمد داؤود او کورنۍ یې له کوم توپکه او د کوم ډزې کوونکي له خوا وژل شویدي .

دا وه د پیښې پخه او لنډه خبره. هغه څه مې چې نن تاسو ته وویل له هغه پرته بل څه نه لرم چې په دې اړه یې تاسو ته ووایم ، نور اضافي معلومات نه لرم، او نه غواړم څه شی ورڅخه کم او یا نوراضافي شی پرې ورګډ کړم. له بله پلوه د خپل ناوړه روغتیایي حالت له امله نه شم کولای په مرکو کې برخه واخلم. له دې امله له تاسو هېله من یم چې زما معذرت ومنـئ ".

له جنرال امام الدینه غوښتنه

ښاغلی امام الدین،

خوښ یم چې " د پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار" مو له سره تر پایه ولوست. او هاغه مهال به نور هم خوښ شم چې د دغې لېکنې پاتې چمتو شوې او راتلونکې برخې ولولـئ او پرهر هغه څه چې ناسم درته ښکاره شي، ګوته کښېږدئ ترڅو درواغ د رښتیا ځای ونه نیسي .

څرنګه چې تاسو وینـئ، ستاسو پیغام پرته له کوم کوشني زیادښت یا کمښته کټ مټ ولیکل شو. له تا هېله کوم راځه چې مخامخ خبرې سره وکړو. د خپل د کور د ټیلفونونو شمیرې او خپله د بریښنالېک پته مې هم د همدغو لیکنوپه هرې پیلیزې برخې کې په څرګنده لیکلي دي .

له تاسو سره ژمنه کوم چې ستاسو تیلفوني راز، ستاسو بریښنالیک او ستاسو پوستي پته که ما ته راولیږئ ترڅو چې ژوندی یم له ځان سره به یې وساتم. اوکه وغواړئ هره هغه خبره چې تاسو یې د افشا کولو اړتیا نه وینـئ او یا نه غواړئ چې خپره شي اویا په کوم بل سوري ور ننوځي،ټول به یې له ځان سره وساتم. او اوس وګوره چې نورو ۱۳ تنو څه ویلي دي :

۱ .امام الدین، د پوځ په څلورسوه بستریزه روغتون کې :

د " افغانستان په پینځه پیړیو کې / افغانستان در پنج قرن اخیر" د کتاب په ۸٦۷،۸٦۸ او ۸٦۹ پاڼوکې چې د ایران /تهران د عرفان له خپرونو څخه د میر محمد صدیق فرهنګ لیکنه اولومړنی چاپ یې په دیارلس سوه څلوراویا [اردیبهشت] [۱۹۹۵ زکال د اپریل په مباشت کې] شوی دی داسې راغلي دي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالصمد غوث په وینا " د سهار له څلورنیمو بجو لږ شیبه مخکې [په سهارني تکنده سباوون کې] د الوتکو، توپونو او د شوبلو د ډزو غړناڅاپه غلی شو اوخپل ځای یې مرګوني درندې چوپتیا ته وسپاره. [دافغانستان راپرځېدنه / سقوط افغانستان] ۲۰۰ پاڼه، عبدالصمد غوث، امریکا، د برګون بریسي خپرونه ۱۹۸۸ "

داسې برېښې په دغې شیبې کې چې په ارګ کې د ولسمشرۍ د ماڼۍ ساتندویه مدافعان درې ورې کېدلو ته نیږدې ول، کودتاچیانو داؤود خان ته وړاندیز وکړچې له مقاومته دې لاس واخلي او تسلیم دې شي. څرګنده ده دې چې ولسمشر د کودتاچیانو د لارښودو مشرانو د نومونو غوښتنه وکړه او بیا یې وغوښتل چې عبدالقادر او [محمد اسلم وطنجار دې د خبرو لپاره ور ته ور واستوي .

دغه وړاندیز د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په مرکزي کمېټې کې را وړاندې شو. ببرک [کارمل] او نورو پرچمیانو چې نه یې غوښتل ولسمشر دې ووژل شي، بلکه د هغه تر نامه لاندې یې هیله درلودله واک ترلاسه کړي د دوه نومول شویو کسانو لیږلو ته لیواله ول، خو د مرکزي کمیټې خلقي غړو غبرګون وښود او لارښوونه یې وکړه چې ولسمشر دې ونیول شي .

فرهاد لبیب [په شوروي اتحاد کې روزل شوی پیلوټ چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په وړاندې ودرېد او زندان ته ولوید] د پېښې لړۍ د پوځ په څلورسوه بستریز روغتون کې د شوبلې د یوه افسرامام الدین له خولې چې یوه اونۍ وروسته یې په خپلې خولې خپلو دوستانو ته کړې وه په دې ډول ویلې :

"زما زغره واله شوبله د ارګ ختیزې دروازې ته مخامخ د اور لپاره د تیارسۍ په حالت کې ولاړه وه. د [دیارلس سوه اوپینځوسم لمریزکال] د غوایي د اتمې په شنه سهارکله چې د ګارد قطعاتو یو په بل پسې د سپینو بیرغونو په ور ښودلو خپله تسلیمي اعلان کړه ماته امر وشوچې داؤود را ونیسم. که څه هم داؤود مخکې له موږ سره اړیکه نیولې وه او غوښتلي یې ول چې د کودتا له مشرانو سره غواړي خبرې وکړي او مرکزي کمیټې هم منلي ول او پریکړه یې کړې وه چې همدغسې به وکړي نو ما ته امر وشو چې ارګ ته ور ننوځم .

کله چې ارګ ته ورننوتلم د خورو ورو ډزو یو یو غږ اورېدل کېده. لومړني سړي چې دننه له ما سره ولېدل، ګل آقا وو. زه خبر وم چې هغه زموږ سړی دی. ګل آقا له ځان سره را واخیستلم او هغه خونه یې را وښودله چې داؤود خان پکې وو .

کله چې له ګل آقا او خپلو هملارو ملګرو سره خونې ته ور ننوتلم ومې لېدل چې داؤود د خپلې کورنۍ له غړو او نورو لسو تنو هملارو سره وسله پر لاس سترګې په لاره دي. له ځان سره مې وویل: " دلته مې ژوندي پاتې کېدنه ناشونې ده "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې ګل آقا داؤود ته پوځي سلام وکړ او ويې ويل: " د کوټاچيانو له ډلې څخه يو تن غواړي له تاسو سره وګوري. له ټولو مخکې داؤود ولاړ وو. ما هم په لوړ غږ وويل:" د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښيږدئ او ځان را تسليم کړئ ".

داؤود په ځواب کې راته وويل:" کمونيستانو او دهغوی مرييبو ته نه ور تسليمېږم او د سترګو په رپ کې يې پرما ډزې وکړې. نور پرې پوه نه سوم. دومره مې په ياد دي چې يو ځنګيزه "جناحي" اور مې تر سره کړ او بيا بې هوښه سوم. کله چې سترګې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم. [د غو ايي د کودتا تأريخي جرړې/ ريشه های تأريخي کودتای ثور. ۹۹، ۱۰۰ او ۱۰۱ پاڼې. د فرهاد لبيب لیکنه، قلمي بڼه]

که څه هم فرهاد لبيب د [امام الدين] دغه خبره نه مني او ګروهن دی چې د امام الدين ملګري روزل شوي روسان ول خو ددغې ادعا لپاره د منلو وړ لاسوندی په لاس کې نشته. هرګوره په دغه اړه لا تر اوسه پورتنی روايت هغه څرګنده روايت دی چې په دې تړاو ما [محمد صديق فرهنګ] ته را رسيدلی دی .

د تره کي د رژيم لومړنی دفاع وزير عبدالقادر په دې اړه د يوې مرکې په ترڅ کې داسې وايي : " د لودسپيکر له لارې مو په څو څو ځله د هغه [محمد داؤود خان] د تسليميدلو غوښتنه وکړه. په پای کې يې په دې آړ"شرط" د را تسليميدلو خبر ورکړچې قادر او وطنجار دې هغه ته په خپله د خبرو لپاره ورشي. زه او وطنجار د مانۍ پر لور ور وخوځېدلو، خو ملګرو زموږ مخه را ونيوله او دوه تنو نورو ته يې دنده ور وسپارله چې داؤود خان ته دې ورشي. داؤود خان پر هغوی ډزې وکړې له هغو دواړو څخه يو تن يې ووژل شو او بل يې د لومړي بريدمن امام الدين په نامه ټپي شوچې اوس ژوندی دی. د داؤود خان په دغه کار پوځيان را وپارېدل له دواړو خواوو ډزې پيل شوې او دډزو په ترڅ کې سردار محمد داؤود خان ووژل شو ".

په دغه ناتارځپلې ناورين کې په ولسمشر او ورور يې محمد نعيم سربيره دغه کسان هم له منځه ولاړل :

عبدالاله د سروزير مرستيال، د کورنيو چارو وزير عبدالقديرنورستاني، زينب داؤود، عايشه، بلقيس آصفي، شينکۍ غازي، زرلښته داؤود، محمد عمر داؤود، ويس داؤود، شيما داؤود، خالد داؤود، زرمېنه غازي، د ولسمشر له کورنۍ څخه يو شمير ماشومان ټول ټال ۱۷ تنه ووژل شول او د هغه د کورنۍ يو شمير نور غړي د کوټاچيانو د اور له امله ټپيان شول. [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

سره له دې چې دولت هڅه وکړه چې په کودتا کې د وژل شويو کسانو د شميرې کچه ټيټه وښيي خو دغوايي په کودتا کې د وژل شويو کسانو شميره له زرګونو کسانو پورته وه. دولت د وژل شويو کسانو شميره د ۷۰ او ۱۰۰ تنو په شا او خوا کې څرګنده کړه. [د " دوه ګونديزه کمونيزم/کمونيزم دوحزبي" کتاب، ٦٢ پاڼه، د آنتوني آرنولډ لیکنه، د هوور خپرونه ۱۹۸۱زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې د ولسمشرۍ د ساتونکې ډلې یا ګارډ د وژل شویوکسانو شمیره چې د ارګ په ساتنه کې ووژل شول څه ناڅه دوه زره تنه ول. او نور ژوندي پاتې شوي کسان د نوي دولت په لارښوونه ووژل شول. . [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

یو شمیر د بګرام او خواجه رواش په هوايي ډګرونو کې اعدام شول.د کورنیو چارو د وزارت په ساتنه کې د پولیسو یو شمیر کسان، او د ریشخور په اوومه فرقه کې په ناڅرګنده شمیر کې یوه ډله هغه کسان ووژل شول چې غوښتل یې د ولسمشر د ژغورنې لپاره ځانونه کابل ته را ورسوي .

]د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه، د انتوني هایمن لیکنه، د هانکانګ خپرونه، ۱۹۸۴زکال [

۲ .امام الدین اووینې بهېدونکي ټپونه

[د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند راپاڅېدنه اورا پرځېدنه/ ظهورو زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې د اکاډمیسین دستګیرپنجشیري لیکنه، د صبور کمپوزینګ سنټر له خپرونو څخه چې په ۱۹۹۹زکال کې په پیښاور کې خپور شوی په ۹۶، ۹۷، ۹۸ او ۹۹ پاڼو کې] داسې لیکل شوي:

کله چې د لوګرد خواریکښو وګړو بچې امام الدین د کوماندو د ټولي یو بولندوی د [غوایي] د انقلاب فرمان سردار داؤود او د هغه د رژیم لوړپوړو چارواکو ته اعلان کړ او د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک] ګوند لارښوونه یې د هغوی غوږونو ته ور ورسوله چې " د مرکزي کمېټې د فرمان پربنسټ تاسو محکوم یاست او ځانونه را وسپارئ" نو سردار محمد داؤود نه یوازې دا چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او د تأریخ فرمان ته تسلیم نه شو بلکه د خانواکي او اشرافي غرور په لمبو کې یې په ډېر قهر قدیر نورستاني اوخپل زوی ته امر وکړ چې پر امام الدین او نورو سرتیرو او همدارنګه د خپلې کورنۍ پر بې ګناه ښځو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستۍ ګولۍ پرې ور تشې کړي .

هغوی د سردارمحمد داؤود وروستنی فرمان پرته له ځنډه پرځای کړ، د امام الدین او د کوماندو پرنورو سرتیرو یې ډزې را پیل کړې او په پای کې د سردار محمد داؤود، سردار محمد نعیم، د مالیې وزیرعبدالاله، زامنو او یوشمیر نورو خپلو خپلوانو پرژوند یې د پای ټکی کښیښود. خو د حکومت ګڼ شمیر غړو له مقاومته لاس واخیست او پرته له پوښتنې تسلیم شول چې د هغوی شخصي خوندیتوب د پاڅونوالو ځواکونو له خوا خوندي کړای شو .

د پاڅون د سیاسي مشرتابه ډله هغه مهال د داؤود خان او دهغه د ملاترو له خونړي مقاومته خبره شوله کله چې په وینو ککړ امام الدین د مشرتابه ډلې ته د راډیو افغانستان ودانۍ ته راغی، له پوځي سلامه وروسته که څه هم دی د سلطنتي کورنۍ د وروستني تېرغمال (مستبد) او خانـتما په زهرلړلو ګولیو ټپي وو،په لوړ مورال یې د سردار محمد داؤود او دهغه د نیرډې انډیوالانو د وسله وال مقاومت ګزارش را وړاندې کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریم میثاق چې نوی د مشرتابه خونې ته راننوتلی وو د لوړوهورا ګانو او " ژوندی دې وي انقلاب" په ویلو په راډیو افغانستان کې دننه د سټډیو کارکوونکي یې له دغې تأریخي پېښې څخه خبر کړل. او په لنډ وخت کې د سردار محمد داؤود او دهغه د انډیوالانو د وژنې زیری د پاڅون د سرمشریزې ډلې له خوا جوړ او په ډېر شور او زوږ خپور شو. ددغه آزادي ښنخونکي زیري خبرخپراوي په رښتیا چې معجزه را وزېږوله .

له نیم ساعت وروسته، په سلګونو ټیلیګرامونه، د ګارنیزنونو "لښکرکوټونو"، فرقو، د کندهار، ننګرهار، بلخ، غزني، خوست ، د اسعدآباد او ګردیز د والیانو له پلوه، د شینډنډ او مزارشریف له هوایي ډګرونو، والیانو، لوړپوړو مأمورینو، ګوندي کادرونو، د معارف کسانو، مخورو سیمه ییزو روڼ اندو، ورهنګرو "اهل کسبه"، یو شمیر هېواد پالو روحانیونو، یو شمیر مخورو ولسپاله خپلواکه ډیموکراتو کسانو،او همداشان د یو شمیر هغو کورنیو له خوا چې د نادر/داؤود د کورنۍ د نیمې پیړۍ د بې پوښتنې واکمنۍ په کړس کې کړېدلې ، حقونه او آزادۍ یې تر پښو لاندې شوې وې او د یو شمیر ولسي سوداګرو له پلوه د سیلاب په توګه د انقلاب د سرمشریزې ډلې تر کړۍ راتاو او په دې توګه د د یارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د اوومې نېټې پاڅون د بریالیتوب پولې ته را ورسید. سیاسي واک په ټولیزه ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په لاس کې را پریوت .

د هیواد د انقلابي لړۍ په ترڅ کې د څرګندې او ځلاندې فکري مبارزې ودې د نوي دولت او د نوي نظم د راټینګېدلولپاره خبره رامنځ ته کړه. زموږ د ولسي ژوند په دغسې یوې پرېکندې شېبې کې یو ځل بیا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د سرمشریزې ډلې ترمنځ د څوکیو او دولتي دریزونو د راخپلو لپاره څرګندې شخړې رامنځ ته شوې چې را یادول یې زما له انده د معاصر تأریخ په پېښو کې د اوسني انقلابي غورځنګ د څېړلو او د هرې ډلې د سیاسي او پوځي مشرانو د موخو او دریزونو د پیژندلو لپاره اړین بریښي .

لنډه دا چې د هغه څه بر خلاف چې صدیق فرهنګ په خپلې تأریخي لیکنې (افغانستان په وروستیو پینځو پیړیو کې / افغانستان در پنج قرن اخیر) په ۷۷ پاڼې کې لیکلې، ډاکټر حقشناس، رشتیا، صمد غوث، کشککي، ن.ا. هارون، او نورو پیښې لیکونکو او افغانستان پیژندونکو لیکلي دي، لومړی دا چې د غوایي د اوومې د وسلوال پاڅون له پیله تر پایه نه د افغانستان په خاوره کې او نه له تاشکنده، شوروي پیلوټانوهېڅکله الوتنه نه ده کړې. د سیاسي بیرو ۷ تنه غړي اود کابل پوهنتون استاد پوهاند ضمیر صافی ژوندي او شاهد دي چې ډګروال قادر په څه ډول د بولندې (قوماندې) له ځایه د شینډنډ د هوایي ډګر پیلوټانو ته په پښتو او دري ژبوڅرګندې او په ځیرتاکل شوې بولندې ورکولې .

دوهم دا چې د مرکزي کمیټې غونډه له اره "اصله" نه د راډیو افغانستان په ودانۍ کې او نه د خواجه رواش په هوایي ډګر کې جوړه شوې وه. د ۱۹۹٦زکال او د ۱۹۹۸زکال د بي بي سي د راډیو د شفاهي تأریخ په خپرونه کې کریم مېثاق هم په تېروتنې د راډیو افغانستان په ودانۍ او هوایي ډګر کې د مرکزي کمېټې د غونډې د جوړېدلو خبره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې وه چې په بشپړ ډاډ ددغه پروګرام په بیا خپراوي کې به دغه تیروتنه بیرته سمه شي، ځکه چې د میر اکبر خیبر د جنازې د ښخولو پاخه سمبالوونکي کریم میاق او نوراحمد نور په خپل نوښت پټ شوي ول. کله چې د مرکزي د تشکیلاتو د سیاسي بیرو دغه نامتو او مخور غړي پټ شوي ول، د مرکزي کمېټې غونډه ځنګه رابلل کېدای شواى او ځنګه به جوړېدله .

دریم دا چې په افغانستان کې د شوروي لوی سفیر پوزانوف هېڅکله د غوایي د پاځون د پیښو په لړ کې نه ګډون، نه اغیزه او نه پټه او نه بربنډه ونډه درلودله. له دې امله د عبدالصمد غوث وینا یو اړخیزه اورښتیا نه ده .

۳ .د امام الدین کلاشنیکوف :

سترجنرال نبي عظیمي په خپل کتاب کې [په دریو لسیزو کې اردو او سیاست / اردو وسیاست در سه دهه اخیر] دریم چاپ، د میوند د خپرونو خپروندویه ټولنه ۱۹۹۹زکال پیښاور- پاکستان په ۱۴۱ او ۱۴۲پاڼو کې لیکلي دي :

شوبلود کابل ولایت راچاپیره د یوالونه را ونړول، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مشران یې آزاد کړل او په شوبلو کې یې کښینول. د لارې په اوږدو کې یوه شوبله په یوې څلور لارې کې دریږي. حفیظ الله امین په داسې حال کې چې لاسونه یې په هتکړیو تړل شوي ول ککره یې د شوبلې له کړکۍ څخه را وایستله خپل لاسونه او سر یې د کودتا سرتیرو او افسرانو ته و ښورول. په دغسې پرېکندو شیبو کې د امین دغسې خوځښت د هغه دریز د هغه د خلقي پلویانو په منځ کې را لوړاوه .

شوبلې خوځېږي او د راډیو افغانستان پر لور درومي . مشران یو ساعت وروسته د هوایي او مدافعه هوایي ځواک د قرارګاه په لور خوځېږي. په هغه ځای کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مرکزي کمېټه غونډه جوړوي او حفیظ الله امین ته دنده ور سپاري چې د پوځي شورى خبرتیا دې جوړه او د داؤود خان د راپرځېدنې خبر دې د وګړو غوږونو ته ور ورسوي .

ځرګنده ده چې ددغې خبرتیا خپرونه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند پرغړو پیاوړې اغیزه را شیندي او ددې لامل کېږي چې په خپلو لښکرکوټونو او غنډونو کې خپل بولندویان بې وسلې کړي را ویې نیسي او واک په خپلو منګولو کې راخپل کړي. د اعلامیې له خپراوي وروسته د ګوند د پرچم ډلې افسران په بشپړدول را فعاله کیږي او له خپلو خلقي ملګرو سره په همغږي اړوندې چارې په ګډه پرمخ بیایي. د شپې په یوې بجې د ولسمشرۍ ساتندویه لښکر یا ګارډ را پرځیږي. جګړن صاحبجان او هغه ته نور نیږدې ملګري یې رانیول کیږي .

د سردار محمد داؤود د را نیولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د ګارد د اوپراسیون له آمر ډګرمن ګل آقا سره یو ځای داؤود خان ته ورځي او ورته وایي : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزې کمیټې په امرخپله وسله پرځمکه کښیږدئ او را تسلیم سه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود په ځواب کې ورته وايي: " کمونیستانو ته نه ور تسلمیږم" او د سترګو په رپ کې په امام الدين ډزې کوي. د امام الدين مټ ټپي کيږي، د هغه په لاس کې کلاشنيکوف ووه او له ټپي کېدلو سره سره پرداؤود او يارانو يې څنګيز يا جناحي اور را پيل کوي. نښته را پيل کيږي او په پای کې سردارمحمد داؤود، سردار محمدنعيم، عبدالاله، د محمد ظاهرشاه خور او د داؤود خان مانيدنه زينب داؤود، د داؤود خان زامن او د کورنۍ غړي يې چې ټول ټال ۱۷ تنه کېدل، ځای پرځای وژل کيږي.

۴ .زما نوم امام الدين دی

ډاکټرظاهرطنين د [افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم د کتاب ۱۹۰۰ � ۱۹۶۹] د بي بي سي د خپرونو له ټولګې څخه د عرفان د خپرندويه ټولنې تهران / ايران چاپ، په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د عبدالکريم ميثاق [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له بنسټ ايښودونکو او د سياسي بيرو غړي/ د ماليې وزير، څېړونکي او داستان ليکونکي] له خولې داسې وايي:

پوښتنه دا وه چې آيا داؤود خان دې ووژل شي يا دې ژوندې وساتل شي؟ د مرکزي کميټې يوې ډلې ويل چې داؤود خان دې ژوندی وساتل شي او وژل يې ستره تأريخي پازوالي "مسوؤليت" لري. ښه به داوي چې راډيو ته دې راوستل شي او ودې وايي چې را اخيستل شوی ګام يو ښه ګام دی او زه د [افغانستان دخلق ديموکراتيک ګوند] را تايـئدوم. بلې ډلې ويل : دغه په خپله يوه تيروتنه ده. کله چې وګړي له راډيو افغانستانه د داؤود غږ په ژوندۍ توګه واوري، ښايي پاځون د هغه په ګټه را واوړي او زموږ پاځون به را ناکامه شي. په دغه وړانديز کې دوه تنو تر نورو ډيرې خبرې کولې: يو يې دستګير پنجشيری او بل يې ببرک کارمل وو .

يو صاحبمنصب چې له لاسه يې وينې را بهېدلې راغی. په وينو لړلي لاس د مرکزي کميټې د غړو مخې ته ودرېد پوځي سلام يې ورکړ او ويې ويل : زما نوم امام الدين دی. د ګوند غړی يم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې ماڼې ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان دخلق ډيموکراتيک ګوند ته را ليږدېدلې، ته دنده لرئ چې ځان راتسليم کړئ. يوه لور يې ورسره وه. عبدالاله [د سروزيرمرستيال او د بهرنيو چارووزير] هم ورسره وو. داؤود خان راباندې ډزې وکړې. کله چې ډزې يې را پيل کړې، زما لاس يې را ټپي کړ. په دغې شيبې کې لور يې مخې ته ور ودرېدله ، دهغه مخې ته خنډ شوه او ورته ويې ويل چې ډزې مه کوه. که ته ډزې وکړې، هغه به هم پرموږ ډزې وکړي. [امام الدين] وويل چې هغه په همدغې شيبې کې داؤود خان هم پر خپلې لور او هم يې پرما ډزې وکړې نو په دغه وخت کې ما هم کلاشنيکوف راواخيست، و مې وهل، او ټول مې له يوې مخې له منځه يو ړل ".

۵ .د تأريخ مختورالی بايد ونه منو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب کې [د تأريخي سياسي پېښو يادداښت لېکونه، د افغانستان د اوسني تأريخ په کرښه کې شخصي خاطرات/ يادداشتهاي سياسي و روېداد هاې تاريخي، خاطرات شخصي با برهه های از تاريخ سياسي معاصرافغانستان] " ۲۰۰۲زکال دلندن د ژاکارت له خپرونو څخه" په ۳۴۳ او ۳۴۴ پاڼو کې ليکي :

"د وروستـنـيـو مقاومتونو دړې وړې کول: د [۱۹۷۸زکال] د اپريل د ۲۸ په تېکنده سباوون کې د شوبلو د چلوونکو او د پيلوټانو د ګډې همکارۍ په مټ د ولسمشرۍ د ساتونکي لښکر "ګارد" وروستنی مقاومت دړې وړې شو خو محمد داؤود تر هماغې شپې مقاومت کاوه. له هغه وروسته د خبررسوونکو يو ډله ارګ ته ور واستول شوه. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] سرمشريزې ډلې په هغې شپې کې چې د [۱۹۷۸زکال] د اپريل ۲۸د سهار د اتو او نهوبجو ترمنځ شپې وې يو ځل بيا يې غونډه راجوړه کړه اوسرمشريزه ډله پوه شوله چې محمد داؤود را تسليمېدلو ته چمتو نه دی .

ددې په اړه چې له هغه او کورنۍ سره يې په څه ډول چال چلند وشي د مرکزي کميټې د غړو په منځ کې تودې خبرې رامنځ ته شوې. امين په اور لړې ژبې پر هغه د وسله وال يرغل خبرې کولې او ټينګار يې کاوه چې که مقاومت وکړي نو د سترګو په رپ کې دې هغه او د هغه د همکارانو تېغ ورتېول شي. په غونډې کې يو شمير ناستو غړو د امين په ملاتړ د هغه د وړانديز ملاتړ کاوه، خو ببرک کارمل په پريکړې ژبې د امين له وړانديز سره مخالفت وکړاو ټينګار يې وکړ چې په هېڅ بيه دې دغه کار ته لاس وا نه اچول شي. هغه وويل :" پريږدئ دغه ستونزه په سړه سينه او پراخ تندي حل شي او سر له همدغې شپې دې وګړو او نړيوالو ته داسې شی په لاس ورنکړل شي چې ګنې انقلاب بيرحمه او د قانون له امرونو څخه سرغړوای کوي. پريږدئ چې ولسي نياوتون "محکمه " د هغه د راتلونکې برخلېک په تړاو پريکړه وکړي ".

ما هم د کارمل د دريز ملاتړ په ټينګه وکړ او ومې وويل چې د ملګري کارمل له دريزه په ملاتړ زه په دې ګروهن يم چې سرله اوسه خپلسريو ته نه بايد لار ورکړو او د تاريخ مختوروالی دې ونه منل شي .

زما دغو خبرو امين راوپاراوه. هغه چې د را پاڅېدلو په حال کې وو او ويل يې" موږله ترونکاريو "سازشکاري" سره جوړ نه يو" په پښو ودرېد او د ځېنو لښکرکوټونو له بولندويانو سره د اړيکې د را ټينګولو په پلمه يې غونډه پريښودله او له يوه ساعته وروسته بيرته راغی .

د امين په شتوالي او دهغه په نه شتوالي کې د همدغې او يو شمير نورو سکالو پرسرخبرې را اوږدې شوې او په دې ترڅ کې يو افسر راغی اوويل کېدل چې دغه افسر د پااليالو "وفادارو" خلقيانو له ډلې څخه يو خلقی وو خو په خپله د امين هوا خواه نه وو. هرګوره، نوموړی افسر په خونړي لاس د غونډې خونې ته راننوت او لاندينې خبرې يې وکړې :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه له یو شمیر افسرانو او سرتیروسره ارگ ته ور ننوتلم. د پوځي شورى له نامه مې داؤود خان ته خبر ورکړ چې وسله دې پر ځمکه کښېږدي اورا تسلیم دې شي، هغه ونه منله او په خپلې وسلې یې پرموږ ډزي وکړې. زموږ له ملگرو څخه یو تن ووژل شو او لکه څنگه چې گورئ زه هم ټپي يم. زما ملگرو هم زغم له لاسه ورکړ، هغه او ور سره نور کسان یې ټول ترځوابیه اور لاندي ونېول "

هغه څه چې څرگند دي دا دي چې امین د هرلامل له امله چې د هغه پرذهن یې واک چلاوه، یابه انقلابي لامل وو او یا شخصي خو له هماغو لومړیو شېبو یې هڅه کوله چې محمد داؤود له منځه یوسي .

٦ .امام الدين نه شواى کولاى کلاشنیکوف را پورته کړي

اکادمیسین دستگیرپنجشیري د ۲۰۰۸ زکال د اپریل د مېاشتې په ۲۸ ماښامي له ما (سیاه سنگ/حجرالاسود) سره د یوې تیلفوني مرکې په ترځ کې وویل :

}دافغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د سرمشریزي ډلې د نیول کېدلو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نور احمد نور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبر د جنازې او خارو ته سپارلود کست د ثبت او ویشنې په چارو بوخت ول. له راډیو افغانستان څخه د سیاسي دفتر د غړو د نیول کېدلو د خبرله په اورېدلو سلیمان لایق او بارق شفیعي خپل ځانونه په ځانخوښې توگه پولیسو ته ورسپاري، خو کریم میثاق او نوراحمد نور دیوه گوندي کارگر په کورکې ځانونه پټ کړل. له دې امله د [افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم] په کتاب کې د کریم میثاق خبره سمه او په ځاى نه ده .

سیاه سنگ: ستاسو د سترگو لیدلی حال څه دی؟ امام الدین کوم ځاى ته راغی او څه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل گزارش یې نورمحمد تره کي ته ور وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه په څو څو ځله په درنښت هیله وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځاى ته ولاړ شي. خو له څوځو ځله غوښتنو سره سره هغه خپل زوى ته فرمان ورکړچې پر سرتیرو، افسرانو او ان په خپلې کورنۍ ډزې دې وکړي. په پاى کې یې دوه اړخیزې ځوابیه ډزې را پیل شوې .

همدا شان امام الدین وویل چې : سردار محمد داؤود ته مې وویل : له دې چې سیاسي ځواک د افغانستان خلق ډیموکراتیک گوند ته را لیږدېدلې نو تاسو باید را تسلیم شئ. داؤود راته وویل چې : زه کمونیستانو ته نه ور تسلیمیږم. او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. ما هم وویشتل او ستیا مې کړل.

سیاه سنگ: " ستیا...؟ ستیاڅه مانا را ښندي؟ دا د کوم ځاى اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" زما په گومان چې ښایي هندي یا اردو اصطلاح وي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړو باید ومنم چې د جنرال امام الدین له خولې د "ستیا" د وییکې په اورېدلو یوه ډېره ناوړه پوښتنه مې په ذهن کې راژوندۍ کیږي. له هماغه امله غواړم پوه سم چې امام الدین د افغانستان له کوم گوټه دی؟

پنجشیری: هغه د لوگر له ولایته دی. د لوگر له پښتنو څخه دی. ښایي هماغلته د یو شمیر وگړو په منځ کې د کارونې وړ وي. خو زه سم نه پوهیږم.

سیاه سنگ: امام الدین د گوند له کومې څانگې څخه وو؟

پنجشیری:هغه خلقی وو او د خلق د څانگې د پوځي ډلې له لارې یې له حفیظ الله امین سره اړیکه درلودله .

سیاه سنگ: ستاسو د وینا پر بنسټ، امام الدین نه کلاشنیکوف را پورته کړی او نه یې د هغه او نه یې د هغه د کورنۍ پرلور ډزې کړې دي؟

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدین نه شوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه په خپله ټپي وو. له هغه سره مل او ملگرو سرتیرو چې ولېدل داؤود او زوی یې ډزې کوي دوی هم په وَرته ډول اور ته لاس ور واچاوه. له همدې امله ده چې امام الدین وایي " موږ هم راواخیستل او سیتا " ستي - ژ " مو کړل ".

سیاه سنگ: امام الدین او ملگرو یې د دغسې بې خرته او په پټو سترگو وژنې فرمان له چا او له کومه ځایه ترلاسه کړی وو؟ د گوند سرمشریزه ډلې د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د برخلیک په اړه څه ویل؟ ستاسو اند په دې تړاو څه وو؟

پنجشیری: وروسته له دې چې نورمحمد تره کی ، ببرک کارمل ، ډاکټرشاه ولي او زه (دستگیرپنجشیري) سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، عبدالحکیم شرعي جوزجانی او حفیظ الله امین د کابل ولایت له زندانه راډیو افغانستان ته ولیږدول شولو، د دندو ویشنه په دې ډول تر سره شوه: ما، کارمل، لایق او تره کي د سیاسي تبلیغ دنده پرغاړه را واخیستله، حفیظ الله امین، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځ لارښوونه په غاړه واخیستله .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نورمحمد تره کي او ببرک کارمل بیل بیل نظرونه درلودل. تره کي د هغه په وژلو او کارمل د هغه په ژوندي ساتلو ټینگار کاوه .

ما د نور محمد تره کي په ځواب کې وویل چې :" د ټولنیزې مبارزې اصول نه باید سپک و گڼل شي او له پاڅون سره دې لوبه و نه شي." سلیمان لایق چې د خپل زوم او نیږدې ملگري د وژنې له امله په ژور ناورین او ویرکې سوځېده نو د داؤود په اړه یې وویل: دا فرعون دې ووژل شي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاریخ په دغسې یوې حساسې او پریکندې شیبې کې نور محد تره کي د انقلاب پوځي لارښودې ډلې (حفیظ الله امین او اسلم وطنجار) ته لاندینی فرمان ور ولیږه :

"که سردار محمد داؤود او ملګري يې د انقلاب له فرمانه سرغړوای وکړي، د پاځونوالو پروړاندې لاس وسلې ته ور وړي او د ګوند لارښوونې ته پرته له پوښتنې او اړ"شرط" ځان ونه سپاري نو زموږ وسله وال ځواکونه د خپل ځان اوآزادۍ د ساتنې لپاره خپل حق ګڼي چې له انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پر سر شي او خپلې وسلې پر ځمکه کښیږدي نو یو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په داسې یوه اکر 'حال' کې به له هغوی سره د هیواد د قانونو پر بنسټ له درنښته ډک چال چلند وشي" .

ددغه فرمان متن په پښتو وو او ما (دستګیرپنجشیري) په پاړسي را و ژباړه .

۷ .د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم :

محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او داکټر فضل الله مجددي له کتاب [" افغانستان له ستر امیره تر ستر لارښوده / افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر" د کابل چاپ، د میوند د خپرندویه ټولنې خپرونې، کابل/افغانستان، ۱۹۹۹زکال، له ۵۹٦پاڼې] څخه په را اخـَځـَولو داسې لیکي :

هغه خلقي پوځي افسر چې د محمد داؤود د وژنې فرمان يې را پلی کړ امام الدین نومیده. نوموړی هم مني چې د سردار داؤود پر استوګنځي د یرغل فرمان حفیظ الله امین ورلیږلی وو .

لومړی بریدمن امام الدین چې د پوځ د کوماندو په قطعه کې د ډیرې ټیټې پوځي رتبې افسروو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ پرمهال لوړي پوځي رتبې ان د ډګرجنرالۍ تر کچه را لوړیږي .

"حفیظ الله امین چې د کودتا فرمان يې ورکاوه او د کودتا د فرمان په دریزیا مـَقـَر راډیو افغانستان کې وو په ریشخورو کې د یو شمیر مقاومتونو له امله اود توپچي ، شوبلو اوله ټینګ هوایي بمباران سره سره د داؤود خان له مقاومته په ویره او اندیښنه کې را لوېدلی وو. [نوموړي] د کړکیچ او اړوپیچ د څیړنې په موخه د لویو لښکرکوټونو او کوشنیو پوځي قطعو له کودتاچیانو بولندویانو سره په ګډه په راډیو افغانستان کې د شپې په نهو بجو یوه بیړنۍ غونډه راوبلله او ویې ویل:" په ارګ او ریشخورو کې مقاومت لاتر اوسه پرمخ روان دی. که دغه مقاومت په لنډ وخت کې پای ته ونه رسیږي نو ډیره شوني به وي هغه لښکرکوټونه او قطعې چې لا تر اوسه ناپییلې او بې پرې پاتې او وخت او مهال ته سترګې په لار دي، د داؤود خان په ګټه به پرموږ مخ راواړوي او په خوځښت به پیل وکړي. او یابه له نورو ولایتونو څخه د داؤود خان لښکر د هغه مرستې ته را ودانګي. نو ښه به دا وي چې په بیړه او په لومړي ګام کې دې د ارګ د مقاومت خبره را لنډه کړای شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کودتا لوړپوړو پوځیانو وړاندیز وکړچې ددغې موخې د ترلاسه کولو لپاره د هوایي او توپچي ځواک د یرغل ترڅنګ باید پلی ځواک هم په خوځښت راشي چې ارګ ته ننوځي او د ارګ د مقاومت ملا دې له دننه را ماته کړای شي. وروسته حفیظ الله امین وویل: کومه قطعه چمتو ده چې په ځانخوښې توګه د پلي یرغل پازوالي په غاړه را واخلي .

زه (امام الدین) چې یو خوږمند او په توده وینه لوګری ځوان وم راپاڅېدلم او ومې ویل چې زه چمتو یم پلي یرغل تر سره کړم. د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم. په خونه کې د اؤودخان ورور محمد نعیم خان، دوه تنه وزیران، د داؤود خان یوه لور او څو تنه نور ول. کله چې د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم پوځي سلام مې وکړ .

داؤود خان چې په لاس کې یې تومانچه وه وویل: " څه خبره ده؟ " ما وویل:" صاحب! خبره له خبرې تیره ده. را تسلیم سـئ. " داؤود خان په قهرژلي توګه وویل:' چا ته تسلیم شم ؟ " ما ورته وویل : " انقلابي شوری او پوځي ځواکونو ته تسلیم شـئ . پوځي ځواکونو ټول لښکرکوټونو چاپ کړي او ځانونه یې سپارلي دي یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ. " داؤود خان وویل:" زه به هېڅکله تسلیم نه سم ".

ما ټینګار وکړ خو په دغې شېبې کې د داؤود خان په لاس کې تومانچه وه، پرما یې ډزې وکړې، ګولۍ زما پرلاس را ومښتلې او کلک یې ټپي کړم. بیا نو زما د سرتیرو ، د داؤود خان او داؤود خان د ساتونکو ترمنځ اور پیل او په پای کې یې داؤود خان ووژل شو .

۸ .د داؤود خان د تومانچې وروستنۍ ګولۍ

داکټر محمد حلیم تنویرپه خپل کتاب کې [د افغانستان تأریخ او ورځپاڼه لیکنه / تأریخ وروزنامه نګاري افغانستان، د صبور د اسلامي خپرندویه ټولنې د مرکز له خوا، پیښاور/پاکستان جنوري ۲۰۰۰] په ۲۱۹ او ۲۲۰ پاڼو کې د محمد داؤود د وژل کېدلو څرنګوالی داسې رانغاړي :

په هماغه ورځ د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو حفیظ الله امین او خیال محمد کتوازی راډیو افغانستان ته راوستل او هغه ځای یې د خپلې بولندی ځای ځایګی وټاکه. په خپلو خبرتیاوو کې یې په پرله پسې توګه یې خبرتیاوې خپرولې چې د داؤود خان په وژل کېدلو اوس د تیرغمال نادر د کورنۍ د لړۍ واک پای ته را ورسید او واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند اوانقلابي شوری په لاس کې دی. محمد اسلم وطنجار او عبدالقادرپه څو ځله د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او انقلابي شوری د بریا مبارکي وویله .

محمد خالد داؤود چې د تلویزیون په مانۍ کې وود زینب د سینما ترڅنګ د ښځو د ټولنې وړکتون ته ولاړ او خپل کوشنیان یې په موټر کې له ځان سره راواخیستل اود ارګ په لور یې مخه کړه. هغه ارګ ته د شمالي سړک په لار د شوبلې د مردکي له امله ووژل شو. بیا د داؤود مشر زوی محمد عمر په ارګ کې ووژل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه شوبله چې پر ارګ ور ننوتله د محمد اسلم وطنجار وه. د ولسمشر ساتندویه ځواک 'ګارډ' په ۲۴ ساعتونو کې زښت تلفات ولیدل.

د [دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز کال] د غوايي د میاشتې په اتمه نېټه د محمد داؤود ټول وزیران د ارګ په پخلنځي کې پټ شوي ول. محمد داؤود له خپل ورور محمد نعیم او کورنۍ سره یې په ماڼۍ کې راګیرپاتې شول. د کودتا ځواک ارګ ته ور ننوت. د امام الدین په نامه یو تن کودتاچي له خپلو سرتیرو سره د ګلخانې په ماڼۍ ور ننوت اوداؤود خان ته یې امر وکړ چې ور تسلیم سي .

محمد داؤود د خپلې تومانچې وروستنۍ ګولۍ په هغه ور تشه کړه او امام الدین ټپي شواو بیا هغه پر محمد داؤود او کورنۍ یې اور را بل کړ. محمد داؤود د ژوند تر وروستۍ سلګۍ مقاومت وکړ. په دغه نښته کې محمد داؤود او ټوله کورنۍ یې په شهادت ورسیدل. د هغوی مړي یې د څرخي پله د غرونو د لمنو په غـَوچوړو کې واچول او د هغه د کورنۍ یو شمیر پاتې ښځینه غړي او د هغوی ماشومان یې په زندان کې واچول. یو څېړنه وايي چې د محمد داؤود مړی یې په ماهیپر کې په یوه ناڅرګند ځای کې اچولی دی .

۹ .پرما تور لګوي

د ۲۰۰۸ زکال د اپریل په ۳۰ نېټه سلیمان لایق، زما (سیاه سنګ) پوښتنو ته د ټیلفون له لارې ځواب راکړ چې لنډیزیې په لاندې ډول دی :

سیاه سنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې د چا او یا د کومو کسانو د فرمان پربنسټ ووژل شول؟

لایق: سردار داؤود او کورنۍ یې د چا د فرمان او یا یوې ګډې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وګورئ، لومړی کودتا وشوه ، ورپسې پیغام ور و لیږل شو چې تسلیم دې سي، هغوی تسلیم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ورڅخه خبر دي: د څو تنو ووژل کېدل .

سیاه سنګ: آیا ستاسو موخه داده ووایاست چې محمد داؤود او کورنۍ یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د ډله ییزې پریکړې پر بنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: یو شمیر ځانمنونکو او څوکۍ غوښتونکو کسانو چې غوښتل یې څوکیو، لوړو دریزونواو ویسکیو اوموټرونو ته ځان ورسوي، کودتا وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یې د یوه ترسره شوي عمل په وړاندې را ودَراوه. د خلق او پرچم ډلې هم د خپل ځان د ساتنې لپاره دې ته اړلې شولې چې کودتا ومني .

سیاه سنګ: آیا کولای شـئ چې د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: زه ډارن سړی نه یم او نه له راتلونکې څخه کومه اندېښنه لرم. زړه ور یم او په برالا او سپینه وایم چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کي ددغې کودتا پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنګ: تاسو څنګه زنداني سواست؟

لابق: کله چې د راډیو افغانستان له لارې د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه د ډلې د مشرانو د نیول کېدلو خبر خپور شو یو شمیر ملګري دغې پایلې ته را ورسیدل چې "میثاق صاحب او لایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې سي او ځانونه دې دولت ور وسپاري". زه هم د ملګرو د وړاندیز پربنسټ ولاړم او ځان مې پولیسو وسپاره .

زما لاسونه یې را وتړل او د زندان په یوې کوشنۍ خونه یې واچولم. یو وردکي افسر راغی او په اورلړې ژبه یې له ما پوښتنه وکړه :" څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شئ؟" بیا نو له هر لوري د پرله پسې ډزو غږونه را پورته شول. افسر دباندې ووت. څو شېبې وروسته زه هم له خونې څخه دالان ته را ووتم چې پوه سم څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې سترګه په لاره اوسه، اوس یې راچپه کوو ".

بیا مې هماغه افسر ولید چې په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل. زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې توګه زه له زندانه را خلاص شوم .

سیاه سنګ :وروسته له هغې چې راخلاص شوی او راډیو افغانستان ته راغلاست، نور محمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل چې : " دا فرعون دې ووژل شي" آیا دا رښتیا ده؟

لایق: نه! سمه نه ده. دا خبره قطعأ زما نه ده. پرما تورلګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلأ دغه پیښه په خپله ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسوته د کرکې وړ وه؟ د داؤود خان وژنه یا دغوایي د اوومې کودتا؟

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، زمالپاره د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې داسې ډیر پاڅونونه شوي وي. آیا دا چې په پیښه کې شورویانو لاس درلود یا نه درلود راته روښانه نه ده. البته چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی دواړه سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي او یا حفیظ الله امین په ځای واست ، تاسو به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو امر وکړی وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پر ځای وای ، کودتا نه کېدله. په هېڅ ټولنیزه بلیګه ، اصل او معیار کې د کودتایي پاڅون لارښوونه نه ده شوې. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه او په راتلونکي کې به هم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه وي او زه د کودتا مخالف وم. په ټولیزه توګه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا خبره سمه نه ده چې تاسو د خپل نیږدې ملګري میراکبرخیبر د ناورین په لمبو کې د هغه وژنه مو د داؤود د وژنې له غچ سره برابره بللې وي او ویلي مو وي چې " دا فرعون دې ووژل شي" ؟

لایق: ما دژوند له هماغو لومړیو شیبو له وژنې او وینې تویونې څخه کرکه درلودله او اوس یې هم لرم. ان دا چې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژنې وروسته د مړیو د لېدنې لپاره ارګ ته وَرَنغلم. تل به یې زما په اړه ویل چې " دی یو پریکنده "قاطع " سړی نه دی" . تاسو په ټول افغانستان کې یو تن راپیدا کړئ چې ودې وایي چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي. له بله اړخه سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت دستګاه د میر اکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. دا خلک ولې داسې بې ګټې خبرې او ارتاکې جوړوي؟

د کوماندو افسر

ډاکټر ظاهرطنین په خپل کتاب کې [افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم، د بي بي سي د خپرونو له ټولګو څخه، د عرفان د خپرندویه ټولنې له خوا، تهران / ایران ، ۲۰۰۵ زکال په ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲٦ پاڼو کې] د داؤود د وراره محمد عزیزنعیم له خولې داسې لیکي :

مور مې پیـښې د سر په سترګو لېدلې دي. د هغو پیښو لنډیز داسې دی: په وروستیو شیبو کې د [کوماندو] یوافسر خونې ته ورننوځي او محمد داؤود خان ته وایي چې : ور تسلیم شـئ. محمد داؤود خان پوښتي چې : دغه امر دې د چا لخوا راوړی؟ هغه ځواب ورکوي: د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وایي : زه پرته له خدایه بل چا ته ور تسلیمیږم او تر وروستنۍ ګولۍ مې جګړې ته چمتو یم. همدا وه چې د دواړو خواوو تر منځ ډزې را پیل او په پای کې یې خدای بخښلی محمد داؤود خان اود هغه د زامنو او دوه لوڼو په ګډون د کورنۍ نورو ۱۷ تنه غړو یې د شهادت جام را په سر کړ .

۱۰ :چا له لیرې ویل چې تسلیم شه!

ډاکټر داؤود جنبش (لېکوال،خبریال، ژباړونکی او د بي بي سي کارکوونکی) په خپلې یوې لېکنې کې د " ولسمشر داؤود خان او کورنۍ یې څنګه ووژل شول" تر سر لیک لاندې د محمد ظاهرشاه د خور زهره نعیم له خولې داسې لیکي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې بمباریو زور واخیست داؤود خان وویل: " کښتـني پوړ ته ولاړ سئ!." د را وتلو پرمهال د ګلخانې د ماڼۍ د دروازې له پلوه ډزې را پیل شوې. ګومان کوم چې ډزې په ارګ کې دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وې .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته ، د هغه اته کلنه لمسۍ غزال (دعمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی یې بلې خونې ته راوړې. زما د دیارلس کلنې لمسۍ صفورا ټېر ګولۍ ور څېرلی وو. نظام [د محمد داؤود زوم] وویل چې صفورا بې هوښه ده خو حال یې ښه دی خو کله چې هغه یې له نیږدې ولېدله نو هغه مړه وه. صفورا زما د سترګو تر مخه ځان حق ته وسپاره. ماشومان ان د مور په غیږ کې خوندي نه ول. د سردارصاحب داؤود خان ننږور او د میرویس ماندینې شیما خپل دوه ماشومان په غیږ کې نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لګولې وه. کله چې له خوتې راوتلو، ومې لېدل چې دریواړه شهیدان شوي ول .

زرمینه (زما او د نعیم خان لور)، عایشه (داؤود خان معیوبه خور)چې په کراچۍ کې به تلله، زینبه (زما خور/ د داؤود خان ماندینه)، شینکۍ او زرلښته (د سردار محمد داؤود خان لونې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او تر څنګ یې ودرېدلې .

دا مې په خپلو سترګونه دي لېدلي خو ماته وویل شول چې یو چا له لیرې داؤود خان ته غږ کاوه چې : تسلیم سه!. او هغه په ځواب کې ویلي ول: پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، زینبه، شینکۍ، خالد، ویس او عمر (د داؤود خان زامن)، نظام (دشاه محمود خان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چیان په موږ پسې راغلل او ویې ویل چې له خونې را ووځئ! که را ونه وځـئ نو د خونې چت به در باندې راونړیږي.د راوتلو پرمهال مې ولېدل چې د داؤود خان، محمد نعیم خان او نورو مړي د ځمکې پرمخ پراته ول .

زما پښه ټپي شوې وه. موږ یې روغتون ته را ورسولو، د لسو ورځو لپاره یې هلته وساتلو بیا یې زندان ته بوتلو. خورشید او توران (د سردارتیمورشاه ماشومان/ د نعیم خان لمیسان) په روغتون کې پاتې شول. ګلالۍ (د عمرماندینه/د داؤود خان ننږور) سره له دې چې پښه یې په ۷ ګولیو سورۍ سورۍ شوې وه، ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځ، زموږ د کورنۍ او خپلوانو ټول ټال ۷۰ تنه ووژل شول. آیا وروسته له دیرشو کالونو به داسې یو څوک را پیدا سي چې د نومورو وژل شویو کسانو آرامځای را پیدا کړي او د افغانستان د لومړني ولسمشر له آرامځي څخه یو زیارت جوړ کړي؟

د پینځمې برخې پای

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه برخه

بخښنه اویادونه!

درنو لوستونکو : د [پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په څلورمې ځپرکۍ کې دوه ټايپي تيروتنې شوې وې . "پادشاه مير" د "پاچا مير" او"مهمند" د " مومند" په بڼه لېکل شوي ول .

همدلته ځای پرځای له پادشاه مير او حميد مهمند او له نورو ښاغلو لوستونکو څخه بخښنه غواړم. همداراز د همدغې لېکنې په پينځمه ځپرکۍ کې يوه تير وتنه بله هم شوې وه او يادَونه يې دلته اړينه بولم. په تيرې ځپرکۍ کې " شين سهار" د " سهارني ټکنده سباوون" په بڼه راڅخه ليکل شوی وو. له نوميالي پوه ښاغلي معصوم هوتک څخه د کورودانۍ په ويلو منندوی يم چې د بريښنالېک له لارې يې زما پام دغه ټکي ته را واړاوه او په دې تړاو له لوستونکو څخه په نړۍ غاړه بخښنه غواړم. رحمت آريا

نا اَ ندېوَله غبرگونونه

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دويمه نېټه جنرال پادشاه ميرپه افغانستان کې د "آزادۍ له راډيو سره" د يوې ځانگړې مرکې په ترڅ کې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي د ځای ځايگي په اړه څرگندونې وکړې او ويې ويل چې دغه آرامځی د کابل د ختير په ۱۸ کيلومتريزه واټن کې د څرخي پله زندان ته نيږدې د حربي پوهنتون تر شا په سوريو او غـَوچوړو پروت دی او هم يې د محمد موسی شفيق د وژل کېدلو له څرنگوالي يادونه وکړه .

په دې اړه ، په افغانستان کې دننه او هم له هيواده دباندې د غبرگونونو د راپاريدلو په گڼون پراخې خبرې اترې را پيل شوې. چا جنرال پادشاه مير يو رښتونی مسلمان وباله چې د تيرو دريو لسيزو په ترڅ کې يې د سياسي خونړيو پيښو د پټ ترينو رازونو له مخې پوړنی را ليرې کړ.خو نورو کسانو جنرال پادشاه مير" يو درواغجن خلقی او د پرچميانو يو را پاروونکی دښمن" وباله او ويې ويل : د هغه خبرې يې د پيښو د سنجونې له اړخه بې ځايه ، بې ارزښته او له درغلنې ډکې وبللې .

س.م.ن.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په اته ويشتمې نېټې مې له لېکوالې پيغلې س.م.ن څخه مې يو بريښنا لیک تر لاسه کړ او په هغه کې لولو :

د تأريخي لېکنې [د پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په يوې برخې کې د ښاغلي پادشاه مير خبرې چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي اوومې نېټې ته ورگرځي او [که تير وتنه مې نه وي کړې د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مباشتې وروستۍ ده]،داسې راغلي دي :

حميد مهمند: مرې څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړو افسرانو يا عادي سرتيرو؟

پادشاه مير: د هغوی په سر کې مشر سړی د [کورنيو چار وزير] نور احمد نور وو. نه پوهيږم چې نوموړی اوس په کوم هېواد کې ژوند کوي. نور هغه وزيران ول چې نه مې پيژندل. د هغوی يوه تن له اسلمه وپوښتل : آيا دغه سړی چې لاندې په کار بوخت دې، ملگری دی که نه؟

حال دا چې ښاغلي نوراحمد نور د ۱۹۷۸زکال د مې له مباشتې وروسته د هماغه کال د جون ترمباشتې پورې د کورنيو چارو د وزير په توگه دنده تر سره کړې ده. په دې ډول د ښاغلي پادشاه ميرپرگڼ شمير خبرو ډاډ نه شو کولای .

ښاغلی پادشاه مير پيژنم

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په ديرشمې نېټې [په وروستيو دريولسيزو کې پوځ او سياست/ اردو وسياست در سه دهه اخير] د کتاب لېکوال سترجنرال نبي عظيمي، ما (سياه سنگ) ته يو بريښنا لیک را وليږه او د هغه په يوې برخې کې راغلي دي :

"څه موده وړاندې مې د تل په شان ستاسو څيړنيزه لېکنه چې په هر اړخيزه ځير جوړه شوې ده د کابل ناتـهـ په ښکلې ويبپاڼه کې ولېدله او په ډيرې مېنې او لېوالتيا مې ولوستله. زما موخه هماغه د پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] لیکنه ده. په دغې لېکنې کې مو د تل په شان د رښتونو خبرو د ترلاسه کولو او زموږ د هېواد د سرتړلو رازونو له مخې د پړونې په را ليرې کولو کې ډيرې هڅې کړې چې هېڅوک نه شي کولای له هغو سترگو پټې کړي. ځکه د کليدي شخصيتونو د خبرو په ترڅ کې چې د پيښې په ورځ يې پخه ونډه درلودله داسې خبرې رابرسيره شوې چې لا تر اوسه پټې پاتې وې .

زه دغه ښاغلی پادشاه مير پيژنم، خو نه پوهيږم چې کله د جنرالۍ درېز ته را رسيدلی دی؟ د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د واکمنۍ په مهال يا له هغه وروسته يا د طالبانو په وخت کې؟ په دې کې هېڅ شک او شوپيان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته چې نوموړی د حفیظ الله امین د ډلې یو د ډاډ وړ سړی وو، ځکه منطق هم دا وایي چې یو سړی تر هغوپورې د چا لپاره د ډاډ وړ نه ګرځي مګر دا چې د هغه د راز لرنې کچه نه وي ازمویل شوې که نه هېڅکله به له دغسې یوه سړي څخه د یوه اړین یا مهم کار په سر ته رسولو کې کار وا نه خیستل شي .

نه پوهېږم چې تاسو خبریاست که نه ، د برهان الدین رباني د واکمنۍ په مهال ګنګوسې خپرې شوې چې شهنواز تنې د طالبانو د ځواکونو د ملاتړلو لپاره یو شمیر خلقي ټانک چلوونکي هغوی ته ور وپیژندل چې طالبانو هم هغوی د ملا، آخوند ، احمد او محمود ..... په نامه په ورین تندي په خپلو لیکو کې ومنل. ښایي پادشاه میر له دغسې کسانو څخه یو تن وي او شونې به وي چې هماغلته د جنرالۍ تر دریزه پورې را رسیدلی وي .

خو هغه څه چې زه یې دلته د ویلو وړ بولم د ښاغلي نور احمد نور په اړه ده. هغه وایي :" د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ کودتا وشوه، په سبا کله چې ورځ پای ته ورسیدله د شپې دولس بجې وې چې مړي یې راوړل "....

حمید مهمند پوښتي: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

او پادشاه میر ځواب ورکوي : " د هغوی په سر کې مشر سړی د [کورنیو چار وزیر] نور احمد نور وو ".

اوس، که ښاغلی حمید مهمند ښه ځیر شوی وای نو باید پوښتنه یې کړې وای چې: د غوایي د اوومې نېټې د کودتا په دویمې ورځ د کابینې د غړو نومونه نه وو را څرګند شوي، ته څنګه مخکې له مخکې پوهېدلې چې نوراحمد نور د کورنیو چارو وزیر دی؟ او یا داچې نور احمد نور یې څنګه په دې دنده ګومارلی دی؟ نوموړی د پرچم د ډلې له مشرانو څخه وو او طبیعي ده چې د داؤود خان د وژلو په اړه ، یاد دې ژوندی وي، د ببرک کارمل له دریز سره همغږی وو؟

هغو کسانو چې په هماغو شپو ورځو کې د دفاع د وزارت ودانۍ ته چې وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د مرکزي کمېټې ودانۍ ونومول شوه ، تګ راتګ کاوه ښايي له ما سره همغږي وي چې نوراحمد نور شپه او ورځ هلته له ببرک کارمل سره وو او نه یې شوای کولای د یوې شېبې لپاره له هغه ځایه را ووځي، او د ارواښاد محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د جنازې د خاوروته سپارلو خبرې په هغه پورې هېڅ اړه نه درلودله او دا کار د امین او د هغه د ډاډ وړکودتا چیانو کار وو نو څنګه به یې دا دنده هغه ته ورسپارله؟

دا خبره مې له دې امله وکړه چې د نوراحمد نور په اړه د پادشاه میر خبرې له بنسټه درواغ دي، اوپه رښتوني اړخ کې دا یوه دروهه یا دسیسه ده چې غواړي د پرچمیانو پښه د داؤود خان او د هغه د کورنۍ په وژنه کې راښکیل کړي "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور احمد نور او د کورنیو چارو وزارت

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په یو دیرشمې نېټې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له مشرانو څخه یو تن چې نه غواړي نوم يې په دغه لیکنه کې واخیستل شي ، وویل:" ' د ملگري نوراحمد نور او موسی شفيق تر منځ د شخړې په تړاو' د جنرال پادشاه میر خبره له دوه وو اړخونو له بنسټه ناسمې دي :

۱ .موسی شفیق اصلاً ماشومان نه درلودل نو ځکه نه يې شي کولای ووایي چې :زه بې گناه یم په کور کې مې سطرنجۍ اواره ده. ماشومان نه لرم ".

۲ .ښاغلی نور احمد نور د غوایي له اوومې اته ورځې وروسته یعنې د د یارلس سوه او اووه پنځسوم لمريز کال د غوایي په پینځلسمې نېټې [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مپاشتې پینځمه] د کورنیو چارو وزیر شو او د ۱۹۷۸زکال د جون تر پینځلسمې نېټې پورې یعنی ترڅلویښتو ورځوپورې يې دغه دنده پرمخ یووړه. نوموړی د ۱۹۷۸زکال د جون له پینځلسمې د جولای تر پینځمې نیټې پورې یعنې د نورو يو ويشت ورځو لپاره د بهرنیو چارو د وزیر په توگه پاتې شواو په سبا ورځ یې [د ۱۹۷۸زکال د جولای په شپږمې نیټې] په واشنگټن کې د افغانستان د سفیر په توگه وټاکل شو .

بله ژمنه

که ښاغلی نور احمد نور وغواړي په دې تړاو رڼا واچوي ، خبرې به يې پرته له زیادښت او کمښته د[پسرلني سباوون د گولیو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په راتلونکې گڼه کې را خپرې شي .

زما د ټیلفونونو شمیرې، بریښنايي او پُستي پته د هرې څپرکۍ په پیلیزې برخې راغلي دي .

د محمد موسا شفیق د وارثانو شمیره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸زکال د جولای د مېاشتې په يو ديرشمې نېټې ډاکټر عبدالجميل زلمي، د محمد موسی شفيق زوم، د کاناډا د اونتاريو په ولايت کې د کډوالو د اداري کارکوونکي ، ما ، ليکوال ته د ټيليفون له لارې وويل: له ارواښاد محمد موسی شفيق څخه همدا اوس څلور اولادونه او شل لمسيان پاتې دي چې له خپلو کورنيوسره په پاکستان، آسترليا، جرمني، آمريکا او کاناډا کې ژوند کوي .

ډاکټر زلمي ما (سياه سنگ) ته ١٦ انځورونه رالېږلي دي چې تر اوسه نه دي خپاره شوي او همدا شان د موسی شفيق د سياسي ، ادبي او فرهنگي ښادنامو په اړه يو پنډ ليکنې يې رالېږلې چې د افغانستان د تياره پاتي شوې تأريخ د روښانولو په تړاو يې را سره بې سارې مرسته وکړه .

ډاکټر زلمي ته د کورودانۍ په ويلو ژمنه کووم چې ډېر ژر به د ارواښاد موسی شفيق د ژوند لېک په اړه ځانگړې لېکنه په پام کې ونيسم .

او دغسې يې وژل....

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دوه ويشتمه نېټه د منځنۍ ' سه شنبې' په ورځ بيا هم جنرال پادشاه مير په افغانستان کې د " آزادۍ د راډيو" مېلمه وو. دا ځل يې د حميد مهمند او اورېدونکو لېکونو ته ځواب ورکاوه. [مرکه په پښتوژبه وه او ژباړونکي دغه مرکه پرته له زيادښت او کمښته له وينا والې پښتو څخه پاړسي ته را اړولې ده]

]يادونه: د همدغې لېکنې په پای کې ښاغلي لوستونکي کولای شي مرکه په غږېزه توگه واوري او لېنک يې د پاڼې په پای کې ايښودل شوی دی او دغې خبرې ته مې هغه وخت زما پام شو چې ما د ښاغلي سياه سنگ د لېکنې له مخې لا وختي پښتو ته را ژباړلې وه. زما د څېړنيز او ورځني ژوند د وخت د تنگوالي له امله نه شم کولای د هغوی ټولې خبرې کټ مټ له غږيزې بڼې بيرته په لېکې بڼې را ولېکم. لوستونکي دې پر ما د منت په ايښودولو دغه تشه په درنښت ومني. - رحمت آريا [

حميد مهمند: جنرال صاحب پادشاه مير! پخوا مو هم د [۲۰۰۸زکال د جولای په دويمه نېټه] يو شمير خبرې اترې درلودلې چې د آزادۍ د راډيو له لارې خپرې شوې. تاسو د تيرو خبرو په ترڅ هغو رښتونو خبرو ته نغوته وکړه چې په اړه يې لا تر اوسه ډول ډول خبرې شوې وې. اوس که مهرباني وکړئ د خپلې پوځې زده کړې په تړاو يو څه ووایاست، چيرې اوسيدلي ياست، څومره موده مو کار کړی ی او کومو رُ تبو ته رسيدلي ياست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پاد شاه میر: بسم الله الرحمن الرحیم ! پوهیږئ چې زما نوم پادشاه میر دی او جنرال یم. حربي ښوونځی مې چې په مهتاب قلعه کې وو، لوستلی دی. حربي پوهنتون ته ولاړم. کارپوهنیزه زده کړه مې زغره واله او شوبله وه. دا دی زما د زده کړو لړۍ .

وروسته له هغه چې له حربي پوهنتونه د دویم بریدمن په رتبه را خلاص شوم د جګتورنۍ تر رتبې مې په څلورم زغره وال ځواک کې دنده تر سره کړه. د یوې مودې لپاره خوست ته خدمتي ولاړم. په هغه وخت کې ډګر جنرال محمد عیسی خان نورستاني هم د پکتیا د قول اردو بولندوی او هم د پکتیا والي وو، په هغه وخت دې د دوه وو ټبرونو "سبریو" او " کوچیو" ترمنځ د ځمکې پر سر شخړه را ونښتله. په هغو کلونو کې د پکتیا قول اردو په خپل پوځي جوړښت کې شوبلې نه درلودلې. د جګړې د غلي کولو لپاره یې سرتیري ور استول، خو هغوی وژل کېدل ځکه چې سرتیري د دواړو خواوو د جګړو په اورونو کې راګیرېدل .

[ډګرجنرال محمد عیسی خان نورستاني] د اعلیحضرت محمد ظاهر شاه له حضور څخه چې اوس د "ملت بابا" دی یو فوق العاده فرمان تر لاسه کړ. هغه غوښتي ول چې د شوبلو یو خدمتي ټولې دې ورته ورکړل شي. په هغه وخت کې په [ټول -ژ] افغانستان کې شوبلې نه وې، یوازې څلورم زغره وال ځواک او بل یې پینځلسم زغره وال ځواک وو او بل یې د کندهار اوومه لېوا وه. د خدمتي ټانکونو امر ورکړل شو او زه هم په همدغه ټولې کې د خوست پر لوررا وخوځېدم .

لوی ښتن د سبریو او کوچیو جګړه په خیر سره پای ته ورسوله. زما د خدمت دوره پای ته نه وه رسېدلې چې کودتا وشوه [د دیارلس سوه دوه پینځوسم کال د چنګاښ د مباشتې شپږ ویشتمه/د ۱۹۷۳زکال د جولای اووه لسمه نېټه راغله] او شهید سردار محمد داؤود خان د هیواد ولسمشر شو او زه بیرته کابل ته را وغښتل شوم .

خبره دا وه چې : هره منځنۍ ' پنجشنبه' به د پوځ په لښکرکوټونوکې وسلې پاکېدلې. یعنې د درندو او سپکو وسلو او شوبلو خولــونه پاکېدل. زما تر لارښوونې لاندې به سرتیرو د بانګس په اوږدو لرګیو د شوبلو خولونه را پاکول. زه به ولاړ وم .

په هماغو لومړیو ورځو کې چا راپور ورکړی وو چې د غه سړی [پادشاه میر] د جمهوریت دښمن او د شاهي رژیم پـلَـوی دی. په پای کې خوست ته ماته یو لیک راورسید چې لنډیزیې دا وو: په ۲۴ ساعتو کې دې ځان کابل ته را ورسوه .

کابل ته راغلم. له ما یې وپښتل: ته د ولسواکۍ " جهموریت" پر ضد یې؟ و مې ویل چې: نه. زموږ د وګړو په منځ کې یو متل دی چې وایي : که پګړی له سره را ولویږي نو پر اوږه را پریوزي او پر ځمکه نه را لویږي." که ظاهر شاه یې، که داؤود خان، دواړه له یوې کورنۍ یاست. ماته او د افغانستان وګړو ته کوم توپیر نه لرئ. که ته اوسـئ، یا هغه! دواړه له یوې کورنۍ او د یوه کور غړي یاست .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزارت شاه ته د پاليالۍ " هوا خواهۍ" په تور ماته داسې لارښوونه وکړه: څلورم زغره وال ځواک ته جزايي خو د مسلک په تغير او په ناځګړه ييز ځانګه "غيرمحاربه" کې د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه ولاړ شه. هم دې رتبه لوړه ده او هم دې معاش

ما د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه دنده تر سره کوله چې د غوايي د مياشتې " مرداره او کرغيړنه" کودتا راغله. هغوی د شهيد سردار محمد داؤود خان پلاز"تخت" را نسکور کړ او واک ته را ورسيدل .

حميد مهمند: تاسو وويل چې په څلورم زغره وال ځواک کې د جګتورنۍ تر رتبې رسيدلې واست، له کومې لارې جنرالۍ ته را ورسيدلئ؟

جنرال پادشاه مير: ما په خپلو مخکينو خبرو اترو کې هم ويلي ول کله چې پاکستان ته ولاړم نو د افغانستان له وګړو څخه يوه تن ان د [جهادي تنظيمونو د مشرانو په ګډون] پاکستان ته چا هجرت نه وو کړی. هماغه لومړۍ مياشت [د اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي مياشت/ د ۱۹۷۸زکال د مې مياشت] مې په افغانستان کې تيره کړه. په مخکينۍ مرکه کې مې د خپلو ستونزو په اړه خبرې وکړې. هغوی به د څلورم زغره وال ځواک له يو شمير افسرانو څخه چې زما ټولګيوال ول لکه اسلم وطنجار او رفيع چې وروسته وزيران شول اوهم يې له شير جان مزدرياره داسې پوښتنې کولې : دغه سړی [پادشاه مير] ګوندي ملګری دی که نه؟ هغوی به ځواب ورکاوه : ګوندي ملګری نه دی خو ښه افسر دی. هغوی ويل: ښه والې يې څه کوو؟ هغه کارونه چې موږ يې کوو نه بايد رسوا سي. رازونه بايد پټ وساتل شي. نو په هر ډول چې کيږي دغه افسر له منځه يو سئ .

کله چې ما ته دغه راپور را ورسيد نو مياشت مې تيره نه کړه او پاکستان ته ولاړم. په هغه وخت کې پاکستان ته څوک د مهاجر په توګه نه ول راغلي. حضرت صاحب مجددي په ډنمارک کې وو، پير سيد احمدګيلاني او مولوي محمد نبي محمدي په کابل کې ول. له افغانستانه د مهاجر په توګه څوک نه ول راغلي. البته نور کسان لکه استاد برهان الدين رباني، ګلبدين حکمتيار او مولوي صاحب [محمد يونس] خالص د شهيد داؤود خان د واکمنۍ په مهال پاکستان ته تللي ول. دا هغه مهال دی چې عزيزالله واصفي د جلال آباد(ننګرهار) والي وو او بيا د کرهني وزير شو. دا چې څه پيښه رامنځته شوه نه پوهيږم. خو دومره پوهيږم چې هغوی [دريې تنه جهادي مشران] د داؤود خان د واکمنۍ په مهال تللي ول .

کله چې پاکستان ته ولاړم نو له هغوی سره مې ليدنه کتنه وکړه اوشپې او ورځې به مو سره يو ځای تيرولې. څو چې د کب 'حوت' [د ۱۹۷۹زکال د فبروري] مياشت راغله. يعنی شپږ مياشتېوروسته. ښه نو! د وري، غوايي ، او غبرګولي.... ، د غوايي په مياشت کې کودتا وشوه، زه د غبرګولي په مياشت کې پاکستان ته ولاړم. يوازې يوه مياشت مې په افغانستان کې تېره کړله. له هغه وروسته د تلې په مياشت کې [ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال/ ۱۹۷۸زکال] ښاغلي حضرت صاحب مجددي له ډنمارکه راغی. [دهغه په اړه] ګنګوسې خپرې شوې چې ګڼې زوړ اوسپین ږیری دی ، داسې او هسې خبرې. بیا له حاجي عبدالله جان ځدراڼ او نعیم کوچي سره چې د توکم مشران ول د حضرت صاحب لېدلو ته ورغلو او ورڅخه مو وپوښتل: " د څه لپاره راغلي یاست ؟ " هغه وويل: " د في سبیل الله جهاد لپاره راغلی یم "

حمید مهمند: ستاسو جنرالي ؟

جنرال پادشاه میر: په لومړیو کې د ښاغلي حضرت صاحب سیاسي مشر وم. هغه نوی راغلی وو. د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" نوی را منځ ته شوی وو. زه په شمالي سیمو کې یعنې د وزیرستان په سیمو کې د ولسي ژغورنې د مورچل ' جبهه نجات ملي' سیاسي مشر وم. البته کله به سیاسي مشر کله پوځي مشر خو دواړه دندې زما پر غاړه وې. وروسته هماغلته ما ته د حضرت صاحب له پلوه د جنرالۍ د رتبې فرمان راکړل شو .

کله چې په پاکستان کې د کډوالو د ټاکنو په مهال د کډوالو د استازي په توګه غوره شوم کابل ته د اساسي قانون په کمیسیون کې د ګډون لپاره په پولیتخنیک کې د لويي جرګې غونډې ته راغلم او د لويې جرګې د اساسي قانون په څانګه کې وکیل شوم. دلته مې د خپلې جنرالۍ فرمان کرزي صاحب ته ور وښود. کرزی صاحب له موږ سره د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" کې وو. هغه د دریو مېاشتو لپاره دولسي ژغورنې د مورچل /جبهه نجات ملي د فرهنګي مشر په توګه کاروکړ. کرزی چې له خپلو زده کړو وروسته نوی له هندوستانه راغلی وو، د شمالي له سیمې څخه د " خـَواني " په نامه چې خوارَکی مړ شوی وو، ځای ناستی شو. وروسته حضرت صاحب په اسلام آباد [پاکستان] کې سیاسي دفتر جوړ کړ او له بهرنیو مؤسسو سره یې اړیکه را ټینګه کړه .

کرزي صاحب [په کابل کې] له ما وپوښتل : جنرال صاحب څه خبره ده؟ ورته و مې ویل: حضرت صاحب د جنرالۍ رتبه راته راکړې. کرزي صاحب هغه فرمان تازه کړ او ددفاع وزارت ته یې دغسې یو فرمان ولېکه: " دا ډیر مجاهد جنرال دی او زه د حضرت صاحب مجددي خپور شوی فرمان منم. " هماغه وه چې تر ننه پورې جنرال پاتې یم .

حمید مهمند: جنرال صاحب! را ځه چې اوس بنستیزو پوښتنو ته راوګرځو. زموږ دوستانو [د آزادۍ د راډیو اوریدونکو] یوه په زړه پورې پوښتنه راپورته کړېده. د دریو لسیزو په اوږدو کې چې جهاد روان وو او ډیرې پیښې رامنځ ته شوې آیا کله مو فکر ته راغلي چې که خدای مه کړه تاسو په کوم مورچل کې شهید شوي واست، یا په کومې بلې پیښې کې له منځه تللي واست، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر په اړه پټ راز به هم له تاسو سره یوځای له منځه تللی وای. آیا کله په دې فکر کې لویدلي یاست ؟ آیا ددغه ډله ییز قبر په تړوا مو بل چا ته معلومات ورکړیدي؟

جنرال پادشاه میر: باالکل! له سرې سره تل دا فکر وي. په هغه شپه مې چې هغوی خاورو ته سپارل، یوه ویرلړلې شپه وه، کودتا نوې شوې وه، ټول وګړي په ویره او اندېښنه کې ول. د هغوی له ګورونو مې د خامه سړک تر غاړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې خطوه را پورته کړه چې ماته زما د خطوې اوږد والې او اندازه را ځرګند ه وي. له ځان سره مې وويل که لوی ځښتن داسې ورځ راورسوي چې افغانستان را خپلواک کړي، ځکه چې له تورې شپې وروسته هرو مرو ورځ راتلونکې ده، او دغه خدای بخښلي [محمد داؤود او کورنۍ يې] د چا له ياده ونه وځي .

ما دوزيرستان او ميرانشاه په مورچلونو کې ګډون کړی او حضرت صاحب مجددي به هلته راته. هر ګوره ، کله چې پيښاور ته راغلم، او ددې لپاره چې ددغو شهيدانو د [ګور د ځای ځايګي راز] پټ پاتې نه شي ، ځکه چې سردار محمد داؤود خان يو تأريخي شخصيت وو د ملکيارانو له خپله ته د پيښاور Dean�s Hotel يو تن د عمر ملکيار په نامه د امريکا راډيو له غږ څخه د

پاکستان صدر ته راغلی وو او ما ورسره يوه مرکه وکړه او ور ته مې وويل: " دغه خبره يو چيرې له ځان سره ثبت کړه، انسانان يو، مرګ له موږ ليرې نه دی. د جهاد کار دی. ورته مې وويل: په ځرخي پله کې د پوليګون د دښتې او د ځلورم زغره وال ځواک ترمنځ له خامه سړکه دومره خطوې پورته ولاړ شئ، بيا کينې خواته را تاو شئ او دومره ګامونه را پورته کړئ، هلته څو متره وړاندې څمکه څو متره را وکېندئ بيا [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ ډله ييز ګور] در مونډل کيږي .

بله دا چې د حضور اعليحضرت [محمد ظاهرشاه] اوښی همايون شاه آصفي پيښاور ته راغلی وو. هغه ته مې هم وويل چې ستاسود کورنۍ مړي مې په پلانۍ سېمې کې خاورې ته سپارلي دي. انسان دی مرګ او مړينه لري. د جهاد کار دی ښايي ووژل يا شهيد سم. په مرګ [ژوند؟] اعتبار نسته نو همدغه يادداښت دې درسره وي. ته خانداني سړی يې. هغوی مې د ځرخي پله په دښته کې خاورو ته سپارلي دي .

حميد مهمند: مننه. او س به بلې موضوع ته راوګرځو. تاسو وويل چې د سردار صاحب د کابينې غړي او سروزير [موسې شفيق] د [محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو] له خاورته سپارلو اته ورځې وروسته د ډله ييز ګور سرته راوستل کېدل او له هغو سره شخړه کېدله. تاسووويل چې تاسو په خپله په هغې شخړې کې واست. تاسو څرګنده کړه چې د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] لوړ پوړو غړو او وزيرانو لومړی د پخوانۍ کابينې له غړو شخړه کوله او بيا يې وژل .

تاسو په خپلې پخوانۍ مرکه کې وويل چې نور احمد نور او نور کسان مو هلته لېدلي ول. که اوس نور احمد نور چې په اروپا کې ژوند کوي او منکره شي، د بيلګې په توګه وبه وايي چې په هغې شپې قطعاً هلته نه وو، او د [محمد داؤود] د کابينې د غړو په وژنه کې يې قطعاً برخه نه ده اخيستې او يا ښايي ووايي،جنرال صاحب پادشاه مير تيروتنه کړېده. تاسو د خپلو خبرو د ثبوت لپاره څه دلايل لرئ او څرنګه کولای شئ هغه وپيژنئ؟

جنرال پادشاه مير: رښتيا خبره دا ده چې د کابينې له غړو څخه د کمونيستانو په وينا، له ټوليګوالو مې پرته، ما نور [احمد نور] نه پيژانده. ځکه څوک چې د ګوند غړی نه وي نو نه پوهيږي چې دا څوک دی او هغه څوک دی. له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځایه چې نورو ویل چې " : نور صاحب! ، نورصاحب!" او هغه یې د" نور صاحب!" په نامه یاداوه، همداسې یې " نورصاحب!" ورته ویل. دا مې لومړې دلیل دی. سبا چې ورځ راغله، دوه ،درې ورځې دننه په [عسکري قطعې] کې وم. له خپلو نیږدې دوستانو مې وپوښتل: [هلته] د " نور" په نامه یو سړی وو. دغه سړی څوک وو؟ ویې ویل: هغه د لوګر دی. او اوس د کمونیستانو په کابینه کې لوړ پوړی سړی دی .

حمید مهمند: که نوراحمد نور ووایي چې ما له موسی شفیق سره قطعاً شخړه نه ده کړی. تاسو ددغو دواړو ترمنځ په خبرو کې څه واوریدل؟

جنرال پادشاه میر: ما دومره واورېدل چې موسی شفیق ته یې وویل: .... موسی شفیق یې له موټره راکښته کړ. د هغه په لاس کې هتګړۍ وې او ویې ویل: ما خو کوم کار نه دی کړی، په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده،څه خیانت مې کړی؟ "

حمید مهمند: دغه پوښتنه یې له چا وکړه؟

جنرال پادشاه میر: دغه پوښتنه یې له " نور" څخه وکړه، له " نور" څخه یې وپوښتل او ویې ویل: " تاسو زه دلته راوړی یم، زه بې ګناه یم، ما خو خپل هېواد ته خیانت نه دی کړی. همدا اوس مې په کور کې سطرنجۍ هواره ده. تاسو کولای شئ هغه وګورئ." همدغه سړي وويل:" تا ستر خیانت کړی" هو همدغه سړي وویل:" تا سترخیانت کړی" [موسی شفیق] وپوښتل: " څه خیانت؟" هغه وویل:" تا د هلمند اوبه خرڅې کړېدي "

زه چې پوځي افسر ووم او له سیاسته خبر نه وم، نه پوهېدم چې د " هلمند اوبه" څه دي. په دې خاطر چې جګتورني چنداني رتبه نه ده. دغه اصطلاح مې هماغلته زده کړه. او له ځان سره یې وویل : " خه..... د هیلمند اوبه "!

[نور احمد نور] وویل: " تا د هلمند اوبه پلورلې دي." هغه [موسی شفیق] وویل:" ته په ولسي جرګه کې وې، اناهیتا راتبزاد وکیله وه، ببرک کارمل وکیل وو. حفیظ الله امین وکیل وو. تاسو په ولسي جرګه کې د [هلمند اوبه] ' پاس ' کړې. زه د هغه وخت سر وزیر وم او یوازې لاسلیک مې وکړ ".

هغه همدومره وویل. له دغې خبرې وروسته د شا له لوري یو سړی چې سر یې په خولۍ پټ وو او یوازې سترګې لېدل کېدلې، د جیب له شا راغی " ډز ډز" اور یې وکړ او هغه یې په شهادت ورساوه .

له هغه وروسته یې خوارَکی د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي له موټره راکښته کړاو له هغه سره یې شخړه را پیل کړه. هغه ته یې وویل : پرون تاسو موږ د ګور ترخنډې را رسولي وو، نن ته په خپله د ګور پرغاړې ولاړ یې .

آیا ستاسو په خپرونو کې [د آزادی د راډیو له اوریدونکو څخه] تاسو ته کومې پوښتنې را رسیدلي چې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي په څه ډول ووژل شو؟ او هغه د غالۍ د فرش موضوع؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: هو! د عدلیې د وزیرپه تړاو یې هم ویلي. جنرال صاحب ! بیرته به راسو بلې موضوع ته. تاسو چې د " نور احمد نور" نوم واخیست او ومو ویل چې په " صحنه کې موجود وو" او " ملګرود " نورصاحب" په نامه یاداوه" آیا د کابینې غړو په خپله په وژنه کې برخه اخیستله؟ آیا هغوی یې په خپل لاس وژل او یاپې د [وژلو] بولنده ' قومانده' ورکوله؟

جنرال پادشاه میر: نه! نه! نه!، هغه نه قومانده ورکوله او نه یې په لاس وژل. هغه په دې خاطر نه دي وژلي چې کله چې خبرې یې خلاصیدلې هماغه سړی چې کلاشنیکوف یې په لاس کې درلود او د جیپ تر شا ولاړ وو، راته، د جیپ تر مخ درېده، او پرته له دې چې څوک ورته قومانده ورکړي په خپل سر یې ډزې کولې ، او دوی یې په شهادت رسول. [نوراحمدنور] هغه ته نه قومانده ورکوله او نه ښه یا بد .

حمید مهمند: یعنې همداچې شخړه پای ته رسیدله ....

جنرال پادشاه میر: هو! همدا چې شخړه پای ته رسیدله، هاغه سړی د جیب له شا راته او ډزې به یې را پیل کړې .

حمید مهمند: یوه بله مسله دا چې سروري هم د کمونیستانو یوه نامتو څیره وه. آیا په صحنه کې ددغه سړي د شته والي په تړاو څه مالوت لرئ؟ آیا اسدالله سروري هم هلته وو که څنګه؟

جنرال پادشاه میر: نه! درواغ نه سم ویلای، ځکه چې د درواغو ویل د سړي ایمان خراپوي. اسدالله سروري د غزني وو، او په حربي پوهنتون کې زما ټولګیوال وو. له ما سره په یوه ټولګي کې نه وو خو په یوه پوځي " قسم/واحد" کې وو. که نوموړی په هاغه شپه هلته وای نو هرو مرو مې پیژانده. اسدالله سروري هلته نه وو .

حمید مهمند: آیا د کابینې نور غړي لکه سلطانعلي کشتمند، کریم میثاق، دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، اسلم وطنجار، قادر، امام الدین او دغو ته وَرته کسان هلته ول؟

جنرال پادشاه میر: نه! د دغو کسانو نومونه مو چې را واخیستل نه یې پیژنم او نه یې په [هاغه شپه] ددغو کسانو نومونه اخیستل. خو ډیر کسان راتلل، په دیارلسو روسي جیپانو کې راتلل. اسلم وطنجار چې زما ټولګیوال وو او په ځلورم زغره وال ځواک کې هم له ما سره وو، هلته وو، اسلم وطنجار وو .

حمید مهمند: آیا اسلم وطنجار هم په همدغو وژنو کې موجود وو؟

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار په وژنه کې موجود وو .

حمید مهمند: جنرال صاحب ډیره مننه ....

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار حاضروو. دا چې واک یې درلود یا نه درلود، خو هلته حاضر وو. هغه هلته حاضروو. له دې چې په ځلورم زغره وال ځواک کې وو نو مجبور وو چې وظیفتأ له هغوی سره پولیګون ته راسي. ځکه چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابينې غړي نا بلده ول، هغوی د څرخي پله پوليګون نه وو ليدلی. اسلم [له سيمې] سره آشنا وو. او هم له دې امله چې دنده يې په څلورم زغره وال ځواک کې وه هلته وو .

حميد مهمند: جنرال صاحب! له تاسو يوه نړۍ مننه!

جنرال پادشاه مير: له تاسو هم يوه نړۍ مننه

ددغې مرکې د اورېدلو لپاره لاندينې ځايونه کښېکاږئ

۱ .جنرال پادشاه مير او حميد مهمند (لومړۍ برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/1%20Padsha%20Mir.MP3

۲ .جنرال پادشاه مير او حميد مهمند (دويمه برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/2%20Padshah%20Mir.MP3

اَخــَځ:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/Dr.Siasang-Praesident%20Daoud-6.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوومه برخه

۱۲ (امام الدين او د مورچل هملاري يې

الف. هارون په خپل کتاب [داؤود خان د کي جي بي په لوموکې] چې حامد ژباړلې، يادَونې او سَمَوَنې يې ورزياتې کړې او په پيښاور/ پاکستان کې د ميوند خپرندويه ټولنې مرکزله خوا يې د ۱۹۹۷زکال په ديسامبر کې خپور کړې، په ۱۵۲،۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼوکې راکاږي چې :

د[ديارلس سوه او اووه پنځوسم ل کال] د غوايي د مياشتې په اوومې د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ داؤود د لاريون په هکله د وزيرانوپه غونډه کې په خبرواترو بوخت وو. دغې غونډې پرته له وخت تيرَونې بله موخه نه درلودله. حال دا چې پوځي تياری بايد نيول شوی وای يا حکومت دې پوځي را اعلان شوی وای .

د پرديو په پارَونې او قوماندې د څلورم زغره وال ځواک د شوبلو کنډک د وطنجار ترمشرۍ لاندې د ارگ د ختيزې دروازې مخې ته مورچل ونيو. لومړی يې د ملي دفاع وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونيوله. ودانۍ يې ښه ور ولړزوله. د دفاع وزير او ستر درستيز لا مخکې له ودانۍ څخه را وتلي ول. بيا يې د ارگ د برج ساعت تر اور لاندې را ونيو. بيا يې د خپلې شوبلې خول د ارگ لور ته ورتاو کړ او ارگ يې تر اور لاندې را ونيوه .

وروسته همدغه شوبله د غوايي د انقلاب د نښې په توگه د يوې ډبرينې پاٻې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه .

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او څار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شېبو لپاره د ميز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به يې نيغ په نيغه اړيکه را نيوله وَرَغی خو ويې لېدل د مخابرې دستگاه له کاره ور لويدلې او چينل يې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې يې وويل: روسانو خپل کار وکړ." او وزيرانو ته يې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي .

د کورنيو چارو او دفاع وزيران لا مخکې له ارگه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي يې ترڅنگ راوغوښتل. داؤود نه تسليمېده او نه يې له پيښې څخه د تيښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارگ له ديوال سره نښتای وو او کولای يې شواې له سياسي ډگره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې يې وياړلی مرگ غوره وباله نو ځکه يې د خپلو پښو راټينگولو ته کلکه ملا را وتړله. ويې ويل چې نه غواړې د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچيانوپه يوه ټانک د بنديانود ساتنې له ختو جوړ ديوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچيانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښيو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی يې پرشوبلوباندې کښېنيول او د کودتا زړه، د راډيو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تالارته يې بوتلل.نويو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ايستل او د کابل ښاريانو د ښارونکو سترګو مخ ته يې ورښورول. د ارګ د پوځيانو روحيه ضعيفه وه، ستړي ستومانه او ناهيلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه يې ملاتړ ته را ونه رسيدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځيد. وروسته له هغې چې د هوايي ځواکونو عملياتو زور واخيست او ارګ د هوايي او ځمکنيو ځواکونو تر اور لاندې را ونيول شو نو په ارګ کې د ولسمشريزې ماڼۍ د ساتندويه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو .

د داؤود د کورنۍ غړي يوپه بل پسې ټپيانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ يې په خپلوغبرګو سترګو وليد. د ژوند ډيرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې يوازې راګير پاتې وو. کمونيستان پرارګ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله .

درې تنه ټيټ پوړي کودتاچيان د تورن امام الدين ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او يا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستـنۍ ګولۍ يې پرامام الدين نيغ په نيغه ورتشه کړه. اما الدين ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونيو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بيرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسيد. بيا يې نعيم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارينه غړي يو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځينه غړي يې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژيم د مخالفينو لپاره د قديرنورستاني په وړانديز جوړکړی وو. او په دې توګه يې د دُرانيو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. يوازې د چمن او کويټې اڅکزيو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخيستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته يې

دعا وې وکړې. ويل کيږي چې مړي يې د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفيظ الله] امين د راډيو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " توريپکی" په نامه پيژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پيژندل کېده، د ويانډو په توګه وګړو ته ور وپيژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټينګېدل يې اعلان کړل.

په داسې يوه اړوپيچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پيښ شويدي او څه به ور پيښ شي، د سليمان لايق لاندينی شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوز په سنديزه توګه را خپور شو .

ســـتره تپاره تبره شـــوه ســـتا پر ســـردرو باندې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښــه شـوله چه تیره شـوه سـتا خـوارو بچـو باندې

هـــره تپاره پای لـــري خـلکـــو، ولســـو باندې

لمـر د عـد الت وخوت سـتا پر جگـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وينو او اوښکو را بهېدا په را پيلېدلو شوه./.../ څرگنده وه چې يوه خوړلنه ، ناورين وهلې او يوه ويرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخليک په درشل کې په تېندکو او سترگې په لاره ده . د [سليمان[لايق شعر يوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ .

لمــر د آزادۍ پريوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تپاره راغــلله ســـتا خــوارو بچــو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنليک

]ښاغلو لوستونکو!

لانديني کرښې زما (رحمت آريا) نه دي. دا دهغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکې ليکل شوې کرښې دي چې د دغې لېکنې له لېکوال سره يې مرسته کړې ده او د همدغې لېکنې په پای کې کولای شـئ د پاړسي لېنک هم وگورئ. دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لېکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره په ځای کې را غبرگې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پينجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دريمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب لېکوال ، د " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې ليکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې يې د راپولونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په ديارلس سوه او درې اويايم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترليا کې خپور کړی دی ".

نومورې د کتاب په ديارلسمه پاڼه کې زياتوي: " گران لوستونکی دی د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېگڼې په اينبودنې، د هغه پاملرنه دې د هغه تيروتنو ته راوگرځوي ، يا دې خپل اند اويا دې د [حامد] د ژباړنې په تړاو خپل څرگند وړاندېزونه او يادَونې راپه گوته کړي چې کولای شـئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته يې راواستوئ: حامد، ډاگي پـُست ۱۱٦۴، مرکزي پـُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنگال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاږي :

"وطنجار ته به له دې امله "توریکۍ " ویل کېدل چې د هر چا ملګری او وزیر کېده. وطنجار د روسانو له پلوه د یوې بلې کودتا لپاره په پام کې نیول شوی وو. (د څارکښۍ د ځالې لاسوندي / اسناد لانه جاسوسي، ۱۰۹ پاڼه)، قادر نه خلقي وو او نه پرچمي او د پیسو لپاره یې هر کار ته ملا تړله. د ښوونځي له وخته راهیسې خلکو د "سپي" په نامه پیژانده. ان کله چې په پولند کې سفیر وو، د یو شمیر لوېدیځو هېوادونو له څارکښیزو کانالانو سره یې اړیکه ټینګه کړې وه. پ.۹۳(

د [څارکښیزې ځالګۍ د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] لیکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درنښت غواړم ووایم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي � ژ] ژوند په اړه لیکل شوي خبرې سمې نه دي. کاشکي هغوی پوهېدل چې اوس هغه ورځې تیرې شوی چې یو وخت به ځینې کسان د سپي، غوایي، خره، ګیدړ، کاږبل "کفتار" ، زمري، پړانګ اویا نارینه د نجونواوښځمنو په نومونو سپک بلل کېدل .

برسیره پر هغې، داسې بریښي چې د حامد اورېدل شوي خبرې له خپلې سرچینې څخه ور لوځړنې شوي وي، ځکه .....

تاسو به په راتلونکو څپرکېو کې لاندینې سکالو ولولئ

۱ (محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ (له جنرال امام الدین سره ځانګړې مرکه

۳ (د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د مېاشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابیاوې په پام کې نېول شوې وې. ددغې تابیا په تـَل کې د کومو کسانو د پښو خاپ لیدل کیږي؟

۴ (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوندیو تن نامتو غړی چې ژوندی او اوس په افغانستان کې دی، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شیبه وروسته ارګ ته راغی، ټول یې له سترګو را تیر کړل او بیا له خونې ووت .

وایي چې همدغه سړی وو چې ویلي یې ول " ..... په پام کې نیول شوې وه چې پرارګ پینځه سوه کیلویي بمب را وچول شي. پوهیږئ چې پینځوسه کیلویي بمب به څه ورکړي ول؟ د ارګ دوړې به یې را په هوا کړې وې "!

..."د عمر له جیبه یې چې ځنګ ته مې ولاړ وو، د بنز موټړ کیلي یې راوایستله او ویې ویل:' اوس زموږ وار دی چې په موټر کې وګرځو." په همدغه حال کې مې ولیدل چې د کورنۍ یو شمیر غړی ځوک تپي ځوک روغ رمټ له دروازې تیریږي او میرمن سلطانه نور/ د محمد عمر ماندینه تر ټولو مخکې روانه ده. د محمود غازي کوشنیان زهرا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داؤود مې ولېدل چې دواړه ټپيان شوي ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوله او دلاس په اشاره يې راته وويل :" ټوله ګناه ددوی ده، دوی چنواري ' چارماري' کړي" هغه د افغانستان د پخواني ټولواک محمد ظاهر شاه خور او د وليعهد سردار احمدشاه خواښې وه، هغې ګومان کاوه چې زه هم د .... له پازوالو څخه يم .

د اَخـَځ سرچېنه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

اتمه برخه

"پينځمه څپرکی :کمونيستي رژيم"

د محمد کبيرسراج د کتاب [په افغانستان کې د شلمې پېړۍ د دوېمې نيمايۍ پيښې / رويداد های نيمه اخير سده بيست در افغانستان/ لومړی چاپ، فرانکفورت ۱۹۹۷ز کال، له ۱۰٦ تر ۱۱۷ پاڼې پورې] داسې راغلي دي :

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د ۲۷ په سهار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې زغره وال ځواک له لښکرکوټې را ووت او د کابل په لور را وخوځېد. د څلورم زغره وال ځواک لوی بولندوی ډګروال محمد سرور نورستاني چې د جمهوري دولت يو ملګری وو او په ۱۹۷۷ زکال کې د جنرالۍ رتبې ته يې سترګې څارلې خو بريالی نه شو او يوې په پلمې يې ځان په ناروغۍ اچولای او ماسکو ته تللی وو، چې په دې توګه د تيريو اويرغلونو د انډوخر ډګر يې کمونيستانو ته تش ور پرې ايښی وو .

ويل شوي چې " د ځانغوښتونکو ديکتاتورو رژيمونو ړنګونه د پوځ له مرستې پرته يوازې د ولس د ولسي پاڅون له لارې ناشونې ده نو ښايي داسې شېبه به راسي چې پوځ د ديکتاتور له ملاتړه لاس په سرشي، ځکه چې پوځ نه يوازې د خپل ځان د ساتلو تر څنګ نه غواړي هېواد يې د ويشنې او کورنۍ جګړې له ګواښ سره مخامخ شي او د ديکتاتور له لاسه په تنګ شوی ولس هغه مهال پاڅون کوي چې د پوځ له ملاتړه ډاډ تر لاسه کړي. " کورنيو کمونيستانو ځانونه له پوځيانو سره غاړه غړی او همغږي کړي ول .

په هغې شيبې کې څلورم زغره وال ځواک له څرخي پله څخه د کابل پرلور په ګړندۍ راروان وو، د دفاع وزير ډګر جنرال غلام حيدر رسولي له لوی درستيز ډګرجنرال عبدالعزيز او تورنجنرال روکی درېواړه ددفاع د وزير په دفتر کې ناست او په خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د تلفون زنګ راغی. ولسمشر وو او ويې پوښتل : " د دفاع وزير صاحب

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

! څلورم زغره وال ځواک دې د چا په امر مرکز ته رابللی دی؟ " د دفاع وزیر د دغسې امر له ورکړې بې خبري څرګنده کړه او ویې ویل : " څلورم زغره وال ځواک ته په دې اړه کوم امر نه دی ورکړل شوی "

له دغو پوښتنو او ځوابونو وروسته د دفاع د وزرات په انګړ کې اندیښنې او خواشینۍ را خپرې شوې. د دفاع وزیر پرته له ځنډه د خوځښت یا حرکاتو رئـیس یحیی نوروز او د ښاري رَمبـَکـۍ " انظباط " بولندوی جګړن خان محمد د ټیلیفون له لارې ځانته را وبلل .

ددغو دوه تنو له را غوښتلو وروسته، ددفاع وزیر له جنرال نو روز څخه وپوښتل : " ښار پلو ته د څلورم زغره وال ځواک د خوځښت بولنده تا سو ورکړې ده؟ " له دې چې جنرال نوروز هم له دغې بولندې څخه بې خبري څرګنده کړه نو د سترګو په رپ کې یې پینځلسم زغروه وال ځواک چې د څرخي پله په سیمې کې د څلورم زغره وال ځواک تر څنګ پروت وو، تلفون وکړ او ددغه ځواک بولندوی ډګرمن محمد یوسف ته یې امر ورکړ چې د څلورم زغره وال ځواک مخه دې ونیسي او دده له پلوه دې ورته وواېي چې ښار پلو ته یې د راتګ ته اړتیا نسته .

د تلفون له بلې غاړې د پینځلسم زغره وال ځواک بولندوی ځواب ورکړ: " زموږ ځواک د څلورم زغره وال ځواک له پلوه را چاپیره او محاصره شوی دی او زموږ له لاسه هېڅ څه نه کیږي چې ویې کړو." کله چې ددفاع وزیرله دغې خوا نا هیلی شو نو حربي پوهنتون ته یې زنګ وواهه او د حربي پوهنتون بولندوی تورنجنرال شاهپور ته یې وویل چې د څلورم زغره وال مخ ته دې را ووځي او د دفاع د وزیر امر دې د هغوی تر غوږونو ور ورسوي .

د حربي پوهنتون بولندوی داسې بخښنه وغوښتله : " څلورم زغره وال ځواک په بیړه له دغه ځایه تیر سو او زموږ له ګوتو وتلای دی "

د دفاع وزیر د دغو ګډو وډو اوبې سر اوپایه خبرو له لاسه منګ پاتې وو، او د وروستني چارې لپاره یې د ښاري رمبکۍ " انظباط " بولندوی خان محمد ته چې دده په دفتر کې وو امر ورکړ چې په خپله دې د څرخي پله پر لور وخوځیږي او څلورم زغروال ځواک ته دې چې هر چیرې رسیدلی وي، لارښوونه وکړي چې بیرته خپل لښکر کوټ ته ولاړ سي .

جګړن خان محمد له دغه ځواک سره د یکه توت په سیمه کې مخامخ شو. او د دفاع د وزیر امر یې ورته ورساوه. هغوی نوموړی د جیپ له موټره را کښته کړ لاس او پښې یې پرې وتړلې او له هغې ورځې تر ننه پورې ورک دی .

لړه شیبه نه وه تیره چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتندویه ځواک " ارګ " بولندوی ډګرمن صاحبجان په بیړه د دفاع د وزیر دفتر ته راغی او ویې غوښتل چې له روان اړوپیچه ځان خبر کړي. د دفاع وزیر نوموړي ته امر وکړ چې په خپلې دندې دې ودریږي او د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتنې او دفاع سمبالتیا دې تر لاس لاندې ونیسي. هغه ډاډ ورکړ چې د دغه کار لپاره بشپړچمتوالی لري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل ته له را رسیدلو ورسته څلورم زغره وال ځواک درې خواوو ته د یرغل مخه را تاو کړه: یو کتار د پوځي هوایي ډگر پر لور ورغې او هلته د هوایي ځواکونو د درستیزوال ډگروال عبدالقادر په مرسته په دې بریالي شو چې د هوایي ځواکونو بولندوی ډگر جنرال محمد موسی او د هغه مرستیال تورنجنرال عبدالستار ونیسي او ویې وژني. د هوایي ځواکونو بولنده ډگروال محمد قادر په خپله په لاس کې واخیستله. دویم کتار د بالا حصار پر خوا ورتاو شو او هلته یې د کوماندو ۴۴۴ قطعه را چاپیره او بې وسلې کړه. دریم کتار د جگړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې د ښار د منځ په لور ور وخوځېد او ددفاع د وزارت مرکز یې تر برید لاندې ونیو .

د غرمې پوره ۱۲ بجې وې چې د دفاع د وزارت په ودانۍ لومړۍ مردکه ور ومښتله. د دفاع وزیر او لوی درستیز چې سپینې یې تښتېدلې وې "وارخطا" د بولندې له ځایه را ووتل او د ودانۍ د شا پلو دروازې له لارې یې غوښتل ځانونه د پوځ یوه لښکر کوټ ته ورسوي. په همدغې شیبې کې د دفاع د وزارت ټول کار کوونکي په بیړه له ودانۍ را ووتل او د ودانۍ تر شا را ټول شول. هرچا له یو بل څخه پوښتل چې : " څه خبره ده ؟ " هېڅ څوک نه پوهېدل چې څه ور پیښ شوي دي .

ددغه اخ او ډب په ترځ کې د اردو د تشکیلاتو رئیس برید جنرال محمد ذکریا ابوي د دفاع وزیر ته ورنیږدې شو او ویې ویل: " وزیر صاحب ! تاسو باید ژر ځان قوای مرکز ته ورسوئ." د دفاع وزیر او لوی درستیزځانونه جیپ موټر ته ورسول ، په جیپ کې سپاره شول او د دفاع د وزارت د ودانۍ د شا له لارې د اتمې فرقې په لور وخوځېدل. د لارې په اوږدو کې یې یو کوشنی ټکر هم وکړ خو په دې بریالي شول چې ځانونه اتمې فرقې ته ورسوي .

د ولسمشر د ماڼۍ ساتندویه ځواک په ټینګه مقاومت کاوه او د ارگ د ماڼۍ پر واټ یې د غځېدلي سړک په اوږدو کې یې د شوبلې ضد په توغندیو یو شمیر شوبلې له منځه یووړې او د پلی ځواک یرغل یې په میرانې په شا و تمباوه .

د سرغړوای یرغل گر ځواک په خوب کې هم نه راتلل چې گڼې هغوی به له دغسې یوې پیاوړې مدافعې سره مخامخ سي نو له دې امله یې له هوایي ځواک څخه د مرستې غوښتنه وکړه. ډگروال عبدالقادر چې د هوایي ځواک سر تر پایه بولنده یې په لاس کې اخیستې وه په بیړه په یوې چورلکې کې د بگرام د پوځي هوایي ډگر په لور ولاړ او هلته یې د هغه هوایي ډگر بولندوی ډگروال محمد رحیم بندي کړ او د هوایي ځواک د الوتنو بولنده یې په غاړه را واخیستله. هغه د هوایي ځواک کار کوونکو ته یوه لنډه وینا هم وکړه او څرگنده یې کړه چې د کودتا ځواک یې په لاره اچولی خو په دوه وو ځایونو کې مقاومت روان دی او دغه مقاومت دې د هوایي ځواکونو له لورې دړې وړې شي. ارگ او اتمه فرقه .

د ورځې پینځلس بجې (د ماسپښین درې بجې) د " میگ" الوتکې را والوتلې او د ارگ او اتمې فرقې سیمې یې تر ټینگو بمباریو او د توغندیو تر اور لاندې راوستلې چې د اتمې فرقې مقاومت یې په لنډ وخت کې ور دړې وړې کړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د ولسمشر د ماڼۍ ساتندويه ځواک چې تر شپږو بجو پورې يې مقاومت کاوه، ونه شو کولای تر هغه پورته نور مقاومت وکړي او غلي شول .

د ملي دفاع وزارت د قوای مرکز او مشرقي ځواکونو ته امر ورکړی وو چې د کابل په لور را وخوځيږي. د قوای مرکز له لوري اتمه فرقه د تورنجنرال نظيم ګل خان تر بولندې لاندې له دوه وو خوا وو د کابل شا او خواته را رسيدلې وه چې د هوايي ځواکونو تر اور لاندې ونيول شوه او درې ورې يې کړه .

د مشرقي يولسمه فرقه د تورنجنرال محمد يونس تر مشرۍ لاندې د جلال آباد له لښکرکوټه را ووتله او د کابل په لور را روانه وه او د دورنټې د اوبوبند ته لا نه وه رسيدلې چې ددغې فرقې کمونيستو افسرانو سرغړاونه او بغاوت وکړ او تورنجنرال محمد يونس او د ننګرهار د فرقې درستيزوال يې ووژل، د فرقې بولنده يې په لاس کې راونيوله او ځواک يې بيرته لښکرکوټ ته را وباله .

په دې توګه تر اتلسو بجو (د مازيګر شپږو) پورې نورداسې مقاومت پاتې نه شوچې د جمهوري دولت په ګټه دې جګړه وکړي. خو د ارګ دروازې لا تر دغه دمه نه وې پرانسيتل شوې .

دا ځل د الوتکو پرځای ، چورلکو ارګ تر بمبارد لاندې ونيو او په توغنديو او ماشينګڼو يې پرارګ هوايي يرغل وکړ. د هوايي ځواک فعاليت او نښه ويشتنې ډيرې په ځير او بريالې وې. له همدې امله يو شمير لويدېزو کتونکو چې دغه پيښه يې له نيږدې په سترګو لېدله ويل چې چورلکې شوروي پيلوټانو چلولې. د هغوی دغه شک او شوپيان حقيقت نه لري. ټولې الوتکې او چورلکې افغانو پيلوټانو چلولې .

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د مياشتې د ۲۷ نېټې د پېښې په اړه د جټ د الوتکو د پيلوټ " محمد عثمان وَليد" په وينا چې د بګرام په هوايي ډګر کې يې دنده تر سره کوله، د روانو پيښو له لړې څخه په لاندې ډول کيسه کوي:

"د هوايي ځواکونو درستيزوال ډګروال عبدالقادر سره له دې چې د هوايي ځواکونو لوی بولندوی جنرال موسی خان نوموړی له هوايي ډګر څخه له هر ډول الوتنو څخه منع کړی وو، د ورځې په لس نيمو بجو په يوې چورلکې کې د بګرام هوايي ډګر ته ولاړ، د بګرام د هوايي ډګر بولندوی ډګرمن غلام سخي يې بندي کړ او بولنده يې په خپل لاس کې را واخيستله. نوموړي د هوايي ډګر کارکوونکو ته د کودتا له کېدلو خبر ورکړ او په قرغې کې ميشتې پر اتمې فرقې ، اوومې فرقې او ارګ يې د يرغل نوي بولندې ورکړې چې نوموړې سيمې د کودتا په ګټه وټکوي .

په همدغې ورځ د مېګ ۲۱ الوتکود الوتلو دوه تنه روسي ښوونکي او د سو ۷ الوتکو د الوتنو دوه تنه ښوونکي د بګرام په هوايي ډګر کې ول او روسي پيلوټ په هېڅ ډول د بګرام په هوايي ډګرکې نه ول. لاندينيو افغان پيلوټانو په الوتنو کې برخه اخيستلې وه :

د سو ۷ جټ الوتکې : حکيم، شير محمد، ګليار او رحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میګ ۲۱ له الوتکې : میر غوث الدین، سنت الله ، تیمور، عبدالرؤوف، شرف الدین، کافي خان ، مختارګل، دوران خان او وهاب

شوروي کارپوهانو او سلا کارانو چې د افغانستان په ځواکونو کې يې دنده تر سره کوله ددغه هیواد د نورو سلاکارانو په ډول اجازه نه درلودله چې په جګړه ییزو الوتکو یا عملیاتو کې دې برخه واخلي. دغه بندیزونه د شوروي د حکومت له پلوه د تر سره شویو تړونونو پربنسټ لګول شوي ول .

د دفاع وزیر او لوی درستیز چې په جیپ کې ناست ول او په ګرندیتوب يې موټر چلاوه ، له یوې ترافیکي پیښې سره مخامخ شول خو له هغې سره سره يې ځانونه اتمې فرقې ته ورسول. هغوی د کابل په لور د خوځېدلو ځو ځو امرونه ورکړي ول خو ځوک دي ته چمتو نه شول چې د هغوی بولنده ومني. یوازې د ډګرمن محمد علي تر مشرۍ لاندې توپچي غنډ د ښار په لور را وخوځېد او له دې چې د پلي او هوايي ځواک له مرستې پرته يې نه شوای کولای نو خواره واره شول .

بولندوي ډګرمن محمد علي د توپچي غنډ برخلېک د غنډ په غاړه ور پریښود، او په خپله د چمتلې د دښتې له لارې و تښتېد او کابل ته راغی او په خپل کور کې پټ شو. وروسته کمونیستانو هغه را وموند او سر يې په لاس ورته ورکړ .

په هغې ورځ د اتمې فرقې بولندوي جنرال محمد صدیق (چې د تور صدیق په نامه پیژندل کېده) په مزارشریف د قطعې په تفتیش بوخت وو، د هغه په استازیتوب یو تن ډګروال د فرقې پازوالي په غاړه درلودله چې لا له مخکې له کمونیستانو سره غاړه غړی شوی وو. نوموړي ډګروال ددفاع وزیر او ستر درستیز ته خبر ورکړ چې د سترګو په رپ کې دې له دغې سیمې ځان ورک کړي که نه دواړه به ونیسي او وبه يې وژني .

د دفاع وزیر او لوی درستیز په نومیدۍ له اتمې فرقې را ووتل او له پټولارو يې د قوای مرکز په لور د تاج بیګ د ماڼۍ خواته مخه کړه. په دغه ځای کې د قوای مرکزدرستیزوال تورنجنرال عبدالعلي وردک د هغوی ښه راغلاست وکړ. [هغوی] غونډه وکړه او د ځواکونو د راتلونکي خوځښت او د اوومې فرقې د ملاتړ یا نه ملاتړ په اړه يې خبرې کولې. په همدغې شېبه کې ول چې ناڅاپه د تاج بیګ ماڼۍ هم د الوتکو تر هوايي بمبارد لاندې راغله .

له مهتاب قلعې څخه[د جمهوري انقلاب د ملګري] ډګرمن خلیل الله بابکرخیل تر بولندې لاندې د توپچي ځواکونو اور پیل شو چې له امله يې د ماڼۍ پورتنۍ برخه را ونړېدله او په ماڼۍ کې اور بل شو. د دفاع وزیر، ستر درستیز او جنرال عبدالعلي له لښکرکوټه را ووتل او د چهار دهي په لور وخوځېدل. په ماڼۍ کې نورو پاتې افسرانو او سرتیرو هم پښې دوه کړې او د ماڼۍ تر شا رغیاڼې کې د توپچي د اور له ویرې يې ځانونه پټ کړل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزير له خپلو دوه تنو ملګرو سره د د لکشا د ماڼۍ د باغبانباشي عبدالمجيد کورته چې د خپلوانو له ډلې څخه يې وو وَرَغی او ويې غوښتل يې شپه به همدلته تيره کړي او سبا سهار وختي به يوې خواته په تېښته وتښتي. خو له بده مرغه د باغبانباشي زوی دغه خبره کودتاچي ځواکونو ته ور ورسوله ، هغوی راغلل او درې واړه يې ونيول او د څرخي پله په پوليګون کې يې پرته له محکمې ووژل .

ارګ لا تر اوسه په خپل بې وسې مقاومت ته دوام ورکاوه. په ارګ د څلورم زغره وال له يرغل څخه وروسته محمد داؤود خان د خپلې کورنۍ ټول غړي ارګ ته را وغوښتل. هغوی د ارګ د بڼ له لارې د ګلخانې په ماڼۍ کې راټول شوي ول .

هغه وزيران چې د ګلخانې د ماڼۍ په غونډه کې را ټول شوي ول محمد داؤود خان ته سلا ورکړه چې له ارګه دې ووځي او د قوای مرکز يو لښکر کوټ ته دې ولاړ شي او ټوله بولنده دې په لاس کې ونيسي. محمد داؤود خان دغه سلا ومنله .

يو تور والګا موټر د ارګ د ګلخانې ماڼۍ ته را نيږدې شو. ولسمشرله دروازې را ووت او غوښتل يې چې په موټر کې کښيني. زوی يې محمد عمر جان ورپسې ورغی. په دغې شېبې کې د ګارد د قطعې له خوا د دوی پر لور ډزې وشوې او د هغوی پام يې ځانته را واړاوه. عمر جان ټپي شو او ولسمشر بيرته د ګلخانې ماڼۍ ته ننوت. او ويې ويل : " نه! هر څه پای ته رسيدلي دي. ددغو ټولو بد مرغيو پازوالي زما په غاړه ده. هرڅوک چې نه غواړي و وژل شي نو د ماڼۍ شاتيني تالار ته دې ولاړ شي "

وروسته وويل شول چې پر داؤود خان او عمر جان د کلاشنيکوف ډزې د داؤود خان د ډيرو د ډاډ وړصاحبمنصبانو له ډلې څخه د يوه تن صاحب منصب له پلوه وشوې .

د هوا په را تياره کېدلو د ارګ د مقاومت ستنه هم ورو ورو را نړېدله او د تسليمېدلو نښې را څرګندېدلې. له يرغلګر ځواک سره له پوهاوي او جوړ جاړي وروسته د ارګ دروازه هم پرانيستل شوه او د کودتا شوبلې پر ارګ ور ننوتلې. لودسپيکرونو له سردار محمد داؤود خان او محمد نعيم خان څخه غوښتل چې پرته له آړ يا شرطه دې ځانونه دوی ته ور وسپاري. دا هغه شېبه ده چې پرته له سردار محمد داؤود خان، د هغه ميرمنې او دوه درې تنه نور، د کورنۍ پاتې غړي د سردار محمد نعيم خان په ګډون د ځمکنيو او هوايي ډزو له امله ټول ټپيان شوي او په وينو کې لمبېدل. دوه درې تنه ماشومان هم وژل شوي ول .

شوبلې د ګلخانې د ماڼې پوړيو ته نيږدې شولې او د شوبلو له منځه يو تن تورن او در تنه بريدګي را ووتل او د ګلخانې د ماڼۍ په لورې يرغل وکړ. [هغوی] د داوود خان په لېدلو هک پک شول چې لا تر اوسه هم ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دی او ټپيان پر ځمکه پراته ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن امام الدين پر داؤود خان خوله را خلاصه کړه او چیغه یې وکړه: " مقاومت ګټه نه لري، تسلیم سه. سردار محمد داؤود خان ورته وویل : " ستاسو سر لاربښود را ته را ولیږه چې له ما سره خبرې وکړي. " تورن بیا وویل:" موږ ټول سرلار ښوونکي یو. هر څه چې لرې ما ته یې ووایه او یا تسلیم سه "!

محمد داؤود خان نور زغم له لاسه ورکړه او په لاس کې یې تومانچه وه او پر همدغې تومانچې یې پر تورن امام الدین ډزې وکړې. تورن له دغسې یوه سړي څخه چې هر څه یې له لاسه ورکړي ول د ډزو هېله یې نه درلودله نوپه خپل کلاشنیکوف یې په پټو سترګو راتاو او داسې یو ړوند اور پردوی ور بل کړ چې نیم ژوندي کسان یې هم ټول له یوې مخې ور ووژل .

په دغې ټولیزې ړندې وژنې کې دغو کسانو خپل ځانونه له لاسه ورکړل: ولسمشر سردار محمد داؤود خان ، د کورنیو چارو د وزارت کالخوای ' سر پرست' او د ولسمشر ځانګړی استازی سردار محمد نعیم خان ، شهزادګۍ زینب د محمد داؤود خان ماندینه او د محمد ظاهرشاه خور،شهزادګۍ بلقیس د تیمورشاه آصفي ماندینه او د محمد ظاهر شاه خور، محمد عمر د محمد داؤود خان مشر زوی، ویس د محمد داؤود خان زوی، خالد د محمد داؤود خان زوی، شینکۍ د محمد داؤود خان لور، زرلښته د محمد داؤود خان لور، شیما د ویس میرمن د محمد داؤود نږور، هېله د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، غزال د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، حارث د ویس زوی، ایګل د ویس زوی، د محمد نعیم خان لور زرمینه اود عبدالعظیم غازي ماندینه، د داؤود خان خور عایشه، د شاه محمود خان غازي مشر زوی نظام الدین، د عبدالعظیم غازي لور صفورا، عبدالاله د ولسمشر مرستیال او د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیرنورستاني

هغه کسان چې ټپیان خو وروسته له درملنې ښه شول؛ دوی ول: د عمر جان میرمن ګلالۍ د عبدالله خان ملکیار لور، د عبدالعظیم غازي لور خورشید، د نظام الدین غازي لور زهرا د نظام الدین غازي زوی داؤود، د تیمورشاه آصفي لور زهره، د تیمورشاه آصفي زوی توران او د عایشې پرستاره شیرین ګل .

په هغې ورځ د ګلخانې په ماڼۍ کې د وژل شویو او ټپیانو ورکړل شوې شمیره ټول ټال اووه ویشت تنه ښودل شویده. د سردار محمد نعیم خان میرمن زهره جانه ، تیمورشاه آصفي او یو شمیر وزیران د ارګ د ناتار په هغې ورځ وکولای شول ځانونه ژوندي وساتي .

د داؤود خان د کورنۍ دوه تنه نور غړي عبدالله روکی او صلاح الدین غازي له دغې پېښې وروسته د کمونیستانو له پلوه اعدام شول. احمد علي خان سلیمان د څرخي پله په زندان کې مړ سو. څو وخته وروسته سید وحید عبدالله چې ددفاع د وزارت تر ځمک لاندې خونو کې زنداني وو د څرخې پله پولیګون ته ولیږدول شو او هلته یې اعدام کړ. د یوه خبریال د یوې پوښتنې په ځواب کې نورمحمد تره کي داسې وویل: " سید وحید عبدالله چې مقاومت کړی وو، په مقاومت کې وژل شوی دی. " دا هغه ښکرور درواغ ول چې هېڅ چا ونه منل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شوبلو هغه کتار چې د هوايي ډګر پر لوري خوځېدلی وو سيمه يې را چاپ کړه او بولنده يې ټوله ډګروال عبدالقادر ته ور و سپارله. بيا د کورنيو چارو د وزارت په لور کتار را تاو شو د ژاندارم او پوليس لوی مشر جنرال محمد طاهر خان يې وواژه او د کورنيو چارو وزارت يې چې وزير يې ورک او پټ وو ، په خپله ولکه کې راووست. بيا يې د کابل ولايت د توقيف زندان را خلاص کړ او د خلق او پرچم مشران يې را آزاد کړل .

د کابل له توقيف ځخه په را آزاديدلو ، حفيظ الله نيغ په نيغه راډيو افغانستان راغی اوله هغه ځايه يې د کودتا د څار او لارښوونې بولنده په لاس کې واخيستله. نور پاتې کمونيست مشران د کابل په هوايي ډګر کې د لنډ مهال لپاره ميشت شول او سترګې په لاره ول چې د کار پايلې به چيرې ورسيږي (ځکه) لا تر اوسه زړونه يې ډاډه نه ول چې کودتا به بريالۍ شي که نه .

حفيظ الله امين د کابل راډيو په ودانۍ کې لنډمهاله پوځي سلاکاره ډله را جوړه کړې وه او له هغه ځايه يې د پلازمېنې او نورو ولايتونو د پوځ ټولو لښکر کوټونو، زغره والو او هوايي ځواکونو ته بولنده ورکوله. ډګروال عبدالقادر، جګړن محمد اسلم وطنجار او جنرال محمد رفيع له هغه سره له نيږدې همکاري کوله .

د ۱۹۷۸ د اپريل د مياشتې د ۲۷ نېټې د ماښام پوره ۷ بجې وې چې د حفيظ الله امين غږ له راډيو را پورته شو. هغه محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د راډيو له لارې معرفي کړل او له هغوی يې وغوښتل چې د پوځي سلاکارې ډلې خبرتيا ولولي .

اسلم وطنجار نوموړې خبرتيا په پښتو او عبدالقادر په دري ژبې ولوستله. هغو د ټولو وګړو تر غوږونو ورسوله چې د تېرني جمهوري رژيم ټغر ور ټول شوی او له ولسه يې وغوښتل چې په سړه سينه دې کښيني او په خپلو کارونو او ورځنيو چارو دې بوخت وي .

په سبا ورځ يې د ۱۹۷۸ زکال د اپريل د مياشتې په ۲۸ نېټې د راډيو له لارې يوه بله خبرتيا خپره شوله او ولس ته يې خبر ورکړ چې داؤود خان ، محمد نعيم خان او عبدالاله د مقاومت له امله ووژل شول ، (هغوی) په همدې ترڅ کې د جمهوري رژيم ټولو جنرالانو او وزيرانو ته امر وکړ چې د دفاع د وزارت ودانۍ ته دې راشي اوګواښ يې وکړ چې که څوک را نه شي نوله سرغړاوي سره به انقلابي چال چلند وشي .

د همدغې بولندې پربنسټ ول چې وزيران او جنرالان د دفاع د وزارت ودانۍ ته راغلل او د دفاع د وزارت ترځمکې لاندې خونو کې تر يوې مودې پورې د " مېلمنو زندانيانو په توګه" تر څار او پلټنې لاندې ونيول شول. له هغې ډلې څخه اووه تنه خوشې او په خپلو کورونو کې تر څار لاندې ونيول شول. د ۱۹۷۸ز کال د مې د مياشتې په دريمې شپېرتنه يې پوليګون ته وليږل شول او ځای پر ځای اعدام شول نور پاتې کسان د دفاع په وزارت کې تر څار لاندې ونيول شول او وروسته د څرخې پله زندان ته د زندانيانو په توګه واستول شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په راتلونکو څپرکيو کې به تاسو لاندې سکالو ولولئ :

۱ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ .له جنرال امام الدين سره ځانګړې مرکه

۳ .د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې له اوومې نيټې څخه مخکې د محمد داؤود د وژلو تابيا هم نيول شوې وه. د کومو کسانو د ګوتو خاپ ددغې تابيا په انځور کې ښکاري؟ نوربيا

د اَخـَځ سرچينه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه برخه

نسیم خوشګوار...

د " شهید ولسمشر څېره او چال چلند /سیما و کردار رئـیس جمهور شهید" د کتاب په ۱۱۵ ، ۱۱٦ او ۱۱۷ پاڼو کې چې د (خان آقا سعید له پلوه راټول او سمبال شوې او د سعید په خپرندویه مرکز پېښاور /پاکستان کې په ۲۰۰۳زکال کې خپور شوی) داسې راغلي دي:

"مخکې مې د همدغې سکالو [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې څرنګوالي په اړه د افغانستان د اسلامي دولت د هنریالانو د ټولنې د لوی مشر ښاغلي محمد نسیم خوشګوار یادونه د " هغه راز چې فایق افشأ نه کړ/رازې که فایق افشأ نه کرد" په کتاب کې راوړې ول. پ. ۱٦۲ /.../ او دا دی هغه دلته ګرانو لوستونکو ته ډالۍ کوم .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مېاشتې د اوومې له کودتا وروسته د حمید روغ د وړاندیز پربنسټ د هېواد د ورځپاڼې د پروپاګند ضد په څانګه کې په دریم بست کې په کار بوخت وم. یوه ورځ چې هوا ښه توده وه او ډاډ لرم چې د غبرګولي مېاشت وه د شهرنو په پارک کې مې ګام واهه چې والګا ګرندي ناڅاپه برک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وواهه. له دې چې په هغو ورځو کې نيول نيول زيات ول، و بيريدلم او د سړک گوښې ته ودرېدم. د موټر له منځه لومړي برېدمن انجنير حفيظ الله ميرکي را ته غږ وکړ، له دې چې نوموړی زما اشنای وو نو له ويرې خلاص شوم .

ميرکي راځخه وپوښتل: " څه کوئ؟" ورته مې وويل:" هېڅ همداسې چکر وهلو ته راغلی يم" هغه خپل موټرته دننه ور وبللم چې کښېنم. د وزيراکبرخان د روغتون په لور وخوځېدلو. له هغه ځايه تير شوو او د پوځ د څلورسوه بستريز روغتون په لور مو و درومل. په دې ترڅ کې يې وويل : " تاسو خو خبريال ياست. راځئ چې د يوه اتـل لېدلو ته ورسو. ښايي تاسو ته به په زړه پورې شيان ولري".

په روغتون کې يوې خونې ته ور ننوتلو. د چپرکټ پرسر د منځنۍ ونې لرونکی په گچ کې را تاو شوی لاس يې په غاړه يوځوان پروت وو. ميرکي هغه ته ور وپيژندلم او هغه يې د داؤود خان د وژونکي په نوم راته را ياد کړ، که څه هم د هغه د کرغيړن مخ په لېدلو پښېمانه وم، خو بيا هم په سرې سېنې مې له هغه [امام الدين] د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وويل :

د غوايي د اوومې په شپې موږ د بالاحصار د نيولو او د محمد داؤود د ولسمشرۍ له ماڼۍ سره د مخامخ جگړې لپاره په دنده و گومارل شولو. کله چې ارگ ته ورسيدلو، د الوتکو او د هغوی د پرله پسې بمباريو اود شوبلو د اور د مردکو د گرزا غږ هري خوا ته خپور وو او اخ او ډب په ښه کړس روان وو. د شپې په نيماييو کې بريا زموږ په خوا شوه او د ولسمشرۍ پرماڼۍ ورننوتلو .

په هغه وخت کې زموږ د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نيولو دنده ور وسپارله. زه او زما سرتيري د گلخانې د ماڼې په لوري پرمخ ولاړو، د هغه ځای کړکۍ او پنجرې مو ترپرله پسې ټينگ اور لاندې ونيولې او ماڼۍ ته ور ننوتلو .

چوپه چوپتيا خپره وه. خپلو بدرگه سرتيرو ته مې وويل چې مورچل ونيسي او په پرله پسې ډول دې اور ته دوام ورکړي. ما له ځان سره يو لوډسپيکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتيرو ته دنده ورکوله .

په خونې کې د لودسپيکر له لارې مې سرداؤود ته وينا ور وارَوله او ومې ويل چې سردار داؤوده ! ځان د پوځي سلاکارې ډلې په امر راوسپارئ. په همدغې شېبې کې د خونې د يوې ستنې "فيلپايې" له شا يې په خپل ويروونکي غږ کې راته وويل: " زما په قاموس کې د تسليمېدلو توری ځای نه لري. پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم." او د اور امر يې ورکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په موړ له هر لوری ډزي وشوې. د ښځو په لاسونو کې هم توپک ول، هغوی هم ډزې کولې. زموږ شمیر زیات وو، زموږ د ډزو له امله یوه ښځه چې د نیږدې کړکۍ له اړخه یې ډزې کولې ، په ځمکه را پریوتله خو په داؤود خان یې هیڅ اغیزه نه کوله .

یو وخت زما پام شو چې د هغه په لاس کې یوه سپینه تومانچه ده او په هماغې تومانچې د ستنې له شا په ما ډزې کوي، زما اوږه یې لږ را ټپي کړه. توند اخ او ډب روان وو .

کله چې د ځار په حالت کې وم ناڅاپه زما پام شو، ومې لېدل چې ککره یې د ستنې له شا راته ښکاره شوه. هغه ډزې وکړې، ما هم ډزې وکړې. زما د کلاشنیکوف ټول مردکي د هغه پر ککرې ومښتل، د ککرې کوپړۍ یې پورته په هوا والوتله او پر ځمکه را پریوت .

ما د بې مزې (بې سیم) له لارې ددغې بریا زیری خپل بولندوی ته ورکړ او بیا بې هوښه شوم. کله چې په هوښ راغلم، ومې لېدل چې دلته یم ".

تر بیرغ لاندې وژل کېدل؟

الف: هارون د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" ، د پاکستان په پېښاور کې د ۱۹۹۷زکال د دسامبر په مېاشت کې د میوند د خپرندویه ټولنې د چاپ د کتاب په ۱۵۲، ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو کې د حامد په ژباړې، سمونې او یادَونې داسې لیکي :

داؤود خان د [دیارلس سوه اووه پنځوسم لمریز کال] د غوایي د مېاشتې په اوومې د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د وزیرانو په غونډه کې د لاریون په تړاو په خبرو اترو بوخت وو. دغې غونډې د وخت له تیراوي پرته بله هیڅ گټه نه درلودله، باید پوځي چمتوالی نیول شوای وای او یا دې حکومت پوځي شوی وای .

د غرمې په مهال د پردیو په پارَونې او بولندې د وطنجار شوبلې او د هغه تر سر مشرۍ لاندې د ځلورم زغره وال ځواک نورو بدرگه شوبلو د ولسمشرۍ د ماڼۍ لویدیزې دروازې ته مخامخ مورچل ونیو. په لومړي سر کې یې د ملي دفاع د وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونیوله. ماڼۍ و لړزېدله. وزیر او لوی درستیز یې لا مخکې له ماڼۍ وتلي ول. بیا یې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساعت کلا تر اور لاندې ونیوله. بیا یې د خپلې شوبلې خـُول د ارگ لورې را تاو او ارگ یې تر اور لاندې ونیو .

وروسته همدغه شوبله د غوایي د انقلاب د نښې په توگه د یوې ډبرینې پاڼې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه.

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او ځار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شېبو لپاره د میز پرسریې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به یې نیغ په نیغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړيکه نيوله وَرَغی خو ويې لېدل چې (کاتل) د مخابرې دستګاه له کاره لويدلې او کوډ اوچينل يې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې يې وويل: روسانو خپل کار وکړ." او وزيرانو ته يې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي.

د کورنيو چارو او دفاع وزيران لا مخکې له ارګه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي يې ترڅنګ راوغوښتل. داؤود نه تسلېمېده او نه يې له پيښې څخه د تېښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارګ له ديوال سره نښتای وو او کولای يې شواې له سياسي ډګره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې يې وياړلی مرګ غوره وباله نو ځکه يې د خپلو پښو راتېنګولو ته کلکه ملا وتړله. ويې ويل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچيانوپه يوه ټانک د بنديانود ساتنې له ختو جوړ ديوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچيانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښيو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی يې پرشوبلوباندې کښنيول او د کودتا زړه، د راډيو تالارته يې بوتلل.نويو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ايستل او د کابل ښاريانو د څارونکو سترګو مخ ته يې ښورول.

د ارګ د پوځيانو روحيه ضعيفه وه، ستړي ستومانه او ناهيلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه يې ملاتړ ته را ونه رسيدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځيد. وروسته له هغې چې د هوايي ځواکونو عملياتو زور واخيست او ارګ د هوايي او ځمکنيو ځواکونو تر اور لاندې ونيول شو نو په ارګ کې د ولسمشريزې ماڼۍ د ساتندويه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو.

د داؤود د کورنۍ غړي يوپه بل پسې ټپيانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ يې په خپلوغبرګو سترګو وليد. د ژوند ډيرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې يوازې راګير پاتې وو. کمونيستان پرارګ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله.

درې تنه ټيټ پوړي کودتاچيان د تورن امام الدين ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او يا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستـنۍ ګولۍ يې پرامام الدين نيغ په نيغه ورتشه کړه. اما الدين ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونيو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بيرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسيد.

بيا يې نعيم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارينه غړي يو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځينه غړي يې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژيم د مخالفينو لپاره د قديرنورستاني په وړانديز جوړکړی وو. او په دې توګه يې د دُرانيو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. یوازې د چمن او کویټې اڅکزیو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخیستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته یې

دعا وې وکړې. ویل کیږي چې مړي د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفیظ الله] امین د راډیو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " تورپیکۍ" په نامه پیژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پیژندل کېده، د ویاندو په توګه وګړو ته ور وپیژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټینګېدل اعلان کړل.

په داسې یوه اړوپیچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پیښ شویدي او څه به ور پیښ شي، د سلیمان لایق لاندینی شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوزکې په سندیزه توګه را خپور شو.

ســـتره تباره تېره شـــوه ســتا پر ســردرو باندې

ښــه شـوله چه تیره شـوه سـتا خـوارو بچـو باندې

هـــره تباره پای لـــري خـلکـــو، ولســـو باندې

لمـر د عـد الت وخوت سـتا پر جګـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وینو او اوښکو بهېدا په را پیلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې یوه خوړلنه ، ناورین وهلې او یوه ویرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخلیک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سلیمان] لایق شعر یوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ .

لمـــر د آزادۍ پریوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تباره راغـلله ســـــتا خــوارو بچــو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنلیک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

]ښاغلو لوستونکو!

لاندینۍ کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا هغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکې لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لیکنې له لیکوال سره یې مرسته کړې دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره ځای په ځای را غبرګې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پینجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب، لیکوال " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې یې د راټولونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی ".

نومړی د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکي دې د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګڼې په اینښودنې خپله پاملرنه دې تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې په ګوته کړي او کولای شـئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُست ۱۱٦۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان .

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنګال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاړي :

۱ " .زور متې ناتارګر مې وواژه" : ښاغلي لیکوال [الف هارون] د داؤود خان د وژنې پیښې ته یې د هغو کسانو په لاس چې په پیسمنۍ " مغروریت" یې " زما د ملګرو د نوم تعبیر پرې ور تپلې، فلمي او افسانوي رنګ ورکړی چې ګنې [محمد داؤود] د افغانستان تر بیرغ لاندې ووژل شو. که هغه د افغانستان تر بیرغ لاندې وژل شوای وی، نود ملګرو په لارښوونه به یې هغه ته بدلون نه ورکاوه .

ښاغلي الف هارون غوښتي دي چې له کاوبائـي فیلمونو څخه په پیښـې یا تقلید کولو د داؤود خان د مړینې انځور ته هماغه بڼه ورکړي چې یو سپین پوټکی یعنی یو خونړی سور لاسی اروپایي د امریکا د سور پوټکو یعنې ددغې سیمې د کره اوسېدونکو له ټول وژنو او د هغوی د خاورې له نېولو وروسته دي د امریکا تر بیرغ لاندې مړ شي .

د تورن امام الدین په نامه د محمد داؤود خان یو ملګری، د ولسمشرۍ د ماڼۍ له یوه صاحبمنصب ګل آقا او د شوروي د سفارت دوه تنه غړي له داؤود خان سره د مرکې په موخه خونې ته ورننوتل او له هغه یې وغوښتل چې ځان وروسپاري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته له هغې چې داؤود خان ته يې سپکې سپورې او ښکنځل وکړل، داؤود پر هغوی برید وکړ. د امام الدین مټ ټپي شو. د هغه په ځواب کې کودتاچیانو پر داؤود خان یرغل ور ووړ. په همدغې شېبې کې امام الدین له خونې را ووت او په چیغو چیغو یې وویل " زور متې ناتارگر مې وواژه "

۲ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر: د یحیی د کورنۍ د تېـَبـَر د راټولېدلو خبر " توریپکۍ جانې" یعنی محمد اسلم وطنجار په پښتو او " دَیــدو" قادر په فارسي ژبه د راډیو افغانستان له لارې خپور کړ. دغه دوه تنه نن د طالبانو د پاچاهۍ په سرمشریزه ډلې کې دي. البته دا د دې لپاره نه دي چې لوی سردار بیرته د واک پر گدۍ را کښېنوي، بلکه ددې لپاره دي چې د هغه پر اوږو کښېني او مبارک ارگ بیرته د " خلکو پر کور" را واړوي .

"وطنجار ته يې له دې امله توریپکۍ ویل چې د هرچا ملگری او وزیر به وو. وطنجار د روسانو له پلوه د بلې کودتا لپاره په پام کې نېول شوی وو. (د څارکښۍ د ځالې لاسوندي/ اسناد لانه جاسوسي، پ. ۱۰۹) .

قادر نه خلقی وو او نه پرچمی خو د پیسو په بدل کې يې هر کار ته ملا را تړله. د ښوونځي له پیله به خلکو د " سپي" په نامه پیژانده. ان دا چې د پولند د لوی سفارت په پـَیر کې د لویدېزې نړۍ له یو شمیر څارکښیزو دالانونو سره يې اړیکه را ټینگه کړې وه. پ. ۹۳(.

له ښاغلي حامد او گران هارون او ..... سره څو خبرې

د [څارکښیزې ځالگۍ د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] لیکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درنښت غواړم ووایم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي � ژ] ژوند په اړه لیکل شوي خبرې سمې نه دي.

کاشکي هغوی پوهېدل چې اوس هغه وخت تیر شوی چې خلک به د سپي، غوایي، خره، گیدړ، کاږبل "کفتار"، زمري، پړانگ اویادا چې نارینه به د نجونواوښځمنو په نومونوسپک بلل کېدل.

برسیره پر هغې، داسې ښکاري چې د حامد اورېدل شوي خبرې له خپلې سرچینې څخه لوخړنې وي، ځکه :

محمد اسلم وطنجار ته یې د هغه د تنکۍ ځوانۍ په وخت کې د هغه پرتندي د راپریوتلو ښویو ویښتانو او نري ږغ له امله " توریپکۍ" ویل. دغه له ټوکو ډکو نوم د هغه د " سیاسي ملگري له نوم او د هر چا له وزیرکېدلو" سره له اره کوشنی تړاو نه لري. که "توریپکۍ" د وزارت لپاره معیار بلل کېدای نو (له پیغلوټو او ښځمنو څخه په زرهاوو ځله د بخښنې په غوښتنې) د افغانستان په مشرتابه کې یو شیمر د پردیو په لاس کښېنول شوي لوړپوړي چارواکي به هم چې نن او پرون وزیران او ملگري ول " توریپکۍ " بلل کېدای .

وطنجار په ۱۹۴۴زکال کې د پکتیا د اندړو په زرملې کې سترگې په نړۍ را وغړولې او د ۲۰۰۰زکال د نوامبر په مباشت کې د روسیې په اوکرائین کې د سرطان د ناروغۍ له امله مړ سو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالقادر چې د " ډګروال قادر" په نامه پیژاندل کیږي د افغانستان یو له هغودریو تنو مشرانو څخه دی چې یوازې د دري ورځو لپاره یې واک په لاس کې وو (د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي اوومه، اتمه او نهمه / د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د میاشتې ۲۸، ۲۹ ، ۳۰). نوموړی په هرات کې زیږېدلی او اوس د روسیې /په مسکو کې ژوند کوي .

د قادر لنډکې نوم د دوه وو لاملونو له امله په یادونو کې را پاتې دی :

۱ .د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د میاشتې په اوومې/ د ۱۹۷۸زکال د اپریل دمیاشتې په ۲۸ او د سبا ورځې تر نیمایې پورې لاندینۍ لیکنې په څو څو ځله دده له پلوه ولوستل شوې .

"د افغانستان په تأریخ کې د لومړي ځل لپاره د نادر د کورنۍ د ځواک او پاچاهۍ، ناتار او سورلاسۍ ته د پای ټکې کښېښودل شو او ټول دولتي ځواک ولس ته لیږدېدلی دی. همدا اوس دولتي ځواک د انقلابي پوځي ډلې په لاس کې دی ".

"د افغاستان د وسله والو ځواکونو د پوځي شورا خبرتیا: د ناتارګر نادر د کورنۍ وروستنی غړی سردار محمد داؤود دغه بې ساری ولس - تأریخ غولوونکی او خاین د افغانستان د ولس په پَـتــېـنــۍ د تـل لپاره له منځه ولاړ. لدې وروسته ولسي ځواک تاسو د افغانستان پتمن ولس پورې اړه لري. د انقلاب له لاس ته راوړنو، ددغه ناتارګر او سورلاسي سردار د پلویانو له منځه وړل د افغانستان د هر روڼ اندي وګړي دنده ده ".

۲ .د راډیویي ګزارشونو د پرله پسې لوستلو او خپرولو په کړس کې د " قادر، شاهپور، میر علي اکبر او ....." نیول د نورمحمد تره کي او حفیظ الله امین د دولت په وړاندې د کودتا تور .

GRUاوKGB

د عبدالقادر د لا پیژندلو لپاره د لاندینۍ لیکنې لوستنه به بې ګټې نه وي :

۱ .د افغانستان په وسله وال ځواک کې د خلق او پرچم د ډلو په افسرانو سربیره په شوروي کې یو شمیر روزل شوي افسران هم ول چې د محمد داؤود په وړاندې یې په کودتا کې په خپلواکه توګه ګډون وکړ او له هغه وروسته کرار کرار له یو له دغو ډلو خلق یا پرچم سره یو ځای شول .

[له سیاسي اړخه �ژ] د یوې خپلواکې ډلې مشر جنرال عبدالقادر د هوایي ځواکونو د بولندې ډلې مشر وو چې وروسته د خلق د ډلې له پوځي څانګې سره یو ځای شو او د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې یې بنسټیزه ونډه ولوبوله. (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم"، د بي بي سي د خپرونو ټولګه، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵ زکال)

۲ .امریکایي افغانستان پیژندونکې سلیګ هریسن، ګروهن دی چې د ۱۹۷۳زکال او د ۱۹۷۸ز کلونو په کودتا ګانو کې ددغو ډلو شتون او ونډې د شوروي د دوه څارکښیزو څانګو یعنې د " جي آر یو" [د پوځ اطلاعاتي څانګه] او د " کي جي بي" [د شوروي د دولتي تېکاو' امنیت' سازمان] له کړنو او سیالیو سره نیغ په نیغه اړیکه در لودله .

د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې تر ټولو مهمه رامنځ ته شوې خبره چې ډیر لږ کسان ورڅخه خبر دي په افغانستان کې د کي جي بي د شوروي د جاسوسۍ د مرکزي سازمان او د جي آریو د شوروي د پوځ د استخباراتو د سازمان ترمنځ کورنۍ سیالۍ دي .

دا ډیره اړینه او مهمه سکالو وه، په ځانګړې توګه کله چې د شوروي د پوځ د استخباراتو د څانګې اړیکه د افغانستان له پوځ سره رابربنډه شوه، حال دا چې کي جي بي نه له پوځیانو سره بلکه د افغانستان په حکومت کې دننه او له غیر پوځي ګوندیانو سره اړیکه درلودله. دغه اړوپیچ دداسې یوې سیالۍ لامل شو چې په پورتنیو ویل شویو مهمو پیښو کې یې بنسټیزه ونډه تر سره کړه :

یو یې د کودتا لامل شو او بل هغه شرایط ول چې په پای کې د افغانستان پر نیواک او په افغانستان کې د شوروي د پوځ په لاسوهنې را وا وښتل. په هغو شپو ورځو کې د شوروي د پوځ استخباراتي سازمان ، د افغانستان په پوځ کې یوازې د یوې ډلې ملا ورو تړله ، یعنې په پوځ کې د خلقي ډلې ملاتړ چې مشري یې حفیظ الله امین کوله او د کي جي بي له څار او خبر پرته یې غوټۍ په پټه مخ په غوړیدا وي .

په حقیقت کې په پوځ کې د کمونیستو افسرانو درې ډلې را منځته شولې. تر ټولو لویه ډله یې د حفیظ الله امین تر مشرۍ لاندې خلقي ډله وه او تر هغه وروسته د میر اکبر خیبر تر مشرۍ لاندې د پرچمیانو ډله وه چې د شوروي د پوځ له استخباراتي سازمان سره یې اړیکې درلودلې او جي آر یو په ځانګړې او بیلې توګې د پوځ له نورو افسرانو سره هم اړیکه ټینګه درلودله .

د هوايي ځواکونو د بولندې ډلې مشر جنرال عبدالقادر چې په کودتا کې یې بنسټیزه ونډه درلودله، له همدغو کسانو څخه یو افسر وو. (افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵)

۳ .خو له هماغو لومړیو څخه پوښتنه دا وه چې کودتا چا وکړه؟ روسانو یا افغانانو؟ له دې خبرې په تیرېدنې چې آیا روسانو په کودتا کې نیغ په نیغه ونډه درلودله یا نه، خو هغه څه چې څرګند دي دا دي چې هغوی د کودتا له تابیا او نقشې څخه خبر ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د پوځي څانګې يو غړی محمد عزيز اکبري په دې اړه داسې وايي: " سيد محمد ګلابزوی د غوايي په کودتا کې د چا خبره يو له مهمو څېرو (فيګور) څخه وو او هغه څوک وو چې د چا خبره له امين څخه يې د غوايي د انقلاب امر او لارښوونه تر لاسه کړه او ټولو پوځي سازمانونو ته يې ورسوله، د [ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال] د غوايي د مياشتې د اوومې پر سهار يې له شورويانو سره اړيکه ونيوله. يعنې د چا خبره هغه بولنده او لارښوونه يې چې له حفيظ الله امين يا د مرکزي کميټې له مشر څخه تر لاسه کړې وه، د شورويانو له غوږونو ور تيره کړه .

خو د کودتا مشر جنرال قادر وايي چې د اپريل په پاڅون کې شورويانو هېڅ لاس نه درلود: " زه په زغرده اعلانوم او په زغرده وايم چې په دې کې شورويانو عملاً هېڅ ونډه نه درلودله. خو له دې څخه نه انکارېږو چې د زده کړو په مهال مو له شورويانو څخه يو څه زده کړي ول او ليدلي مو ول، خو موږ خپله پـَتـېـنه او واک درلود، د هېواد لپاره، د هغې هيلې لپاره چې زموږ په زړونو کې وه، زموږ هڅې د ښيرازۍ لپاره وې او له يو بل سره يو ځای شوي وو. دغې سکالو له شورويانو سره هېڅ ډول اړه نه درلودله. (" افغانستان په شلمه پيړۍ کې/ افغانستان در قرن بيستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنين، ۲۰۰۵)

۴ .د شوروي د پوځي استخباراتو ډلې په داسې حال کې چې سترګې يې راتلونکې ته غړولې، د ١٩٦٤ز کال د سپتامبر په مياشت کې روزل شوي افسران را وهڅول او د وسله والو ځواکونو پټ انقلابي سازمان يې را جوړ کړي." (پر افغانستان د شوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق" سليک هريسون، د عبدالجبار ثابت ژباړه/ د لاسوندي اخځ د " افغانستان د وسله والو ځواکونو تأريخ ١٩٧٧-١٩٤٧ روسي ليکنه له ١٥٩ تر ١٦٩ پاڼو پورې ،مسکو لويديزې خپرونې ١٩٨٥ز کال)

۵ .د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک ګوند تر څنګ د (ډګروال عبدالقادر) تر مشرۍ لاندې د افغانستان د کمونيستانو د مورچل تر نامه لاندې يو پټ تر ځمکې لاندې سازمان رامنځ ته شو. دغه سازمان د پوځ له افسرانو سره په کار کولو کې بنسټيزه ونډه درلودله. د افغانستان د کمونيستانو د مورچل غړو د افغانستان د پاچا د واک په را نسکورولو کې هم پخه ونډه لوبولې وه." په افغانستان کې توپان / طوفان در افغانستان" الکساندر لياخوفسکي ، د عزيز آريانفر ژباړه(

٦.د غوايي له پيښې وروسته مې يوه ورځ له عبدالقادر چې د قادرخان په نامه پيژندل کېده وپوښتل، ولې دې له موږڅخه مخ واړاوه؟ را ته يې وويل که رښتيا را باندې وايې د کودتا د مشر د ناپامۍ له امله. و مې ويل ، ته څه وايې؟ ويې ويل، رښتيا درته وايم. بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او ويې ويل: څنګه چې خبر يې زه د ملګرو په دويمه کړۍ کې وم او وروسته له دې چې د هوايي ځواک د بولندوی په توګه وګومارل شوم نو د مشر[داؤود خان � ژ] لېدلو ته ورتلم او د هغه په اجازې مې په اونۍ کې يوځل د قوماندانۍ د چارو د پرمختلنګ اجازه ورڅخه اخيستله. پرته له دې چې پوه سم او يا دې څه را ته ووايي ، دورځې په تيريدا د هغه خبرې راسره په سرښت کمېدلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغو چې يوه ورځ د امرضابط راغی او ويې ويل: ډگر جنرال موسی خان راغلی او غواړي له تاسو سره په يوازېتوب کې غونډه ولري. له دروازې د باندې د هغه هر کلي ته ورغلم او کله چې له هغه سره مخامخ او په يوازيتوب کې شوم د لارښود فرمان يې راته راکړ. په هغه فرمان کې پرته له دې چې څه ويل شوي وي ليکل شوي ول، " ډگر جنرال موسی خان مې د هوايي ځواکونو د بولندوی په توگه وټاکه." هغه ته مې د نوې دندې مبارکې وويله او د کار له خونې را ووتلم. زما دهيلې برخلاف گورم چې څو تنه نا پيژنده ضابطان د خونې د دروازې تر شا پهره کوي. آيا د پاچا پلويانو کودتا کړې او د موسې د گومارلو فرمان جعلي دی؟ ځکه چې موسی خان د پاچا پـلَـوی وو. (" د لومړني جمهوريت بنسټ ايښوونه او نړونه / تأسيس و تخريب جمهوريت" ، ډاکټر محمد حسن شرق) .

۷ .له لويديز سره د داؤود خان د لوبو برخلاف، د شوروي کمونيست گوند د هندوستان د کمونيست گوند او د پاکستان د نشنل پارټۍ له لارې هڅه کوله چې د داؤود خان د را نسکورولو لپاره د لومړني گام په توگه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ډلې له يو بل سره يو ځای کړي. (" په افغانستان کې توپان"/ طوفان در افغانستان"الکساندر لياخوفسکي، د عزيز آريانفر ژباړه)

۸ " .ډگروال مدهوسميران چې په هاغه وخت کې په کابل کې د هند د سفارت پوځي اشته وو او د پوځ له افسرانو سره يې پراخه اړيکې درلودلې ، ماته وويل چې قادر د شوروي د

استخباراتو سازمان د امين له پلانه خبر کړی وو، خو په کودتا کې د گډون لارښوونه يې نه وه تر لاسه کړې .

سميران وايي : قادر اړ وو چې د شوروي سلاکارانو د موافقې ترلاسه کولو پورې په کودتا

کې خپل گډون پې شاته غورځولای وای. شوروي سلاکارانو بايد له کودتا څخه مخکې په لنډ وخت کې پريکړه کړې وای. خو له ماسکوه يې په موقع لارښوونه تر لاسه کړه چې په کودتا کې مرسته وکړي." (پ.۵۱ " پرافغانستان دشوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق،" سليگ هرسيون، د عبدالجبار ثابت ژباړه)

۹ .جگړن محمد رفيع د ځلورم زغره وال ځواک رئـيس ارکان (وروسته ستر جنرال، ددفاع وزير او د ولسمشر مرستيال) چې د کودتا په لړ کې يې د گډونوالو ځواکونو مرکزي بولنده په غاړه درلودله په خپلو خپرو شويو يادښتونو کې يې د ځلورم زغره وال ځواک د يوه شوروي ډگروال په اړه ليکلي چې نوموړي ډگروال وروسته له تلفوني اړيکې ما ته وويل: ما بولنده او لارښوونه تر لاسه کړې چې که پاڅون ماتې وخوړله نو يوځای به ووژل شو " .

کور وداني

پورته په ۴، ۵ ، ٦ ، ۷ ، ۸ او ۹ شميرو کې په نښه يوي پاراگرفونه د " فقير محمد ودان" له ليکنې را اخيستل شوې د ليکنې نوم " په تأريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي د بې گټو هڅو په ترڅ کې غلچکی تيريږي/ شتردزد رسوای تأريخ با تلاش بيهوده خم خم رفتن" دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د " تاریخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي...." بشپړه لیکنه په لاندې پته لوستلای شی .

www.payamewatan.com/Article-4/f.wadan030708.htm

په راتلونکو څپرکیو به تاسو لاندني ټکي ولولئ :

١ .له امام الدين سره ځانګړې مرکه

٢ .د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې له اوومې مخکې هم د محمد داؤود د وژنې تابیاوې نېول شوې وې. د کومو کسانو د پښو د پلو خاپ په دغې تابیا کې ښکاري.

ددغې لیکنې پاړسي بڼه د کابل ناتهـ له چلوونکي ښاغلي ایشورداس څخه په مننې لوستلای شـئ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

دا څه ډول امر دی چې ماته یې راکوئ؟

فرهاد لبیب د " پرافغانستان د روس د تیري په اړه څو ماتې کرښې/ چـند سطـــر شکسـته در باره تجـاوز روس در افـغـانســـتان" د کتاب (دلیتو چاپ نوی ډیلی/هند، ۱۹۸۱زکال) په ٦۹، ۷۰ او ۷۱ پاڼوکې لیکلي دي :

"د افغانستان د خلق د ډیموکراټیک گوند د سرمشرۍ ډله (له حفیظ الله امین پرته) ټوله په زندان کې او نیاو " محکمې" ته سترگې لاره وه او د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مپاشتې په اوومې [د ۱۹۷۸زکال د اپریل ۲۸] داؤود خان د وزیرانو غونډه را وبلله چې د روانو سکالو په تړاو اړینې پرېکړې وکړي .

د روانې غونډې په ترڅ کې د غرمې د یو لسو بجو په شا و خوا کې د شوبلې لومړني مردکي د ولسمشرۍ ماڼۍ را و لړځوله. داؤود خان په لومړۍ شېبه کې پوه شو؛ ځکه چې د غوایي د مپاشتې د سهار له پیله یې د ځارگري یا استخباراتي اداري له لاري [د افغانستان د خلق دیموکرایتک] گوند دغړو له پلوه د قواى مرکزدعملي خوځښتونوپه اړه گزارشونه اورېدلي ول. له همدې امله امر یې ورکړ چې دوه موټره دې ورته په بېړه برابر کړي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې موټرونه راورسیدل یو یې د کورنۍ د غړو د راوړلولپاره چې له ارګه دباندې په ښوونځیو کې ول ولیږه او په پام کې یې ول چې په دویم موټر کې قوای مرکز ته ولاړ شي او د هغه ځای نیغ په نېغه بولنده په لاس کې را واخلي .

د دوه اړخیزه اورپه را تـَودېدا او د ولسمشرله پریکړې سره جوخت چې له ارګه درا وتلو په وخت کې وو د هغه ناوې او لمسیان ترې راتاو اوپه چیغو او بوغارو یې وویل: " بابا مورږ یوازې مه پرېږده." کله چې ولسمشر د خپلې کورنۍ د غړو بوغارې او زارۍ ولېدلې نو له خپلې پریکړې څخه لاس پر سر شو .

د دوه اړخیزه اور لړۍ شېبه پر شېبه را ډېرېدله. د مخابراتو او راډیو دستګاوې د روس پلوو پوځي ګوندي غړو لاس ته ورغلې او له ارګ سره د ټول چاپیریال اړیکه پریک شوه او یا یې ښار د ګوند د غړو لاس ته ورپریوت .

پرارګ له یرغل څخه یو یا دوساعته نه ول تیرشوي چې د ولسمشر د کورنۍ غړي تر هغه را تاو شول او وړاندېز یې وکړ چې خپل ځانونه دې (ارګ ته نیږدې) د فرانسې سفارت ته وسپاري. هغوی ګومان کاوه چې ښايي په دې توګه به ځانونه له پیښې څخه روغ رمټ راوباسي .

دغه وړاندېز پر داؤود خان چې ټول ژوند یې په سرلوړۍ او پرتم تیر کړی وو د یوه ډیر دروند ګوزار په توګه را پریوت او خورا زیات پرغزناک او په قهر شو او په داسې حال کې چې غاښونه یې یو پر بل ټینګ نیولي ول هغوی ته یې په چیچلي غږ ځواب ورکړ: " نه تسلمیږم ".

د ورځې رڼا خپل ځای کرار کرار د تور ماښام خړې تیارې ته ورسپاره. د الوتکوبمباریو سور قیامت جوړ کړی وو ځکه د روس لارویانو هڅه کوله چې د شپې د تیارې له رسېدنې مخکې د داؤود خان او د هغه ددولت د کار لمنه ور ټوله کړي .

د شوروي د څارګرې اداري پټ پولیس په دې بریالي شوي ول چې په افغانستان کې په ټولو پوځي لښکرکوټونو، ددولت په څارګرو څانګو او ددولت په بنسټیزو برخو کې خپل غړي ځای پرځای کړي. د ولسمشرې ماڼۍ په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي ځواک لېکې هم له دغې دروهې " دسیسې" څخه خوندي پاتې نه شوې. د زباد لپاره کولای شو د لاندینیو کسانو نومونه راواخلو :

1)عـبـدالحــق عـلــومـي د ګـارد کشف او استخباراتو آمر

2)عـــزیز حســاس د ګارد د تشـــریفاتو د ټولي بولندوی

3)ســید جانخان جګـــړن د ګارد د اوپراســـیون مرستیال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(4لمړی بریدمن جمعه خان هراتی د ګارد مخابرې مرستيال

(5آقا محمد خان قندهاری د ګارد د مخابرې آمر

(6اسدالله پيمان (امام الدين دغه نوم د " ارتباطي غړي" په توګه ياداوه(.

د کودتا په ترڅ کې نوموړو کسانو د ارګ د مخابرو د ځالګيو په فلج کولو او له بهر سره د اړيکو د پريکولو او بل لوري ته د ولسمشرۍ د ماڼۍ په اړه د حساسو ځايونو او تېکود ګزارش په ورکولوسر بيره په خپلو وسلو او له را پورته شوې ګډوډې څخه په ګټې اخيستنې د داؤود خان تر ټولو زړور بولندويانو او افسران د شپې په تياره کې د شا له پلوه تر اور لاندې ونيول او هغوی يې په شهادت ورسول .

دلته کولای شو د داؤود خان د زامنو له وژل کېدلو څخه د خالد نوم را واخلو. کله چې هغه د نېمې شپې په ترڅ کې غوښتل د ګلخانې له ماڼۍ څخه را ووځي، له يوه ناڅرګنده ځايه پرې ډزې کيږي او نوموړی په شهادت رسيږي. په همدې توګه د داؤود پاتې ټول جنګيالي د روس د همدغوځای پرځای کړل شويو چوپړمارو او مزدورانو په لاس يو په بل پسې يو په يو په ارګ کې دننه ووژل شول .

کله چې پرناورين ځېلي کابل خونړی سورکی شفق را وغوړېد او پرارګ د الوتکو ډله ييزو يرغلونو زور واخيست ، د ګارد سرتيرو او بولندويانو د داؤود خان د ځانګړې لارښوونې پر بنسټ چې کار يې له کاره تيرشوی بللی وو د سپينو بيرغونو په را پورته کولو خپله تسليمي اعلان کړه .

د داؤود د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ګارد د آپراسيون آمر جګتورن فضل الرحمن تاجيارپه ناروې کې خپرېدونکې د " مجاهدولس" په جريدې [ګڼه؟/ورځ؟/مېاشت؟/ کال؟]کې د ګارد تسليمۍ سکالو داسې راغبرګه کړې ده :

"کله چې د وروستي ځل لپاره د ګلخانې ماڼۍ ته ورغلم او غوښتل مې د ګارد له بولندوی صاحب جان څخه لارښوونه تر لاسه کړم، ناڅاپه مې ولسمشرصاحب ولېد. په همدغه ترڅ کې د ماليې وزير زما څنګ ته راغی او مالومات يې وغوښتل. هغه ته مې وويل:" اکربکر د تير وخت په شان دی ".

ولسمشرصاحب (سردار محمدداؤود) ماته را نيږدې شو او دا سې يې وويل: " زويه! ځوان يې، ولاړ سه، ځان دې وسپاره. ما خپله پريکړه کړې ده. په همدغې شېبې کې صاحب جان (د ګارد بولندوی) هم راته وويل: " ولسمشر صاحب خپله پريکړه کړې ده. ولاړ سی لښکرکوټ له وسلو تش کړئ او خپل ځانونه وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ومې ويل دا څه ډول امر دی چې ماته يې راکوئ." د ګارد بولندوی صاحب جان وويل: " په خپله د ښاغلي ولسمشر ځانګړې لارښوونه ده. ولاړ سی او تر سره يې کړئ ".

د پوځي درناوی له ترسره کولو وروسته د ګلخانې له مانۍ راووتلم. د غوايي د مياشتې د اتمې نېټې د شنه سهار په شاو خواکې [د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مياشتې ۲۹] د ګارد قطعه مې د [ټول سی] ډګر ته راوبلله او سرتيرو ته مې د ولسمشر لارښوونه اعلان کړه ".

په هغو شېبو کې چې الوتکو د ولسمشرۍ مانۍ په ټينګه بمباردوله او د خواجه رواش د پوځي هوايي ډګر چورلکو داؤود خان ته د تسلیمېدلو اخطارونه ورکول د ګارد د تسليمۍ د پريکړې په ترڅ کې داؤود خان د روس د لارروي ګوند د ارتباطي غړي له لارې د ګوند له غړو سره اړيکه ټينګه کړله او له قادر او اسلم وطنجار سره يې د لېدلو غوښتنه وکړه. ښايي نوموړي غوښتل هغوی ته کوم راز ووايي، ښايي بله پريکړه يې درلودله؛ خو د شوروي د سفارت د پټو پوليسو غړيو هغه ته دا شېبه په لاس ور نه کړه ".

وژلی مې دی، خو نه مې دی وژلی....

(پرافغانستان د روس د تيري په اړه د څو ماتو کرښو/ چـنـد سـطـر شـکـسـتـه در باره تجـاوز روس در افـغـانسـتان)
د کتاب لېکوال فرهاد لبېب د ۲۰۰۸ زکال د اګست پر اتلسمې ومنله او لاندينيو پوښتنو ته يې ځواب ورکړ :

سياه سنګ: مير محمد صديق فرهنګ په (افغانستان په وروستيو پينځو پيړيو کې/ افغانستان در پنج قرن اخير) کې په ۸۶۷ پاڼه کې ليکلي دي : ف . لبېب د شوبلې د بولندوی امام الدين له خولې د پېښې لړۍ داسې وايي چې نوموړي د پوځ د څلورسوه بستريز روغتون په خونه کې خپلو دوستانو ته ويلې وه ".....

له پورتني پاراګرافه سمه خبره نه راڅرګنديږي چې امام الدين د محمد داؤود او د هغوی د کورنۍ د وژلو څرنګوالی ستاسو تر مخه خپلو دوستانو ته په څه ډول ويلی او يا د هغه له دوستانو څخه کوم يو تاسو ته په څه ډول ويلي دي.
آيا کولای شی له همدغه ځايه يې راپيل کړئ؟

لبېب: د ديارلس سوه اووه پنځوسم لمريزکال د غوايي د مياشتې په ديارلسمه د چارشنبې يا پنجشبې په ورځ [د ۱۹۷۸زکال د مې د مياشتې په څلورمې] د يوه کار د ترسره کولو لپاره د پوځ د څلور سوه بستريز روغتون په لور وخوځېدم. د روغتون په دالان کې له خپل يوه دوست سره چې د طب ډاکټر دی مخامخ شوم. هغه له سترې مه سي او روغبړ وروسته د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې يې راته وويل: " راځه چې درته دوه " مهم" کسان در وښييم. ښايي ددغو دواړو لېدنه ستا په درد ولګيږي. هغوی همدلته بسترشوي دي .

سياه سنګ: په هغو شپوورځو کې تا سو چيرې او څه کار کاوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبیب: په هوايي ځواکونو کې د " هوايي" مجلې د چاپ پازوال او د تخنیکي اکمالاتو ښوونه او تدریس مې کاوه. د پیلوټۍ رشته مې په پخواني شوروي اتحاد کې زده کړې ده .

سیاه سنگ: هغه " دوه مهمه کسان" څوک ول؟

لبیب: لومړی یې خان عبدالغفار خان او دویم یې امام الدین وو .

سیاه سنگ: کولای شی له امام الدین سره د کتنې په اړه خپل د سترگو لیدلی حال ووایاست؟

لبیب: امام الدين مې له پخوا وختونو پيژانده. که څه هم هغه له ما دوه دورې مخکې وو خويو وخت مو په يوه کورس کې درس لوست او ټولګيوال وو. کله چې خونې ته ورننوتلم ومې ليدل چې دواړه اوږې او د ښي لاس مټ يې په پلاستر کې را تا شوې وې .

امام الدین د بستر پرمخ اوږد غځېدلی وو. ډیر کسان د هغه پوښتنې ته راتلل. له هغې ډلې څخه څو تنو کسانو د داؤود د وژنې د څرنګوالي په اړه پوښتنې کولې. هغه داسې ووېل :

زما زغروه واله شوبله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د دروازې مخته د تیارسۍ په حال کې ولاړه وه. د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې په سهار [د ۱۹۷۸زکال د اپریل د ۲۹] د گارد قطعاتو د سپین بیرغ په پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه. په همدغې شېبې کې ماته امر وشو چې داؤود ونیسم .

داؤود خان لا مخکې له موږ سره اړیکه ټېنګه کړې وه او غوښتې یې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبرې وکړي. [د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند] مرکزي کمېټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی غوښتل قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدلو لپاره ورولیږي .

له همدې سره جوخت یو ځل بیا راته امر وشو چې داؤود خان ونیسم. د زغره والې شوبلې له چلوونکو او صاحبمنصبانو څخه مې ولېدل چې څوک ارگ ته د ننوتلو زړه نه ښه کوي. لنډه دا چې ما یو چلوونکی پیژانده او هغه چمتو شو چې زما زغروه واله شوبله ارگ ته دننه بوزي. نور څلورتنه پوځیانه هم را سره هملاري شول .

کله چې ارگ ته ننوتلو، تر دغې شېبې پورې هم د مردکیو د اور خال خال ډزې اورېدل کېدلې. په ارگ کې لومړنۍ سړي چې له موږ سره ولېدل گل اقا وو. نوموړي موږ هغې خونې ته بوتللو چې داؤود خان پکې وو .

سیاه سنگ: د " په درو ورستیو لسیزو کې پوځ او سیاست/ اردو و سیاست در سه دهه اخیر" کتاب په ۱۴۲ مه پاڼه کې چې (سترجنرال محمد نبي عظیمي) لیکلی دي هم د گارد د اپراسیون د آمر گل آقا نوم اخیستل شوی. آیا دی هماغه " گل آقا" دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبېب: د " ګل آغا" اصلي نوم آقا محمد دی. امام الدین په برلاس د هغه نوم " ګل آغا" واخیست او ویې ویل: زه پوهېدم چې نوموړی [آقا محمد] زموږ له کسانو څخه دی. کله چې د ګل آغا [آقا محمد] په ملتیا له خپلو بدرګه کسانو سره د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتم ومې لېدل چې داؤود خان له لسو تنو کسانو د خپلې کورنۍ له غړو او ملګرو سره (له ښځمنو پرته) وسله په لاس موږ ته سترګې په لاروالړ دی. له ځان سره مې وویل چې ژوندي پاتې کېدل مې نا شوني دي .

په دغې شېبې کې ګل آغا [آقا محمد] داؤود خان ته پوځي سلام وکړ او ویې ویل: د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري. داؤود خان د ټولو مخ ته ولاړ وو. ما هم له هغه وروسته پوځي سلام وکړ او په لوړ غږ مې وویل: " د خلق د ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امر خپله وسله پرځمکه کښېږدئ او تسلیم سـی " .

زما له خولې زما وروستنۍ کلمه نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه یو تن په بیړه د شاتینۍ دروازې په لور وخوځېد. څو چې هغه ته ګواښنه وکړم چې له خپله ځایه دې ونه خوځیږي، داؤود خان په داسې حال کې چې دا غونډله " جمله" یې ویله : روس او د روس مزدوارنو ته نه تسلیمسږم" زما پر لور یې اور بل کړ. په پای کې درې مردکي یویې زما زړه ته تیرېدې او دوه نور یې زما پر مټ او اوږه ولګېدل .

ما د یوه جناحي اور په کولو ټول تر ضربې لاندې ونېول او ورسته له هغه له هوښه ووتم. کله چې سترګې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم .

سیاه سنګ: جناحي اور څه دئ؟

لبېب: د ضربې په ډول پرله پسې او پرته له ځنډه اور چې له یوه ګوټه د یوې نیم دایرې په ریوندوالي تر سره کیږي .

سیاه سنګ: هغو خبرو ته په کتنې چې تاسو د امام الدین له خولې اورېدلې کولای شی ووایاست چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې کې څه ونډه لوبولې ده؟

لبېب: امام الدین نه یوازې ماته بلکه په څو څو ځله یې په څوځاینو کې د ډیرو کسانو تر مخې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو پړه هم نیغ په نیغه او هم په غیر مستقیم ډول په ځان پورې تړلې ده. خو که په ورین او ساړه تندي او په بې پرې ډول خپله اند توګه او نظر ووایم ګومان کوم امام الدین چې پرون د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژلو پړه او تور یې په غاړه را اخیست نن له دغه په بر لاس جوړ شوي تور او پړې څخه په ټینګه پښېمانه دی .

سیاه سنګ: ستاسو له انده، محمد داؤود او کورنۍ یې د امام الدین په لاس وژل شوې؟ آیا همدا جاج اخیستنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبیب: د غوايي د کودتا مخکښو مشرانو ته د داؤود خان وژنه د افغانستان په سياسي تأريخ کې تر ټولوپياوړی برياله گام بلل کېده. دغه نه بخښونکی جنايت په بېړه او د سترگو په رپ کې تر سره شو او د چا په وينا د دغسې" د سرو زرو" د بخت پچه د کماندو د بولندوی امام الدين په نامه چې د داؤود خان د برخلېک د ټاکلو لپاره د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوتلي وو، را وختله .

امام الدين د ټپي کماندو د بولندوي په ونډه کې چې نابېره د مرگ له لومې ژوندی راوتلی وو او د خپلې ورسپارل شوې خونړۍ دندې په وروستيو شېبو کې يې د دواؤود مرگ په خپلو سترگو ولېد، گومان کوم نوموړی د يوې له هوښيارۍ ډکې محاسبې په شميرنې دې پايلې ته ورسيد چې: که په خپل ټېر او مټ د ولسمشر د مردکو نښو ته نغوته وکړم او ووايم چې گڼې ما سردار داؤود په خپلو لاسونو وژلی دی نو څو چې ژوندی يم د گوند اتل او د دولت د سترگو تور به اوسم .

ټول پوهيږي او ټول په ياد لري چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې د چا وينا د امام الدين د بخت غوټۍ وغوړېدلې، څکه هغه پر خپل ځان ددغسې يوه ستر او له خطره ډک تور په منلو په رښتيا وکولای شول هغه دريځ او څوکۍ چې ده په خپلې ککرې کې په پام کې نيولي ول ورسيږي. اوس چې پخوانی " انقلابي" شور ، زوږ او خروش له خوټېدلو پاتې دی او د بشري حقونو د نقض کوونکو په ځانگړې توگه دهغو کسانو نيونه چې وژنې يې کړې دي او د قانوني څار خبره راپورته شوې او د نړيوالو پوليسو او د نړيوالو حقونو د بنسټونو له پلوه د هغوی د محاکمې خبره رامنځ ته شوې امام الدين په ډيرې پښېمانۍ وايي: ما داؤود خان او د هغه کورنۍ نه ده وژلې .

زما په اند امام الدين اوس رښتيا وايي : څنگه به شوني وي چې يو څوک دې په اوږو او مټ او هغه هم له نيږدې واټنه ټپي شي بيا دې کلاشنيکوف ماشينداررا واخلي ، په ځير نښه دې ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

البته يو بل ټکی د پام او سپړلو وړ دی: د امام الدين د وينا پر بنسټ، په لومړيو کې څوک نه حاضرېدل چې له ده سره دې ارگ ته ننوځي. له هغه وروسته د پينځو تنو په گډون ارگ ته ننوځي، د زغروه والې شوبلې چلوونکي څوک ول، له کوم ځايه راغلل چې دده په لارښوونې ارگ ته ور ننوتل او ان د داؤود خان د څو مېاشتني لسمي له وژلو څخه يې هم ډه ډه ونه کړه؟

[][]

په راتلونکو گڼو کې به لاندينې سکالو ولولی :

۱ .د فرهاد لبیب د يادښت لیکونو د لړۍ راسپړل

۲ .د نجيب الله داوري څو خبرې

۳.آيا د غوايي د اوومې په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظيمي)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ .یش، د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مېاشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژلو لپاره نقشې کښلې وې. د کومو کسانو د پښو او لاسونو د خاپ نښې په دغې نقشې کې لېدل کېږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یولسمه برخه

"ځو ماتو کړښو ته ..." بیا کـتـنه

"په افغانستان کې د روس د تیریو په اړه د ځوماتو کړښو/ چند سطر شکسته دربارهِ تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب (د لیتو چاپ، نوی ډیلی/ هند ۱۹۸۱زکال) پر خپلوپخوانیو په لاس لیکل شویو یادښتونو د نویو یادښتونو د زیاتونې لارې غواړي له سره کتنه وکړي او نوموړی د خپلو مخکنیو خبرو په لړ کې زیاتوي چې :

دغوايي د کودتا پیلامې

کله چې روسان ډاډه شول چې نور له داؤود خانه په خپله ګټه، نه شي کولای ګټه پورته کړي، او پوه شول چې نوموړی د هغوی د ګټو په وړاندې خنډ ګرځېدلی نو د هغه او د هغه د دولت د را پرځولولپاره لاس په کار کیږي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ټولو لومړی، روسانو د خلق او پرچم ډلو ته چې په چلیزه او تاکتیکي ډول یې په جلا توګه فعالیت درلود د " یو والي" فرمان ورکړ. دغه دستور د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم کال د چنګاښ (۱۹۷۷زکال جولای) په مپاشت کې پلی شو او په پای کې دولتي ضد خوځوښتونه را و کتېدل .

په لومړي سر کې د کې جي بي د دوه وو کارَنده "فعالو" څارګرو، حفیظ الله امین او اسدالله سروري تر مشرۍ لاندې ، په روس پورې تړلو کسانو غوښتل په پوځي او ملکي څانګو کې د خپلو له ګواښه ډکو او ویروونکو کړو وړو له لارې د داؤود له غوړونو ور تیره کړي چې له راخپلې شوې کړنلارې څخه لاس په سر شي. د بیلګې په توګه کولای شو د پلان د وزیر علي احمد خرُم له وژنې نوم واخلو چې په خپل کاري دفتر کې د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره د یوه تړون د لاسلیک کولو پر مهال ووژل شو .

د خرم وژونکی مرجان د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د پرچم د ډلې غړی وو او نوموړی له نیول کېدلو او منلو وروسته په ټولنیزو رسنیو کې د " اخواني" په نوم پیژندل کیږي .

مرجان له اخوان [المُسلمین] سره د اړیکو نه درلودل د څرخي پله د زندان د دویم بلاک د لومړي پوړ د " کوټه قفلیو" په برخه کې داسې رابربنډ کړل: " له اخوان سره زما له اړیکو پرته ، نور هر هغه څه مو چې د راډیوګانو له لارې اوریدلی او په ورځپاڼو کې مو لوستلي، سم دي ."

غني خان مشرقیوال د کابل د دهمزنګ د زندان بولندوی او د پلټـنو د پلاوي غړي چې د څرخي پله په زندان کې زما (فرهاد لبیب) د خوني ترڅنګ بندي وو، د مرجان د پرچمي توب خبره ومنله. د هغه تر څنګ د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د مرغومي د مپاشتې د شپاړلسمې (۱۹۸۰ز د جنوري ٦) نېټې له " عمومي بخښنې" یوه اونۍ مخکې د مرجان ژوندی پاتې کېدل او د ببرک له پلوه له نورو پرچمیانو سره یو ځای د هغه خوشې کېدل په خپله د مرجان د سیاسي اړیکو درلودل په پرېکنده ډول روښانه کوي .

برسیره پرهغې، د زرګونو هځاندو ، پوهو او هېواد پالو انسانانو وژنه چې نه یې کوم جرم کړی وو او نه ورڅخه ان یوه پاڼه پلټنه شوې وه ، یوازې د پلانۍ او پلانۍ سیاسي اړیکې په پلمې ووژل شول، او له ټولو بد تره د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د غبرګولي د مپاشتې پراتمې او یولسمې [۱۹۸۰ د مې دمپاشتې ۲۸ او ۳۱] د څرخي پله د زندان په انګړ کې دویم بلاک ته مخامخ د سیاسي بندیانو ډله ییزه وژنه چې یو شمیر یې د خپل ټاکلي بند موده تیره کړې وه لکه ښاغلی " فصیح" د بامیان له یکاولنګ څخه، نورې بیلګې دي .

باید ووایو چې د داؤود د پرځېدنې په لومړیو شپو ورځوکې روسانو د خپلو بومي چوپړمارو تالي څټو له لارې د اکر وکر" حالت" د بې ثباته کولو لپاره د ولس په منځ کې په ترهګرۍ ، سرې تښتونو او ویرې اچونې لاس پورې کړ او په دغه کار کې څه ناڅه بریالي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پوځ کې د پام وړ بدلونونه

د غوايي له کودتا [۱۹۷۸زکال اپریل] مخکې د پوځ په لوړو پوړیو کې بدلونونه رامنځته شول. دغه سکالو له یوې خوا د کودتا په ځیر تړاکل شوې تابیا او د طرحې څرګندونه کوي او له بلې خوا د پوځ په زړه کې د روسانو لاس لرلو ته بربنډه نغوته کوي .

د غواي له کودتا [۱۹۷۸ ز کال اپریل] پوره یوه مباشت مخکې ډګروال عبدالقادر پیلوټ [وروسته د کودتا د رژیم د دفاع وزیر] چې د اوږدې مودې لپاره کورناستی وو، د پوځي مسلخ له آمریت څخه د هوایي او مدافعه هوایي ځواک د رئـیس ارکان په توګه وټاکل شو. له هغه وروسته د بګرام د ګارنیزیون بولندوی ، خدای پاله او د داؤود پـَلـَوی ډګروال محمد رحیم نورستانی پیلوټ له کاره ګوښه او پر ځای یې په روسانو پوری تړلی د مشرقي یو ډګروال غلام سخي وټاکل شو .

همدارنګه له کودتا لس ورځې مخکې ، د څلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستانی د هغه د ماندینې د درملنې لپاره روسیې ته ولیږل شو. (د ظاهر/ داؤود د دَور د مصوؤنیت ملي رئـیس جنرال اسماعیل خان) ، د دغو کرښو لیکوال (فرهاد لبیب) ته داسې وویل : "له دې چې د روس له څارګرې څانګې سره پر سرور نورستاني د اړیکو د لرلو شک راپارېدلی وو، نو ځکه نوموړی د دولت له پلوه د هغه د ماندینې د درملنې لپاره شوروي اتحاد ته ولیږل شو ".

د پوځي ځواک له لوړ دربځ څخه د سرور نورستاني لیرې کول او د هغه په کالخوایي " کفالت" د پرچمي محمد رفیع ټاکنه هغه هم له کودتا څو ورځې مخکې، او مزار شریف ته د معمولي کارونو د تر سره کولو لپاره د اتمې فرقې د بولندوی جنرال شیر محمد خان لیږل ، په څرګنده د داؤود د رژیم د راپرځولو لپاره له مخکې ټاکل شویو تابیاوو او تیاریو ته نغوته کوي .

البته د کودتا د بریالي کېدلو لپاره د پوځ په اډانه کې نور خوځښتونه په پام کې نېول شوي ول. د بیلګې په توګه، د څرخي پله د تخنیکي خدماتو په څانګه کې د اردو د بیارغـَولو یا ترمیمخانې مشر، یو ګڼ شمیر شوبلې او نقلیه وسایط په دې پلمې تر " رغښت / ترمیم" لاندې ونیولي چې ګڼې هغوی بیا رغښت ته اړتیا لري او له کودتا څخه لږ موده مخکې یې ترمیمخانه د جنګي توکو په پیاوړي لښکرکوټ اړولې وه. دغه مرکز په کودتا کې د یوې کارَندې او فعالې قطعې په توګه خپله ونډه ولوبوله .

د غوایي له کودتا مخکې د بګرام په هوایي ډګر کې دوولس تنو روسي پیلوټانو د " الوتنو د ښوونکو په توګه " کار کاوه. داؤود په پام کې درلودل چې هغوی کرار کرار له پوځي قطعو څخه لیرې کړي. خو له کودتا څو ورځې مخکې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دوولس تنه روسي پیلوټان " د نویو ښوونکو" تر نامه لاندې چې د پخوانیو " ښوونکو" پرځای ، ځای پرځای کېدل، له روسیې څخه د بګرام هوایي ډګر ته را ورسېدل. په دې توګه د کودتا په ورځ څلورویشت تنه روسي پیلوټان د چارو د تر سره کولو لپاره چمتو ول .

د هغو ناسمو ګنګوسو برخلاف چې ګنې له تاشکنده روسي الوتکې را والوتلې او کودتا یې بریالۍ کړه، د [۱۹۷۸ د اپریل د ۲۸] د شپې له دوو بجوڅخه ترسهارني سباوون پورې چې کودتاچیان له ماتې سره مخامخ ول، په بګرام کې همدغو میشتو پیلوټانو ارګ او د قوای مرکز پوځي قطعې بمبارد کړې. په بله وینا، روسي پیلوټانو له افغانستانه دننه د محمد داؤود د حکومت اړونده الوتکې په کار واچولې او خپل تالي ځتې یې د واکمنۍ پرګدۍ کښېنول .

د غوايي د کودتا پیل

داؤود خان د مالي وړتیا د ترلاسه کولو او د خپلو تابیاوو او نقشو د سرته رسولو لپاره له لویدیځو هېوادونو څخه په کتنې بوخت او د ولسي ملي شخصیتونو او د چارو د مشرانو له پلوه ورته تود هرکلی وویل شو. څو اونۍ وروسته د ناپییلو هېوادونو غونډه په کابل کې جوړېدله. دغې سکالو روسان خورا زیات لا لهانده کړل، ځکه که دغه غونډه په کابل کې جوړه شوې وای نو داؤود د ناپییلتوب د غورځنګ د مشر په توګه ټاکل کېده او له منځه وړل یې ناشوني کېدل .

څرنګه چې وویل شول ، روسانو د دولت پر هرې څانګې د خپلو اغیزو سیوري غوړولي ول او د هغوی تالي ځتې هم د داؤود په سفرونو کې د اقتصادي سلاکاراو پوځي مرستیال ترنامه لاندې د داؤود بدرګه کېدل .

په دغو سفرونو کې د داؤود اقتصادي مستشار محمد خان جلالر [د خلق او پرچم په حکومت کې د سوداګرۍ وزیر]، اود هغه پوځي مرستیال عبدالحق صمدي [د کودتا د رژیم د پټو څارګریزو څانګو مشر] د داؤود بدرګه ول. دغو دواړو د داؤود څرګند او پټ ترونونه او ان د هېوادونو له مشرانو سره د هغه خبرې اترې څارلې .

کله چې داؤود بیرته هېواد ته راستنیږي، په هېواد کې دننه کورني سفرونو پیلوي او خپل سفر له ختیځو ولایتونو څخه راپیلوي. دوه وو پورتـنیو څارګرو د داؤود د سفرونو ټول ګزارشونه په کابل کې د روس سفارت ته رسول .

روسانو چې مخکې له مخکې متې را بډ وهلې وې ،د نوموړو راپوروونو له رسیدا وروسته لاس په کار کیږي. د [افغانستان] د خلق له ډیموکراتیک ګوند سره د شوروي د سفارت د اړیکو د ټینګولو مأمور، نور محمد تره کی ، حفیظ الله امین او ببرک کار مل ځانته رابولي او هغوی ته ډاډ ورکوي چې په ډیر لنډ وخت کې به د داؤود د کابینې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای دوی ته ورکړل شي او زياتوي : سر له اوسه دې ژر تر ژره د داؤود پر وړاندې هڅو او مبارزې ته پونده ورکړل شي .

د بلې ورځ په سهار د نوموړي ګوند مرکزي کميټې په وزير اکبر خان مېنې کې په يوه کور کې غونډه جوړوي. په همدې ترڅ کې حفيظ الله امين ته د شوروي د سفارت له پلوه داسې لارښوونه ورکول کيږي :" د غونډې له پايه وروسته دې مير اکبر خيبر له منځه ولاړ شي " (د ګنګوسو له مخې ، مير اکبر خيبر له کودتا او د افغانستان د خلق ډيموکرايتک ګوند لاس ته د ځواک له پريوتلو سره مخالف وو.)

په هغو شپو ورځو کې مير اکبر خيبر د پرچم د ډلې د پوځې برخې او حفيظ الله امين (له ډاکټر کريم زرغون وروسته) د خلق د ډلې د پوځې څانګې مشري کوله .

د کودتا د پلي کولولو لپاره د امين په لاس د خيبر د ټغرورټولول کارنده او بنسټيزه ونډه درلودله . امين ، عارف عالميار او اسدالله سروري ته د خيبـر د ترور امر ورکوي. دغه کار د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د ورُي د مياشتې په اته ويشتمې د شپې د نهو بجو په شا او خوا کې تر سره کيږي. په ګوند کې له دغو درو تنو پرته د پيښې په کره څرنګوالي نه پوهيږي .

د راډيو له لارې د فاتحې د اخيستلو د مراسمو خبر خپريږي او په کابل کې د شوروي د سفارت په لارښوونه د فاتحې اخيستونکې ، نور محمد تره کی ، ببرک کارمل او د ګوند نور څو تنه لوړ پوړي ګونديان دي چې نومونه يې په خبرتيا کې اخيستل کيږي او له هغه وروسته د داؤود پر وړاندې څرګندې مبارزې ته لا اوږه ورکول کيږي .

يوه ورځ وروسته د ګوند غړي او له هر څه بې خبره يوه ټولنيزه بدرګه ډله د مير اکبر خيبر مړی د هغه له کور مکروريانو څخه پر اوږه کوي او شهدای صاحلين ته يې رسوي. خاورو ته د مړي له سپارلو وروسته د ګوند د مشرانو له پلوه د داؤود پر ضد ډيرې توندې او ترخېويناوې ورکول کيږي او د خيبـر د ترور پړه پر داؤود اچوي. (ولسمشر هر خوځښت په بشپړه توګه څاري او پوهيږي چې يو پيښه رامنځته کېدونکې ده)

د خيبر ماندينه پوهيږي چې خاوند يې د کومو کسانو له پلوه وژل شوې نو ځکه د هيواد عدلي چارواکو ته يو غوښتنليک ورسپاري او په هغه کې نورمحمد تره کی او ببرک کارمل د مير اکبر خيبر وژونکي ور په ګوته کوي .

د کودتا پر وړاندې د داؤود تياری

داؤود خان د کودتا له پيښېدلو مخکې خبر وو نو له دې امله يې لارښوونه ورکړه چې په پوځې لښکر کوټونو کې دې اړين او بې ساری تياری ونيول شي خو د (د احتياط په ويلو بايد ووايم چې) د لښکرکوټونو بيوړه توب او بې کفايتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځانګړې توګه د دفاع د وزير حيدر رسولي بيوړه توب او د هغه شکمنو خوځښتونو ، نه يوازې د کودتا لړۍ ته لا اوږه ورکړه بلکه هغه يې د بريا تر پولو ورسوله .

داؤود مخکې د لښکرکوټونو د مشرۍ له ځانګو څخه يو شمير پوه او رمبک " انظباط لرونکي" بولنديان ليرې کړي ول او د هغو پر ځای يې پر داسې کسانو ډه ډه ولګوله چې فطرتاً بيواکه خلک ول .

د کابل د ګارنيزيون په لښکرکوټونو کې د لمبر يو تيارسـۍ چمتو والی نيول شوی وو. ان لوېديځو هېوادونو ته د داؤود د سفرونو په لړ کې پااليال اوهوډمن بولندويان شپه او ورځ د دندو پر سر ولاړ او خپلو کورونو ته نه تلل.د لښکرکوټونو څارګرو څانګو او پوستو هر سړی تر سترګولاندې نيولی وو. په همدې ډول د هر پوځي افسر کور د ښار په هر ګوټ کې د اړوند لښکرکوټ له پلوه په نخښه شوی وو .

()()

په راتلونکو ګڼو کې به تاسو لاندني ټکي ولولـئ :

١ (له جنرال امام الدين سره د کابل ناتـهـ ځانګړې مرکه

٢ (د فرهاد لبيب د يادښتونو لړۍ

٣ (د انجنير نجيب الله داوري څو خبرې

۴ (آيا د غوايي په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظيمي)

۵ (ددپارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مباشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابياوي او نقشې نيول شوې وې. ددغې نقشې په خاورو کې د کومو کسانو د لاس او پښو خاپ ښکاري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه برخه

"تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځـئ "

صـبورالله سـیاه سـنګ [د اکتوبر شپاړلسم ، 2008 ز]: له تاسو مننــدوی یم چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې د اوومې او اتمې نیټو [۲۷ او ۲۸ د اپریل ۱۹۷۸ز کال] د پیښو د روښانولو لپاره چمتویاست ځوپوښتنو ته ځواب وایاست .

جــنرال امــام الـدین: له تاسو مننه. هېله لرم زما خبرې هغسې چې ژمنه مو کړې ده پرته له کمښت او زیادښته درندو لوستونکو ته ورسوئ. زه د هرډول پوښتنې ځواب ته چمتو یم.

سـیاه سـنګ: آیا کېدای شي په پیل کې د ځان په اړه لږ څه ووایاست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امــام الــدین: زما نوم امام الدین دئ ، کورنی نوم نه لرم او د لوګر په ولایت کې زیږېدلی یم. په دیارلس سوه و پینځوسم کال کې [۱۹۷۱ ز] له حربي پوهنتون څخه د مخابرې له څانګې فارغ شوم. د نجیب الله د واکمنۍ په پیل کې جنرال شوم او د هغه د حکومت تر پرځېدلو پورې مې د افغانستان په پوځي ځواک کې پوځي دنده تر سره کوله. پرکال ۱۹۹۸ز له هیواده دباندې ووتلم او له خپلې کورنۍ سره په اروپا کې د یوه سیاسي پناه اخیستونکي په توګه ژوند کوم. اوس په یوه لومړني ښوونځي کې د ماشومانو د ښوونکي په توګه دنده تر سره کوم .

سـیاه ســنګ: د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومې بدلون په کوم نامه یادوئ : انقلاب ، کودتا ، پاڅون ، پیښه یا څه؟

امــام الــدین: زه هغه ستره تأریخي پیښه " تدافعي پاڅون" بولم ، خو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په پَیر کې هر چیرې د " غوایي د انقلاب" په نامه یاد شوی دئ .

سـیاه ســنګ: هغه څه چې تاسو " تدافعي پاڅون" بولـئ ، په څه ډول ، چیرې او کله خبر شوئ؟

امــام الــدین: پر کال دیارلس سوه او اوپینځوسم [۱۹۷۸ز] ما د تورن په رتبې په کابل کې د کوماندو د ۴۵۵ مخابرې قطعې د بلوک د بولندوی په توګه دنده تر سره کوله. د غوایي د میاشتې د اومې ورځې په لومړۍ نیمایۍ [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ، د خپلې دندې په ځای کې زما پام د کابل په ښار کې وسله والې نښتې ته را واوښت. په هماغه مهال ما خبر تر لاسه کړ چې وسله وال ځواک د سردار داؤود د جمهوري حکومت پر وړاندې پاڅون کړئ دئ. په هغه ورځ د پیښې پایله روښانه او څرګنده نه وه. یو شمیرځواکونه د حکومت په پلوۍ او یو شمیر یې د حکومت پرضد دریځونه راخپل کړي ول. په پای کې د پیښې پایله هغې خوا ته وخوځېدله چې د واکمن جمهوري حکومت د پرځېدنې لامل شوه .

سـیاه ســنګ: آیا له هغې ورځې مخکې ، تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی واست؟

امــام الــدین: هو. زه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک غړی وم.

سـیاه ســنګ: په کومې ډلې پورې تړلي واست؟ خلق یاپرچم؟

امــام الــدین: زه د افغانستان د خلق په ډیموکراتیک ګوند کې د ډلو ویشنه په خلق او پرچم سمه نه ګڼم.

ســیاه سـنګ: د ګوند د جوړښتیز /له سازماني اړخه په کومه خوا کې واست: په هغه خوا کې که لارښوونه یې نور محمد تره کي ته رسیدله یا هغه خوا چې لار ښوونه یې د ببرک کارمل په غاړه وه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امــام الـدین: که څه هم ما مخکې وویل چې زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند د ډله ییزې ویشنې پلوی نه وم خو د خبرې د لا څرگندېدلو لپاره باید ووایم چې زه د خلق په ډلې پورې تړلې وم .

سـیاه سـنگ: آیا دا رښتیا ده چې تاسو له حفیظ الله امین سره ډېرې نیږدې واست؟

امــام الـدین: نه، دا سمه نه ده. ما له حفیظ الله امین سره هېڅ ډول مخکینۍ پیژندگلوي نه درلودله. ددې له لپاره چې زما له خبرې د بلې مانا ښندنه ونه شي باید زیاته کړم چې ما د هغه نوم دداسې یو چا په توگه اوریدلای وو چې د گوند د مشرتابه په ډله کې دئ. خو که له " نیږدې والي " څخه ستاسو موخه له نیږدې پیژندگلوي او یا تشکلاتي اړیکو څخه وي نو دا رښتیا نه ده. یو ځل بیا ټینگار کوم چې ما له حفیظ الله امین سره نیږدې اړیکي نه درلودل.

سـیاه سـنگ: د یوه پوځي افسر او همدا شان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د یوه غړي په توگه ددیارلس سوه او اوه پینځوسم کال [۲۷ اپریل ۱۹۷۸ز] د غوایي د مباشتې په اوومې تاسو ته گوند څه ډول پیغام په لاس کې درکړ؟

امــام الـدین: څنگه چې ما مخکې وویل ، زه د کوماندو د قطعې د مخابرې یو افسر وم. د مخابرې دنده د بولندوی د اړیکو ټینگول د هغه ترلاس لاندې او له هغه پورته پوړیو سره وي. په هماغه لومړۍ ورځ ، یعنې د غوایي په اوومې [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ماته د گوند له پلوه هېڅ ډول ځانگړی پیغام نه وو راکړل شوی. زه په خپلو ورځنیو چارو بوخت وم او د کوماندو د قطعې د ډلگیو اړیکې مې له اړوند بولندوی یعنی جگړن محمد هاشم سره ټینگې کړې وې.

سـیاه سـنگ: د غوایي په اتمې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] ستاسو لوب ونډه له کوم ځایه او څنگه پیل شوه؟

امــام الـدین: د غوایي د مباشتې د اوومې ورځې په لومړۍ نیمایۍ د جگړن محمد هاشم د بولندې پر بنسټ ماته د پاڅون په ضد د کابل په ښار کې دنده راکړل شوه. د هماغې ورځ په پای کې نوموړي جگړن د قطعې د مشرتابه [سوق او اداري] دنده د لومړي ټولي بولندوی [شهنواز تنې ته چې په هغو ورځ کې یې د " تنې" کورنی نوم نه کاراوه] په داوطلبه توگه وسپارله او ماته یې دنده راکړه چې هغه ته ورشم او د ټولو ټولـیــو اړیکي له هغه سره ټینگ کړم او امرونه ته یې غاړه کښېږدم. د غوایي د میاشتې د اتمې ورځې د سهار په شپږو او اووه بجو د لومړي ټولي بولندوی چې اوس د ټولې قطعې بولندوی گـڼل کېده، ماته داسې امر راکړ :

"له دې چې د مخابرې دنده د اړیکو پر ټینگولو بر سیره د پوځي پیغامونو ورېه او راوړنه هم ده نو له دې امله تاسو دنده لرئ چې د پاڅون د پوځي شورى پیغام ولسمشر ته ورسوئ او ورته ووایاست".

د پیام د متن لنډه بڼه داسې وه : " له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته لیږدېدلی دئ نو تاسو د پاڅون د پوځي شورى په امر، ځان وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهنواز تڼي ټينګار وکړ: " کله چې ولسمشر ته نيږدې ورځې بايد وسله له ځان سره ونه لرئ".

سـياه سـنګ: شهنواز تڼي دغه امر له چا تر لاسه کړی وو؟

امـام الـدين: دقيقاً نه پوهيږم. خو دومره پوهيږم چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه ډلې نوموړی تيره شپه د راډيو دفتر ته بللی وو.

سـياه سـنګ: له دې څرګنديږي چې تاسو د هغې لارښوونې پربنسټ چې له شهنواز تڼي مو تر لاسه کړې وه ، محمد داؤود ته ورغللـئ؟

امـام الـدين: هو. زه بايد د هغې لارښوونې پر بنسټ چې د قوماندانۍ له مقام يا په بله وينا له خپل آمر څخه مې تر لاسه کړې وه بايد ارګ ته ننوتی وای او د پاڅون د پوځي شورى پيغام مې سردار داؤود ته ويلای وای. ماته همداسې امر شوی وو.

سـياه سـنګ: کله، په څه ډول او له چاسره محمد داؤود ته ورغللـئ؟

امـام الـدين: د غوايي د مياشتې د سهار شپږ او اووه بجې [۲۸ اپريل ۱۹۷۸ز] وې ؛ له درې تنو سر تيرو سره هغه ځای ته ولاړم چې داؤود خان پکې وو. له ما سره وسله نه وه.

سـياه سـنګ: کولای شـئ ددغو دريو تنو سرتيرو نومونه واخلـئ؟

امـام الـدين: له دې چې له هغې پيښې څخه له ديرشو کالو زياته موده تيريږي ، د ويل شويو سرتيرو نومونه مې په ياد نه دي .

سـياه سـنګ: هغه کسان چې تاسو واياست چې له تاسو سره يوځای محمد داؤود ته ورغلل، افغانان ول؟

امـام الـدين: هو. دغه درې تنه سرتيري چې له ما سره يو ځای ولاړل، افغانانو ول.

سـياه سـنګ: ... او هم يې وسله درلودله؟

امـام الـدين: هو. هغوی وسله درلودله.

سـياه سـنګ: آيا دغه خبرې چې نور يې ستاسو له خولې کوي رښتيا دي : " زما زغره واله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ختيځې دروازې مخې ته د تيار سـئ په حالت کې ځای پرځای دريدلې وه. د غوايي د مياشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپريل ۱۹۷۸ز] په سهار د ګارد قطعاتو د سپينو بيرغونو په پورته کولو خپله سلامي کېدنه (تسليمي) اعلان کړه. په همدغه وخت کې ماته امر راکړل شو چې داؤود خان ونيسم. له هغه مخکې داؤود له موږ سره اړيکه نيولې وه او د کودتا له مشرانو سره يې د خبرو اترو غوښتنه کړې وه. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک] ګوند مرکزي کميټې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پریکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لیدنې لپاره ولیږي. په همدې وخت کې یوځل بیا ما ته امر وشو چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوځم او داؤود ونیسم. و مې لیدل چې د زغره والې هېڅ چلوونکی او افسر دې ته چمتو نه دئ چې ارگ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما یو چلوونکي پیژانده اوهغه چمتو شو چې زما زغره واله د ارگ په لور وچلوي. څلورتنه نور پوځیان له ما سره یوځای شول ".

امـــام الـدین: دا زماخبرې نه دي. هر چا چې د هر لامل له امله لیکلي وي یوازې د خیالي خبرو د په زړه پورې کولولپاره یې کړي دي او په بر لاس یې خلکو ته درواغ ویلي دي. لومړی زه د مخابرې افسر وم، ما زغره واله نه درلودله او نه په زغره والې کې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی یم ، چلوونکې خو لاپریږده چې ما به له پخوا پیژانده او گنې هغه به ارگ ته دننه بیولی وم. دریم دا چې گنې له ماسره څلور تنه پوځیان ول، دا له اره رښتیا نه ده. ماته امر شوی وو چې د پاڅون د پوځي شورى پیغام داؤود ته ووایم. هلته نه د قادر او نه د اسلم وطنجار پښه گډه وه. دا هسې باد راوړې او منځتشې خبرې دي .

سـیاه ســنگ: د هغو بدرگه کسانو د ډلې په منځ یا د هغوی ترڅوا چې تاسو یې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته بدرگه کولئ ، روسي سرتیري، افسران، پوځي کارکوونکي یا غیر پوځي روسان هم ول؟

امـــام الـدین: نه. په هماغه ورځ هېڅ روسي تبعه له موږ سره نه وو.

سـیاه ســنگ: په څو ځایونو کې داسې لیکل شوي دي : تاسو د گارد د آپراسیون آمر ډگرمن گل آقا هغې خونې ته بوتلئ چې داؤود خان پکې وو، آیا دا سمه ده؟

امـــام الـدین: نه ، دغه ادعا سمه نه ده. په هغه ورځ د گل آقا په نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه ســنگ: که وویل شي چې د گل آقا رښتونی نوم " آقا محمد" دئ ، تاسو به څه ووایاست؟

امـــام الـدین : ما د آقا محمد په نامه په گارد کې څوک نه پیژندل. او په دغه نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه ســنگ: که داسې وویل شي چې ارگ ته ستاسو له ننوتلو مخکې گل آقا یا آقا محمد په ارگ کې وو او وروسته له دې چې تاسو ورسیدلی ، نوموړي محمد داؤود ته د پوځي سلام په کولو ویلي وي چې : کودتاچیان غواړي له تاسو سره ووینې. آیا دا رښتیا ده؟

امـــام الـدین: نه. دا ادعا هم نه شي کیدلای رښتیا وي. په هغه ورځ له اره د گل آقا یا آقا محمد په نامه څوک نه ول. تر هغه ځایه چې زما په یاد دي ، چا سردار داؤود ته ونه ویل چې د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وگوري .

سـیاه ســنگ: کله چې تاسو محمد داؤود ولید، باید د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] د سهارد ۶:۴۵ او ۷:۰۰ شېبې وي. آیا دغه انگیرنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدین: دقیقاً نه شم کولای ووایم، خو گومان کوم د سهار شپږ ، اووه بجې وې .

سـیاه سـنگ: آیا د محمد داؤود د نیولو لپاره تاسو په تش لاس تللي واست؟

امــام الـدین: زما دنده سردار داؤود ته د پاځون د پوځي شورى د پیغام لیږل او هغې شورى ته د تسلیمیدلوخبر ورکول ول، د هغه د نیولو امر ماته نه وو راکړل شوای .

سـیاه سـنگ: که محمد داؤود ستا خبره منلای وای ، تاسو څه کول؟

امــام الـدین: که داسې شوي وای، زما دنده پای ته رسیدله. د هغه د تسلیمۍ خبر مې د سترگو په رپ کې خپل بولندوى ته رساوه. د پوځي شورى لوړ پوړو کسانو د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په تړاو یې پریکړه کوله .

سـیاه سـنگ: آیا مخکې له دغې پیښې ، تاسو محمد داؤود لیدلی وو؟

امــام الـدین: هو. سردار محمد داؤود مې په پوځي پریډونو کې لیدلی وو. بر سیره پر هغې، تلویزیون او ځینو سینمایي فلمونو د هغه سفرونه هم ښوول او هم د هغه له څیرې سره بلد وم .

سـیاه سـنگ: ستاسو له انده ، سردار محمد داؤود څه ډول شخصیت وو؟

امــام الـدین: سردار محمد داؤود د شاهي کورنۍ یو لوړ پوړی جنرال وو چې په لوړو پوځي او سیاسي پوړیو کې یې دنده ترسره کړې وه. هغه په خپل وخت کې یو مخور سر لښکر وو. ما له پوځیانو اوریدلي دي چې داؤود خان یو زړور، ټینگ هوډی، پریکنده او د دسپلین لرونکی یو شخصیت وو. د هغه په چال چلند کې دسپلین او پریکندوالی تر هر څه ځرگند ول. ویل کیدل چې له خپلو همکارانو او تر لاس لاندې کسانو څخه یې کلکې غوښتنې درلودلې. دا مې هم اوریدلي ول چې د امرونو او د دندو په تر سره کولو کې یې پرغزلتیا (عصبانیت) او شاهي ښاځمنتیا (غرور) پرته وه او پرغزلتیا د هغه د سیاسي او پوځي ژوند یوه ځرگنده بیلگه جوړوله چې د ژوند په وروستیو شپېو کې ور څخه ځرگنده شوله. زما په اند د چال چلند یو شمیر بیلگو له پریکندتوب ، زړوروالي او دسپلین د سردار محمد داؤود پر پوځي کرکتر ناوړه اغیزې شیندلې وې .

سـیاه سـنگ: تاسو په خپل اند، ځان په کومه هینداره کې وینـئ؟

امــام الـدین: نه پوهیږم د ځان په ستاینه کې څه ووایم. زه یوعادي او نورماله انسان یم او پوځي افسر وم، خپله دنده او کاري ورهنه راباندې گرانه وه له خپلې دندې او کارې ورهنې سره مې مینه درلودله. خپله دنده مې تل په سپیڅلتیا او رښتونگلوۍ تر سره کوله او تل مې هېله درلودله چې له ځان سره د خپلو مشرانو او د ترلاس لاندې کسانو خوښمني او ډاډیینه او د خپلو همليکوکسانو زړه په لاس کې ولرم. زما د دندې د تر سره کولو د کلونو په اوږدو کې زما د بریالیتوب راز همدا وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سـنگ: یو شمیر تأریخ لیکونکي ، گزارش ورکوونکي ، پیښلېک لیکونکي او یادښت لیکونکي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه ستاسو کار بولي. مخکې له دې چې دهمدغې خبرې د اړوندو ټکیو سپړنې ته راشـئ ، تاسو خپل ځان له همدغه اړخه د هینداري په کوم ګوټ کې وینـئ؟

امــام الـدین: د یادښت لیکونکو دغه تورونه رښتیا نه دي. ما د یوه پوځي خبر رسوونکي په توګه یوازې خپله دنده تر سره کړې ده او د پوځي شورى پیغام مې ولسمشر ته ورساوه او هغه ته مې ووایه. زما په اند د دندې ترسره کول کومه ګناه نه ده. زه له وجداني اړخه ډېر آرام یم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلسمه برخه

"تیرې تو ې شوې وینې په اوبو پرې وینځــۍ"

سـیاه سـنگ: کله چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوئ ، څه مو وکړل او څه مو وویل؟

امــام الـدین: همدا چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوم ، لومړی مې په ډېر درنښت پوځي دودیزسلام وکړ. وروسته مې وویل چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته لیږدېدلی دئ او تاسو باید د پاڅون د پوځي شورى د پریکړې پربنسټ تسلیم شـئ.

سـیاه سـنگ: محمد داؤود ستاسو د پیغام له اوریدلو وروسته څه وویل؟

امــام الـدین: داؤود خان د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته چې ما رسولى وو او ورته مې ووایه ، د یوې کلمې په اندازه بل څه ونه ویل.

سـیاه سـنگ: آیاکیداى شي داسې وانگیرو چې محمد داؤود څه ویلي وي خو تاسو نه وي اوریدلي؟

امــام الـدین: نه. سردار محمد داؤود یو ټکى هم په ژبه را نه ووړ. هغه څه ونه ویل، او که ویلي یې واى ما به حتمأ اوریدلي واى او هغه به مې په ډیرامانت نن ویلي واى.

سـیاه سـنگ: محمد داؤود مو چیرى ولید؟ له هغه ځخه د څو مترو په واټن لیرې واست؟

امــام الـدین: ما سردار داؤود د گلخانې د لومړي پوړ په دا لان کې ولید. د نومو ړې دالان پسور او اوږدوالی ښایي شپږ په اتو مترو کې وي. په دې توگه ویلاى شم چې زما او د داؤود خان ترمنځ واټن ښایي په شوني توگه شپږ متره وو.

سـیاه سـنگ: د گلخانې د ماڼۍ دروازه مو څنگه خلاصه کړه؟

امــام الـدین: د گلخانې د ماڼۍ دروازه نه وه تاله شوې، هغه خلاصه وه.

ســـیاه سنگ: د " افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان درقرن بیستم : ۱۹٦۹ � ۱۹۰۰" (د بي بي سي د خپرونو په ټولگه کې ، ظاهر طنین، ۲۰۰۵) د سردار محمد داؤود د وراره ، محمد عزیز نعیم له خولې په ۲۲۴ او ۲۲٦ پاڼو کې داسې راغلي دي:

"مور مې د [دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې د اتمې / ۲۸ اپریل ۱۹۷۸] سهارنۍ پیښې په خپلو سترگو ولیدلې. دهغې پیښې لنډیز داسې دئ : په وروستیو شېبو کې [د کوماندو] یو افسرننوځي او سردار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد داؤود ته وايي : بايد تسليم شئ. محمد داؤود خان پوښتي : تاسو ته دغه امر چا درکړی دئ؟ هغه په ځواب کې وايي : د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وايي : زه پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم او د ژوند تر وروستۍ ګولۍ پورې جګړې ته چمتو يم ".

آيا محمد داؤود تاسو ته داسې نه ول ويلي؟

امــام الـدين: نه. د پوځي شورى له پلوه د ليږل شوي پيغام له اوريدلو وروسته چې ما هغه راوړی وو او ومې وايه ، سردار محمد يوه کلمه هم ونه ويله. دغه پوښتنې او ځوابونه چې پورته راوړل شوي ، له بيخ او بنسټه رښتيا نه دي .

سياه ســنګ: دغو لانديـنوی ۷ يادښتونو ته پام وکړئ:

۱ .۹۷ پاڼه : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند پاڅيدا او ډوبيدا / ظهـور و زوال حـزب دمــوکـراتيک خـلـق افـغـانسـتان د اکاډيميسن دستګير پنجشيري ليکنه:

"کله چې امام الدين دغه د لوګر د زيارګالو وګړو بچي او د کوماندو د يوه ټولي بولندوی د انقلاب فرمان سردار داؤود او د رژيم لوړ پوړو کسانو ته اعلان او هغوی ته يې د ګوند امر ورساوه چې " تاسو د مرکزي کميټې د فرمان پربنسټ محکوم ياست او ځان تسليم کړئ " ، سردار محمد داؤود نه يوازې دا چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند او د تأريخ فرمان ته تسليم نه شو ، بلکه په اشرافي بوږنوړي تاوتريخوالي يې قدير نورستاني او خپل زوی ته امر وکړ چې د امام الدين او نورو سرتيرو او هم د خپلې کورنۍ پربې ګناهو ښځمنو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستې ګولۍ ور تشې کړي. هغوی پرته له ځنډه د سردار محمد داؤود وروستنی فرمان تر سره کړ او د امام الدين او د کوماندو د سرتيرو پر مخ يې د اور خوله پرانيستله".

۲ " - پر افغانستان د روس د تيري په اړه څو ماتې کرښې / چـند ســطــر شــکـســته در باره تجـــاوز روس در افــغـانســـتان" [چاپ ليتو ، نوی ډيلی / هند ، ۱۹۸۱ز] د فرهاد لبيب

ليکنه پاڼې: ٦۹ - ۷۰:

"ما [امام الدين] په لوړ غږ وويل : د [افغانستان] د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ. داؤود په ځواب کې وويل : کمونيستانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليميږم".

۳ " -افغانستان په ورستيو پينځو پيړيو کې / افغانســتان در پنج قــرن اخير" ، د مير محمد صديق فرهنګ ليکنه . لومړی چاپ ، د عرفان له خپرونو څخه ، تهران / ايران ، د ديارلس سوه او څلور اويايم لمريز کال د غبرګولي مياشت [اپريل ۱۹۹۵ز]د کتاب ۸٦۸ پاڼه:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د هغې مرکې پربنسټ چې د تره کي د رژيم له لومړني دفاع وزير عبدالقادر سره شوې او مخکې مو ورځخه يادونه وکړه نوموړی په دې تړاو داسې وايي : " د لود سپيکر له لارې مو له هغه (محمد داؤود) څخه د تسليمۍ غوښتنه وکړه. په پای کې يې وويل چې په دې آړ (شرط) تسليميږم چې قادر او وطنجار په خپله د خبرو لپاره ماته راشي. زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور وخوځېدلو ، خو ملګرو زموږ مخه ونيوله او دوه تنو نورو ته يې دنده وسپارله چې داؤود ته ورشي" .

۴ " � د افغانستان په ورستيو دريو لسيزو کې پوځ او سياست / اردو و سياست در سه دهه اخير افغانستان " د ستر جنرال محمد نبي عظيمي ليکنه : پاڼې : ۱۴۱ او ۱۴۲:

"د سردار محمد د نيولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بريدمن امام الدين ته ور کول کيږي. امام الدين د ګارد د اپراسيون له آمر ګل آقا سره يو ځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وايي : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ." داؤود ځواب ورکوي : " کمونيستانو ته نه تسليميږم":

۵ " � له ستره اميره تر ستره لاربښوده / از امير کبير تا رهبر کبير" د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي ليکنه ، د کابل چاپ ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، کابل / افغانستان ، ۱۹۹۹ ، د کتاب پاڼه ۵۹۶:

"امام الدين د کوماند په قطعې کې د لومړي بريدمن په رتبې په پوځ کې يو ټيټ پوړی افسروو چې وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د واکمنۍ په وخت کې د پوځ ګڼ شميرلوړو رتبو ان د ډګر جنرالۍ رتبې ته لوړ شو.

جنرال امام الدين چې د خلق د ډيموکراتيک ګوند له نړيدا وروسته د جنرال عبدالرشيد دوستم په ځواکونو کې په مزار شريف کې د پوځي ښوونې او روزنې د رئـيس په توګه يې دنده تر سره کوله پرمحمد داؤود د بريد او د هغه د وژنې په اړه داسې وايي:

"حفيظ الله امين چې د کودتا د بولندې پازوالې يې په غاړه درلودله ، د بولندې په مرکز د راډيو افغانستان په ودانۍ کې وو او د هوايي بمباران او د شوبلو د پياوړي اور له شته والي او هم په ريشخورو کې د يو څه مقاومت له شتون سره سره ، د داؤود خان د مقاومت او د ارګ د نه تسليميدلو په اړه په ټينګې انديښنې کې ډوب وو. [نوموړي] اکر وکر ته د ژورې کتنې او د وضعيت د محکمې (څيړلو) لپاره د شپې په نهو بجو د راډيو افغانستان په ودانۍ کې د کودتا د لويو پوځي قطعو د بولندويانو او مشرانو په ګډون يوه بيړنۍ غونډه جوړه کړه او ويې ويل : په ارګ او ريشخورو کې مقاومت دوام لري. که دغه مقاومت ژر پای ته ونه رسيږي ، ښايي يو شمير قطعات چې لا تر اوسه د پيښې څارونکې او کتونکي دي او تر اوسه بې پرې پاتې دي د داؤود خان په ګټه راپورته او را وبه خوځيږي. او يا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د داؤود مرستې لپاره به له نورو ولايتونو څخه نور قطعات را ورسيږي. له دې امله په لومړي گام کې دې ، د ارگ پر شخړې د پای ټکی کښيښودل شي.

په کودتا کې ښکېلو لوړ پوړو افسرانو وړانديز وکړ چې دغې موخې ته د رسيدلو لپاره د هوايي بمبارد او د شوبلو د پياوړي اور تر څنگ اړينه ده چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته د ننوتلو لپاره، پليو سرتيرو دې ته لاره پرانيستل شي او د ارگ مقاومت به له منځه يووړل شي. له هغه وروسته حفيظ الله امين وويل : کومه قطعه چمتو ده چې په داوطلبه توگه د پلي بريد دنده په غاړه واخلي.

زه [امام الدين] چې په توده وينه کې يو لوگرى ځوان ووم په پښو ودريدم او ومې ويل چې زه چمتو يم پلی بريد تر سره کړم. موږ د داؤود خان خونې ته ننوتلو. په خونه کې داؤود خان ، ورور يې نعيم خان ، يو يا دوه تنه وزيران ، د داؤود خان يوه لور او څو تنه نور ول. همدا چې د داؤود خونې ته ننوتم د پوځي درنښت او دوديز سلام مې تر سره کړه.

داؤود خان چې په لاس کې يې تومانچه درلودله ، وويل: څه خبره ده؟ و مې ويل: صاحب! خبره له خبرې تيره ده، تسليم سئ. داؤود خان په بوږنوړې ژبه وويل : چاته تسليم شم؟ ما ورته وويل : انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسليم شئ چې وسله وال ځواک ټول قطعات تصفيه کړي او يوازې تاسو ياست چې مقاومت کوئ. داؤود خان وويل: هېڅکله به تسليم نه شم".

٦ " � په افغانستان کې د شلمې پیړۍ د وروستۍ نيمايي پيښې " د محمد کبير نذير سراج ليکنه (لومړی چاپ ، فرانکفورت ، ١٩٩٧) د کتاب ١١٣ او ١١۴ پاڼې:

"زغره والې د گلخانې د ماڼۍ پوړيو ته نيږدې شوې او له هغو يو تن تورن او درې تنه بريدگې را ووتل او د گلخانې پر ماڼۍ يې بريد ور ووړ. [هغوی] په هک پک والي وليدل چې داؤود خان لا تر اوسه ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دئ ، خو ټپيان د ځمکې پرمخ پراته ول.

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه کړه : " مقاومت گټه نه لري. تسليم شئ." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وويل :" خپل سر مشر راوليږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بيا وويل : موږ ټول سر مشران يو. هرڅه چې لرئ له موږ سره يې ووایاست".

٧ " - هغه راز چې فايق بربنډ نه کړ/ رازي که فايق افشاء نکرد" [ليکوال : خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه، پېښاور / پاکستان ، منی ٢٠٠٠] : د کتاب پاڼې : ١٦٢ او ١٦٣:

"د غوايي د اوومې نيټې په شپه موږته له بالاحصاره ، له داؤود خان سره د جگړې او د ارگ د نيولو لپاره دنده راکړل شوه. کله چې ارگ ته ورسيدلو ، د الوتکو د غړونو پرله پسې گړزهار او د هغوی يو په بل پسې بمبارۍ او د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوبلو نه دریدونکې ډزې هر لورته خوَرې وَرې وې او اخ او ډب په ټینګه روان وو. نیمه شپه وه چې بریا زموږ په خوا شوه او موږ د ارګ پر انګړ ور ننوتلو.

په هغه وخت کې د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نیولو دنده وسپارله. زه او زما سرتیري د ګلخانې د ماڼۍ پر لور وړاندې ولاړو او د ماڼۍ ټولې کړکۍ مو د ماشینګڼو او وسلو تر اور لاندې ونیولې او پر ودانۍ ور ننوتلو.

چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او همداسې ډزې کوئ. ما له ځان سره لود سپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو کسانو ته دنده ورکوله.

په کوټه کې مې د هماغه لوډ سپیکر له لارې خبرې وکړې او ومې ویل سردار داؤوده ! تاسو د پوځي شورى په امر خپل ځان راتسلیم کړئ. په همدغه وخت کې د یوې فیلپایې له شا یې په خپل ویرونکي غږ وویل : " زما په قاموس کې تسلیمي نشته. پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم".

کله چې تاسو وایاست چې " محمد داؤود د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته دیوې کلمې په اندازه څه ونه ویل " ، ستاسو له انده له پورتنیو ۷ یادښتونو څخه یو یې هم ربښتیا نه دئ . آیا همداسې ده؟

امــام الـدین: زه یو ځل بیا هماغه ویل شوی ځواب په ټینګار تکراروم چې سردار محمد داؤود د پوځي شورى د پیغام له اوریدلو وروسته یو ټکی هم نه دئ ویلی.

لومړی - که تاسو پورتنیو لیکنو ته په ځیر پام وکړئ ، په رڼو درته ښکاري چې څومره له یو بل څخه توپیر لري او ان اړوپیچ (ضد ونقیض) دي. ددغو لیکنو ګڼ شمیر هغو هنري داستانونو ته ورته والی لري چې نه ربښتوني ګزارش ته ورته دي او نه یوه تأریخي واقعیت ته.

دویم- کوم روغ رمټ عقل به دا ومني په یوې کوټه کې چې پینځه یا شپږ متره واټن ولري ما به ګنې له لودسپیکره کار اخیستای وي؟ او یا دا چې د بولندویانو په غونډه کې د حفیظ الله امین مخې ته دې اوسم او د ولسمشر پر ماڼۍ برید وکړم؟ حال دا چې ما په غونډه کې ګډون نه درلود. د لیکونکي د لیکنې پربنسټ په هغې غونډه کې باید د قطعو انقلابي بولندویانو ګډون درلودای نه د مخابرې یوه عادي افسر.

دریـَم - که زه له ګل اقا سره یو ځای وای ، نوموړی له یوې خوا د لوړ سیاسي او پوځي دریځ څښتن وو او له بلې خوا زما استاد وو د هغه په شتون کې ما نه شوای کولای د پوځي شورى پیغام ووایم ځکه پیغام باید د هغه له پلوه ویل شوای وای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم - زه له حقیقته سترګې نه پټوم. سره له دې چې داؤود خان په عملي ډول څرګنده کړه چې نه تسلیمیږي خو کاشکې هغه یوه کلمه هم ویلې وای چې هغه مې لوړ پوړو چارواکو ته رسولې وای او هغه به مې نن په ټولې ګروهنې ، امانت او وجدان د تأریخ پر پاڼو لیکلې وای.

سیاه سنګ: ستاسو د وینا پربنسټ چې د غوایي د مټاشتې د اوومې او اتمې د سهار شپږ او اوو بجې وې ، له داؤود خان سره ستاسو وروستنۍ کتنه د څومره وخت لپاره وه؟

امام الدین: له داؤود خان سره زما وروستۍ کتنه شایي لږ تر لږه یوه یا دوې دقیقې وه. په ډاډ ویلای شم چې له دوه وو دقیقو قطعاً ډیره نه وه .

سیاه سنګ: په هغو دوه وو دقیقو کې څه پیښ شول؟

امام الدین: کله چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلو ، ومې لیدل چې داؤود خان له څو تنو وسله والو سره وسله په لاس ولاړ دئ. د کوټې تر ستنې لاندې یو شمیر نورې وسلې هم لیدل کېدلې. ما د پوځي درنښت او دودیزسلام له کولو وروسته د پوځي شورى پیغام ووایه. کله چې داؤود خان پیغام واورید ډیر سخت په قهر شو خپله وسله یې چې یوه تومانچه وه را پورته کړه او غوښتل یې موږ پر لور ډزې وکړي. په همدغې شېبې کې یوې څوانې نجلې د هغه لاس ونیو چې د مخه یې ونیسي خو ډز وشو. د هغې نجلۍ لاس ټپي شو او نجلۍ پر ځمکه پریوتله. په همدې ترڅ کې د داؤود خان پاتې بدرګه وسله والو زموږ په لور ډزې وکړې چې دوه ګولۍ زما د ښۍ اوږې پر مفصل ومښتلې او لاس مې له واکه ووت. له هغه وروسته دوی د یوه سرتیري پر لور چې ما سره یو ځای د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلای وو ډزې وکړې. زما له لاسه وینو داري وهلې او ډیر کلک درد یې کاوه د بې هوښې په حالت کې مې هلې ځلې کولې چې ځان د مرګ له لومو و ژغورم او په بیړه له دروازې ووتم.

سیاه سنګ: آیا مخکې له دې چې له دروازې ووځئ ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا مو ډزې وکړې؟

امام الدین: څنګه چې ما مخکې وویل ، بیا هم په صداقت وایم چې زه ارګ ته په تش لاس تللای وم. یو بې وسلې سړی چې ټینګ ټپي شوی هم وي او ښی لاس یې له کارَه لویدلی وي، څنګه کولای شي چې د چا پر خوا ډزې وکړي؟ ما نه وسله درلودله او نه مې د چا پر خوا ډزې کړې دي.

سیاه سنګ: آیا له ټپي کیدلو وروسته وسله والو سرتیرو ته مو امر ورکړ چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا ډزې وکړي؟

امام الدین: نه . زما دنده د پوځي شورى د پیغام وړل او رسول وو نه د چا د وژلو فرمان. نه یوازې دا چې ما داسې امر نه دئ ورکړئ بلکه د هغه واک مې هم نه درلود. زه په هغه شېبه کې یوازې د ځان په سوچ کې وم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه ســنګ: هغه نجلۍ چې تاسو وایاست چې خپل لاس یې وغځاوه او ګنې نه یې غوښتل چې محمد داؤود دې خپله تومانچه و کارَوي، څوک او څو کلنه وه؟

امــام الـدین: ما هغه نه پیژندله. ښایي د داؤود خان لور یا لمسۍ وه او ګومان کوم اتلس کلنه وه .

سیاه ســنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې څنګه و وژل شول؟

امــام الـدین: یو ځل بیا خپلې ویل شوې خبرې تکراروم : زه د لنډې مودې لپاره د داؤود خان مخې ته وم او هغه هم د پیغام له ویلو سره سم ټینګ ټپي او بیا بې هوښه شوم. په هغې شېبه کې ما د پریکړې وسه نه درلودله او په دې سوچ کې لویدلی وم چې څنګه ځان د مرګ له لومو وژغورم. له دې امله د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې د جزئـیاتو په اړه دقیقاً نه پوهیږم. زما او زما د یوه سرتیري له ټپي کیدلو او د داؤود خان د وسله وال اقدام له پورته کولو ، وروسته ښایي دوه اړخیزې ډزې شوې وي.

سیاه ســنګ: آیا محمد داؤود د ګولیو د باران په هماغه لړۍ کې ووژل شو؟

امــام الـدین: په دې اړه ډیر نه پوهیږم. ما د ټپ له امله ډیر درد درلود او وینې مې بهیدلې ، د شوک په حالت کې د مرګ له لومو د ځان د ژغورنې په لټه کې وم. په هغه شېبه کې زه یوازې او یوازې د ځان په غم کې وم او نه مې شوای کولای د بل لوري د حالت په اړه فکر وکړم.

سیاه ســنګ: په بله وینا، تاسو وایاست چې تاسو د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه مو نه ده لیدلې. آیا همدا انګیرنه رښتیا ده؟

امــام الـدین: هو. چورلټ سمه ده. ما د داؤود خان او د هغه د کورنۍ وژنه په سترګو نه ده لیدلې.

سیاه ســنګ: تاسو وویل چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلی ، له هغه وروسته څه پیښ شول؟

امــام الـدین: کله چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلم ، شا ته مې وکتل، ومې لیدل چې زما بدرګه سرتیري له ما سره نسته او هماغلته پاتې شوي دي. د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو دقطعې نور پرسونل چې د پیښو پایلو ته یې سترګې څارلې ، زه یې په ټپي او په وینو ککړ ولیدلم. ښایي ددغې پیښې کتنې د کوماندو د قطعې د پرسونل د ډله ییز برید د پارونې لپاره لاره پرانیستې وي چې د دواړو خواوو د ټپي کیدلو او په شهادت رسیدلو لامل شو. د ګارد په ختیځې دروازې کې د څلورمې زغره والې لیوا د کنډک بولندوی جګړن فتح محمد (چې اوس په اروپا کې ژوند کوي) زه یې د جیپ د موټر په مرسته د ګارد له انګړه دباندې وایستلم.

سیاه ســنګ: آیا د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو د قطعې د پرسونل شمیره مو په یاد ده؟

امــام الـدین: ګومان کوم د هغوی شمیر له دوه سوو تنو څخه زیات وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: له جګړن فتح محمد سره چیرې ولاړئ؟

امــام الـدین: مخکې له دې چې د پوځ د څلور سوه بستریز روغتون پر لور ولاړ شو، د راډیو افغانستان ودانۍ ته ولاړو او هلته......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

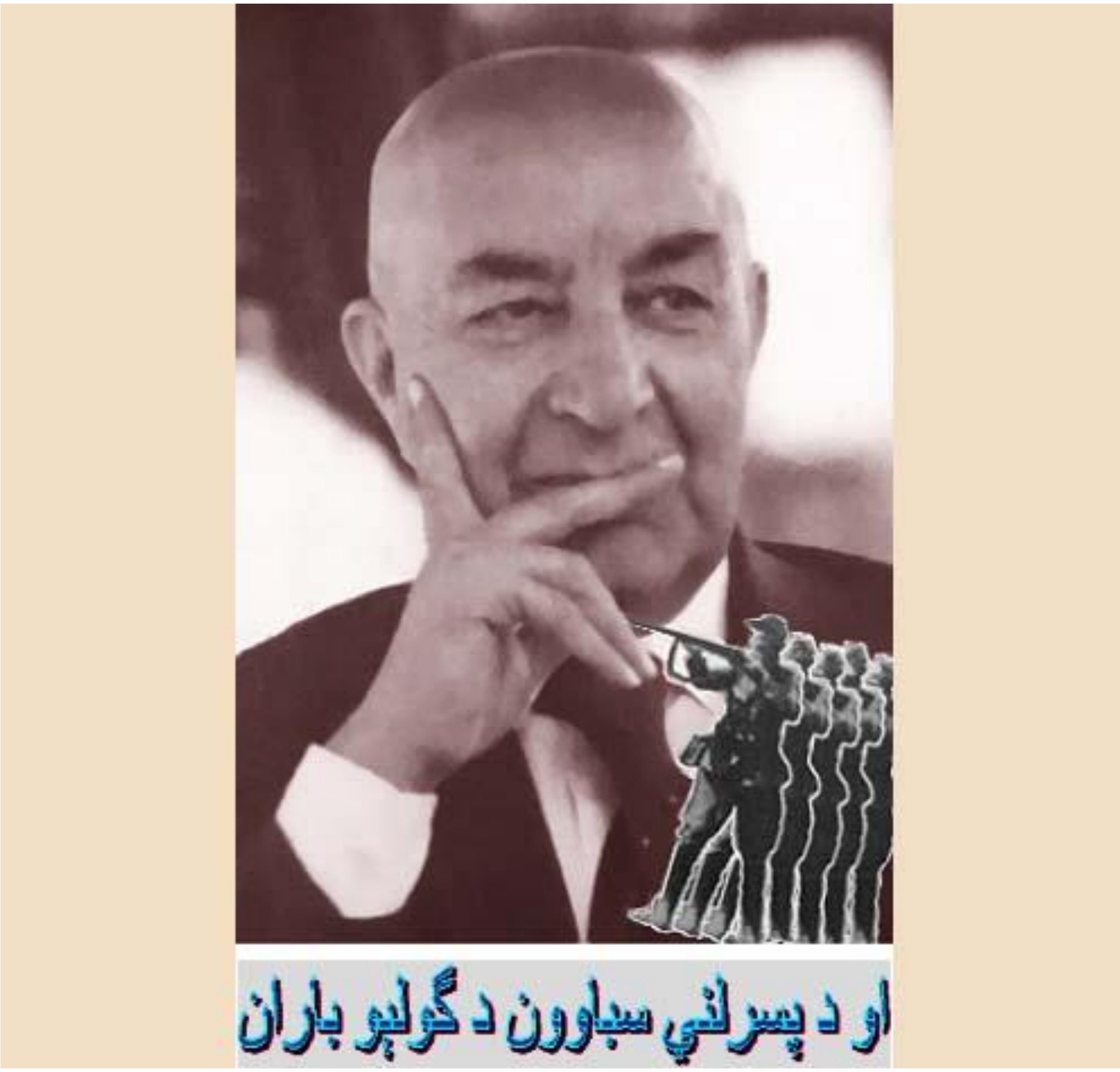

څوارلسمه او پينځلسمه برخه

"تيرې توې شوې وينې په اوبو پرې وينځــئ "

سـياه سـنگ: له جگړن فتح محمد سره چيرې ولاړئ؟

امـام الـدين: مخکې له دې چې ما د پوځ څلور سوه بستريزروغتون ته ورسوي ، سره له دې چې ډېره وينه مې له لاسه ورکړې وه ، سر مې گرځېده او په پښو کې مې دمه نه وه پاتې زه يې د راډيو افغانستان په ودانۍ کې هغې خونې ته بوتلم چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مشرتابه غړي پکې ناست ول. په دغه کوټه کې څلور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـنه ناست ول. ما دغه په ملکي جامو کې ځلور تنه مخکې نه ول ليدلي او نه د هغوی له مخونو سره مې کومه پخوانۍ آشنايي درلوده ، خو وروسته پوه شوم چې هغوی نور محمد تره کي ، ببرک کارمل ، دستگير پنجشيری او حفيظ الله امين يا سليمان لايق ول.

سـياه سـنگ هغو ځلور واړو ته مو څه وويل؟ ستاسو د خبرو له اوريدا وروسته ، هغوی څه وويل؟

امـام الـدين: لومړی مې سلام وکړ ، بيا مې ځان ور وپيژانده او ومې ويل : " زما نوم امام الدين دئ. ما ته دنده راکړل شوې وه چې د انقلابي شورى پيغام سردار محمد داؤود ته ووايم. د پيغام له اوريدلو سره سم داؤود خان قهرژلی شو ، په لاس کې يې وسله وه ، زما پر لور يې ډز وکړ او زه يې ټپي کړم ".

په همدغې شېبې کې له هغو ځلور تنو څخه په پاخه گومان چې پنجشيري صاحب وو ، وويل :" هغه ژر روغتون ته ورسوئ." له هغه وروسته ، په نور څه نه پوهيږم .

سـياه سـنگ: آيا د خپلو خبرو په ترڅ کې مو له هغې ځواني پيغلوټۍ څخه هم يادونه وکړه چې ستاسو په وينا " خپل لاس يې را وړاندې کړ چې د محمد داؤود مخه ونيسي؟"

امـام الـدين: نه. زه ټپي وم او هماغه دوه � دري پورتـنـۍ جملې مې وويلې. نور مې دومره وسه نه درلودله چې د پـېـښې ټول جزئـيات هم ووايم. د افغانستان د خلق ډيموا کراتيک گوند د مشرتابه غړو ته مې د هغې نجلۍ د ټپي کېدلو خبره ياده نه کړه .

سـياه سـنگ: عبدالکريم ميثاق د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند بنسټ ايښودونکي او د سياسي بيرو غړي/ د ماليي وزير/ داستان ليکونکي او څيړونکي د " افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم ۱۹۰۰ � ۱۹٦۹ " د کتاب په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د ظاهر طنين ليکنه چې د بي بي سي د خپرونو يوه ټوگه او په ۲۰۰۵ ز کال کې خپور شوی ، وايي :" يو صاحب منصب چې له لاسه يې وينې څڅېدلې راغی او د مرکزي کميټې د غړو مخ ته يې پوځي سلام وکړ او ويې ويل چې زما نوم امام الدين دئ ، د گوند غړی يم. زه دننه په ارگ کې وم. د گلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ته ليږدېدلې ، تاسو دنده لرئ چې تسليم سئ. يوه لور يې هم ورسره وه. عبدالاله [د سر وزير مرستيال او د بهرنيو چارو وزير] هم ور سره وو. داؤود خان زما پر خوا ډز وکړ ، زما لاس يې را ټپي کړ. لور يې په دغه وخت کې غوښتل د هغه مخه ونيسي چې ډز ونه کړي ځکه هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړئ ، هغه هم ډزې کوي. [امام الدين] وويل چې په همدغه وخت کې يې خپله لور هم وويشتـله او زه يې هم وويشتم. نو ما هم په همدغه وخت کې خپل کلاشنيکوف را وايست ، ډزې مې وکړې او ټول مې له منځه يوړل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام الـدين: لومړی دا چې ، کله زه د راډيو افغانستان دفتر ته ولاړم ، د انقلابي شورى د پيغام د رسوولو او د داؤود خان په لاس زما د ټيپي کيدلو گزارش مې ورکړ ، هلته مې يوازې څلور تنه وليدل چې مخکې مې د هغوی نومونه واخيستل. دويم دا چې ما کلاشنيکوف نه درلود. ټول پوهيږي چې د افغانستان په پوځي جوړښت کې کلاشنيکوف د يوه افسر وسله نه ده ، بلکه په جوړښت کې نغښتې د يوه سرتيري وسله ده. دا هيڅ دود نه وو چې يو افسر دې له ځان سره کلاشنيکوف وگرځوي. دريم دا چې کلاشنيکوف کومه توره يا چاړه نه ده چې له جيب يا تيکي را وايستل شي. پورتنۍ خبرې قطعاً او له بنسټه رښتيا نه دي.

سـياه سـنگ: عبدالکريم ميثاق خو د هغې نجلۍ له ونډې خبره کوي چې غوښتل يې د محمد داؤود [مخه] د تومانچې د ډزو له کولو [ونيسي]. آيا د ميثاق د خبرو همدغه برخه د گلخانې په ماڼۍ کې ستاسو د سترگو له ليدلي حال سره بشپـړ ورته والی نه لري؟

امام الـدين: ښايي نومړي [ميثاق] د پيښې لړۍ يا زما له خولې يا د نورو کسانو له لارې ، وروسته اوريدلي وي، مگر د بي بي سي راډيو ته يې يا په بر لاس او يا په نا پوهۍ کې له غير واقعي بدلونونو سره ويلي دي. د هغې نجلۍ له خولې دا خبرې چې " ډزې مه کوه چې هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړې ، هغه هم ډزې کوي" قطعاً حقيقت نه لري .

سـياه سنگ: وايي چې د " غوايي د انقلاب" د مستند فلم په لړ کې چې په هغه کې حفيظ الله امين خپله ونډه لوبوله تاسو د گلخانې د ماڼۍ په لومړي پوړ کې مخکې له دې چې د فلم اخيستلو د کمرې مخ ته و دريږئ د څو تـنو فلمي هنرمندانو ، د تخنيکي کارکوونکو او د فلم د کارگردان مخ مو ته ووېل : " چې ما سردار محمد داؤود په خپل لاس داسې ووژه ...." آيا دغه خبرې رښتيا دي؟

امام الدين: نه. دا زما خبرې نه دي. که زما له خولې داسې خبره شوې وي ، يا مې هغه ونډه لوبولې وي، بايد په فلم يا ويډيو کې ريکارډ شوې وي او د هغه لاسوند به هرو مرو وي. په ډاډ وايم چې دغه تور سم نه دئ او بې بنسټه دئ. هو د هماغه فلم د جوړلو له لړۍ خبر يم. د ديارلس سوه اته پينځوسم کال د مرغوي له شپږمې [د ۱۹۷۹ زکال ددسامبر ۲۸] وروسته نويو چارواکو غوښتل چې حفيظ الله امين رسنيو ته د ځانغوښتونکي او واک ته د يوه تږي سړي په توگه وروپيژني نو د هماغه فلم ځينې برخې يې ننداري ته وړاندې کړې خو هغه څه چې په ناروا ډول په ما تپل شوي په بشپړ ډول درواغ دي .

(1د "بينوا"، ويب پاڼه 18 جولاي 2008

http://www.benawa.com/details.php?id=19703

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ۲۰۰۸ ز کال د جولای د مباشتې په لومړیو کې نړیوالې محکمې چې مرکز يې په دنهاخ /هاګ (هالند) کې دئ ، جنرال امام الدين [د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی] يې د لومړي ځل لپاره د پلټنو لپاره غوښتی وو ".

(2د "آرمـان ملي" ويب پاڼه ، 24 سپتمبر 2008:

http://armanemili.af/spip.php?article828

"نامتو کمونيست جنرال امام الدين د هالند د هيواد د پوليسو له پلوه د سردار محمد داؤود خان د وژلو په تور نيول شوی دئ. دهيواد يو تن ژورناليست رزاق مأمون ملي آرمان ته د يوې اړيکې له لارې دغه سکالو وويله او زياته يې کړه :په هالند کې ددغه جنرال نيول کېدل د افغانستان د مدني او حقوقي اداري د رئـيس ډاکټرنادرشاه احمدزي د اوپراتيفي هلوځلو له کبله تر سره شوي دي.

داکټر نادر ويلي چې د سرداراداؤود خان اود هغه د کورنۍ وژونکی جنرال امام الدين له افغانستانه دننه هالند ته د يوې ټيلفوني اړيکې د موندنې له لارې لاس ته راغلی دئ. ډاکټر نادر څرګنده کړه چې يو خلقي افسر چې د يوناما کارمند وو ، د 0799303280 شميرې ټيلفون له لارې کله چې جنرال امام الدين په وزبکستان او هالند کې تم شوی وو خبرې کړې او د سردار داؤود خان د وژنې لړۍ د همدغو خبرو په ترڅ کې افشأ کيږي .

د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې دفتر ددغې پيښې له موندنې وروسته ، خپلې موندنې د ICC پوليسو ته ورليږي او د بشري او جنګي جناياتو د څانګرو پوليسو د تعقيب او څار په پای کې د جنرال امام الدين د پټېدلو ځای موندل کيږي او د پوليسو منګولو ته ورځي.

ډاکټر نادر روښانه کړه چې امام الدين له شپږو مباشتو را په ديخوا بندي دئ او تر اوسه له هغه څخه د پلټنو جزئـيات نه دي اعلان شوي خو د افغانستان محکمې ته د نوموړي د سپارلو په اړه، د افغانستان ددولت له پلوه کومه څانګړې غوښتنه لا تر اوسه نه ده شوې ".

(3د "کـابل پرس" ويب پاڼه، 28 سپتمبر 2008:

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2303

"يوې سرچينې چې نه يې غوښتل نوم يې واخيستل شي د طالبانو ضد د يوه څارګر نادرشاه احمدزي له خولې کابل پرس ته وويل چې د محمدظاهر د اکا د زوی سردار محمد داؤود او د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی ، جنرال امام الدين ونيول شو .

دغې سرچينې کابل پرس ته وويل چې د سردارمحمد داؤود وژونکی ، جنرال امام الدين د آی ، سي ، سي [د جنګي او انساني جناياتو ضد د څارنې پوليس] د پوليسو له خوا له افغانستانه دننه د يو شمير هلو ځلو او هڅو په ترڅ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ مياشتې مخکې د هالند په هيواد کې ونيول شو. سرچينه زياتوي : هغه شپږ مياشتې مخکې ونيول شو چې نړيوالو پوليسو د 0799303280 ټلفوني شميرې پربنسټ چې له افغانستانه دننه ، په هالند کې د جنرال امام الدين له پټنځي سره په اړيکه کې وو د امام الدين د پښو خاپ ومونډ. هيښنده خو دا ده چې له افغانستانه دننه تلفوني اړيکه د ډگرجنرال عبدالاحد په نامه د يوه نامتو خلقي وه چې څو موده مخکې يې د يوناما په دفتر کې هم کار کاوه او اوس څرگنده شوې چې نوموړی د يوناما په دفتر کې کار نه کوي. د ټلفون دغه شميره چې د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې په همکارۍ نړيوالو پوليسو ته سپارل شوې وه ومونډل شوه او د نړيوالو پوليسوپه لاس کې ده .

سرچينه وايي ډگرجنرال عبدالاحد او امام الدين تر يوه کال مخکې په وزبکستان کې ژوند کاوه او عبدالاحد له امام الدين سره اړيکه درلودله او نوموړي ډگر جنرال داسې لارې چارې برابرې کړې چې جنرال امام الدين د ملگرو ملتونو له امکاناتو څخه په ناوړه گټه اخيستنې له وزبکستانه هالند ته وليږل شو. تر اوسه د افغانستان دولت د ډگرجنرال عبدالاحد د نيولو او له هغه څخه د پلټنو په تړاو کوم اړين گام نه دئ اوچت کړئ".

امـام الدين: په درياوړو گزارشونو کې د رانغاړل شويودرواغو يو په يو سپړنه گټه نه لري. همدومره به بس وي چې ووايم زه هېڅکله په پټنځي کې نه وم او په هالند کې هم نه يم. د يوه پوځي افسر په توگه د خپل ژوند ټول کلونه مې د ډاکټر نجيب الله له پرځېدنې وروسته د شپږو کلونو په گډون په افغانستان کې دننه اود ولس او پرگنو په منځ کې په سپيڅلتيا، وياړ او گروهنې تير کړي دي. هم تاسو چې دغه تلفوني خبرې اترې له ما سره تر سره کوئ پوهيږئ او هم هغه کسان چې ما له نيږدي پيژني پوهيږي چې له خپلې کورنۍ سره يوځای د اروپا په دغه گوټ کې بشپړه آزاد او څرگند ژوند لرم او دښوونکيتوب سپڅلې او وياړلې دنده پرمخ بيايم .

په خواشينۍ چې يو شمير ليکوالان او خبريالان په درواغجنو ډنډورو خپل زړونه خوښوي. زما په اند هغه کسان چې دغسې ناپازواله (بې مسوؤليته) خبرو ته لاس اچوي په حقيقت کې غواړي د خپلو خيالي خبرو لپاره لوستونکي او اوريدونکي ومومي.

سـياه سـنگ: ددغو لاندنيو ۷ ليکنو په اړه څه واياست؟ :

۱ � ستر جنرل محمد نبي عظيمي " د افغانستان په دريو لسيزو کې پوځ او سياست / اردو و سياست در سه دهه اخير" د کتاب په ۱۴۲ پاڼه کې دريم چاپ ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، پيښاور/پاکستان ، ۱۹۹۹ داسې وايي :

د سردار محمد داؤود د نيولو امر د کوماندو د قطعې لومړي بريدمن امام الدين ته ورکول کيږي. امام الدين د گارد د آپراسيون له آمر ډگرمن گل آقا سره يوځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وايي : " تاسو د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښيږدئ او تسليم سئ." داؤود خان په ځواب کې وايي : " کمونيستانو ته نه تسليميږم." او ناڅاپه د امام الدين پر خوا ډزې کوي. امام الدين په خپل مټ کې ټپ اخلي خو له ټپي کېدلو سره سره د هغه کلاشنيکوف له خولې چې په لاس کې يې وو يو جناحي اور د محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود او د هغه د هملارو پر خوا تر سره کوي. اخ او ډب پیل کیږي او په پای کې سردار محمد داؤود ، سردار محمد نعیم ، عبدالاله، د داؤود ماندینه او د ظاهر شاه خور زینب داؤود، د هغه زامن او د کورنۍ غړي یې چې ټول ټال شمیره یې ۱۷ تنه کیدل ، ځای پر ځای وژل کیږي .

امـام الـدین: ماته د پوځي شورى د پیغام د ویلو امر راکړل شوی وو. د " نیولو" خبره له اره په منځ کې نه وه. د ډګرمن ګل آقا په اړه مې مخکې هم ویلي چې د نوموړي د لوړسیاسي او پوځي دریځ په پام کې نیولو ، که هغه را سره وای نو ما هېڅکله دا واک نه درلود او نه مې شوای کولای د پوځي شورى پیغام ولولم. که د نیولو خبره په منځ کې وه ، نو دغه امر باید ګل آقا ته ورکړل شوی وای نه ماته. زما په لاس کې د کلاشنیکوف له خولې " د جناحي اور د پرانیستلو" په اړه غواړم روښانه کړم چې لومړی د پوځ په جوړښت کې کره بین توپک او کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه ده او ښایي تر اوسه هم نه وي ، بلکه د سرتیري وسله ده.

تاسو کولای شـئ د پوځ له ټولو افسرانوپه ځانګړي توګه له هغو افسرانو چې د دوهم بریدمن له رتبې نیولې بیا تر لوړو پوځي رتبو رسیدلي وپوښتـئ چې آیا د زده کړو له مودې پرته ، په هغه موده کې چې دوی د افسر په توګه دنده تر سره کړې کله یې کره بین یا کلاشنیکوف په خپلو اوږو له ځان سره وړی دئ؟ یا هم په داسې یوې کوټې کې چې یو تن ستاسو مخ ته د شپږو یا اوو مترو په واټن کې ولاړ وي ،تاسو کولای شـئ جناحي اور تر سره کړئ؟ نه. که د وسلې میل یو اړخ ته تاو شي ، په هېڅ ډول مرمۍ په نخښه نه لګیږي .

۲ � د ۲۰۰۸ ز کال د اپریل د مېاشتې په ۲۸ نېټه د ماښام په ۷ بجو اکاډیمیسین دستګیر پنجشیري د یوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې ما لیکوال (سیاه سنګ) ته وویل:

امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او نور محمد تره کي ته یې ګزارش وراندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه څو څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره ، هغه خپل زوی ته امر وکړ چې پر افسرانو ، سرتیرو او ان د خپلې کورنۍ پر غړو ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخیزه اور پیل شو .

همدا رنګه ، امام الدین وویل چې سردار داؤود ته مې وویل : سیاسي واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې او تاسو باید تسلیم سـئ. داؤود خان وویل چې کمونیستانو ته نه تسلیمیږم. له هغه وروسته یې زما پر خوا ډزې وکړئ. ما هم ووهل، او ټول مو ستیای کړل".

امـام الدین: د ښاغلي پنجشیري صاحب دغه خبره ما ته د حیرانتیا وړ ده. هغه د " ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې داسې نه دي ویلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ � محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي د کتاب [افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر] د ۵۹٦ پاڼې پربنسټ ، د ۱۹۹۹ز کال د میوند دخپرندویې د کابل چاپ /افغانستان ، داسې وایي :

"د هغه خلقي صاحب منصب نوم چې د محمد داؤود د وژنې فرمان یې پلی کړ امام الدین وو. نوموړی داهم مني چې د سردار محمد داؤود پر استوګنځي د برید فرمان حفیظ الله امین ورکړی وو".

امـام الدین: ما د پوځي شورى امر له خپل بولندوى څخه تر لاسه کړی وو نه د نیولو یا وژلو فرمان ، او هغه مې په ډیر درنښت تر سره کړی دئ. له حفیظ الله امین سره مې اړیکه نه درلودله، ځکه زه یو عادي افسر وم. د امین له پلوه د لیږل شوي فرمان په اړه هیڅ ډول خبرتیا نه لرم. دا د لیکوال خیال او انځورګري ده .

۴ � محمد نذیر کبیر سراج د "رویدادهـاي نیمه اخـیر سـده بیسـت در افغانسـتان" د کتاب په ۱۱۴ پاڼه کې د [فرانکفورت لومړی چاپ ، ۱۹۹۷ز کال] داسې وایي .

زغره والې د ګلخانې پوړیو ته نیږدې شوې او له هغو یو تن تورن ، درې ته تـنه بریدګي را ووتل او پرګلخانې یې دننه برېد ور ووړ.[هغوی] په هک پک والي ولیدل چې محمد داؤود خان لا تر اوسه په پښو ولاړ دئ خو ټـپیان د ځمکې پرمخ پریوتلي ول .

تورن امام الدین پر محمد داؤود خان چیغه ووهله: " مقاومت ګټه نه لري. تسلیم سه." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وویل : " خپل سر مشر را ولیږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بیا وویل : " موږ ټول سرمشران یو. هر څه چې لرئ ، موږ ته یې ووایه یا تسلیم سه ".

محمد داؤود له دې پورته نور زغم نه درلود ، په لاس کې یې تومانچه وه او په هغې یې د تورن پر خوا اور پیل کړ. تورن له داسې یوه سرې څخه چې خپل هر شي یې له لاسه ورکړي ول دداسې یوه برید هیله نه درلودله ، د سترګو په رپ کې د کلاشنیکوف د داسې یوه اور خوله پرانیستله چې ژوندي او نیم ژوندي کسان یې له یوې مخې له منځه یووړل .

امـام الدین: زه د کوماندو د قطعې یو افسر وم او په خپل تشکیل کې مې ګاز � ٦٦ موټر ، بې مزې مخابره درلودله نه زغره واله. ان په هماغه ورځ د ګارد ګرد چاپیره هیڅ ډول زغره واله نه ده لیدل شوې.له بلې خوا د ګارد د توغندي ویشتونکي لیوا توغندیو د ولسمشرۍ ماڼۍ ، ګارد مخې ته شوبلې او محاربوي ماشینونه سوځولي ول. زغره واله له اره خوندي نه وه چې ګنې موږ دې په یوې زغره والې کې له یوه لنډ واټـنه هغه هم د ګارډ د ختیځې دروازې له لوري د ګلخانې د ماڼۍ پوړیو ته ورغلي اوسو. دغې لیکنې د لیکوال له خیال او انځورګرۍ څخه سر چینه اخیستې نه زما له خبرو څخه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ � د افغانستان د هنریالانو د ټولنې لوی مشر محمد نیسم خوشګوار د "رازي که فایق افشــاء نکـرد" کتاب په ۱۶۲ او ۱۶۳ پاڼو کې وايي (لیکوال :خان آقا سعید ، د عصر خپرندویه ټولنه ، پیښاور/پاکستان ، منی ، ۲۰۰۰)

د [پوځ څلور سوه بستریز] روغتون یوې خونې ته ننوتلو. د چپرکټ پرمخ د منځنۍ ونې لرونکی یو ځوان چې په ګچ کې پیچل شوی لاس یې په غاړه کې ځوړند وو، بیده وو. نوموړي ته لومړي بریدمن میرکي ور وپیژندلم او هغه یې دداسې سړي په نامه راته ونوماوه چې داؤود خان یې وژلی دئ. که څه هم د هغه د کړغیړن مخ په لیدنې پښیمانه وم خو بیا هم په سړې سینې مې له هغه [امام الدین] څخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وویل :

د غوایي د مباشتې د اوومې په ماښام مو له بالاحصاره د ارګ د نیولو او د محمد داؤود پر وړاندې د جګړې دنده تر لاسه کړه. کله چې ارګ ته ورسیدلو ، پر ارګ د الوتکو پرله پسې ګرزهار اود شوبلو اور له هرې خوا خپور او ټینګ اخ و ډب روان وو. نیمه شپه وه چې بریا زموږ په برخه شوه او د ارګ انګړ ته ننوتلو.

په هاغه وخت کې زما د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود د نیولو دنده و سپارله. زه له خپلو سر تیرو سره د ګلخانې د ماڼۍ پر لور وړاندې ولاړم او د هغه ځای ټولې کړکۍ مو د خپلو وسلو په پرله پسې او ټینګ اور لاندې ونیولې او ودانۍ ته ننوتلو. هره خوا چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او همداسې دې خپل اورته دوام ورکړي. ما له ځان سره لوډ سپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتیرو ته خبرې کولې او هغوی ته مې دندې سپارلې .

د هماغه لوډ سپیکر له لارې مې په کوټه کې خبرې وکړې او ومې ویل چې سردار داؤوده! تاسو د پوځي شورى د امر پربنسټ ځان تسلیم کړئ." په همدغه وخت کې هغه د خونې د فیلپایې د یوې ستنې له شا په خپل ویروونکي غږ وول : " زما په قاموس کې تسلیمیدل نشته. پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم." او د اور امر یې ورکړ. له هرې خوا زموږ پر لور ډزې پیل شوې. د ښځمنو په لاسونو کې توپک ول هغوی هم ډزې پیل کړې. زموږ شمیره زیاته وه ، یوه ښځه چې کړکۍ ته نیږدې ولاړه وه او له هغه ځایه یې ډزې کولې پرځمکه پریوتله خو پر داؤود یې هېڅ ډول اغیزه نه کوله .

یو وخت زما پام شو چې د داؤود په لاس کې سپینه تومانچه ده او د ستنې له شا په تومانچې یې زما پر خوا ډز وکړ، زما اوږه یې را ټپي کړه. ټینګ اخ و ډب روان وو.زما سترګو هغه څاره، د داؤود ککره ناڅاپه د ستنې له شا راښکاره شوه. هغه ډز وکړ او ما هم ډزې پیل کړې. زما په لاس کې کلاشنیکوف وو او د کلاشنیکوف ټولې مرمۍ د هغه پر ککرې ومښتلې او د سر کوپړۍ یې په هوا شوه او پرځمکه را پریوت. ما دغه بریا د بیسیم له لارې خپل بولندوی ته وویله او بیا بې هوښه شوم. کله چې په هوش راغلم ، ومې لیدل چې دلته یم ".

امـام الدین: د هغه څه په اړه چې ښاغلي خوشګوار ویلي لومړی غوام روښانه کړم چې زه د ټولي بولندوی نه بلکه د مخابرې د بلوک بولندوی وم او زما سرتیري له خپلو مخابرو سره په نورو جزوتامونو کې ویشل شوي ول او دنده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسپارل شوي وه. د نیولو امر باید پلیو ځواکونو ته ورکړ شوی وای نه مخابرې ته. دویم دا چې د مخابرې له لارې د جزوتامونو سوق او اداره په ټولو پوړونو کې د محرمیت پربنسټ د شفري لښتـنلېک له لارې تر سره کېدل نه د لوډ سپیکر له لارې. که تاسو د پوځ له افسرانو پوښتنه وکړئ تاسو ته به درڅرګنده شي چې د سرتیرو او جزوتامونو په اداره کې هېڅکله له لوډسپیکر څخه کار نه دې اخیستل شوئ. د نن ورځې جګړې " غیږ نیونه" یا د " د کچ غیږې" نه دي. له لوډ سپیکرڅخه یوازې ترافیک کار اخلي نه د پوځ افسران ؛ او نه په یوې کوشنې کوټې کې چې شپږ یا اته متره اوږد والی ولري څوک دې لوډسپیکر را واخلي او خبرې دې وکړي .

د ژبې د سپڅیلتیا د اړخ په پام کې نیولوسره غواړم ووایم چې نوموړې لېکنه د یوې تأریخې پیښې د انځور ازانګه نه بلکه د یوه خیالي داستان یوه طرح ګڼل کېدای شي چې د یوه هنري فلم د جوړلو لپاره په پام کې نیول شوي وي، ځکه په دې اړه نوموړي ښاغلي لیکوال یوازې خپله هنریاله انځورګري را انځورلې ده. وایي چې وچه خټه پر دیوال نه مښلي .

٦ � حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې " د کتاب د ۳۰۵ پاڼې په لمنېک کې چې د هارون لېکنه ده ، ژباړه د حامد ، سَمَـونه او یادښت د حامد ، د میوند خپرندویه ټولنه ، پیښاور/پاکستان ، دسامبر ۱۹۹۷ز کال داسې لیکي :

د تورن امام الدین په نامه د داؤود یو تن ملګری د ارګ له صاحب منصب ګل آقا او د شوروي د سفارت له دوه تنو غړو سره د خبرو اترو لپاره د داؤود خان کوټې ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې ور تسلیم سي. هغوی داؤود خان ته له ډیر و سپکو سپورو ویلو وروسته ، پر داؤود خان برید وکړ. د امام الدین مټ ټپي شو. په ځواب کې کودتاچیانو داؤود ترځوابي اور لاندې ونیو او پر هغه یې مرمۍ و وَرَولې. په همدغه شېبه کې امام الدین له کوټې دباندې راووت او په چیغو چیغو یې وویل :" ناتارګر تیرغمال مې وواژه".

امـام الدین: د یادولو وړ بولم چې زه د داؤود د ملګرو له ډلې څخه نه ووم ، بلکه د سردار داؤود په پوځ کې یو ټیټ پوړي افسر وم. د " ګل آقا او د شوروي د سفارت د دوه تنو غړو" په اړه چې ګڼې د ښاغلي حامد په وینا له ما سره یوځای د داؤود خان کوټې ته ورغلي وي، مخکې مې پراخه سپړنه وکړه او مالومات مې وړاندې کړل او بیا ویلو ته یې اړتیا نه وینم. ما دغه خبره په څو څو ځله کړې له هغې شېبې چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلی یم او یا مې سرداؤود ته د پوځې شورى پیغام رسولی دئ زما چال چلند له محمد داؤود سره له ډیر درنښت ډک وو او هغه ته په هېڅ ډول سپکاوی نه دئ شوئ. خو زه نه پوهیږم چې ښاغلی حامد زما له خولې په جعلي توګه راوړل شوې خبره د کوم لاسوند پر بنسټ کړې او دغه بې بنسټه خبره یې څنګه رامنځته کړې؟ آیا نوموړی په هماغه ورځ د ګلخانې د ماڼۍ ددروازې مخ ته ماته سترګې په لار وو؟ هغه څوک چې په خپله د پـیښې په ځای کې نه وي څنګه کولای شي په پیښه کې د شته کسانو له خولې خبره په پازوالۍ راوړي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ - د "چـنـد سـطـر شـکسـته در باره تجـاوز روس در افـغـانسـتان" د کتاب ليکوال فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ ز کال د اګست د مېاشتې په اتلسمه له سياه سنګ له د يوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې وويل :

د د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال دغوايي د مېاشتې په ديارلسمه د ځلنۍ "چهارشنبې" په ورځ يا د غوايي د مېاشتې په څوارلسمه د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مېاشتې په دريمه يا څلورمه] د يوه اړين کار د تر سره کولو لپاره د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورغلم. د روغتون په دالان کې له يو ملګری سره مې چې د طب ډاکټر دئ مخامخ شوم. له روغبړ وروسته نوموړي د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې راته وويل : راځه چې دوه تنه مهم کسان (چې يو يې خان عبدالغفار خان او بل يې امام الدين وو) در وښييم. ښايي د دواړو ليدنه دې کوم وخت په درد ولګيږي. هغوی دلته بستر دي .

امام الدين مې له پخوا وختونو راهيسې پيژانده. که څه هم امام الدين د زده کړو په وخت کې له ما دوې دورې مخکې وو خو کله چې موږ په يوه کورس کې زده کړې کولې ، ټولګيوال وو. کله چې د هغه کوټې ته ننوتلم و مې لېدل چې ښی مټ او دواړه اوږې يې پلاستر شوي وې. هغه د بستر پر مخ غځېدلی وو. ډير کسان د هغه ليدلو ته راتلل. په هغې ډلې کې داسې کسان هم راغلي ول چې له هغه څخه يې د داؤود خان د وژنې د څرنګوالي پوښتنه کوله. امام الدين داسې وويل :

زما زغره واله د ولسمشر د مانۍ ، د ارګ ختيځې دروازې ته مخامخ د تيارسئ په حال کې ولاړه وه. د غوايي د مېاشتې د اتمې [۲۹ اپريل ۱۹۷۸ز کال] د ګارد ځواکونو د سپين بيرغ په پورته کولو خپله تسليمي اعلان کړه. په همدغه شېبه کې ما ته امر وشو چې داؤود خان ونيسم. له دې مخکې ، داؤود خان موږ سره اړيکه ټينګه کړې وه او غوښتي يې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبره وکړي. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] مرکزي کميټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پريکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدنې لپاره وليږي. په همدې ترڅ کې بيا راته امر وشو چې داؤود و نيسم. ما وليدل چې د زغره والو د چلوونکو او صاحبمنصبانو له ډلې څخه څوک چمتو نه دي چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما يو چلوونکي پيژانده او هغه خپله ملا وتړله چې زما زغره واله دننه ارګ ته را سره بوزي. له ما سره څلور نور څلور تنه پوځيان ول. کله چې ارګ ته ننوتلو، بيا هم د مرميو يو يو ډز اوريدل کېده. په ارګ کې لومړني سړي چې له موږ سره وليدل ګل آقا وو. هغه موږ هغې خونې ته بوتلو چې داؤود پکې وو .

د " ګل آقا" اصلي نوم آقا محمد دئ. امام الدين په بر لاس د هغه نوم د " ګل آقا" په نامه ياد کړ او بيا يې خبرو ته ادامه ورکړه: زه پوهيدم چې نوموړی [آقا محمد] زموږ له کسانو څخه دئ. کله چې د ګل آقا [آقا محمد] په لارښوونې د ګلخانې مانۍ ته ننوتلو ، و مې لېدل چې داؤود خان [له ښځمنو پرته] له خپلو لسو تنو ملګرواو د کورنۍ له غړو سره وسله په لاس سترګې په لاره ولاړ دئ. له ځان سره مې وويل : له دغه ځايه زما ژوندي وتل نا شوني دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شېبه کې ګل آغا [آغا محمد] داؤود خان ته دودیز پوځي سلام وکړ او ویې ویل : د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري. داؤود خان له ټولو مخکې ولاړ وو. ما هم پوځي دودیز سلام وکړ اوپه لوړ غږ مې وویل : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امر خپله وسله پر ځمکه کښېږدئ او تسلیم سئ ".

زما له خولې وروستنۍ خبره نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه یو تن په بیړه د شا دروازې په لور و خوځېد. ترڅو چې هغه ته مې ګواښ کاوه چې له ځایه دې ونه خوځیږئ ، داؤود خان ددغو خبرو په ویلو چې " روسانو او د هغو چوپړیانو ته نه تسلیمیږم" زما پر خوا ډزې پیل کړې. په پای کې درې مرمۍ ، یوه یې زما زړه ته نیږدې او دوه نورې یې زما پر مټ او اوږې ومښتلې. ما هم د یوه جناحي اور په کولو ټول تر اور لاندې ونیول او له هغه وروسته بې هوښه شوم. کله مې چې سترګې پرانیستلې ، ومې لېدل چې په روغتون کې یم .

امـام الدین: ښاغلی فرهاد لبیب وایي چې زما " ټولګیوال" وو. زه پوه نه شوم چې موږ چیرې ټولګوال وو؟ زما له سپړنو او څرګندونو وروسته تاسو په خپله قضاوت وکړئ چې زما ددغه ښاغلي ټولګیوال خبرې تر کومې کچې رښتیا دي :

هغه وایي چې " دواړه اوږې او ښی مټ یې پلاستر وو" ، د ګل آغا په تړاو حکم کوي چې " اصلي نوم یې آغا محمد دئ" ، بیا ادعا کوي چې " درې مرمۍ ، یوه یې زما زړه ته نیږدې او دوې نورې یې زما پرمټ او اوږې منښتلې وې" او په بل ځای کې وایي چې ما " جناحي اور" تر سره کړی دئ .

زه غواړم په ځواب کې یې ووایم چې دواړه اوږې مې نه بلکه زما یوه اوږه پلاستر وه او څنګه چې مخکې مې وویل، موږ زغره واله نه در لودله. دغې جملې ته هم تاسو پام وکړئ چې وایي " د ګل آغا اصلي نوم آغا محمد دئ." زه نه پوهیږم چې له دغې ادعا څخه د هغه موخه څه ده او د موخې په خټه کې یې څه پراته دي؟

ګل آغا هاغه څوک وو چې له پاڅونه وروسته په لومړیو ورځو کې د هرات د والي په توګه و ټاکل شو اود مرغومي له شپږمې وروسته د پوځ د سیاسي چارو د عمومي رئـیس په توګه یې دنده ترلاسه کړه. آیا زه کولای شم د خپلې بدرګۍ په ډله کې د ګل آغا پر ځای ، آغا محمد یا د آغامحمد پرځای ګل آغا چا ته ور وپیژنم؟ ایا هغوی په خپله ددغې ادعا د غندلو لپاره څه نه ویل؟

هغه زما له خولې په داسې بڼه خبرې راوړي چې ګنې پـیښه یې په خپلو سترګو لیدلې وي او وایي چې " درې مرمۍ یوه یې زما زړه ته نیږدې او دوې نورې یې زما پر مټ او اوږې لګیدلې وې او د هغه ترڅنګ مې ګنې یو جناحي اور هم تر سره کړی وي. دغه ادعا ګانې له سره تر پایه رښتیا نه دي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا خبره دا ده چې دوې مرمۍ څنګ په څنګ زما پر ښۍ اوږې منښتلې وې او دوې نورې يې سر سرې په کيڼ اړخ او کېڼې پښې منښتلې وې. زما په مټ يا زړه ته نيږدې هېڅکله مرمۍ نه ده منښتلې او د هغه هېڅ ډول نښه زما په ځان کې نشته. په پښتو کې يو متل دئ چې وايي : " درواغ وايه خو په شرع يې روغ وايه ".

هغه سپړنه چې ښاغلي فرهاد لبيب د جناحي اور په اړه راوړې هم سمه نه ده. په يوې خونې کې دننه له پينځه يا شپږ متريز واټن څخه پر يوې نخښې جناحي اور نه ترسره کيږي. که څوک داسې اور تر سره کړي نو مرمۍ په نښه نه بلکه پر کيڼ يا ښي ديوال منبلي. داسې ښکاري چې ښاغلی لبيب له پوځي اصطلاحاتو سره آشنايي نه لري. ښاغلي لبيب ته به ښه دا وه چې د حربي پوهنتون روزنيزو يادښتونو ته يې مخه کړې وای او يا له داسې يوه افسر ته ورغلی وای چې په تکتيک پوهيده او له هغه يې پوښتې وای چې جناحي اور څه دئ، چيرې او په کومې موخې تر سره کيږي او له هغه وروسته به يې په خپلو يادښت ليکنو کې ځای پر ځای کړې ول .

ددغې سکالو د ژورې سپړنې لپاره د ښاغلو لوستونکو پام يو ځل بيا د نومورو ۷ يادښت ليکونو غټو ټکيو ته را اړوم چې په پاخه ګومان يو بل غندي او نه يوبل ته ورته والی لري :

)۱ (ښاغلو ليکوالانو د پيغام په اړه زما له خولې په تور لګونې داسې راوړي دي :

-مقاومت ګټه نه لري. تسليم سه .

-تاسو د پوځي شورى په امر ځان تسليم کړئ .

-د مرکزي کميټې د فرمان پر بنسټ تاسو محکوم ياست او ځان تسليم کړئ.

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ته ليږدېدلې ، تاسو تسليم شـئ .

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ته ليږدېدلې ته دنده لرې چې تسليم شـئ.

-د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې په امر، خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شـئ.

-يا دا چې سردار محمد خان له ما پوښتې چې :" څه خبره ده؟" او ما په ځواب کې ورته ويلي وي : " صاحبه! خبره له خبرې تيره ده ، تسليم سـئ. ... انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسليم شي. وسله وال ځواک ټول قطعات تصفيه کړي او يوازې تاسو ياست چې مقاومت کوئ ".

)۲ (ما ويلي چې ولسمشر د ويل شوي پيغام په ځواب کې هېڅ ونه ويل ، مګر ښاغلي لېکوالان پرما تور لګوي او زما له خولې د ولسمشرد ځواب په اړه ګڼې وړې جملې راوړي :

-زه به هېڅکله تسليم نه سم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کمونیستانو ته نه تسلیمږم.

-خپل سر مشر راولیږئ چې له ما سره خبرې وکړي.

-کمونیستانو او د هغوی چوپړیانو ته نه تسلیمیږم.

-زما په قاموس کې تسلیمي نسته. پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم.

-پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمیږم او تر وروستنۍ مرمۍ جګړې ته چمتو یم

له دې څرګندیږي چې د پیغام تر نامه لاندې یو له بل سره توپیر لرونکي متنونه او د ولسمشر د ځواب تر نامه لاندې توپیر لرونکي متنونه په تور لګونې زما له خولې تر سره شوي دي. اوس دې ښاغلي لوستونکي دې ته پاملرنه وکړي چې یوه ځانګړې خبره په څه ډول په بیلا بیلو او په ګنو ډولونو راوړل شوې ده .

څرګنده ده چې ما په خپله دا خبرې نه دې کړي خو یو شمیر لیکوالان په ناپازواله توګه یوازې ددې لپاره چې د چا خبره خپلې لیکنې یې په زړه پورې کړې وي ، هنریاله خیالي انځورګریو ته یې مخه کړې او د اټکلونو، انګیرنو او ګومان وهلو پربنسټ لیکنې کوي او خلکو ته یې وړاندې کوي .

زه ددوی ټولو د خبرو په نه غندلو غواړم څرګنده کړم چې د یو شمیر ښاغلو لیکوالانو په کتابو کې ، لکه ښاغلي دستګیر پنجشیري په خپل کتاب "ظهـور و زوال حزب دمـوکـراتیک خلــق افغانسـتان" ، ښاغلي سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب "یادداشـتهـاي سـیاسـي ورویدادهـاي تاریخــي" ، هارون په خپل کتاب "داؤود خان د کې جي بي په لومـو کې" او محمد اقبال وزیري په خپل کتاب " د ثور پاڅون، د کـا جي بي دسـیسـي او شـوروي یرغل" ، راوړل شوې خبرې په څه نا څه ډول رښتیا ته نیږدې دي .

ټول لیکوالان لیکي چې د پوځي شورى د پیغام وړونکى زه وم، ټول وایي چې ولسمشر د همدغه پیغام په اوریدلو خپلې ټولې مرمۍ پر امام الدین ور تشې کړې، ځینې یې لا زیاتوي چې " امام الدین ټپي شو ، خو ونه وژل شو ".

هو. د پیغام له ویلو سره سم په ما ډزې وشوې او زما اوږه او مفصل له منځه ولاړل. د روغتون د ډاکټرانو په وینا زما د اوږې مفصل شپاړلس ټوټې شوی وو. همدا اوس هم وروسته له دیرشو کالو زما لاس یوازې کولاى شي دیرش په سلو کې کار وکړي .

له بلې خوا زه په هغه وخت کې د مخابرې یو افسر او دنده مې د اړیکو ټینګول ول. ما هېڅ اړتیا نه درلودله چې د یوه سر تیري په توګه له ځان سره کلاشنیکوف وګرځوم. لکه څنګه چې مخکې مې وویل له دې چې ما پیغام رساوه ما ته امر شوی وو چې په تش لاس له وسلې پرته ولاړ شم او بیا په تکرار ټینګار کوم چې کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه وه چې هغه دې ما له ځان سره اخیستي وي. ان که هماغسې هم وه ما نه شواى کولاى په ټپي حالت کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پورته کړم او ورځخه کار واخلم. بشپړ ډاډلرم چې که ښاغلي لیکوالان زما پر ځای وای نه یې شوای کولای دغسې یوه کړنه تر سره کړي .

سیاه سـنگ: فرهاد لبیب د ۲۰۰۸ زکال د اګست د مباشتې د اتلسمې نېټې د تلفوني خبرو په پای کې زیاتوي: امام الدین نه یوازې زما تر مخ بلکه په څو څو ځله په څوځایونوکې د ډیرو کسانو ترمخ د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې تور هم په نیغ په نیغه اوهم په غیر مستقیم ډول په ځان تړلی دئ. امام الدین په لومړیو شپو ورځو کې دغه پیښه د خپل د ژوند او اتلوالۍ ستره نخښه بلله. خو که زه په سړه سینه او په ناپـیلي توګه خپل شخصي نظر ووایم ، زه ګومان کوم چې تر پرونه پورې امام الدین د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې تور په ځان لګاوه خو نن له هماغه په خپل لاس جوړ شوي او په ځان لګول شوي تور پښیمانه دئ او له هغه ویره لري .

امام الدین د یوه ټېپي کوماندو په توګه نابېره د مرګ له لومو ژوندی راووت او د خپل خونړي مأموریت د پای په وروستیو شپېو کې یې داؤود خان هم په رڼو سترګو ولید. زه ګومان کوم

چې هغه د یوې ډېرې ساده خو له هوښیارۍ ډکې انګیرنې په ترڅ کې دې پایلې ته رسیدلې وو چې : که په تـېر، مټ او اوږه کې ټپونو ته په نغوتې چې د ولسمشر د ویشتل شویو ګولیود لګیدلو له امله رامنځته شوي او ووایم چې سردار داؤود مې په خپلو لاسونو وواژه ، نو د ژوند ترپایه به اتل او د ګوند او دولت د سترګو تور واوسم .

لکه څنګه چې د کودتا په لومړیو شپو ورځو کې ټول په یاد لري د چا خبره د امام الدین د نیکمرغۍ غوټۍ وغوړېدلې ، ځکه امام الدین پر ځان د یوه ډېر لوی او خطرناک تور په منلو په رښتیا وکولای شول هماغه بریالیتوب او دریځ ته چې په خپل ذهن او خیال کې را سپړلې وو ، ورسیږي. اوس چې د هماغه پخواني " انقلابي" ځوښ اوهلهلو تودوالی سوړ شوی او د بشري حقونو د پښو لاندې کوونکو په ځانګړې توګه د وژونکو په ډله کې د هغه د قانوني نیولو او د حقوقي بنسټونو او د نړیوالو پولیسو له پلوه د هغه د محکمه کېدلو خبره په ټوله نړې کې رامنځته شوې ، امام الدین په ډېر پیښمانۍ اوس وایي چې:

ما داؤود خان نه دئ وژلی .

زما په اند امام الدین اوس په رښتیا ویلو پیل کړی دئ. یو څوک چې له اوږو او مټ هغه هم له یوه نیږدې واټن څخه په مرمۍ ټپي شوی وي ، څنګه به وکولای شي یو کلاشنیکوف ماشین ګنه را پورته ، په ځیر نخښه ونیسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

امـام الدین: د هغه کار په وړاندې چې ښاغلی لیکوال یې د خپلو انګیرنو په انځور کې را وړاندې کوي ما کوم ګوندي یا دولتي دریځ نه دئ تر لاسه کړئ. د پاڅون له بریالیتوب وروسته نه مې د کوم وزارت مرستیالۍ ، نه مې د کوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزارت د وزیرتابه ، نه د انقلابي شوری او نه مې د مرکزي کمیټې د غړیتوب دریځ تر لاسه کړی چې د خپلو هملیکو ملګرو په منځ کې مې ورځخه ځانته یو ځانګړې دریځ راکاړلی وي.

د پاځون له بریالیتوبه اووه میاشتې وروسته د کنډک د بولندوی په توګه وټاکل شوم وروسته له یوې لنډې مودې د روغتیایي ستونزو له کبله یوې غیر محاربې قطعې ته و لیږل شوم او په دغو پُستونو کې مې دنده تر سره کړه : د چهارآسیاب د روزنیز مرکز، د احتیاط او پیژنتون د آمر په توګه ، د اتمې فرقې د ښوونې او روزنې د آمر په توګه ، د اپراسیون د ریاست د دویم مرستیال ،د اپراسیون د رئـیس او د پوځ د ښوونې او روزنې د رئـیس په توګه .

د ځوارلسو کالو په اوږدو کې په سر ښندنې ، هلو ځلو او د درندو دندو د پیټو په پورته کولو سره سره زما پرمختګ سوکه سوکه وو. د اړتیا او وخت د غوښتنو پربنسټ د پوځ د قطعو او جزوتامونو د مرستې لپاره ګڼ شمیر ولایتونو ته تللی یم. د پوځ د افسرانو او بریدګیو د ښوونې او روزنې ، د سرتیرو د ښوونې او روزنې او د قطعو د محاربوي احضاراتو د پیاوړتیا په چارو کې، له تکتیکي نورمونو سره سم د مدافعې د سیستم په را منځته کولو کې، د ترهګریزو کړو وړو او پر استوګنو سیمو باندې د درندو وسلو د اور د مخنیوي په لاره کې د پوځ د نورو هیواد پالو بولندویانو ترڅنګ ګام په ګام پرمخ تللی یم .

سره له دې چې د پوځي پوهو پوهاند او ارکان حرب وم، زما لسګونو همليکو ملګرو زما په پرتله په ګوند او دولت کې لوړ دریځونه درلودل. هغه څه مې چې تر لاسه کړې زما د کارپوهنې او ورهنې له پایلو څخه وې نه دا چې د ګوندي او دولتي لوړ پوړو چار واکو له پلوه راته کوم ځانګړی امتیاز راکړل شوی وي .

غواړم زیاته کړم چې هیڅکله زه په دې نه یم تورن شوی یم چې ګنې ما دې ویاړ کړی وي. که ویاړمې هم کړی وي یوازې دومره ول چې د مخابرې د یوه خبر رسوونکي په توګه مې د پوځي شوری پیغام ولسمشر ته رسولی دئ. ولسمشرته مې له درنښت ډک دودیز پوځي سلام وروسته ویلي : " منلیه ولسمشره! واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو تسلیم سـئ." هغه خپل ځواب ماته په مرمۍ راکړ چې سخت ټپي شوم .

زما د ویاړ او نومیالیتوب لامل زما ټپي کېدل ول او هغه هم د پاځون په لومړۍ ورځ په هغو مرمیو چې د هاغه وخت د ولسمشر له پلوه ویشتل شوې وې ، نه دا چې ما دې پرهغوی ډزې کړې وي .

سـیاه سنګ: آیا ددغو خبرو اترو په پای کې نورې کومې خبرې لرئ؟

امـام الدین: یو ټکی غواړم رایاد کړم چې خلکو ویل داؤود خان په خپل چال چاچلند کې د نورو ځانګړتیاوو د لرلو ترڅنګ احساساتي سړی وو اوډیر ژر په کوشنۍ خبره خپه کیده. ښایي د پوځي شوری د سولې د پیغام په وړاندې چې ماته ورته په ډیر درنښت وړاندی کړ د دداؤد خان د بوږنوړي غبرګون لامل ، د هغه د احساساتو غلبه وي ، که

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په ټولیز ډول سیاستوال او ستر واکمنان هېڅکله وسلې ته لاس نه ور وړي او د سولې غږ ته د وسلې په سره اور ځواب نه ورکوي.

ان د سردار داؤود د کورنۍ غړي او ور سره بدرګه ملګري یې د هغه پیام په وړاندې چې ما ور ووړ، د سردار داؤود د بوړنوړي غبرګون پلویان نه ول. هغه د پوځي شورى د پیغام په وړاندې په قهر کېږي او وسله را پورته کوي او غواړي زموږ خوا ته ډزې وکړي. په هماغه شېبه کې د هغه له کورنۍ څخه یو نجلۍ را پورته کېږي د هغه لاس نیسي چې د تاوتریخوالي مخه ونیسي ؛ خو نجلۍ د داؤود خان د تومانچې د مرۍ له امله ټپي کېږي او پرځمکه لوېږي. دا په خپله دهغې ربښتیا څرګندونه کوي چې له هغه سره زموږ چال چلند له تاوتریخوالي ډک نه وو ، موږ یوازې د هغه پیغام وړونکي وو چې د پوځي شورى د پریکړې پر بنسټ یې د هغه د سوله ییزې تسلیمېدنې غوښتنه کوله .

کاشکې داؤود خان د مرمۍ د ویشتلو پرځای یوه خبره کړې وای چې هغه مې اړوندو چارواکو ته رسولې وای او د انساني انګېزنې له اړانې وتلې دداسې یوې خونړې پېښې د رامنځته کېدلو مخه نیول شوې وای.

لکه څنګه چې ما مخکې وویل، کله چې د ګلخانې له مانۍ وتلم د کوماندو د قطعې پاتې پرسونل زما راتلو ته سترګې په لاره ول زه یې ټپي او په وینو کې لیت پیت ولېدلم. ښایي دغسې یوه حالت ددې لامل شوی وي چې پاتې پرسونل په ډله ییزه توګه او په خپل سر ناځاپي برید کړی وي .

زه ورځپاڼه لیکونکی نه یم ، خو ماته په زباد رسیدلې چې یو شمیر لیکوالان د خپلو لوستونکو د شمیرې د زیاتوالي لپاره د مطالبو په وړاندې کولو کې له ډوزو (مبالغو) اوپر حقیقت د سیوري د غوړولو له لارې ډنډوري د واقعیت په توګه خپروي .

هر هغه څه چې ما په سترګو لیدلي ول پرته له زیادښت او کمښته د کابل ناتهـ ددرندې ویب پاڼې ښاغلو لوستونکو ته مې وړاندې کړل او ورمنډ (قضاوت) ولس ته سپارم .

له تاسو د هیواد د یوې مهمې پیښې په اړه د واقعیتونو د چاڼ کولو په اړه ستاسو له ټولګې څخه منندوی یم چې زما خبرې په ورین تندي پرته له زیادښت او کمښته خپروئ. تاسو ته د ډیر صبر او حوصلې غوښتنه کوم او هیله مند یم چې د بې بنسټو ډنډورو پر ځای رښتوني واقعیتونه د هیواد تأریخ ته وړاندې کړئ .

همدغه واقعیتونه به وي چې زموږ د ربړېدلي او جګړو ځپلي پرګنو په منځ کې د پوهاوي لاره پرانیزي ، د ولس د ټپونو درملنه به وکړي او توی شوې وینې به پرې وینځي. دا ټول به ددې لامل شي چې زموږ د ټاټوبي پرګنې به د بشري ټولنو د پرمختګ په لاره کې په سر لوړۍ او ویاړ و درومي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپارسمه برخه

"د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مېاشتې اوومه توره ورځ "

د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د وري د مېاشتې په دوه ويشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپريل يولسمه] د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ مخکې له دې چې د وزيرانو غونډه پيل شي د کابينې له څو تنو ملګرو سره د دفتر د رئـيس په کوټه کې ناست وم. د فوائـد عامې وزير " غوث الدين فايق" ناڅاپه راغی او ويې ويل : " خبرياست چې له دغو لعنتيانو څخه يو يې مردار شوی دئ؟" او بيا يې کيسه را پيل کړه چې د مير اکبر خيبر مړی مطبعې ته نيږدې د سړک د غاړې د يوې ويالې ترڅنګ موندل شوی دئ. لږ وروسته غونډه پيل شوه ، که مې له ياده نه وي وتلي ، ګومان کوم د کورنيو چارو وزير هم په غونډه کې له نوموړې پېښې څخه يادَونه وکړه.

پرچميانو د ډېر شورماشور په را پورته کولو د خيبر له وژنې څخه ګټه پورته کړه او حکومت يې د نوموړي په وژنه ګرَم و باله. د خيبر د ښخولو او د فاتحې د لمانځلو په ورځ ، په فوتي اعلانونو کې په خيبر پورې د اړوندو خپلوانو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاتحه اخیستونکو د نومونو ترڅنګ د ببرک او اناهیتا راتبزاد نومونه هم د خلکو تر غوږونو ورسول شول. (په رسنیو او فوتي اعلانونو کې په دودیز ډول یوازې د مړي د ډیرو نیږدې خپلوانو د نومونو یادَونه د منلو وړ وه. په دې ترڅ ښایي پرچمیانو په راډیو کې خپل کسان درلودل او پرته له دې چې د اطلاعاتو وزیر ورڅخه خبر شي په غلا یې اعلان د راډیو د څپو له لارې خپور کړی وو.)

جنازه د یوه عجیب لاریون په ترڅ کې له مکروریانو څخه پورته شوه او هغه یې د " مړه دې وي امریکا" د شعارونو په ورکولو د امریکا د سفارت ترمخ ، ارګ ته د راغځیدلې سړک ، د پښتونستان واټ ، پل خشتي او د میوند د جادې له لارې شهدای صالحین ته د یوې لویې بدرګې په ملتیا ورسوله .

د قبر پرسر مخکې له مخکې لودسپیکرونه ایښودل شوي ول. د پرچم او خلق د رَمو مشرانو په ترخه ډال او ډیل ویناوې واورولې او په غړیتاو او بریدونو یې حکومت د خیبر په وژنې تورَناوه .

د هماغې ورځې په سبا په صدارت کې د ولسمشر د مرستیال سید عبدالاالله تر مشرۍ لاندې یوه غونډه وشوه چې د همدغې سکالو په تړاو هم خبرې اترې وشوې. د سوداګرۍ وزیر محمد خان جلالر چې په پښتونستان واټ کې د پلان د وزیر د دفتر له کړکۍ څخه یې د لاریون ننداره کړې وه ، د لاریون کوونکو د زیاتې شمیرې د یادَولو په ترڅ کې یې پیښه دانديښنې وړ وبلله. د کورنیو چارو وزیر ټینګار کاوه او ویل یې : " هېڅ د اندیښنې ځای نه دئ ، ځکه د لاریون کوونکو غټه شمیره زموږ خپل لیرل شوي کسان ول." (د فاتحې په لمانځلو کې ګنه ګونه ډیره وه ، ان د اندرابي له پله څخه د شاه دوشمشیرې تر جومات پورې خلکو لیکې جوړې کړې وې) .

د وزیرانو په غونډه کې ټول په یوه غږ ول چې د لاریون کوونکو پر وړاندې دې قانوني ګامونه اوچت شي. له هغه وروسته د همدغې خبرې په اړه د ولسمشر مرستیال او د مالیې وزیر سید عبدالاالله او د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیر له ولسمشر سره خبرې اترې وکړې .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مېاشتې په نهه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل اتلسمه] د وزیرانو د شورۍ په غونډه کې په دې اړه اوږدې خبرې اترې وشوې او پریکړه وشوه چې ددولت دستګاه دې د پرچم او خلق په ډلو پورې د اړوندو کسانو له شتون څخه پاکه او د لاریون کوونکو پر وړاندې دې د قانون په اډانه کې ګامونه اوچت شي. د لوړو اومسلکي زده کړو وزیر صدیق محبي د خنډونو په را وړاندې کولو ویل : "د پوهنتون د یو شمیر استادانو بدلول ساده کار نه دئ ".

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مېاشتې په پینځمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل شپږویشتمه] د وزیرانو د شورۍ په غونډه کې د عدلیې وزیر او لوی څارنوال وفي الله سمعیي د میر اکبر خیبرد ښخولو په ورځ د کمونیستانو د لاریون او پردولت د هغوی د بې شرمو بریدونو په تړاو د جزأ د قانون په اډانه کې سپړنه او روښنایي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچوله او ویې ویل چې د قانون د ... مادې پربنسټ محکمه کولای شي دغسې مجرم کسان تر اوو کالو پورې بندي کړي .

د ماسپښین شا او خوا کله چې د ډوډۍ د خوني پر لور روان وو ، د زینو په لاره کې د مالیې وزیر راته وویل : " زما په ګومان هېڅ ډول ګام اوچتولو اړتیا ته نسته. ما ورځخه وپوښل : " نو څه وکړو." هغه په ځواب کې وویل : " هېڅ"

د ماسپښین په غونډه کې د خلقي او پرچمي د رَمو د مشرانو د نیولو په اړه خبرې اترې راپورته شوې او د کورنیو چارو وزیر خپلې لارښوونې تر لاسه کړې. له دې چې د مجلس اجنداوې پای ته نه وې رسیدلې د غونډې په پای کې پریکړه وشوه چې د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ د دیارلس سوه او اووه پنځوسم کال د غوایي د مباشتې په اوومه نېټه [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۸] دې راتلونکې غونډه و نیول شي .

کور ته له رسیدلو سم له صدارت څخه تلفون راغی [او راته وویل شول] " راځی چې غونډه ده ".

په صدارت کې د مالیې وزیر راته وویل : " ښه به دا وي چې ټول دلته پاتې شو چې د نیونو خبره پټه پاتې شي". د شپې تر ناوخته پورې په صدارت کې پاتې شوو. د کورنیو چارو وزیر شیبه په شیبه د پولیسو له کړو وړو څخه مجلس ته ګزارش ورکاوه. ترهغه ځایه چې زما په یاد راځي ، له حفیظ الله امین پرته چې د نیولو څرنګوالی یې روښانه نه وو نورې ټولې نیونې ترسره شوې وې. د شپې ناوخته غونډه پای ته ورسیدله او ټول خپلو کورونو ته ستانه شوو .

د څلَنۍ "چهارشنبې" په ماښام [۱۹۷۸ز د اپریل شپږویشتمه] د ویل شویو نیونو په اړه له راډیو څخه یوه خبرتیاخپره شوه. د نوموړې خبرتیا په مسوده کې ولسمشر د " نورمحمد تره کي" نوم په " مشهور په تره کي" سم کړی وو .

د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د غوایي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] له غونډې مخکې وزارت ته ولاړم. د لیکونو د لاسلیک کولو په ترڅ کې ، اداري رئـیس ، محمد رحیم رفیق راته وویل چې د هغه یو ګاونډی د پرچم د ډلې غړی دئ او نن سهار یې ورته ویلي ول چې "موږ غرونو ته خیږو او د دولت پر وړاندې وسله وال مقاومت را پیلوو ".

د ګلخانې په ماڼۍ کې د غونډې له پیلیدا مخکې د کورنیو چارو له وزیر سره د مخه ښې په وخت مې د ولسمشر وینا را یاده کړه. هغه وویل : " وروره! موږ باید خپلو غوږونه او سترګې کابو او پرانیستي وساتو." له دغو خبرو وروسته دواړه د غونډې خونې ته ننوتلو. په دودیز ډول محمد داؤود یوه شیبه وروسته د غونډې خونې ته راغی او له هر وزیر سره له روغبړ او پوښتنو وروسته د غونډې د مشرۍ په ځای کې کښیناست.

په پیل کې د کورنیو چارو وزیر امنیتي ګزارش وړاندې کړ او څرګنده یې کړه چې د خلق او پرچم د رَمو مشران څنګه او چیرې بندیان دي. د عدلیې وزیرهم چې د لوی څارنوال دنده یې هم ترسره کوله د قانون په اډانه کې د هغوی پروړاندې د دعوی په اړه مالومات ورکړل. له هغه وروسته غونډې د اټکل شویو سکالو په تړاو خبرې اترې پیل کړې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غونډې د اجندا یوه سکالو هم د کار او کارګر د قانون خبره وه او موږ باید د کاربندۍ د څېرکۍ په اړه خبرې او شننې کړې وای .

یوه لنډه شیبه وروسته د ولسمشرۍ د ریاست یو مرستندوی (یاور) د غونډې خونې ته ننوت ، او نیغ د ولسمشر خواته ورغی او هغه ته یې د لیکل شوې پاڼې یوه ټوټه ورکړه. ارواښاد مرستندې ته څه وویل او د سرپه ښورولو یې هغه ته د تللو اجازه ورکړه. له څو لنډو شېبو وروسته د ګارد بولندوی صاحبجان او یوبل تن (چې نوم یې زما په یاد نه دئ) خونې ته را ننوتل. هغوی هم نیغ په نیغه د ولسمشر پر لور ورغلل او هغه ته یې یوه لیکل شوې پاڼه وسپارله. هغوی [محمد داؤود] د پاڼې له لوستلو وروسته ناڅاپه له ځایه پورته شو او په ډېرو ستوغواوتوندو ګامونو د غونډې له خونې دباندې د خپل کار د خونې په لور وخوځېد.

څو دقیقې نه وې تیرې شوې چې د شوبلو یوه ویروونکې ډز ودانۍ وښوروله. وحید عبدالله راته وویل : " څلورم زغره وال ځواک له څرخې پله څخه را خوځېدلی دئ" دغه خبره د ټولو غوږونو ته ورسیدله او د غونډې لړۍ په ټپه و دَریدله. د غونډې ټول غړي د غونډې په خونه ، دالان او د دفتر د رئـیس په خونه کې په تګ راتګ کې ول. د مالیې وزیر عبدالالله او د کورنیو چارو وزیر د ولسمشر په خونه کې ول. ددفاع وزیر حیدر رسولي او د فوائـد عامې وزیران غونډې ته نه ول راغلي .

زه ډېرې وختونه د دفتر د رئـیس په خونه کې وم او کله ناکله به دالان یا د ګلخانې د ماڼۍ د مخ چمن ته راووتلم او غوښتل مې پوه شم چې څه تیرېږي. په دغو شېبو کې مې څو ځله د ګارډ بولندوی ولید چې د لارښوونو د اخیستلو لپاره د ولسمشر دفتر ته په تګ راتګ کې وو. د ارګ ټولې دروازې تړل شوې وې. د ودانیو ګرد چاپیره ډېر سرتیري د ځار لپاره ځای پرځای شوي ول. له ارګ دباندې د شوبلو د ګړزهار او د ماشینګڼو او درندو وسلو نه دریدونکې ډزې اوریدل کېدلې .

د یاور خونه چې د ولسمشر د دفتر په خوله کې وه ورغلم او غوښتل مې پوه شم چې څه خبره ده. له هغه ځایه مې د مخابراتو وزارت ته ټلفون وکړ چې خبر واخلم. د ټلفون هاغه بل لوري د ټلفون رئـیس سید فقیر علوي په ډېرې ترخې ژبې او بوږنوړي غږ وویل: " د خداي په پار! دا څه حال دئ؟" له هغه سره خبرو ګټه نه درلودله ځکه د هغه واښې او واڼې تښتېدلې وې. د ټلفون له مرکز سره مې اړیکه ټینګه کړه. یو تن مؤظف چې له غږ سره یې ټول لوړ پوړي چارواکي بلد ول ، ماته وویل : " وزیر صاحب! حالت ډېر کړکیچن دئ او همدا اوس وسله وال کسان د وزارت ودانۍ ته را ننوتلي دي." ما د ټلفون له لارې ډزې واوریدلې او په ډېرې نهیلۍ مې ټلفون بیرته کښېښود .

د ولسمشر له خونې څخه د کورنیو چار د وزیر له را وتلو سره سم د ولسمشر دفتر ته ولاړم او د مخابراتو و دوزارت خبر مې ورکړ.ولسمشر چې ترهیدلی ښکاریده وویل : " هو. د راډیو مرکز یې هم نیولی دئ." د یاور په خونه کې نورکسان هم لیدل کیدل چې اوس د هغوی څېرې زما په یاد نه دي. کله چې له زینو را کښته کیدم د دفتر رئـیس

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اروابشاد اکبرجان مې مخې ته راغی او ویې ویل: " باید د دلکشا د دروازې له لارې د کورنۍ غړي د ګلخانۍ ماڼۍ ته راوستل شي. عمر جان وایي چې نه غواړي له خپلې کورنۍ سره له کوره ووځي. که وکولای شی هغوی راولی، ښه به وي." له دغې خبرې سره یوځای د نومورې خونې ته ننوتلو. د کابینې یو شمیر غړي هم هلته لیدل کیدل .

د ټلفون زنګ یو په بل پسې راته او هیڅ نه دریده. له هر لورې د تلفونونو زنګونه راتلل ، چا مالومات ورکول او چا مالومات غوښتل. په دغه شېبه کې د نامتو حضرت " شیرآغاجان" ټلفون راغی. هغه ویل : " ښاغلي ولسمشر ته ووایاست چې که کوم امر وي زه د مرستې لپاره چمتو یم." ځواب: " مننه! هرکله که اړتیا پیښ شوه ، تاسو ته وایو. " همدارنګه د ملي مصؤنیت د رئـیس جنرال محمد اسماعیل ټلفون راغی. هغه ویل : " همدا اوس د دولت په پـلـوي جیټ الوتکو په الوتـنې پیل وکړ. هیله لرم چې په څو شېبو کې دغې ماجراته پای ورکړل شي." کله چې دغه خبر مو واورید ، د الوتکو د درندو غړونو ازانګې له ورایه را خپرې شوې.

ساعت ته مې پام شو ، د ماسپښین دوې یا درې بجې وې. غوښتل مې دویم پوړ ته وخیژم ، د زینو په ورستۍ برخه کې له عمرداؤود سره مخامخ شوم. له روغبړ وروسته مې ورڅخه وپوښتل چې ولې ګلخانې ته نه راځی. هغه وویل : " زه په کور کې وم توپک را سره وو. که هر چا تیری کړی وای ، نو ډزې مې کولې." د ملي مصؤونیت د رئـیس له خبرڅخه مې خبر کړ او لږ شېبه مو سره خبرې وکړې. هغه وویل." کله چې دغه ستونزه له منځه ولاړه شي، په دولت کې له یوې پاک کارۍ وروسته باید هرڅه په کلکه او ځیر په پام کې ونیول شي ".

اوس هغه شېبه وه چې د کورنۍ ټول غړي ګلخانې ته راوړل شوي ول او د ولسمشر ددفتر ترشا په نورو دفترونو کې ځای پر ځای شوي ول. اروابشاد محمد نعیم ، د مالیې وزیر ، د کورنیو چارو وزیر او یو یا دوه تنه نور[چې د کابینې غړي نه ول] د ولسمشر په خونه کې له اروښاد سره یو ځای ول. سردار محمد داؤود د ټلفون له لارې د دفاع له وزارت سره اړیکه ونیوله خو اوضاع ډیره خړه پړه وه .

زه ، ودانې ته د ننوتلو د دالان په دروازه کې ولاړ او په سوچونو کې ډوب وم. د مالیې په وزیر مې سترګې واوښتلې چې یو کلاشنیکوف یې په لاس کې وو او له زینو راکښته کیده. موږ دواړه له هغه ځایه را ووتلو او د ګلخانې ترمخ په چمن کې ودریدلو. کلاشنیکوف ته مې په نغوتې ووېل " په دې څه کوئ؟" هغه وویل:" وروره ! لږ لږه د ځان ساتنه خو وکړو ".

په دغه شېبه کې د ګارد یو افسر (عبدالحق علومي چې وروسته غټ پرچمی را وخوت) موږ ته رانیږدې شو او ویې ویل:" تر څو چې زموږ له ټټرونو او سینو څخه څوک نه وي تیر شوي ، هیڅوک نه شي کولای تاسو ته نیږدې شي ".

موږ دواړه بیا ودانۍ ته ننوتلو. هغه پورته په زینو وخوت او زه لاندې پاتې شوم. په دغه شېبه کې ومې لیدل چې مجید یاور (د بازمحمد خان زوی) په بیړه له زینو راکښته شو او له یوې نیمه ترلې کړکۍ څخه چې مخه یې د دلکشا د بڼ پر لور پرانیستل کیدله ، په کلاشنیکوف د جیټ الوتکو پر لور ډزې کوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور نيږدي شوم او ومې پوښتل :" څه خبره ده؟" مجيدپرته له دې چې ماته وګوري ، وويل:" هغوی زموږ پرضد عمليات کوي." د مجيد دغې خبرې د ملي مصؤونيت د رئـيس پر ورکړل شوې خبر د نهيلۍ سرې اوبه وشيندلې. په همدغه شيبه کې ما له کړکۍ ولېدل چې د دلکشا د برج ساعت د الوتکې په توغندي ويشتل شوی وو .

خرمازيګر خپله لمن کرار کرار غوړوله او لمر په لويدو وو. د توپکو يو يو ډز اوريدل کيده او د الوتکو د ويرونکې ګړزا ږغ له ليرې ليرې تر غوږو کېده. د ولسمشر د خونې ترڅنګ د کابينې غړې په يوې کوشنۍ خونې کې راټول شوي ول او د زبيښونکي چوپتيا په ناورين کې يې يو بل ته په پټه خوله کتل .

ولسمشر خونې ته را ننوت. موږ ټول له خپلو ځايونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودريدلو. هغه په يوې آرام څوکۍ کې کښيناست. معنويات يې پياوړي او ان څرګنده موسکا يې په څيره کې ځليدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پيل کړې او د خبرو په ترڅ کې يې ټوله پازوالي (مسؤوليت) په غاړه اخيستله او دداسې پيښې ګومان يې نه کاوه .

موږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وويل : " موږ ټول ستاسو همکاران يو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زموږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شېبې وروسته ، ولسمشر وويل : " د ګارد ځواک ډير کوشنی دئ. وليدل شي چې څه کيږي. " په همدغې شېبې کې د کوټې دروازه پرانيستل شوه او......

د هغه ليکوال نوم او د کتاب پيژندنه چې پربنسټ يې د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" شپاړلسمه او اوولسمه برخه ليکل شوې ، په راتلونکو برخو کې وشي .

د ژباړونکي يادَونه: ليکوال درې ځايه د [ګله] ووييکی ياد کړی دئ. د فارسي ژبې تر ټولو د ډاډ وړ قاموس [فرهنګ دهخدا] کې د ګله وييکی داسې مانا کړی دئ :

]ګله . [گ َ ل َ / ل ِ / گ َل ْ ل َ / ل ِ] (اِ) گله و رمهٔ گوسفند و شتر و خر و گاو و آهو و امثال آن باشد. (برهان). گلهٔ اسپ و شتر و گاو و گوسفند ودر قوشخانهٔ پادشاهان هندوستان گله کلنگ و گله قرقره نیز گویند. (آنندراج): اعرم ؛ گلهٔ (بز. (منتهی الارب).جول ؛ گلهٔ شتران و شترمرغان و گوسپندان . جمه ؛ گلهٔ شتران . جلمد؛ گلهٔ بزرگ شتران . جزمه ؛ یک گله از شتر.جماله ؛ گلهٔ شتران نر. خرقه ؛ گلهٔ ملخ . خذروف ؛ گلهٔشتران . خطر؛ گلهٔ شتران . خیط؛ گلهٔ شترمرغ . خیطی ؛ گلهٔ شترمرغ . خنطوله ؛ گلهٔ گاو و شتر و ستور. دیکساء؛گله ای بزرگ از گوسپندان و چهارپایان . رأب ؛ گلهٔ هفتاد شتر. صِوار؛ گلهٔ ماده گاوان . صیار؛ گلهٔ گاوان . عَجاجَة؛ گلهٔ بزرگ از شتران . عانة؛ گلهٔ خرگور. علابط، عُلبط، عُلبطة؛... گلهٔ گوسفند از پنجاه تا هر قدر که باشد. مِنسِر یا مَنسِر؛ گلهٔ اسب از 30 تا 40 و یا از 40 تا 50 یا تا 60 یا از صد تا دو صد. ورد؛ گلهٔ مرغان . وَقِر؛ گلهٔ پانصد گوسپند. همهامه ؛ گلهٔبزرگ از شتران . هادیات ؛ گلهٔ گاوان دشتی و جز آن که پیش پیش روند. هور؛ گلهٔ گوسپندان بدان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهت که از کثرت بعض بر بعض می افتد. هند؛ گلهٔ صد شتر یا اندکی زائد از صد یا اندکی از آن یا دو صد. (منتهی الارب.(

ترکیب ها:

-گلهٔ آهو . گلهٔ اسب . گلهٔ خر. گلهٔ خروس . گلهٔ زنبور. گلهٔ شتر. گلهٔ شترمرغ . گلهٔ کبوتر. گلهٔ گاو. گلهٔ گوسفند. گلهٔ مرغان . گلهٔ ملخ :

نماند ایچ در دشت اسبان گله

بیاورد چوپان به میدان گله.

همدې ته وَرته مانا د فرهنگ عمید په قاموس کې شته :

[گله] [گَ لَ] رمه ، گروه ، دسته ، رمه ء گاو و گوسفند و سایر چهارپایان

زه د یوه ژباړونکي په توګه دا حق نه لرم چې د لیکوال یو لیکل شوی توری یا لیرې یا په بل ډول مانا کړم او د پښتو په څلور ټوکیز تشریحي قاموس او د پښتو ټولنې په دوه ټوکیز پښتو په پښتو قاموس کې [گله] په رمې مانا شوی دئ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه لسمه برخه

"د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې اوومه توره ورځ -۲ "

ولسمشر خونې ته را ننوت. مورړ ټول له خپلو ځايونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودريدلو. هغه په يوې آرام څوکۍ کې کښيناست. معنويات يې پياوړي او ان څرګنده موسکا يې په څيره کې ځليدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پيل کړې او د خبرو په ترڅ کې يې ټوله پازوالي (مسؤوليت) په غاړه اخيستله او دداسې پيښې ګومان يې نه کاوه .

مورږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وويل : " مورږ ټول ستاسو همکاران يو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زمورږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شېبې وروسته ، ولسمشر وويل : " د ګارد ځواک ډير کوشنی دئ. وليدل شي چې څه کيږي. " په همدغې شېبې کې د کوټې دروازه پرانيستل شوه او پيشخدمت پتـنوس په لاس چې ساندوويچ پکې ټول شوي ول خونې ته را ننوت. لومړی ولسمشر چې د ټولې ورځې په اوږدو کې يې څه ول خوړلي يو ساندوويچ واخيست او نورو هم په خوړلو پيل وکړ .

هوا تياره شوې وه. د ماشينګنو غږونه نه اوربدل کېدل. راډيو افغانستان په خپرونو پيل کړی وو. د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر په نومونو دوه تنو افسرانو په دري او پښتو ژبو خبرتيا خپره کړه او په هغه کې يې د والاحضرت سردار محمد داؤود او د هغه د حکومت د پرځېدلو خبرې وکړې. د ماليې وزير په ملنډو وويل : " ته دغه وطنجار ته و ګوره !" (د بي بي سي راډيو هم په افغانستان کې د کمونيستي کودتا خبر ورکړ او ويې ويل :" د ولسمشر برخليک لا تر اوسه څرګند نه دئ.")

ولسمشر د ګلخانې د ماڼۍ په لانديني دالان کې ناست وو. ښاغلی محمد نعيم ، د کابينې غړي او د کورنۍ يو شمير غړي تر هغه را تاو ول. وحيد عبدالله ولسمشر ته ولاړوړانديزوکړ :" تاسو بايد کندهار ته ولاړشی" نوموړي ارواښاد د لارې په اوږدو کې د مهتاب قلعې ، مقر او کلات د ځواکونو يادَونه وکړه او ويې ويل: " دژوند تر وروستۍ شېبې به دغه ځای پريـنـږدم" عمرداؤود غږ وکړ :" بابا! زه هم همداسې فکر کوم." وحيد عبدالله وويل: " د خدای په پار! د افغانستان برخلېک به څنګه شي؟ "

زه د ارواښاد نعيم تر څنګ ولاړ وم. هغه د خپل هميشني عادت له مخې چې د هغه يوه ځانګړتيا وه په نرمه ژبه وويل : نن موبايد د پيښې له هماغه لومړۍ شيبې څخه په دې اړه فکر کړی وای." وروسته ، پرته له دې چې د کندهار پر لور د ټګ کومه پريکړه شوي وي ، صاحبجان ته لارښوونه وشوه چې د کندهار په لور د ټګ لپاره دې يو موټر چمتو کړي. ګومان کوم دغه لارښوونه وحيد عبدالله ورکړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ شېبه وروسته صاحبجان راغی او خبر یې ورکړ چې موټر چمتو دئ. ددغه خبر په اوریدلو وحید عبدالله زینو ته نیږدې ولاړ او په لوړ غږ یې وویل :" راشئ!" د کورنۍ ټول غړي په ځغاستو ځغاستو له زینو راکښته شول. د ولسمشر ماندینه میرمن زینب داؤود چې تر ټولو مخکې ولاړه وه او کله چې کندهار ته د تګ په اړه خبره شوه ، ولسمشر ته یې وویل : " زه نه ځم. ته ولاړ شه چې مهمه ده." د میرمن زینب موخه دا وه چې د ولسمشر یوازې تګ به هغه ته آسانتیا رامنځته کړي. ددغو خبرو له څو ځلي تکراریدلو وروسته ، ارواښاد ولسمشر زړه نا زړه له خپله ځایه پاڅېد ؛ د بالاپوښ اغوستلو او خولۍ پرسرکولو په شېبه کې ډېرسترې او لالهاند ښکاریده .

ولسمشر له دروازې ووت او د هغه ترشا ټول ولاړ کسان هم وخوځېدل. له دې چې موټر د دروازې څنګ ته ولاړ یو شمیر له دروازې ور سره ووتل او نور په دالان کې ودریدل. زه د هغو کسانو په ډله کې وم چې د ولسمشر ترڅنګ ول .

د موټر دروازه لا نه وه خلاصه شوې چې د ارګ (د ګلخانې ماڼۍ ته له مخامخ ودانۍ) د جومات له لوري د ونو له منځه لومړی د توپک یو ډز او له هغه وروسته بل ډز وشو او مردکي د ګلخانې د ماڼۍ په کاڼو ومښتـل. ما واوریدل چې ارواښاد داؤود خان وویل : " اولا!" او په بیړه د ارګ د ګلخانې د دروازې پر لور وخوځید. موږ هم ورپسې وخوځېدلو. د توپک پرله پسې ډزې خپرې شوې پاتې کسانو هم په تښتېدلو واښو وانړو په موږ پسې را وځغستل او د دالان ښي او کیڼ لوري ته یې د ځان د ساتنې او خوندیتوب لپاره ځای لټاوه .

د ماشینګنو ډزې له هرې خوا خپرې شوې او دالان ته د راننوتلو لاره ، زینې او د زینو دیوالونه تر ټینګ اور لاندې ونیول شوې. په همدغې شېبې کې د دالان څراغ ټوټې ټوټې شو او ټوټې یې هرې خواته خپرې شوې. ساتونکې مې ولید چې پرځمکه پریوت ، ودانۍ تیاره شوه او سور قیامت بل شو. له هغه وروسته د ماشینګنو ډزې بندې شوې، کراري شوه ، د آرامۍ یوه لنډه شېبه را ورسیدله. ټولو د یوه تاندې سا کښلو لپاره داسې یوې شېبې ته اړتیا درلودله .

له کړکیو څخه د پیکه روښنايۍ تر رڼا لاندې د ټپي شویوکسانو په لټه کې شوم. نظام الدین غازي زما ترڅنګ ولاړ وو ، هرې خواته یې په تر هورو سترګو کتل او هڅه یې کوله چې ټپیانو ته مرسته ورسوي. له هغه مې وپوښتل : " ښاغلی ولسمشر څنګه دئ ، چیرې دئ ؟" هغه وویل :" شکر ښه دئ او په شاتینۍ کوټه کې دئ ".

په دې شېبه کې د میرمن زینب داؤود غږ مې واورید چې ویل یې : " راشی ، مرسته وکړئ!" نظام الدین غازي په بیړه له ځایه پورته شو او پیغله زرلښته داؤود یې چې په پښې ټپي شوې وه په غیږ کې ونیوله. د کورنیو چارو وزیر مې ولید چې خپله کوشنۍ ماشینګنه یې د خونې د بخارې له پاسه په کوپه (تاقچه) کې کښېښودله او له لاسه یې وینې بهېدلې .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول په لالهانده سرګردانۍ کې ډوب ول او زه نه پوهیدم چې څه وکړم ، د چا خبر واخلم ، چیرې ولاړ سم او له چا سره مرسته مرسته وکړم. زه نه پوهیدم چې څنګه او ولې نه یم ټپي شوی او روغ رمټ پاتې شوی یم. توره تیاره وه ، کله به ودریدلم او کله به کښیناستم ، ګرد چاپیره مې څه نه لیدل. نه پوهیدم چې څومره وخت همداسې تیر شو. د نهیلیو څپو مې پرمخ منګولې لګولې او ګومان مې کاوه چې هرڅه له لاسه تللي دي .

په دغه شېبه کې زما سترګې په اروابناد محمد نعیم ولګېدلې چې زما له مخه تیر شو او کرکۍ ته نیږدې په ډیرې خوارۍ او سختۍ پر څوکۍ کښیناست. په ډیرې کرارۍ د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او ومې پوښتل : " څه وکړو؟ آیا سپین بیرغونه پورته کړو؟" هغه په بشپړې نومیدۍ او ډیر ټیټ ټپي غږ وویل : " هر څه مو چې زړه غواړي ، ویې کړئ." څو شېبې وروسته پوه شوم چې هغه هم ټپی شوی وو .

د لالهاندو او ځېلو ګومانونو زبیښونکو منګولو زبیښلم. د ګارد بولندۍ صاحبجان مې چې لویه ورځ یې پوځي جامې په ځان کې وې ، په ملکي جامو کې ولاړ ولید. په بیړه د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او و مې پوښتل :" څه خبره ده؟" د هغه پرمخ چې ترخې موسکا په بیرحمۍ منګولې ښخې کړې وې وویل :" اوس چې د ګارد له منځه خیانت را پیل شوی دئ ، زما له لاسه هېڅ نه کیږي." (هغه چا چې ډزې کړې وې د عبدالمجید په نامه د ګارد یو تن افسر وو او په دې خبره زه د څرخي پله په زندان کې پوه شوم) صاحبجان وویل : " ما دغه خبره ښاغلي ولسمشر ته وړاندې کړه." صاحبجان هغې خونې ته د سرپه ښورولو پوه کړم چې ولسمشر هلته وو. له هغه وروسته یې ماته د خدای په امانۍ لاس راکړ او ولاړ .

صاحبجان یو ډیر ښه رښتونی او سپیڅلی سړی وو. هغه له خپل ځواک ، د ولسمشرۍ له ګارد ، سره یو ځای د سهار له لومړیو بیا د هاغې تورې شپې تر وروستیو شېبو پورې د هیواد او ولس د دښمنانو پر وړاندې په میړانۍ او سرښندنې مقاومت وکړ. صاحبجان یوه شوبله په خپل لاس په توغندیو له منځه وړې وه ؛ د عزیز په نامه د جنرال عارف خان وراره غوښتل په همدغې شوبلې د ارګ دروازه والوزوي. د ګارد دټپیانو شمیره هم لوړه وه .

کله چې د ګارد بولندوې د دالان له دروازې ووت ، زه پورته په زینو وختلم او غوښتل مې د ولسمشر د کار له دفتر څخه له خپلې کورنۍ سره اړیکه ونیسم چې د خپلو کوشنیانو خبر واخلم. د ښاري ټلفونونو ځالګۍ شنډه شوې وه. ما د ولسمشر د کار د دفتر ترشا د ټلفون یوه بله کوشنۍ ځالګۍ ځای پرځای کړې وه چې د ښاري ټلفونونو له ځالګۍ څخه یې جلا کار کاوه او ولسمشر کولای شوای له خپلو نیږدې همکارانو سره د دفتر او کور له لارې اړیکه ټینګه کړي. له دې کبله نومورې تلفوني ځالګۍ کار کاوه .

کله چې دفتر ته ننوتلم ، میرمن زهره نعیم راته وویل : " د ودانۍ تر شا یو ځای اور اخیستای دئ." د ولسمشر د دفتر ترشا کوټې ته ولاړم. له هغه ځایه مې ولیدل چې د ارګ د کالیو او جامو یو زیرمتون د وسلو د اور په درَب کې اور اخیستای وو او سوځېده. خپل کورته مې ټلفون وکړ. لس کلنې لور مې ټلفون پورته کړ. له هغې مې وپوښتل :"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګه یاست" هغې ځواب راکړ:" ښه یو تر ده به بد نور څه حال وئ؟" په یاد مې نه راځي چې له چا سره مې نورې خبرې کړې وي .

له دفتره راووتلم او له زینو کښته شوم. په دالان کې ، د غونډو په خونه او د هغه ترځنګ خونې کې چې دروازې یې خلاصې وې ، څوک ولاړ او څوک ناست په سترګو کېدل. توره تیاره وه ، د چا مخ مې نه شوای لیدای. یوازې دومره پوه شوم چې ارواښاد محمد نعیم په خپل ځای کې ناست دئ. له ځان سره مې وویل: آیا ولسمشر وګورم؟ هغه به چیرته وي؟ که ورشم و نه ځوریږي؟ څه ورته ووایم؟

په همدغو سوچونو او اندیښنوکې ډوب د غونډو د خونې ترځنګ کوټې ته ننوتلم. د کړکۍ له لارې د راغځېدلې پیکه رڼا په روښنایيې کې مې کولای شوای مخونه و پیژنم. د کابینې څوتنه غړي هلته ناست ول .

څو شېبې ټول چوپه خوله ناست وو. وروسته د کانو او صنایعو له وزیر تواب آصفي سره له ودانۍ دباندې ووتلم. نه پوهیږم موږ پسې څو تنه نور را وخوځېدل. څو شېبې د ودانۍ ګردچاپیره وګرځېدلو. د شپې لس بجې وې. له ساتونکو پرته د هېڅ چا ځرک نه لګیده .

په یاد مې دي چې د تورې تیارې په چوپه چوپتیا کې سپوږمۍ ځلیدله ، نرمه هوا چلیدله او ګونګې مرګونې چوپیتا په هر چا خوله لګوله. احساس مې کاوه چې دغه چوپتیا د یوې سترې او بدمرغې پیښې زیږنده ده. نهیلۍ ټول چاپیریال په خپلو منګولو کې داسې په ټینګه زبیښه ته به وایې چې دغه شپه پای نه لري. چاپیریال د لالهاندو سرګردانیو او فکري تمرکز په نشتوالي کې ډوب وو. د همدغې تورې شپې په زړه کې څوک د ودانۍ په لاندینی پوړ، څوک په پورتني او څوک هم له ودانۍ د باندې ناست ، پروت او یا د ګام وهلو په حال کې وو او د راپیښېدونکې پیښې لپاره د ټولو سترګو لارې څارلې .

د سهار د روښنایيې ځرک راښکاره شو. د کلابندۍ کړۍ ماته شوې وه. کمونیستان ارګ ته دننه راننوتل ، په لومړي ګام کې یې د کابینې وزیران ونیول. د مالیې او کورنیو چارو وزیران چې وسله وال ول له ولسمشر سره پاتې شول. په همدې شېبه کې د ګلخانې او جومات ترمنځ سیمې کې پوځې قطعه را ورسیدله او په یوې قومانده د ښادۍ له ډزو وروسته ماڼۍ ته ننوتل.

څو شېبې وروسته ، د ویرووونکو مرمیو ګړزهار کټ مټ لکه دا چې د څو کلاشنیکوفونو شاژورونو په یوه ځل تش شي واوریدل شول او بیا مرګوني چوپتیا چې د هیواد د بدمرغۍ پیلامه وه خپره شوه. افغانستان له هماغو شېبو وروسته تر نن پورې د خپل تأریخ په ناپایو تیارو ورځو کې ډوب دئ .

په دې توګه د هیواد د تأریخ پرتندې د پلرنې ټاټوبې د مینې په لاره کې ستره سرښندنه او قرباني د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایې د مباشتې په اتمه [۱۹۷۸زکال ، د اپریل ۲۸] ولیکل شوه. دغه سرښندنه د افغانستان د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأریخ دوه تنو سترو نومیالیود خپلو گرانو کورنیو د غړیو په ګډون د سر په وینو په لاس کې واخیستله. په دغې وینې بهونې کې د ارواښاد محمد داؤود په ګډون د هغه د کورنۍ اتلس تنه غړي په شهادت ورسیدل. اروا دې ښاده او سپیڅلی جنت دې ورپه برخه وي !

په دغه اور کې سید عبدالله هم وژل شوی وو. د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیر چې د پرون شپې په اور کې ټپي شوی وو ، د روغتون څلورسوه بستریزه روغتون ته ولیږل شو او هلته یې ځان حق ته وسپاره. عمر داؤود او خالد داؤود د پرون شپې په ډزو کې له ټپي کېدلو وروسته وژل شوي ول .

د لمر رڼا هر لور خپره وه خو ما ګومان کاوه چې زما ټول چاپیریال په توره تیاره کې ډوب او ژوند خپله مانا له لاسه ورکړې ده. ماته یې اوس پروا نه کوله چې څه به را پیښیږي .

د ارګ د ټلفون په مرکز کې موږ تر څارنې لاندې ونیول شوو او په چوپه خوله مو یو بل کتل. ټول په نومیده او دړې وړې توګه د ړندې ترهګرۍ په لوموکې زبیښل کېدلو. وخت په وژونکي سوکه توب تیریده .

د سرحداتو وزیر عبدالقیوم مې و لید چې د یوه سرتیري په بدرګه کوټې ته راوستل شو او ویې ویل چې د ګارد له بولندوی صاحبجان سره په حرمسرای کې دننه وو. له هغه وروسته یو پنډ او غښلی سړی خونې ته ننوت ، ټول یې له سترګو لاندې تیر کړل او له کوټې ووت. لږ شیبه وروسته هماغه سړی (څو موده وروسته څرګنده شوه چې د نومړي سړي نوم اسدالله سروري وو او دی هماغه سړی وو چې د تره کي د ضبط احوالات د اداري مشر چې [د افغانستان د ګټو د ساتلو اداره] نومیده و ټاکل شو او په زرګونو زرګونو بې ګناه کسان یې د وژلو لومو ته ولیږل) او یو بل افسر چې سرې سترګې یې ګاټې وتلي وې ، کوټې ته راننوتل .

نومړی افسر چې په کلاشنیکوف یې برچه هم سپره وه د کوټې په یوه ګوټ کې و دَرید ، کلاشنیکوف یې زموږ پر خوا را تاو کړ او ویې ویل :" لاسونه مو پورته کړئ!" افسر چې ډیر توغمناک او قهرولي ښکاریده د کرهنې له وزیر عزیزالله واصفي څخه و پوښتل :" باختري صاحب چې د هډې په فارم کې تاسو ته میلمستیا (په هغه وخت کې چې واصفي د ننګرهار والي وو) درکړې وه ، ولې رانغلې ؟ واصفي وویل: " وروره ! د چا یې پرې څه؟ زړه مې ونه غوښتل ، وَرَنغلم".

د همدغو خبرو په ترڅ کې اسدالله سروري زموږ د هریوه پلټنه پیل کړه. سروري ډاکټرعبدالمجید خان ته وویل " د دربار وزیر صاحب !" ما د سروري خبره ور سمه کړه او مې ویل : " ددولت وزیر". سروري وویل :" پروا نه لري . له یو بل څخه کوم توپیر نه لري". سروري ددې په ویلو غوښتل څرګنده کړي چې د جمهوریت او شاهي رژیمونه له یو بل څخه توپیر نه لري. . تواب آصفي ته یې د " سردار صاحب" په ویلو ، وویل: " په یاد مو دي چې ستاسو د چورلکې پیلوټ وم؟ (ښایي کوم وخت یې آصفي د هیواد لویدیځو سیمو ته بیولی وو). کله چې ما ته را نیږدې شو و یې ویل: " تاسو ولې داؤود خان ته ونه ویل چې تسلیم شي؟ هغه به تل ویل چې ستاسو خبره مني " (د سروري دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره زما غوږته آشنا ښکاره شوه. کله چې عبدالقيوم د کانو او صنايعو وزير وو ما ته يې ويلي ول چې [رهبر] ستاسو خبرې ا َوري. د سترګو په رپ کې دا خبره مې پخه په زړه را پريوتله چې قيوم له دوی سره اړيکه درلودله. کله چې د څرخي پله په زندان کې بندي وم خبر شوم چې عبدالقيوم له خلقيانو او ښځې يې ميرمن معصومې وردک له نور محمد تره کي سره نيغې اړيکې درلودلې) .

چوپه خوله پاتې شوم او څه مې ونه ويل. عبدالله عمر زما ترڅنګ ولاړ وو ، سروري ورته نيږدې شو او د بنز موټر کيلي يې ورڅخه واخيستله او ويې ويل : " اوس زموږ وار دئ چې د موټرانو سواری وکړو". په همدې ترڅ کې مې وليدل چې د کورنۍ روغ او ټپي غړي د دروازې له مخې تيريږي او د محمد عمر نور ماندينه ميرمن سلطانه نور د نورو ترمخ روانه ده. د نظام الدين کوشنيان زهرا او داؤود مې وليدل چې دواړه ټپيان شوي ول .

کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې په ما ولګېدلې ، و دريدله او د لاس په اشاره يې را ته وويل : " ټوله ګناه د دوی ده. هغوی چنواري کړېږ!" د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهرشاه خور او د وليعهد سردار احمد شاه خواښې ګومان کاوه چې زه د چنګاښ د شپږويشتمې [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د پاڅون د لاملينونو له ډلې څخه يم .

زموږ له پلټلو وروسته اسدالله سروري له خپلو ساتونکو سره له خونې ووت. موږ تر ډيرې مودې پورې سترګې په لار کښينول شوو. سروري بيا له دوه تنو ساتونکو سره بيرته راغی او د دروازې څنګ ته دوه تنو ناستو کسانو ته يې د لاس په نغوته وويل : " تاسو او تاسو" او دواړه يې له ځان سره بوتلل .

سروري د هرو لسو يا پينځلسو دقيقو په ترځ کې راته او يو يا دوه تنه به يې له ځان سره بوتلل. زما او د ډاکټر عبدالرحيم نوين وار را ورسيد. موږ په موټر کې کښينول شولو او ددفاع وزارت ودانۍ ته يې بوتلو او نيغ په نيغه يې د ودانۍ ځمکلاندې برخې ته يوه ځای ته چې د دفتر په شان ښکاريده بوتلو. نور کسان هم هلته ول .

ماسپښين مهال چې وو سروري کوټې ته راغی او له ماسره يې خبرې پيل کړې. ما له سروري څخه و پوښتل : " د ولايتونو حالت څنګه دئ؟ " هغه وويل : " کابل مرکز دئ . مرکز چې تسليم وي ، په ولايتونو کې ستونزه نه وي." بيا مې له هغه وپوښتل :" شهيدان کله خاورو ته سپارل کيږي؟" هغه وويل : " لومړی داؤود خان او نعيم خان غيابي محاکمه کيږي." هغه نظام الدين غازي نه پيژانده. کله مې چې هغه ور وپيژانده ويې ويل : " حيف د هغه ځوانی "!

سروري وويل : " نعيم خان زموږ يو تن ملګری ټپي کړی دئ." او زياته يې کړه : " د ګارد له بولندوی صاحبجان څخه مې وپوښتل چې ولې مو مقاومت وکړ؟ هغه وويل : خبر نه وم (په بله مانا چې) کمونيستان په پيښه کې ښکېل دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په دېري توندي او جدي ژبې وويل: " که نن نه وای تسليم شوئ ، په پام کې نيول شوې وه چې يو پينځه سوه کيلويي بمب پر ارگ را وغورځول شي. پوهيږئ چې پينځه سوه کيلويي بمب څه کوي؟ ارگ به يې له خاورو او دوړو سره په هوا کړئ واي ".

له هغې ورځې وروسته مو بيا سروري ونه ليد. څو وخته وروسته له يوه تن سرتيري څخه چې د شهيدانو د ساتونکو له ډلې څخه وو خبر شوم چې د شهيدانو مړي يې د مرنجان په غونډۍ کې خاورو ته سپارلي دي. اروا دې ښاده وي .

د غوايي د اتمې د ماسپښين په يوه بجه [۱۹۸۷ د اپريل ۲۸] د ډوډۍ خوړلو لپاره يوې لويې خونې ته بوتلل شوو. په خونه کې ډير لوړ پوړي چارواکي ، د پوځ او پوليس افسران ليدل کيدل. يوه په زړه پورې سړي چې زما پام يې ځانته را واړاوه جنرال محمد عظيم وو چې له تقاعد څخه له لاس په سرکېدلو وروسته د کندهار د قول اردو د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو. (د غوايي له مياشتې څو مياشتې مخکې ما کندهار ته سفر کړی وو. د لښکرکوټ د ودانۍ د کتلو په ترڅ کې جنرال عظيم راته وويل :" زما سردې له [رهبره] ځار وي" او خپل لاس يې په ټينگه پر ټټر واهه خو اوس يې د کندهار د والي ايوب عزيز له ټينگار څخه په سترگو پټولو يوه بشپړه قول اردو د ولس او هېواد دښمنانو ته سپارلې وه.)

دورځې په اوږدو کې ابراهيم مجيد سراج ، غوث الدين فايق چې په پکتيا کې ول ، وحيد عبدالله چې تيره شپه له تيمورشاه آصفي او د باز محمد خان له زوی مجيد ياور سره له ارگه وتلي ول هم زموږ په ډله کې را زيات شول. وحيد عبدالله ماته وويل :" پرون شپه د فريد رشيد کورته ولاړم او غوښتل مې پاکستان ته ولاړ شم خو راته ډيره خطرناکه وه ، ونه شوه ".

دا ورځ هم په همدې ډول تيره شوه. د ماښام ډوډۍ د دفاع د وزارت د ډوډۍ خوړلو په خونه کې جوړه شوې وه. په خونه نور کسان هم چې د غوايي په اتمې نيول شوي ول ليدل کيدل. له هغې ډلې څخه محمد رحيم د پخواني پاچا ناظم چې د خوب په بالاپوښ کې ليدل کيده ، زما پام يې ځانته را واړاوه. ولي جان يوسف هم د خوب په جامو کې ليدل کېده .

د بيديدلو لپاره يوې لويې خونې ته بوتلل شوو. ټولو بنديانو ته پوځي کمپلې ورکړل شوې. ټول پر ځمکه پريوتل چې بيده شي. سباسهار بيا د ډوډۍ خونې ته د سبا ناري لپاره ولاړو. له سباناري وروسته بيرته ترځمکلاندې خونو ته راغلو. پريمينځل او تشناب ته تگ خورا زيات ستونزمن وو ځکه د دفاع د وزارت د ودانۍ د اوبو ټانکۍ د شوبلې د مرمۍ له امله چې د ودانۍ کينې خواته لگيدلې وه زيانمنه شوې وه. د تشنابونو د پاکۍ حالت ډير بد وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ اونۍ په همدې ډول تیره شوه. د ورځې په اوږدو کې به تل خلقیان او پرچمیان زموږ خونې ته راتلل او کمونیستي ببولالې به یې ویلې. کله به چې د سباناري او د غرمې د ډوډۍ لپاره د ډوډۍ خونې ته تللو د ارګ خواته له پاسنیو کړکیو مو لیدل چې خلک ډله ډله ارګ ته ننوځي ځکه چې کمونیستانو د ارګ او دلکشا دروازې د خلکو پرمخ پرانیستلې وې .

د راډیو له لارې اوریدل کېدل چې د ارګ دننه خبریالان خلکوته وایي چې : " دا ظلم او خپل سرۍ مانۍ وه". هغوی د خلکو د تیرایستلو لپاره ځو دانې ځنځیر او زولنې نندارې ته ایښودلې وې او زیاتول یې:" اوس دلته هېڅ بندي نشته" او ویل به یې:" تیره اونۍ په دغې مانۍ (دلکشا) کې د شپې بانډارونه او نڅاوې وې ".

دغو خبریالانو چې تر پرون پورې یې د جمهوریت لپاره خپل ستوني څیرل نن له هماغه ستوني د هیواد او ولس د دښمنانو لپاره چیغې وهي .

جمعه محمد محمدي چې د کابینې غړی وو ، په خپله ژبه یې په بدو او سپکو ویلو پیل وکړ.(هغه له خلقیانو سره اړیکه درلودله). جنرال شاهپور احمد زی چې د ولسمشر د ډیر ډاډ وړ سړی وو او د حربي پوهنتون د بولندوی په توګه ټاکل شوی وو پښې یې د کمونیستانو له برستنې را ووتلې. لنډه دا چې هر څه چې لیدل او اوریدل کېدل له ډیرې ژورې خواشینۍ سره په ککړتیا نغښتي ول .

د غوایي د مېاشتې په شپاړسمه د پیلنۍ "شنبې" په ورځ [۱۹۷۸زکال د مې ٦] ډاکټر عبدالمجید ، ابراهیم سراج او محمد خان جلالر له زندانه خلاص شول. ډاکټر عبدالمجید څو وخته وروسته بیا بندي شو او تر یوې مودې پورې له موږ سره په څرخي پله کې وو. د لوړو او مسلکي زده کړو وزیر صدیق محبي په دویمه یا دریمه ورځ له بنده خلاص او کور ته ولیږل شو .

د غوایي د مېاشتې په نولسمه نیټه د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ [۱۹۷۸ د مې ۹] د عسکري کلوپ آمر عبدالعلي چې نور محمد تره کي د کابل د امنیې د بولندوی په توګه ټاکلی وو زموږ کوټې ته راغی او له ځمکې او آسمانه یې په ګز او پل او اوتو بوتو را پیل کړه او ویل یې چې ده ته دنده سپارل شوې وه چې ارګ ته د داؤود خان د نیولو لپاره ورشي ، خو په وروستنۍ شېبه کې تره کي د هغه د تګ مخه ونیوله او ویې ویل :" بل څوک اوستوم ، تاته به تاوان ورسیږي" هغه وویل :" نن د مازدیګر په څلورو بجو انقلابي شورا په صدارت کې غونډه لري او ستاسو د برخلیک په اړه پریکړه کیږي." (نوموړی په لوګر کې د مجاهدینو له پلوه ووژل شو)

د شپې نهه بجې شا او خوا کله چې د ماښام د ډوډۍ له خوړولو وروسته بیرته راستانه شوي وو د خونې دروازه خلاصه شوه او د ډاکټر محمد حسن شرق یو ملګری خلیل د مرکزي کمیټې غړی او د مهتاب کلا د توپچي غـنـډ بولندوی را ښکاره شو. (د تاج بیګ د غونډۍ مانۍ د غوایي د مېاشتې په اوومه [۱۹۷۸ د اپریل ۲۷] د توپچي ځواک تر اور لاندې راغلې وه). خلیل د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي ته چې په کوټه کې ګرځېده ، وویل : " ښاغلی وزیر!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو راځی او خپل بکس هم در سره واخلی." وحید عبدالله وویل: " خلیل جانه ، دا دئ د مخابراتو وزیر هم دلته دئ" د هغه موخه دا وه چې که د خلیل پام ماته نه وي شوی ، نو له ما سره دې روغبړ وکړي. وحید عبدالله له خوشحالۍ خندل او گومان یې کاوه چې اوس ټول بندیان خلاصیږي .

د وفي الله سمیعي له تللو لنډه موده تیره شوې وه چې خلیل بیا دروازه خلاصه کړه او دا ځل یې وحیدعبدالله ته لاس و ښورواوه او ویې ویل:" ښاغلی مرستیال! تاسو راځی او خپل بکس هم در سره را واخلی." وحید عبدالله په ډیره خوشحالۍ او خندا له ځایه پورته شو او له در وازې ووت. سبا ماښام د یوې راډیویي مرکې په ترڅ کې د نورمحمد تره کي له خولې مو واوریدل چې : " وحید عبدالله په ارگ کې د مقاومت په لړ کې وژل شوی دئ ".

په دې توگه د بندیانو لومړۍ ډله و حید عبدالله ، وفي الله سمعيي ، جنرال عبدالله روکی ، جنرال عبدالقدیر خلیق ، محمد رحیم او یو شمیر نور د وژونو لومو ته ولیږل شول .

محمد موسی شفیق ، د دفاع وزیرغلام حیدر رسولي ، ستر درستیر جنرال عبدالعزیز ، د قوای کار بولندوی جنرال عبدالوهاب د کودتا په لومړۍ ورځ اعدام شوي ول. د ولسمشرۍ د گارد بولندوی صاحبجان د غوایي د مپاشتې په اتمه [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۷] د ارگ د کلابندۍ له ماتیدلو وروسته اعدام شوی وو ".

اخځ :

)د "قـیام و جـمـهـوریت بیسـت و شش سـرطان سـیزده پنجاه و دو هــجـري شمـسـي" [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] د کتاب له ۲۴ تر ۳۲ پاڼې پورې. لیکوال او ټولگه د : دیپلوم انجنیر کریم عطایي ، دویم چاپ ، سـنت گلن، سـویتزرلند، 2004(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

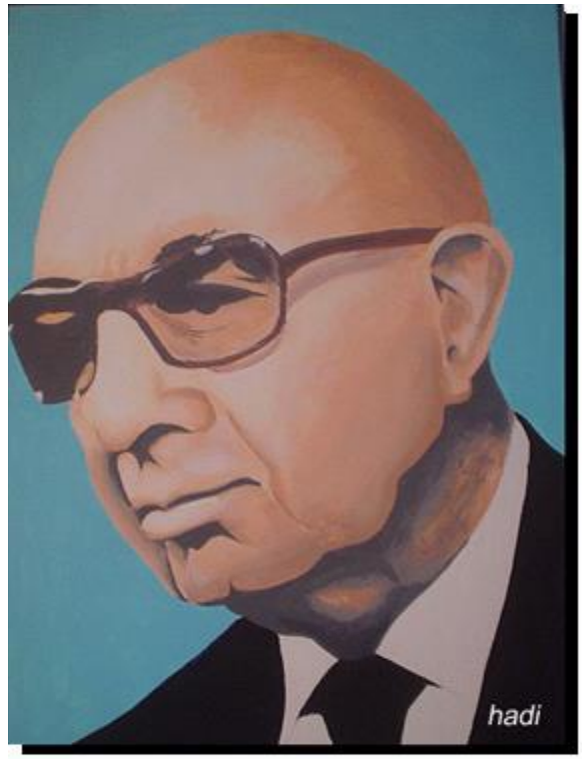

اتلسمه برخه

فضـل الـرحـمـن تاجـيار

"د خلقي او پرچمي باغيانو پر وړاندې د افغانستان د جمهوري ارګ دفاع" ، د محمد داؤود د جمهوري ارګ د اپراسيون د آمرفضل الرحمن تاجيار د خبرو سرليک دئ. دغه د لومړي لاس يادښت لېک په کليفورنيا کې د " مجاهد ولس" د خپرونې له بنسټ اېښودونکي او چلوونکي محمد حسن ولسمل سره د يوې مرکې په ترڅ کې په [؟] ګڼه /ورځ/ مياشت/ ۱۹۹۴ز کال کې خپور شوی دئ .

مورږ د ښاغلي تاجيار خبرې دلته د هغه له اجازې پرته لږ څه را لنډې کړې او غټ غټ ټکي مو ورڅخه اخيستي دي. ددغه يادښت بشپړه بڼه کولای شی www.dawatfreemedia.org :ولولـئ او مورږ هم له همدغه ځايه په پورَونې را اخيستی دئ .

"د ارګ ساتنه"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غوایي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د شوروي اتحاد په نیغ ملاتړ په افغانستان کې د غوایي کودتا کیدله زه جګتورن فضل الرحمن تاجیار د شهید سردار محمد داؤود خان د جمهوري ګارد رئـیس ارکان او د اپراسیون آمر وم. پر ارګ د کمونیستو کودتاچیانو د برید له پیله ما په خپله د ارګ په وسله واله مدافعه او د مدافعې په سمبالولو کې برخه اخیستې او د جمهوري ریاست د غمرلې پرځېدنې ترپای پورې ددغې ناورین ځپلې تأریخي پیښې شاهد وم .

د ګارد افسران : ضیا مجید د جمهوري ګارد بولندوی ، جګتورن عبدالحق علومي د کشف آمر، جګړن سید جان او تورن محمد عزیز حساس پیژندل شوي کمونیستان ول. یو شمیر نور افسران چې یا د خلق او پرچم په چوپړ کې ول اویا یې له مخورو کسانو سره نیږدې پیژندګلوي درلودله، د ګارد د ساتونکو په ډله کې ول .

په خپله ولسمشر او د دفاع وزیر د دغو کسانو موخو ته په پاملرنې یو څه مودې مخکې د ګارد په قطعه کې د هغوی پر شتون په شک کې لویدلي ول. له دې امله ضیا مجید یې له ګارد څخه لیرې کړ او د هغه پر ځای یې صاحبجان چې له هېڅ اړخ سره یې تړاو نه درلود د ګارد مشرپه توګه و ټاکه .

د ګارد نوي بولندوی صاحبجان چې ظاهرأ غاړه ایښوونکی او پاژپیژانده �دنده پیژندونکی� ښکاریده د (خلق د ډلې له یو لوړپوړي غړي) شیرجان مزدور یار سره یې نیږدې اړیکې درلودلې. ښایي دغه به شخصي اړیکې وې. هرګوره ، د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه په نااغیزمن مقاومت کې ددغسې کسانو شتون بې اغیزې نه وو .

له دغې ډلې څخه یو شمیر کسانو لکه عبدالحق علومي او سید جان زما تر مخه دوه مخیزې ونډې لوبولې. یوه ورځ د ګارد بولندوی له ګارد څخه د عبدالحق علومي ، سید جان او عزیز حساس د شړلو په اړه زما د لید لوری غوښتنه وکړه. ما وویل : " دا په تاسو او د ښاغلي ولسمشر په پریکړې پورې اړه لري." وروسته څرګنده شوه چې ولسمشر د هغوی د بدلون پریکړه ځنډولې وه. پاتې دې نه وي چې د ګارد د افسرانو په منځ کې یو شمیر ښې لاسي اورپکي افسران هم ول .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مېاشتې د کودتا تر ورځې د جمهوري ګارد د قطعې په جوړښت کې دوه پلې کنډکونه ، د دافع هوا ژغورونکی د ماشینګڼو ټولی او د مخابرې ټولی په لاندې ډول ول :

د سوق او اداري ډله : د قطعې بولندوی : جګړن صاحبجان /د قطعې د بولندوی مرستیال او د اوپراسیون آمر: جګتورن فضل الرحمن تاجیار/ د اوپراسیون مرستیالان : جګړن سید جان ، تورن عزت الله ، تورن ظاهر او تورن حمیدالله د سپورت آمر/ د کشف آمر: جګتورن عبدالحق علومي / د کشف مرستیال : ..../ د مخابرې آمر: جګتورن آقا محمد / د مخابرې ټولی : د ټولي بولندوی : تورن عبدالفتاح / د انضباط بلوک : د بلوک بولندوی: جګتورن فضل احمد/ د اور وژنې بلوک : د بلوک بولندوی: تورن خواجه عبدالمجید/ داور وژنې د بلوک ضابط : بریدمن ببرک .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اکمال ډله: د لوژستیک آمر : جگړن عبدالغفور/ د تخنیک آمر: جگړن ذاکر/ د روغتیا آمر جگتورن ډاکټر لالا جان/ د پیژند مدیر: جگړن عبدالرحیم شادان / د موزیک ټولی : جگتورن عبدالسمیع ابوي/ د نقلیې ټولی: تورن عبدالحفیظ

لومړی پلی کنډک : د کنډک بولندوی : ډگرمن محمد سرور/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن عزیزحساس / دویم پلی ټولی: د ټولی بولندوی: تورن غلام رباني/ دریم پلی ټولی: د ټولی بولندوی: تورن محمد اکبر/ د درندو ماشینگڼو بلوک: د بلوک بولندوی: تورن ضیأ الدین

دویم پلی کنډک : د کنډک بولندوی: جگړن محمد عزیز/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن محمد صدیق / دویم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جگتورن محمد ظاهر/ دریم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جگتورن محمد نادر/ د درندو ماشینگڼو بلوک: د بلوک بولندوی زلمی

مرستندویه جزوتام: د دافع هوا ماشینگڼي : د ټولي بولندوی : جگتورن دایان / د افسرانو ، بریدگیو او د جمهوري گارد د قطعې د سرتیرو ټوله شمیره: یو زرو او شپږ سوه تنه

د سترگو لیدلو پیښې

د غوایي د کودتا له پیښې څو ورځې مخکې میر اکبرخیبر د یو شمیر ناپیژندل شویو کسانو له پلوه وژل شوی وو. کمونیستانو د سمبال شویو لیکو په ترڅ کې چې شمیر یې زرگونو کسانو ته رسیده د جنازې لمانځنه تر سره کړه. دغه لیکې د " مړه دې وي پانگوالي" د شعار په ورکولو د امریکا د سفارت له مخې د جمهوري ارگ پرلور په خوځښت راغلې. کله چې د ارگ مخې ته را ورسیدلې، د جمهوري ارگ د اوپراسیون آمر سیدجان او د کشف آمر عبدالحق علومي دواړه له اجازې پرته د گارد ختیځې دروازې ته ولاړل او د پیښې د لړۍ نننداره یې کوله. د ارگ له مخې ددغو لیکو تیریدنه حکومت ته د یوه ځرگند گواښ او اخطار په توگه وو .

د خیبر د مړي له ښخولو وروسته ، ما د گارد له بولندوی صاحبجان سره نوموړی خبره یاده کړه. هغه د ترلاسه شویو راپورونوپر بنسټ وویل: " ددغو لیکو گڼ شمیر کسان د چاردهي د ولسوال (د داؤود خان د ناظر د باز محمد خان د مشر زوی) جاسوسان او یو شمیر یې د کورنیو چارو د وزارت ، د دفاع د وزارت او ملي مصؤونیت مخبران ول. ځارگرو ځانگو ددغې ډلې گڼ شمیر کسان د حکومت ور لیږل شوي کسان بلل او په دې توگه یې چارواکي غولول چې روان اکر وکر ته په کلکه او جدي توگه ونه گوري .

د وزیرانو د غونډې د پریکړې پربنسټ د نورمحمد تره کي ، ببرک کارمل او دهغوی د ډلې ټپلې د نیولو د امر له ورکړې وروسته ، د گارد بولندوی امر وکړ چې شپه په قطعه کې پاتې شم. د دفاع د وزیر ډگر جنرال غلام حیدر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسولي د امر پر بنسټ د غوايي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د تره کي او کارمل او د هغوی د پلویانو د نیولو په ښادۍ کې د خوشالۍ د ورځې په توګه اعلان شوې وه .

د هماغې ورځې د سهار د اتو بجو په شا او خوا کې مې د اور وژنې د موټرانو غږ واورید. د پخوا په شان مې د کابل د ولايت د اور وژنې له نوکریوال څخه مالومات تر لاسه کړل. هغه وویل : " د بالا حصار په غـُنـډ کې اور رامنځته شوی دئ" . بولندوی صاحبجان ته مې ټیلفون وکړ، هغه په دفتر کې نه وو. څو شېبې وروسته هغه په خپله ټیلفون وکړ او ویې ویل: " د ریشخورو په اوومه فرقه کې د فرقې پربولندوی جنرال نظیم خان باندې برید شوی خو نوموړی تښتیدلی دئ. د فرقې رئـیس ارکان ډګروال قاسم خان ټپي دئ او هغه یې روغتون ته لیږدولی دئ ".

په همدې ترڅ کې دګارد له منځه د ډز غږ واوریدل شو. وویل شول چې : د تورن عزیز حساس د ټولي یوه سرتیري په تیر وتنې ډز کړی دئ " دغه په لوی لاس ډز ، ښايي په ارګ دننه کمونیستانو د قطعې د سربدالۍ او ویرولو لپاره کړی وي .

د نهو بجو په شا او خوا کې د داؤود خان مرستندوی " یاور" بریدمن مجید (د بازمحمد خان زوی) د ګلخانې له مانۍ ټیلفون وکړ او ویې ویل: " د ملي دفاع وزیر صاحب ټیلفون کړی وو او ویې ویل چې صاحبجان ته ووایاست چې له څرخي پله څخه درې ځنځیره شوبلې را خوځېدلې او د کابل د ښار پر لور را رواني دي." مجید خان په پای کې وویل : " قوماندان صاحب مې ونه موند ، له دې امله دغه خبرتیا مې تاسو ته در ورسوله ".

د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم چې د دفاع د وزیر امر ورته ور ورسوم. د قطعې د پلټلو لپاره د اپراسیون له دفتره لاندې راغلم. کله چې د کانو او صنایعو وزارت ته مخامخ د ګارد دروازې ته ورسیدلم ، د ګارد بولندوی مې ولید .

د څرخي له پله څخه را خوځېدلې شوبلې د محمودخان له پله څخه په را تیریدا نیغ په نیغه د ارګ پر لور راتللې او په ډیره بیړه د دفاع د وزارت د ودانۍ مخ ته را نیږدې کېدلې. له دغو شوبلو څخه یوې یې د دفاع د وزارت پر ودانۍ ډز وکړ. شوبلې د ملي دفاع د وزارت له مخې په تیریدا د ګارد ختیځې دروازې او بیا د چنګاښ د شېږویشتمې د څلور لارې پر خوا په خوځښت راغلې .

د قوای مرکز د ځواک رئـیس ارکان تورن جنرال عبدالعلي ګارد ته ټلفون وکړ او ویې ویل : " دګارد د مرستې لپاره د بالاحصار له غـُنـډه مرسته در رسیږي." د ګارد بولندوی چې له ختیځې دروازې څخه یې پیښې په سترګو لیدلې د ملي دفاع د وزارت د استخبارتو رئـیس ته ټلفون وکړ او د دفاع د وزارت پر ودانۍ د شوبلو د اور په اړه یې ورڅخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي په ځواب کې وویل: " ما ګومان کړی وو چې شوبلې تاسو را بللې دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته څرګنده شوه چې دغه شوبلې په اسلم وطنجار پورې تړلې وې. ویل کیږي چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ لومړی ډز په خپله وطنجار کړی وو. له هغه وروسته د محمود خان د پله له لورې درې ځنځیره شوبلې د ارګ مخې ته را ورسیدلې او بیا د پښتونستان واټ پر لور ولاړې .

د ګارد بولندوی ما ته امر وکړ چې شوبلې و دَرَوم. دا ځکه چې د شوبلو سرتیرو ته ویل شوي ول چې تاسو ته د کابل ښار په منځ کې د لاریون د مخنیوي لپاره دنده درکړل شوی او هغوی له کودتا څخه خبر نه ول. له دې امله شوبلې زما د لاس په ښورولو ودَریدلې او زما امر یې ومانه په دې مانا چې سرتیري له ټانکه دباندې را ووتل. هغوی مې د پلټلو لپاره ګارد ته دننه ولیږل خو د شوبلو چلوونکي چې بریدګي ول او له کودتا خبر ول له خپلو شوبلو سره و تښتیدل. هغوی د پلان د وزارت مخ ته مورچل و نیو او د شوبلې پرسر په ایښودل شوې ماشینګڼې یې زما پر خوا ډزې پیل کړې.

زه یوازې وم، د بانک ودانۍ ته ننښتی یو زیارت وو او د زیارت ترمخ د ونو په منځ کې پټ شوم. د ماشینګڼو د ډزو د اور په ترڅ کې زیارت ته ننوتم له هغه وروسته له دیواله پورته وختلم او ګارد ته ننوتم .

د ګارد بولندوی امر ورکړ چې د پلټلو یوه ډله دې وټاکل شي او له سرتیرو څخه دې پلټنې پیل شي. له دې چې د اضطرار حالت وو ما د سرتیرو د حبس امر ورکړ. د ګارد له بولندوی سره یو ځای د ختیځې دروازې پر لور ولاړم. د ارګ پر لورد چنګاښ د شپږویشمتې له څلورلارې څخه د محاربوي ماشینونو د راتګ غږ اوریدل کیده. وروسته څرګنده شوه چې نومړي محاربوي ماشینونه د څلورم زغره وال ځواک محاربوي ماشینونه دي .

دګارد بولندوی ماته امر راکړ چې نومړي محاربوي ماشینونه و دَرَوم. کله چې د ګارد د لومړي کنډک له بولندوی ډګرمن محمد سرور سره یوځای د محاربوي ماشینونو د لیکې پر لور و خوځیدم، و مې لیدل چې د محاربوي ماشین نښه ویشتونکی د وسلې میل زموږ پر لور را وګرځاوه او موږ یې تر نښې لاندې و نیولو. ما او محمد سرورځای پر ځای پروت وکړ ، د محاربوي ماشین توغندی د بالاحصار پریوه زغره وال ګاډي چې د مرستې لپاره راغلی وو ومښت چې د ډګروال سردار غلام صدیق زوی د نظام قراول د بریدمن غلام عثمان تندی یې ټپي کړ .

د ګارد بولندوی پیښه په خپلو سترګو ولیدله او امر یې وکړ چې شوبلې تر اور لاندې ونیسم. د هغه د امر پر بنسټ " اور" مې پیل کړ. د جمهوري ګارد زړه ورو ، میړنیو او مسلمانو سر تیرو محاربوي ماشینونه تر اور لاندې ونیول او شوبلو اور واخیست. ددغو محاربوي ماشینونو په منځ کې د جنرال عارف وراره عمر هم وو. هغه له نورو لسو تنو سره د اور په منګولو کې وسوځېد. له هغه وروسته د محاربوي ماشینونو تر شا دَریدلو شوبلو د ګارد پر لور خوځښت پیل کړ .

ماجزو تامونو ته امر کړی وو چې تر بل امر پورې د ارګ پر لورهره راتلونکې شوبله یا بل ډول جنګي ګاډی دې دړې وړې کړي. په نومړو نښتوکې د ګارد قطعې د کودتاچیانو اته شوبلې د کانو او صنایعو د وزارت د ودانۍ تر مخ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د" افغانستان بانک" د ودانۍ د گوټ تر څنگ زیارت " د ارگ ختیځې دروازې او د چنگاښ د شپږویشتمې په څلور لاره کې له منځه تللې وې. د نوموړوشوبلو درې وړې ټوټې تر څو ورځو پورې هلته لیدل کېدلې .

د وطنجارد شوبلو کنډک د چنگاښ د شپږویشتمې له څلور لارې څخه بیرته د محمود خان د پله پر لور په شا شو. له پېښو وروسته راته څرگنده شوه چې هغوی د هوايي ځواک رئـیس ارکان قادر ته خبر ورکړی وو چې د جمهوري گارد ځواکونو شوبلې له منځه وړي او موږ نه شو کولای مقاومت وکړو له دې امله په شا کیږو. خو قادر د هغوی د په شا کیدنې مخه و نیوله او ژمنه یې و سپارله چې ډیر ژر به الوتکې د هغوی مرستې ته ور ولیږل شي .

د کودتا د ورځ په پیل کې د هوايي او مدافعه هوايي لوی بولندوی ډگرجنرال موسی خان د هغه له یاور سره یوځای د هوايي ځواک د کمونیستانو له پلوه وژل شوي ول .

د دفاع د وزیر موټړ چلوونکی د گارد ختیځې دروازې ته راغی او ماته یې وویل : " د ملي دفاع وزیر د خپلې تومانچې جاغور د نښې په توگه د گارد بولندوی ته را لیږلی او ویلي یې دي چې هېڅ اندیښنه مه کوئ ، ما د هوايي ځواکونو بولندوی ته امر کړئ دئ چې الوتکې را والوزي او پاتې شوبلې له منځه یو سي "!

شاژور مې را واخیست چې دغه اړینه نښه د گارد بولندوی ته ورسوم. د مازدیگر د څلورو بجو په شا او خوا کې د ولسمشر د کور له دایمي ساتندویه ټولي څخه یو سرتیری چې مشري یې تورن غلام رباني کوله راغی او د مرستې غوښتنه یې وکړه. له هغه مې وپوښتل : " ستاسو افسران چیرې دي؟" هغه وویل : " ټول تښتیدلي دي." د لومړي کنډک له لومړي ټولي څخه د تورن رباني پرځای بریدمن معاذالله مې د داؤود خان کورته ولیږه ، خو هغه هم و تښتیده. غلام رباني او د هغه افسران د گارد د بولندوی او د لسمشر د ډاډ وړ کسان ول خو له ځانه یې د ورسپارل شویو دندو په پرمخ بیولو کې یې جدیت نه څرگنداوه.(د کودتا په ورځ ، غلام رباني خپل ټولی په یوه لیکه په مورچل چې ځای پر ځای کړی وو. له همدې امله د کمونیستانو هوايي بمباریو د هغه د ټولي گڼ شمیر کسان ور وژلي ول)

وروسته له دې چې د دفاع د وزیر شاژور د نښې په توگه زما لاس ته راغی ، د الوتکو را رسیدلو ته سترگې په لار وم. ماسپیښین مهال د الوتکو د گړزهار غړونه مې تر غوږو شول. الوتکو د مرستې پر ځای د جمهوري گارد پر جزوتامونو ډزې او د بمونو وَرَول را پیل کړل. یوې الوتکې د دلکشا پر ماڼۍ ډزې وکړې. د گارد د دافع هوا بلوک چې دویم بریدمن شاه محمود یې بولندویي کوله د الوتکو پر لور ځوابیه ډزې پیل کړې. د ځوابیه ډزو له امله یوه الوتکه د ریشخورو په سیمه کې را وغورځېدله. پاتې الوتکو د گلخانې پر ماڼۍ بمونه را وغورځول .

چوپه چوپتیا هرې خوا ته خپره شوه. په مدافعه کې د گارد سرتیرو لوړه روحیه درلودله او راتلونکې بولنې ته سترگه په لاره ول. یو ځل بیا د گارد د بولندوی په لټه کې شوم. په دې شیبه کې هغه په خپله د گارد ختیځې دروازې ته ټلفون وکړ او ماته یې امر راکړ چې دهغه دفتر ته ورشم او ویې ویل: " ښاغلي ولسمشر امر کړئ دئ چې په هرډول چې کیږي باید د راډیو ودانۍ او ستیشن بیرته ونیسو. له دې امله تاسو (د هغه موخه زه : د اوپراسیون آمر وه) له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرېولي څخه يو يو توغندی ويشتونکی ، چې ټول اته تنه کيږي له ځان سره واخلی او داسې په پټه ولاړ شي چې څوک در باندې پوه نه شي ".

د ګارد بولندوی پوهيده چې په هر ټولي کې يو يو تن توغندی ويشتونکی شته او د کسانو په ټاکنه او د راډيو ستيشن ته د هغوي پر ليږنه ګوندي افسران په آسانۍ خبريدل. په هغه شيبه کې چې نوموړي خپل امر ورکاوه ، د ګارد د مخابرې آمر جګتورن آقا محمد هم وو.(آقا محمد د صاحبجان له ډيرو نيږدې خپلوانو او د هغه د ډاډ وړ سړی وو او له يو بل سره يې کورنی تګ راتګ درلود)

د کابل راډيو ودانۍ (د اسلم وطنجار تر مشرۍ لاندې) د ځلورم زغره وال ځواک کنډک نيولې وه. شيرجان مزدوريار هم هلته وو. هغه هم له صاحبجان سره کورنی تګ راتګ درلود .

د غوايي د اوومې له کودتا څو مباشتې مخکې ، يوه ورځ د ګارد د بولندوی دفتر ته ولاړم. د بولندوی ياور راته وويل:" جګړن شيرجان مزدوريار د ګارد له بولندوی سره يو ځای ناست دئ، خو تاسو کولای شی ولاړ شی." دفترته ننوتلم. له سلام او روغبړ وروسته مزدريار راته وويل:" آمرصاحب! زه کله ناکله د شپې له پلوه د صاحبجان خان ليدلو ته راځم. ستاسو سرتيري له ما " د شپې نوم" غواړي او دننه راتللو ته اجازه نه راکوي. ما په ځواب کې وويل." ښاغليه ! تاسو په خپله يو د تجربې خاوند افسر ياست اوپه پوځي دود او قانون ښه پوهيږئ. دا به څنګه شوني وي چې څوک دې ارګ ته ننوځي او په دنده ولاړ کسان دې ورڅخه پوښتنه ونه کړي؟" مزدورياد وويل :" ټول خلک ما پيژني چې زه د صاحبجان ملګری يم." ما ځواب ورکړ : " پوهيږم چې تاسو د ښاغلي بولندوی ملګری او ټولګيوال ياست. که ښاغلی بولندوی يو رسمي امر ورکړي چې ستاسو مخه دې څوک ونه نيسي ، زه به هغه ټولو اړوندو جزوتامونو ته ووايم اوتاسو به له دغې ربړې څخه خلاص شی." څرګنده ده چې د ګارد بولندوی هيڅکله داسې امر نه شو ورکولای.

د راډيو د ودانۍ د نيولو په اړه ما د ګارد بولندوی ته داسې وويل: " ښاغلی بولندوی! زه يو سرتيری يم. هرڅه چې تاسو امر وکړئ ، په سترګو! ترسره کوم يې. کله چې د راډيو د ودانۍ د نيولو لپاره ولاړ شم نو زما پرځای د ګارد د سوق او ادارې لپاره بل څوک وټاکـئ." هغه د څو شېبو لپاره په سوچونو کې ډوب شو او بيا يې وويل:" نه! تاسو مه ځـئ. تاسو د ګارد سوق او اداره په لاس کې واخلـئ. زه به په دې اړه لږ څه نور ژور سوچ وکړم ".

کله چې له دفتره دباندې راوتلم ، هغه غږ وکړ او ويې ويل:" عبدالحق علومي بندي کړئ. ټول فساد د هغه تر پښو لاندې دئ." (څرګنده ده چې د اضطرار په هغسې شېبو کې د هغه بندي کول نا شوني ول)

په دغه شېبه کې هغه شوبلې چې نن سهار د ګارد د يوال تر مخ دَرَول شوې وې او سرتيري يې قطعې ته دننه د پلټنو لپاره ليږل شوي ول د شوبلو د هغو چلوونکو په مرسته چې له خپلو شوبلو سره تنښتېدلي ول د پلان د وزارت له ودانۍ سره له جوخت ټکي څخه يې د ګارد پر لور په ډزو پيل وکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګارد د مخابرې آمر آقا محمد د مخابرې له لومړي بريدمن سره د جمهوري ګارد مخابرې په شنډولو کې ، د بې سيم د بطريو په ليرې کولو ، نيغه او اغيزمنه ونډه درلودله. وروسته څرګند شوه چې هغوی دواړه د سرسپارلو خلقيانو له ډلې څخه ول .

زه بيا قطعې ته راغلم او ليدل مې چې اکر وکر لا کړکچين اود خونړيتوب پر خوا درومي. ما بايد خپل سرتيري د لاس او ګريوان جګړې لپاره چمتو کړي وای. امر مې ورکړچې ټول سرتيري او افسران دې بمبونه په لاسونو کې واخلي. له هغې ډلې څخه جګتورن محمد نادر (د فقير خوشدل زوی) ځای پر ځای زما امر پلی کړ ؛ هغه خپلې ټولې دندې په ډېرې رښتونلۍ ، ګروهنې او سپيڅلتيا تر سره کړې .

د جزوتامونو د (ځانګړي شوي) وسلتون وسلې خلاصې شوې وې او وسلتون بايد بيرته د ډيپو له غـُنـډ څخه ډک شوای وای. خو د ګارد د وسله پالۍ آمر جګړن ذاکرد کار د نيمګړي کولو لپاره بې پروايي کوله او پلمې يې پلټلې ، هغه د غـُنـډ د ډيپو پرانيستل د ګارد د بولندوی په امر پورې تړلی ګاڼه. هغه نه غوښتل چې جزوتامونه ته وسله ورکړل شي. ما په خپله پازوالۍ يا مسؤوليت ليکلی امر ورکړ چې پرجزو تامونو دې د غـنډ له وسلتون څخه وسلې وويشل شي .

له هغه وروسته د ګارد له بولندوی څخه د نورو لارښوونو د اخيستلو لپاره د ګلخانې ماڼې ته ولاړم. و مې ليدل چې ښاغلی ولسمشرصاحب داؤود خان په خونه کې ګرځي . پوځي سلام مې وکړ. ويې ويل :" څوک يې؟ ځان را وپيژنه." ما خپل نوم ، پوځي رتبه او دنده په پوځي غږ ورته وويله. ولسمشر راڅخه وپوښتل: " د يوه سرتيري په توګه د وضعيت په اړه څه ګومان کوئ؟" د اکر وکر د انځور په راکښلو مې داسې ځواب ورکړ:

"ښاغلی ولسمشر صاحب! د زغره وال ځواک د قطعو اوجزوتامونو بريدونه د جمهوري ګارد د جزوتامونو له پلوه په شا تمبول شوي دي ؛ د ختيځې دروازې ، د دلکشا د ماڼۍ دروازې ، د کابل سينما او د چنګاښ د شپږويشتمې څلور لارې مخته ټولې يرغلګرې شوبلې دړې وړې شوي دي. موږ پر اکروکر بر لاسي يو. يوازې د پلان د وزارت د ودانۍ له څنګه د هغوی درې شوبلې يو يو ډز کوي. ښايي هغوی ډېره وسله او مردکي ونه لري او ژر به چوپ شي. خو نه شو کولای د هوايي ځواک د بريدونو مخه ونيسو ځکه د هوا ضد وسلې نه لرو. که د کابل د ګارنيزيون د ليواګانو له ډلې څخه يو څوک د راډيو د وانۍ نيولو ته وګومارل شي ، که لوی څښتن غوښتي وي نو بريا به زموږ په برخه شي ".

ښاغلي ولسمشر وويل: " زويه! انديښنه مه کوئ. ما په کندهار کې عظيم جان ته امر کړئ دئ چې د مرستې لپاره را ودانګي." (د ولسمشر موخه ډګرجنرال عظيم خان د کندهار د قول اردو بولندوی وو. هغه بايد الوتکو ته امر کړی وای چې د يرغلګرو شوبلو د ډړې وړې کولولپاره دې راشي. وروسته څرګنده شوه چې عظيم خان د خپل پرچمي ياور اکرم له پلوه تسليميدلو ته اړ شوی وو.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ځل بيا مې پوځي سلام ورکړ او د ګلخانې له ماڼۍ څخه را ووتلم. کابل راډيو د داؤود خان د وژل کېدلو او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د بريا خبرتياوې خپرولې. د حرمسرا له پاسه ناڅاپه د الوتکو يو ډله تيره شوه. حرمسرا يې تر اور لاندې ونيوله. نه پوهيږم چې د ګارد بولندوى له کوم ځايه ټلفون وکړ او ويې ويل چې د حرمسرا د تشولو لپاره بايد لاس په کار شو .

الوتکو د ګلخانې ماڼۍ تر اور لاندې نيولې وه. په دې شېبه کې د کنډک د بولندوى ډګرمن محمد سرور د ټپي کېدلو خبر راغى. د ګارد د بولندوى موټر مې په بيړه چمتو کړ او دنده مې وسپارله چې نوموړى دې د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورسوي. روغتون ته له ليږلو مخکې سرور خان د ژوند په وروستۍ شېبې کې راته وويل :" د خپل ځان احتياط وکړه، دا کمونيستان ما او تا نه پرېږدي." او له خبرو پاتې شو. وروسته څرګنده شوه چې د لارې په اوږدو کې يې ځان حق ته سپارلى وو. هغه يو ډير زړور ، ميړنى او هيوادپال افسر وو. اروا دې ښاده وي!

له دې چې جزوتامونه په خپلو مورچلونو کې ول ، د قواى کار د ټولي په مرسته چې د ارګ د ودانيو د بيا رغاولو لپاره راغلى وو ، د ګارد يو يا دوه بلوکه مې په کار و ګومارل چې د قروانې او د سرتيرو د ډوډۍ خوړلو د لويو لوښو په کارَولو د حرمسراى اور مړ کړي او د هغه يو شمير توکي مو دباندې را وايستل .

د حرمسرا له تشولو وروسته ، بيا مې د شپې تر نيماييو پورې د ګارد بولندوى ونه ليد. د نيمې شپې شا او خوا وه چې ما ته يې د ارګ په ختيځې دروازې کې زنګ وواهه او ويې ويل چې يوه لارى د ګلخانې ماڼۍ ته ور وليږم څکه چې پام کې ده ښاغلى ولسمشر د ګلخانې له ماڼۍ څخه د باندې ووځي .

په همدغې شېبې کې د محمد داؤود له زامنو څخه يو تن غوښتل د ماڼۍ له دروازې څخه را ووځي خو کمونيستانو په ارګ کې دننه وويشت. د دوازې دوه تنه ساتونکي يې هم وويشتل .

څو موده وړاندې عزيز حساس چې وروسته د ببرک د ګارد د بولندوى په توګه وټاکل شو او د ډګر جنرالۍ رتبې ته رسول شوى وو راته داسې وويل: " کله چې د داؤود خان زوى عمرجان غوښتل د ګلخانې له ماڼۍ څخه دباندې را ووځي ، د اور وژنې د بلوک ضابط ، بريدمن ببرک عمرجان وواژه. د ګلخانې د ماڼۍ دوه تنه ساتونکي چې زما له ټولي (عزيزحساس) څخه ول ټپيان شول ".

بريدمن ببرک د جمهوريت له پرځېدنې وروسته د نورمحمد تره کي د ياور په توګه ټاکل شوى وو. نوموړى د تره کي د ډلې له خلقيانو څخه وو چې د امين او تره کي ترمنځ په شخړه او اخ و ډب کې د امين د پلويانو له پلوه و نيول شو او بيا يې وواژه .

ما د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مياشت کې د داؤود خان د جمهوري ګارد د پخوانيو افسرانو د ټولي له يوه تن بولندوى او له دوه تنو نورو څخه چې په نورو دفترونو کې يې کار کاوه د همدغې خبرې په اړه پوښتنې وکړې. هغوى وويل:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

" د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن عبدالمجید یوه ټولي ته ولاړ او غوښتنه یې وکړه چې یو ډلگی سرتیري دي د هغه د مرستې لپاره په خدمتي ډول ورکړل شي. د نوموړي ټولي بولندوی یو ډلگی سرتیري تورن عبدالمجید ور ولیږل چې مشري دې هم په خپله وکړي .

کله چې د هوایي ځواک بمبارۍ پیلیږي د ببرک په نامه د خواجه عبدالمجید یو ضابط د شپې له تورې تیارې څخه په گټه اخیستنې په غلا د جومات څنگ ته نیږدې د بوټو په منځ کې ځان پټوي. نوموړی خدمتي ډلگي ته چې له یل ټولي څخه د مرساتې لپاره ور لگیږل شوی وو د " اور" امر ورکوي او د هغه له امله د لومړي کنډک بولندوی ډگرمن سرور تپي کیږي (د نوموړي ډلگي ، ډلگی مشرغلام رسول نومیده او د فراه له ولایت څخه وو. نوموړي د ټولي بولندوی ته ویلي ول : " پرون شپه وروسته له دې چې له خپل ډلگي سره د تورن عبدالمجید تر مشرۍ لاندې ولاړم ، زه یې د گلخانې ماڼۍ ته بوتلم. توره تیاره وه او ما ته یې د " اور" امر راکړ. ما هم امر پلی کړ او پوه نه شوم چې څوک وژل شوي او څوک ټپیان شوي دي ".

له پورتنیو خبرو داسې ښکاري چې د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن عبدالمجید او د هغه ضابط ببرک د داؤود خان د زوی عمراو ډگرمن سرور خان په شهادت او د گلخانې د ماڼۍ د دوه تنو ساتونکوپه ټپي کېدنه کې نیغ لاس درلود .

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په ۲۱ نېټه مې د گلخانې د ماڼۍ د ډزو په اړه د داؤود خان د جمهوري گارد د سپورت له پخواني آمر څخه پوښتنه وکړه. هغه وویل :" د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن خواجه عبدالمجید او ضابط یې ببرک چې د هغه سرې وو ، د گلخانې پر ماڼۍ ډزې کړې وې." د سپورت آمر دغه پیښه د خواجه عبدالمجید له خولې راته داسې وویله: " خواجه ویل چې پر غلام سرور خان مې د شا له لوري داسې ډزې وکړې چې دوه قاته شو." (عبدالمجید دا هم ویلي ول : " ډیره هڅه مې وکړه چې د اوپراسیون آمر [تاجیار] هم له منځه یوسم خو هغه هرې خواته په ځغاسته کې وو او پر یوه ځای نه دریده.)

کله چې زه [تاجیار] د سیاسي بندیانو له عمومي بخښنې وروسته ...... د ببرک کارمل د رژیم په امر له بند څخه خلاص شوم د یوه خپلوان د مړي د ښخولو لپاره قول آبچکان ته تللی وم او هلته مې خواجه عبدالمجید ولید. له سلام وروسته ، د جگړنې د رتبې مبارکي مې ورته وویله. تورن حمیدالله چې په جمهوري گارد کې یې دنده درلودله هم راغلی وو. نوموړي د خبرو په ترځ کې راته څرگنده کړه چې : " آمرصاحب! خواجه مجید تاسو ته نوی ژوند در کړی دئ." و مې پوښتل :" څنگه؟" په ځواب کې یې وویل :" خواجه مجید وایي چې د تشریفاتو د ټولي بولندوی عزیز حساس غوښتل تاسو د شا له لوري په ماشینگڼه وولي او له منځه مو یوسي، خو مجید د هغه مخه نیولې وه." ما مننه وکړه او ومې ویل:" البته زما اجل نه وو راغلی ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مباشت کې مې دغه خبره له عزیز حساس څخه وپوښتله. هغه وویل: " اصله خبره خو دا ده چې خواجه مجید ستاسو د وژلو په لټه کې وو." دا چې څوک رښتیا وایي ، یوازې لوی څښتن پوهیږي. خو خواجه مجید چې یو غیرګوندي ، مرتجع او موقع پیژندونکی او ورځچاری (مرتجع) سړی وو یوازې یې د پیښو دروندوالي ته کتل چې پیښه د چا په ګټه پای ته رسیږي نو له هغه وروسته یې ځان په هماغې ډلې پورې نښلاوه. له بلې خوا له دې چې د خواجه مجید ضابط ببرک یو سرسپارلی خلقی وو د کودتا په شپه یې خواجه مجید ته ویلي ول چې له هغه سره دې هم اندی (همفکر) اوسي. له نومړو شننو ، کره کتنو او شواهدو څخه په څرګنده بربنډیږي چې د سردار داؤود خان د زوی عمر جان او د لومړي کنډک د بولندوی سرورخان په شهادت ، د ګلخانې د مانۍ د دوه تنو ساتونکو په ټپي کیدلو او زما د له منځه وړلو په هڅه کې د خواجه مجید او ببرک نیغ په نیغه لاس لرل په زباد رسیږي.

له دغې پیښې وروسته د ګارډ قطعه د شپې تر نیماییو پورې مرستې او لارښوونې ته سترګې په لار ناسته وه. د لوړو چار واکو له پلوه هیڅ ډول ګام اوچت نه شو. د شپې د یوې بجې شا او خوا [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۸] وه چې د ګلخانې مانۍ ته د لارښوونې د اخیستلو لپاره ولاړم. د لارې په اوږدو کې عبدالحق علومي او سید جان هم له ما سره یو ځای شول. هغوی پر ما زور اچاوه او په ټینګار یې ویل : " د ګارد بولندوی ورک شوی دئ او د بولندې واک ستاسو (د اوپراسیون آمر) په لاس کې ده. باید یوه لاره و پلټې ، مانا دا چې قطعه ور تسلیم کړئ ".

د ګلخانې مانۍ ته ننوتلم ، د ګارد بولندوی نه ښکاریده. د جګتورن نادر په وینا هغه خپل ځان د کوټې د باغچې تر ځمکلاندې ځای کې پټ کړی وو. داؤود خان بیا هم د وضعیت مالومات وغوښتل. په ځواب کې مې وویل: " په وضعیت کې د پاملرنې وړ بدلون نه دئ راغلی او موږ ته مرسته هم نه ده را رسیدلې ".

په همدغه وخت کې سید جان او عبدالحق علومي داؤود خان ته په دوه مخۍ او منافقت داسې اوتې بَوتې وویشتلې : " موږ د ځان د وینې تر وروستي څاڅکي پورې له تاسو دفاع کوو." دغه هوډ او ژمنه درواغ ول. رښتیا دا وه چې دواړه یې پرچمیان ول او د داؤود خان له شهادته وروسته تر جنرالۍ او لوړو څوکیو ورسیدل .

داؤود خان ته د راپور له سپارلو وروسته له سیدجان او عبدالحق علومي سره یو ځای د ګلخانې له مانۍ را ووتلم. صاصبجان ټلفون وکړ او ویې ویل چې یو شمیر وسله د ګلخانې مانۍ ته ور ولیږم. د انضباط بلوک ته مې په بیړه امر وکړ. وسله و سپارل شوه. په مانۍ کې دننه د کورنیو چارو وزیر قدیرنورستاني ، د مالیې وزیر سید عبدالاالله ، د کانو او صنایعو وزیر تواب آصفي ، د عامې روغتیا وزیر عبدالله عمر، د کرهنې وزیر عزیزالله واصفي ، د بهرنیو چارو د وزارت مرستیال و حید عبدالله ، د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي او د کابینې نور غړي ول .

د نیږدې سهار درې نیمې بجې وې. د پل خشتي له جوماته د آذان غږ راغی. د جګتورن نادرخان له لارې خبر شوم چې د ګارد بولندوی د ګلخانې مانۍ ته راغلی دئ. غوښتل مې د لارښوونو د اخیستلو لپاره هلته ورشم. مانۍ ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننوتلم او داؤود خان مې ولید. د مالیې او کورنیو چارو وزیران دواړه راته نیږدې شول او مالومات یې وغوښتل. ما وویل :" وضعیت د پخوا په شان دئ." هغوی ، سید عبدالله او د کابینې نور غړي له داؤود خان سره په یوه خونه کې ول. داؤود خان را نیږدې شو او داسې یې را ته وویل:" زویه ! ځوان یې ، ولاړ سه ځان ور تسلیم کړه. ما خپله پریکړه کړې ده." صاحبجان هم راته وویل :" ښاغلي ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. تاسو ولاړ سئ ، قطعه را ټوله کړئ او امر ورکړئ چې خپلې وسلې دې وسلتونونو ته وسپاري ".

د یوه مسلمان او افغان په توګه چې د ناموس ، اسلام د هیواد د ځمکنۍ بشپړتیا او د ملي نوامیسو د ساتلو لپاره مې په خدای او قران سوګند او لوړه کړې وه د داسې یوه امر منل او هغه ته غاړه ایښوونه را ته خورا ګرانه وه. صاحبجان د دویم ځل لپاره راته وویل :" دا د ښاغلي ولسمشر صاحب امر دئ. ولاړ سئ او امر پلی کړئ." ما په درنښت سلام وکړ او را ووتم .

د غوایي د مباشتې په اتمې [۱۹۷۸ز اپریل ۲۸] شا او خوا د سهار شپږ بجې وې چې د کابل په آسمان کې د کفر او کمونیزم د تیارې لمر په را ختلو شو او د ولسمشر او د ګارد د بولندوی د امر پر بنسټ مې د ګارد د قطعې ته د ټول سئ امر ورکړ. وروسته له دې چې د ګارد ټوله قطعه را ټوله شوه ، په داسې حال کې چې د هیواد مینه ، دین ، افغاني غیرت ، د افغانستان د مسلمانانو د ناموس او د هیوادپالنې احساس را ته اجازه نه راکوله او ستونې مې غم لړلي ناورین کښیکاږه ، د ولسمشر صاحب امر مې اعلان کړ. د ګارد د قطعې سرتیرو نه منله او نه یې غوښتل خپله وسله پر ځمکه کښیږدي .

پورته مې وویل چې د کودتا د پیل په شېبو کې له بالاحصار څخه یو مرستندوی ټولی راغلی وو او ما د نوموړي ټولي افسران او سرتیري بې وسلې کړي ول او د مخابرې په ټولې کې مې بندیان کړي ول ، له همدغه ټولي څخه د لعل محمد او تورن رسول په نومونو دوه تنو پرچمیانو د ګارد کنترول په لاس کې ونیو او موږ ته یې داسې امر وکړ:" لاسونه مو پر سرونو کښیږدئ او یو یو په یوه لیکه د ګارد له دروازې څخه ووځئ ".

کله چې د پښتونستان واټ ته را ورسیدلو، زه چې د کتار لومړی سړی وم (له خپل پخواني ټولګیوال) جګړن نورالله سره مخامخ شوم. هغه وویل : " اوس که زر مرمۍ دې په دا خېټه کې در تشې کړم ، بیا هم لږ ده. همدا ته وې چې " عمرجان" دې شهید کړ، او شوبلو ته دې اور واچاوه." په ځواب کې مې وویل : " هرڅه چې کوئ ویې وکړه. په جګړه کې حلوا نه ویشل کیږي." (نور الله خلقی وو ، وروسته د حربي پوهنتون مرستیال او د هوایي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکل شو. هغه د ..... کمونیستي رژیم له ړنګیدلو ورسته له افغانستانه و تښتید او اوس په ډنمارک کې د .... له پیسو په چرچو بوخت دئ.)

وروسته له دې چې افسران او سرتیري له ګارد څخه راووتل د پښتونستان واټ د تندوبي " فواره" ګرد چاپیره د " خیبر کافي" ته مخامخ د محلدینو او کمونیستانو .... تر څار لاندې ونیول شولو. له هغه ځایه یې د آریانا سینما ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلو. عزیزحساس ، عبدالحق علومي او نور پرچمیان په هماغه ورځ خوشې شول. د مازدیگر څلور بجې وې د ملي بس په سرویسونو کې یې څلورم زغره وال ځواک ته بوتلو .

درې ورځې وروسته زما سترگې په هاغه جیپ موټر را او وښتې چې صاحبجان په کې سپریده. اوس زما پخوانی ټولیگوال توفیق احمد عزیزي پکې سپریده. څرگنده شوه چې نوموړی د گارد د بولندوی په توگه ټاکل شوی دئ. کله چې سترگې یې په ما ولگېدلې ویې ویل :" اې هیواد پلوریه! اې د امریکا سي آی اې! وه خائینه! ولې دې د جمهوري گارد مخې ته شوبلو ته اور واچاوه؟ ولې دې زموږ کسان ووژل؟ " ناڅاپه یې په ما برید وکړ او کله څپیړه یې زما په مخ راکړه او امر یې وکړ چې په هېڅ ډول نه شم کولای نه کوټې دباندې ووځم او لس تنه ساتونکي یې زما د ساتلو لپاره و ټاکل .

د کمونیستي رژیم له منځته راتگ وروسته توفیق احمد عزیزي په ډیلي او مسکو کې د پوځي اتشې او د پوځ د مفتش په توگه و گومارل شو او د ډگر جنرالۍ تر رتبې ورسید. کله چې په هند کې یې دنده تر سره کوله ، د پوهنتون زده کوونکو او خلکو پر سفارت برید وکړ او نوموړی یې په ترخ ښه و ډَبَـاوه. نوموړی په ۱۹۸۹ز کال کې له یوگوسلاویا څخه امریکا ته ولاړ. (دوه مباشتې مخکې [اکتوبر ۲۰۰۸] د نبیل مسکینیار په ټلویزیون کې د ښاغلي حسن امیري په پروگرام کې یوې میرمن ټلفون وکړ او ویې ویل: " توفیق احمد عزیزي ، د گارد پخوانی بولندوی ، صاحبجان یې د راډیو له ودانۍ بوت او په خپل لاس یې وواژه.")

څرنگه چې وویل شول ، ما د غوایي د مباشتې په اتمې نېټه [۲۸ اپریل ۱۹۷۸زکال] د نیږدې سهارپه درې نیمو بجو شهید سردار محمد داؤود خان د گلخانې په مانۍ کې د گام وهلو په حال کې لیدلی دئ. هغه ماته د مقاومت د دَرَولو امر راکړ او دغه امر یې د گارد د بولندوی له خوا را ته دوه ځله تکرار شو چې هرو مرو دې پلی شي. ما نوموړی امر د سهار په شپږو بجو یعنې دوه نیم ساعته وروسته پلی کړ .

داسې انگیرل کیږي چې د مقاومت له پای ته رسیدلو او د گارد له سیمې زموږ له وتلو وروسته د سهار له شپږو بجو وروسته [۲۸ اپریل ۱۹۸۷] په بالاحصار کې میشتې د ۴۴۴ کوماندو قطعې بریدمن امام الدین او یو شمیر وسله وال کسان کلاشنیکوفونه په لاس مانۍ ته ننوتلي او په ډیرې سپین سترگۍ یې داؤود خان او جمهوري رژیم لوړ پوړو چارواکو ته ویلي :" د گوند د مرکزي کمیټې د امر پر بنسټ تاسو محکوم یاست او ځانونه تسلیم کړئ "!.

سردار داؤود د امام الدین او تش په نامه مرکزي کمیټې امر ته د غاړې په نه ایښودلو او نه پاملرنې په تومانچه ډز کوي او د امام الدین بدرگه کسان یو ځای په یوه وار پر سردار محمد داؤود او د کابینې پرنورو غړو ډزې کوي او د سردار محمد داؤود خان ، د هغه د ورور سردار محمد نعیم خان ، د کورنۍ او د کابینې د غړو په گډون نهه دیرش تنه په ډیرې شدلتیا او وحشت په شهادت رسوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسمه برخه

د فرهاد لبیب د خبرو د لړۍ دوام

د ۲۰۰۹ زکال د جنورۍ په څلورمه نیټه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب ، چې د [هند په نوي ډیلي کې په ۱۹۸۱ زکال د لیتو د خپرندویې ټولنې له پلوه خپور شوی] ، د www.kabulpress.orgویب پاڼې ته یې د " عمق فاجعه" تر سر لیک لاندې یو یادښت لیک را لیږلی وو. د هماغې ورځې په سبا د نوموړي یادښت لیک پراخه بڼه د یوې ښکلې سریزې په ترڅ کې په څو نورو رسنیو کې خپور شو .

نوموړي په پیل کې په هر ځای کې د " و آن گلوله باران بامداد بهار/ د پسرلني سباوون دګولیو باران" د "لیکوال" له ونډې څخه پرته له دې چې د " صبورالله سیاه سنګ" نوم یاد کړي یادونه کړې او ګڼې په دغې لنډې څیړنې کې لیبب ته لیکوال له یوه " تایپ کوونکي" پرته بل ښه ځای نه دی موندلی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دئ د فرهاد لبيب د خبرو لړۍ د هغه له اجازې پرته له شپږم پارګراف څخه وروسته را اخلو. لوستونکي کولای شي لومړی ټوله لیکنه دلته و لولي:

http://kabulpress.org/my/spip.php?article2799

www.farda.org/articles/08_updates/081200/article_f_labib.htm

"د ناتار ژور تـَـل "

سره له دې چې د افغانستان د لومړني ولسمشر ، د هغه د کورنۍ او یارانو د شهادت د پیښې په اړه پراخ لاسوندونه او مدارک په لاس کې شته او په داسې حال کې چې د ولسمشرپه وژنه او وژونکو ته د وژنې د شريک او لارښود په توګه لا تر اوسه د امام الدين پر اوږې او مټ د ولسمشر د ډزو د ټپونو نښې ليدل کيږي بيا هم د درو لسيزو په تيريدا د وژونکو پيژندنه نه ده شوې .

په همدې لړ کې ، امام الدين اوس د غوايي د کودتا خونړی جنايت "مشروع دفاع" (!) بولي. آيا په دغسې له ملنډو ډک اړ و دوړ کې کيدای شي د هغې ورځې راتګ ته سترګې په لاره کښينو چې زموږ د هيواد د خپلواکۍ د ګټلو د زرګونو زرګونو وژونکو په سرو وينو پـښې د نياو يا محاکمې تر ميز پورې را ورسول شي او د کړو وړو سزا يې په لاس کې ورکړل شي؟

د زرګونو زرګونو شهيدانو ژوند او شتمنې د " افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند" د غړو له پلوه دړې وړې او له خاورو سره يو شوه ؛ لړ تر لړه په ديارلس سوه او اته پينځوسم لمريزکال [۱۹۷۹ز] کې د غوايي د کودتا د رژيم له پلوه د دولس زرو شهيدانو نومونه په براالا او څرګند ډول د کورنيو چارو د وازت په ديوالونو وځړول شول دا ځکه چې نور د هغوی پاتې کسان او خپلوان د جلادو واکمنو د سر خوږۍ لامل ونه ګرځي. خو هغه څه چې د وخت تيريدا په زباد رسولي دا دي چې د کړو وړو سزا حق او تأريخ هم بيرحمه ،سخت زړی او سپيځلی ورمنډګر "قاضي" دئ .

اووه ويشت کاله مخکې [۱۹۸۲ز] کله چې ما د غوايي د کودتا په اړه خپل يادښتليکونه ليکل د امام الدين د خبرو په تړاو زه دې پايلې ته رسيدلی وم چې نوموړی د دوه وو خبرو په اړه رښتيا نه وايي:

۱ (دا چې ويلي يې ول د يوه " څنګيز /جناحي اور" په تر سره کولو يې داؤود خان او ور سره کسان ووژل ، او

۲ (په دغو خونړيو عملياتو کې د اصلي وژونکو د نومونو او پيژند نه بربنډول

ما د امام الدين د خبرو په اړه خپله جاج اخيستنه وليکله او د هيواد يو شمير تاريخپوهانو هغه په کلکه په پام کې و نيوله او په خپلو ليکنو کې يې ځای ورکړ. له دې چې له ډيرو کلونو وروسته پورتنۍ خبره يو ځل بيا د صبورالله سياه سنګ له پلوه تر شننې او کره کتنې لاندې راغلی دا دئ زه هم د افغانستان د پخواني وسله ځواک د يوه غړي په توګه اړکيړم خپل دلايل را وړاندې کړم .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازې امام الدين؟ که د منطق او ژور ځير له کړکۍ ورته وکتـل شي نو د دغسې عملياتو د پلي کولو لپاره ، په ځانګړې توګه د يوه هيواد د ولسمشر د نيولو يا وژلو لپاره عادي اوکار نا آزموېلي خلک نه ليږل کيږي. دا به لنډه پوهنه او ساده باده توب وي که ومنو چې د کودتا د مشرتابه ډله هرڅومره چې ناپوهه وي د داؤود خان د نيولو لپاره دې نا خبره او کارنا ازموېلي کسان د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ولېږي. ځکه کودتاچيان ښه پوهېدل چې په حقيقت کې دغه ځانګړې او مهم عمليات د دوی برخليک جوړوي. په دې توګه هر پوه او عاقل انسان دې ومني چې د هغه وخت د ولسمشر د نيولو لپاره هرو مرو کارپوه ، د ډاډ وړ او د پوځي علمياتو له رمزونو او رازونو ښخه خبر کسان ليږل شوي دي .

څو بنسټيزې پوښتنې: په دغسې يوه فوق العاده حساس او خونړي خوځښت کې ولې امام الدين يوازې وو؟ که دا و انګيرو چې له هغه سره بدرګه کسان يوازې د افغانستان د وسله وال ځواک څلور تنه افسران يا سرتيري ول نو څرګنده ده چې امام الدين په يوازې سر د ولسمشر وژونکی نه بلکه دوی ټول د ولسمشر وژونکي دي. په دې توګه پوښتنه دا ده چې د ولسمشر له شهادته وروسته ولې يوازې امام الدين لوړو پوړيو ته رسول کيږي او پاتې بدرګه کسان بې نومه او بې نښانه ورک پاتې کيږي؟ که له هغه سره بدرګه کسان د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول او په داسې يوې سرسپارنې يې د کودتا د رژيم لپاره سرښندنه کړې نو ولې دغو کسانو ته د امام الدين په شان رسمي دريځونه او امتيازات ونه کړل شول؟ که له هغه سره بدرګه کسان په رښتيا د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول ، آيا د دومره کلونو په اوږدو کې دوی نه شوای کولای لږ تر لږه د خپلو دوستانو او همليکو ملګرو په منځ کې کوشنۍ سر ټکونه او شکايت وکړي؟ ولې يوازې امام الدين ټيپي او د همدغه داستان يوازينی " اتـل" وبلل شو؟

د [ښاغلي مير محمد صديق فرهنګ] د کتاب [افغانستان در پنج قرن اخير] په ٨٦٧ پاڼه کې ولسمشر ته د خبرو اترو لپاره د قادر او وطنجار د ليږلو په اړه داسې ليکل شوي دي : " دغه وړانديز د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په مرکزي کميټې کې وړاندې شو" ؛ او له هغه وروسته د هماغه کتاب په ٦٨٦ پاڼه کې د قادر له خولې ويل کيږي : " زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور و خوځېدلو . خو ملګرو زموږ مخه و نيوله او دوه تنو نورو ته دنده ورکړل شوه چې داؤود خان ته ورشي." ، اوس نورې اړينې پوښتنې را منځته کيږي :

دغه " ملګري" څوک ول چې د ګوند د مرکزي کميټې له صلاحيت ښخه د هغوی صلاحيت لوړ وو؟ ولې قادر په رندۍ او چالاکۍ د دغو پټو او مرموزو " ملګرو" له مخ ښخه ټيکری له ليري کوي چې ان د هغوی د يوې ايکۍ وړيا خبره د خلق د ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه له حکم ښخه لوړه ده ؟ ولې دغه پټ راز لا تر اوسه همداسې پټ ساتـل کيږي؟

ددغسې اړينو عملياتو لپاره د چمتووالي اړتيا: له نيکه مرغه چې په هم په هيواد کې دننه او په بهر کې ميشت د افغانستان د وسله وال ځواک ګڼ شمير غړي چې د غوايي د کودتا په شپو وروځو کې د افغانستان د ملي وسله وال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواک غړي ول لا تر اوسه ژوندي دي. هغه کسان چې پوځي زده کړه لري په ځانګړې توګه د لوړو زده کړو خاوند افسران ښه پوهیږي چې د افغانستان د وسله وال ځواک غړي هېڅکله د همدغسې عملیاتو (د ولسمشر پر مانۍ د برید ، د هغه د وژنې یا نیولو) لپاره نه کومه ځانګړې روزنه لیدلې او نه د وسله وال ځواک په ښوونیزو او روزنیزو بنسټونو کې د دغسې عملیاتو روزنه تر سره شوې ده. مانا دا چې په یو چا یا څو کسانو په مخامخ ډول په یوه څلور د یوالي چاپیریال کې د بریښنا په توندوالي برید تر سره کول ....

خو له دې سره سره په روښانه ډول وینو چې په دغو عملیاتو کې پینځه تنه د یَوُ لسو یا (اووه لسو) سرپه لاس کې اخیستي کسانو پر وړاندې په یوې کوشنۍ سرپوښلې څلور دیوالۍ کې دریږي ؛ په انګړ کې دننه کوربانه د یرغلګر په پرتله له خپل چاپیریال سره ښه بلد او آشنا دي خو پرته له دې چې د یرغلګرو له ډلې څخه یو تن ووژل شي ، هغوی ټول د همدغې پینځه کسیزې ډلې له پلوه له پښو غورځول کیږي او یوازې د امام الدین په نامه د کومانو د قطعې افسر لږ ټپي کیږي او بس .

د عملیاتو وَرته والی : هغه عملیات چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مېاشتې د اتمې په سهار [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] د ولسمشرۍ په مانۍ کې پلي کیږي او په پای کې ولسمشر او د هغه د کورنۍ ګڼ شمیر غړي شهیدان کیږي (دا چې د ارګ په مدافعه کې څومره ساتونکي په هاغه ورځ وژل شوي ، څرګند نه دي) ، د افغانستان په تأریخ کې د دغو ډول عملیاتو د پلي کولو بنه او څرنګوالی ساری نه لري ، په ځانګړې توګه د ښځمنو او ماشومانو پرمخ د اور د خولې پرانیستل چې ټول یې د ولسمشر له استوګنځي څخه د باندې ول. یوازینۍ منطقي انګیرنه دا ده چې د افغانستان د وسله وال ځواک په جامو کې د دغه له شرمه ډکې کړنې او جنایت په تر سره کولو کې د روسي کوماندو لاسونه ښکیل و بولو .

باید ورغبرګه کړم چې دغه عملیات له څو اړخونو له هغو عملیاتو سره وَرته والی لري چې د دیارلس سوه اته پینځوسم کال د مرغومې په شپږمه نېټه [۱۹۷۹ ز د دسامبر ۲۷] د تاج بیګ په غونډۍ کې د حفیظ الله امین او هغه ته د نیږدو کسانو پر وړاندې تر سره شول .

ولې امام الدین په عملیاتو کې د خپلو ښکېلو بدرګه کسانو د نومونو له بربنډولو څخه اوږه سپکوي؟ د غوایي له کودتا یوه اونۍ وروسته امام الدین نومورې پیښه په دغو ټکیو ما [فرهاد لبیب] ته وویله : " کله چې ما ته د داؤود خان د نیولو امر راکړ شو هیڅ چا زړه نه کاوه چې له ما سره ارګ ته دننه ولاړ شي. ما یو چلوونکی پیژانده ، له هغه او نورو څلورو تنو سره یوځای چې ما نه پیژاندل په زغره وال ګاډي کې ارګ ته دننه ولاړو ".

له دې به تیر شو چې نن امام الدین له خپلو ټولو خبرو تېپ منکره دئ او زیاتوي چې د خپلو بدرګه کسانو نومونه نه پیژني! خو د پاملرنې وړ ټکی دا دي چې : د فتح محمد په نامه یو تن ښه په یاد لري چې هغه یې روغتون ور ساوه. ان د هغو کسانو خبرې او نومونه لا تر اوسه په یاد لري چې هغوی یې د راډیو افغانستان په ودانۍ کې لیدلي ول او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم په داسې یوه مرګوني ټپي حالت کې "چې له لاسه یې وینې څڅېدلې" ، خو د " غوایي د نه په شا کېدونکي" انقلاب د توپکوالو نومونه چې له هغه سره یوځای په دغوعملیاتو کې بدرګه شول په یاد نه لري!

د هغې پیـښې د ګولیو د باران په وَریا کې امام الدین چې په خپله وینا یې هډوکی یې " شپاړلس ټوټې" شوی وو او د " شوک" او وینې څڅېدنې له امله هره شېبه بې هوښه کېده د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د میشتو کسانو نومونه ، روغتون د تللو لاره ، د راډیو افغانستان ودانۍ او نور ټول په یاد لري خو یوازې د " څلورو تنو" برخلیک جوړوونکو کسانو نومونه چې له ده سره بدرګه ول په یاد نه لري!

هېښنده خو دا ده چې امام الدین د " مرګ او ژوند" د پولې په هاغسې یوې حساسې شیبې کې کولای شي د راډیو افغانستان په ودانۍ کې د بریالیو عملیاتو راپور " په ډیر ځیر او ټکی په ټکی" د کودتا د مشرتابه ډلې ته وړاندې کړي .

منځپوښتونکې ټکی دا دئ چې که امام الدین پر ارګ د عملیاتو د پلې کولو امر د شهنواز تني له لارې د کودتا له مشرتابه څخه ترلاسه کړی وو نو ولې یې د پوځي سلسله مراتب په پام کې نیولو نوموړی "راپور" یې شهنواز تني ته چې په هماغه سیمه کې حاضر وو ور نه کړ او د هغه پرځای په ټپي ځان د پوځي سلسله مراتبو په نه پام کې نیولو نیغ په نیغه ځان د راډیو په ودانې کې دیره د کودتا د مشرتابه ډلې ته رسوي ؟

پایله : له دغو پوښتنو ، شننو او کره کتنو څخه زما ټوله جاج اخیستـنه او انګیرنه دا ده چې د ولسمشر محمد داؤود اصلي وژونکي نه د افغانستان د وسله وال ځواک غړي او نه هم د پوځ د ښوونیزو او روزنیزو بنسټونو غړي دي بلکه نوموړي " څلور تنه" د پخواني شوروي د (کي جي بي) د ملکي او د (جي آریو) د پوځي څارګرو څانګو تکړه او ښه روزل شوي غړي ول چې د یوه سنجول شوي پلان له مخې له امام الدین سره یو ځای شوي او د عملیاتو له تر سره کولو وروسته بیرته خپلو پـټـنځایونو ته تللي دي.

په پخې انګیرنې ویلای شو چې په دغو عملیاتو کې امام الدین د روسي کماندویانو د لارښوونې او ژباړې دندې په غاړه درلودله او بس. دلته که د شهید محمد داؤود خان د ژوند وروستۍ خبرې په پام کې ونیسو چې : " زه روسانو او کمونیستانو ته نه تسلیمیږم" نو موږ به تر ډیرې کچې ددغو پټو رازونو تـَل ته لاره ومومو .

هر ګوره ، د پورتنیو یادَونو له سپړنې او شننې څخه زما موخه دا نه ده چې له یو شمیر څرګندو او ځانګړو کسانو سره دښمنۍ ته مـټـې را بډ وهم او نه هم د هیواد د تأریخي حقایقو د تحریف هیله لرم. زما هیله دا ده چې حق دې خپل رښتونی او ټاکلی ځای ومومي او زموږ راتلونکي زوزاتونه د ناپوهۍ او بې لارۍ د ژورو کرلیچونو په لوخړو کې بند پاتې نه شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوایي کودتا ، د افغانستان د لومړني ولسمشر او په پټو سترګو د هغه د کورنۍ وژنه ، او هم د کودتا له پایلو څخه رامنځته شوې ورانۍ یوه ساده پیښه نه وه چې پر هغې دې سترګې پټې شي ، بلکه ددغې پیښې پایلې له موږ غواړي چې هر اړخیزه ، ژوره ، محتاطه او عادلانه څېړنه تر سره کړو. بشپړ ډاډ لرم چې زموږ د هیواد په ناتار او ناورین ځپلی چاپیریال کې به که نن وي یا سبا د عدالت د رامنځته کیدلو او د عادلانه لټون او غوښتون لپاره لاره پرانیستل شي".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلمه برخه

عـبدالـرحـيم شــــادان

د ۲۰۰۷ ز کال د نوامبر د مباشتې په يولسمه نېټه يو چا چې نه غواړي نوم يې دلته واخيستل شي وويل: "د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې په اوومه او اتمه نېټه عبدالرحيم شادان د محمد داؤود د ولسمشرۍ په مانۍ ارګ کې وو. غوره ګڼم چې د نوموړي يادښتـلېکونه هم دلته راوړل شي ".

له عبدالرحيم شادان څخه مننه چې پرته له زيادښت او کمښته دغه درې يادښتليکونه يې را واستول:

"د عبدالحميد مبارز د خبرو پر وړاندې " ليک"/ د يوه بې ځايه تور غندنه/ ۱۹۹۹زکال د جنوري پينځلسمه" ، " (يوه ليکوال ته) ليک/۲۰۰۱ زکال د جولای ۲۷" او " (هماغه ليکوال ته) دويم ليک/ ۲۰۰۱ز کال د نوامبر ۱۲ "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د دويم ليک ډيرې برخې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کيدلو له څرنګوالي سره نيغ تړاو نه لري ، ښايي د ليک يو شميرروښانوونکې برخې د ځينو لوستونکو لپاره په زړه پورې وي .

"د يوه بې ځايه تور غندنه "

تأريخ بايد له توکميزو ، ژبنيزو ، سيمه ييزو ، سياسي او ګروهنيزو تـنګ الواکيو "تعصب" پرته د واقعيتونو پربنسټ وليکل شي نه د کوڅې او بازار د ګنګوسو او ډنډورو پر بنسټ .

ما په وروستيو وختونو کې [د ۱۹۹۸ز کال په دسامبرکې] د عبدالحميد مبارز کتاب " تحليل واقعات سياسي افغانستان" ولوست. په خواشينۍ چې په کتاب کې دننه په ډيرو برخو کې له خيټې راوتلو کيسو ، ذهنيګريو، خيالي انځورګريو، سپکو بازاري روايتونو، درغليو او تور لګونو سره مخامخ کيږو .

د دغه کتاب په تومنه کې له ډيرتضاد او اړوپيچ " تناقض" سره مخامخ کيږو چې ښاغلي ليکوال د ځان د غټاوي لپاره راوړي دي. ددغه کتاب شننه به شنونکو او کره کتونکو ته پريږدم ، دلته غواړم د يوه بې ځايه تور په اړه خبرې وکړم چې پر ما[عبدالرحيم شادان] لګول شوی دئ:

ښاغلی مبارز د خپل کتاب په ۳۷٦ پاڼه کې د ديارلس سوه اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د اوومې د ماښام په اړه د خپلو کيسو جوړولو په لړ کې وايي چې :

"د غوايي د اوومې ورځې په ماښام د [ګارد بولندوی] صاحبجان سردار محمد داؤود خان ته وړانديز کوي چې دی به د ارګ سويلي لارچې (کرکۍ) بلل کيدله پرانيزي او يو ولايت ته دې ولاړ شي. محمد داؤود چې خپله او د محمد نعيم کورنۍ يې په ارګ کې راټوله کړې وه ، دغه وړانديز مني او کله چې غواړي په موټر کې سپور شي له يوه ګوټ څخه ډزې کيږي او دا ډزې له ارګ څخه دننه دي. وروسته څرګنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له پلوه (چې وروسته پرچمی جنرال شو) تر سره شوی وو، ځکه د ګارد په لوړ پوړو افسرانو کې نوموړی يوازينی ژوندی افسر دئ چې نورو پاتې افسرانو په سرښندنې ځانونه له لاسه ورکړي ول ".

دغه کيسه د سړي په ذهن کې " په کورکې ناست له تول بغداده خبر ړانده " کيسه را ژوندۍ کوي. عبدالحميد مبارز په ډيرې سپين سترګۍ درواغ وايي ځکه:

۱ (موږ په کلکه له ارګ څخه ساتنه کوله. په هماغو لومړيو شيبو کې ، کله چې د زغره والې ليوا شوبلو د ددفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پر ختيځې دروازې بريد وکړ ، په لومړي ګام کې د لومړی کنډک د بولندوی شهيد ډګرمن په بولنې مو د زغره وال ځواک څلور محاربوي ماشينونه د ارګ دروازې ته مخامخ ، د کانو او صنايعو د وزارت ودانۍ ته مخامخ ، ختيځې دروازې ته مخامخ او د سلامخانې دروازې ته مخامخ په سپکو توغنديو ويجاړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل. همدارنگه د ارگ د دفاع په لړ کې د زغره وال ځواک په لسګونو شوبلې له کاره و لویدلې او په نوموړو شوبلو کې ځلور شپېته تنه مو ژوندي یرغمل و نیول او په ارگ کې مو بندیان کړل .

۲ (هر پوه سړی کولای شي و انګیري چې د ګارد ټول وسله وال ځواک له ارگ ، له ولسمشر او د هغه له کورنۍ څخه ساتنه کوي او له ارګه دباندې په لسګونو شوبلې او زغره وال ګاډي درې ورې کوي ؛ که په دغسې یوې شېبې کې په ارگ کې دننه یو یا څو تنه پر ولسمشر ډزې وکړي نو د ګارد ځواکونه به پر ډزې کوونکي داسې د ګولیو باران جوړ کړي چې د هغه یوه ټوټه به هم ونه موندل شي.

۳ (کتاب د لنډ پوهنې او له ساده او رښو حقایقو څخه د بې خبرۍ پربنسټ لیکل شوی دئ. ټول پوهیږي چې د پوځي کودتا بولنه پرچمیانو نه وه ورکړې.(ښاغلي لیکوال مبارز ته ښایي چې په دې تړاو لږ پلټنه وکړي). له همدې امله په ګارد کې میشتو پرچمیانو گومان کاوه چې ښایي یو شمیر اور پکودغې دروهې ته لمن وهلي وي نو ځکه یې په پریکنده ډول جګړه او له ارگ څخه یې ساتنه کوله .

۴ (زه عبدالرحیم شادان په هغه وخت کې د ولسمشرۍ د ګارد د پیژند د مدیریت آمر وم. محمد داؤود زه پیژندلم. عربي هیوادونو ، یوګوسلاویا ، هند ، پاکستان او ایران ته یې زه د خپلو سفرونو په ترڅ کې د خپل امنیت د سرګروپ په توګه ټاکلی وم. ماته زما وجدان اجازه نه را کوله چې ددغسې یوه ډاډ په بدل کې هاغسې یو ناځوانه کړو وړو ته لاس واچوم چې مبارز له خپلې ګیډې را ایستلي دي .

هغه څه چې ما په رښو سترګو لیدلي دي لنډیز یې په لاندې ډول دئ:

د ګارد بولندوی ارواښاد صاحبجان د [۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲۸] د شپې د دوه وو بجو په شا او خوا کې امر وکړ یوه لارۍ چې ګرد چاپیره یې په سپکو توغندیو سمبال شوې وي چمتو شي. په لارۍ کې د یوه بنز موټر لپاره ځای پرځای کول هم په پام کې و نیول شول ؛ د ارگ شمالي دروازه د دلکشا ماڼۍ او لومړۍ ماڼۍ ته لاره ورکوي چې له هغه ځایه د فرانسې سفارت ته د تللو خوندي لاره ځي ؛ که سردار محمد داؤود خان منلې وای نو کولای یې شوای چې له همدې لارې د فرانسې سفارت اویا هرې خواته چې زړه یې غوښتل ولاړ شي .

د ګارد بولندوی سردار محمد داؤود خان ته ورغی او د لارۍ له چمتووالي څخه یې ورته خبر ورکړ. ددغه خبر د ورکولو په ترڅ کې دغه کسان د ولسمشر مخ ته حاضر ول :

ډګرمن سیدجان د ګارد د اوپراسیون مرستیال (وروسته د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د وسله والو ځواکونو په اعلی قوماندانۍ کې تورنجنرال) ، عبدالحق علومي د جمهوري ریاست د ګارد د کشف آمر (وروسته د تورنجنرال په رتبې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د عدل او دفاع د کمیټې مشر) او جګتورن آغا محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار محمد داؤود د صاحبجان را پور واورید خو د هغه وړاندیز یې ونه مانه او په زغرده یې وویل:

"زه په ارګ کې پاتې کیږم "

مبارز وایي " د ارګ له یوه ګوټ څخه ډزې کیږي ، او دغه ډزې له ارګ څخه دننه دي. وروسته څرګنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له ...." زه له مبارز څخه پوښتنه کوم چې " زه خو د توغندیو او مرمیو د سره اور په باران کې له هغو کسانو سره یو ځای چې نومونه مې پورته یاد کړل د ولسمشر تر مخ ولاړ وم ، ته د ارګ په کوم ګوټ کې پټ شوی وې او د ارګ له کوم ګوټ څخه تا لیدلي ، اوریدلي یا پوه شوی یې چې ډزې د چا دي؟"

درغلن لیکوال بیا لیکي چې : " د ګارد له لوړپوړو افسرانو څخه یوازې شادان ژوندی وو او پاتې کسانو په سرښندنې ځانونه له لاس ورکړي ول ".

مبارز یا په لوی لاس درواغ وایي او یا یې یوازې د سپینې ناپوهۍ په ټال کی سپینې پانې توري کړې دي ؛ ځکه د ګارد د افسرانو له ډلې څخه ځوان بریدمن چوپان (د هماغې ورځې د شپږو بجو په شا او خوا کې) او ډګرمن محمد سرور په شهادت ورسیدل ، دیرش تنه سرتیري ټپیان شول او نور ټول ژوندي پاتې دي. له هغې ډلې څخه تورنجنرال عبدالحق علومي په ۱۹۹۳ کال کې په کابل کې شهید شو او تورن سید جان ژوندی دي .

نوموړی لیکوال د هماغې شپې د پیښو په تړاو د سپړلو په دوام وایي :" ډګروال صاحبجان د غوایي د اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] تر نیمې شپې پورې مقاومت ته دوام ورکوي چې وروسته د هوایي بمباریو په لړ کې په شهادت رسیږي "

بیا هم د مبارز بې خبري او د حقایقو تحریف! شهید صاحبجان په بمباریو کې و نه وژل شو، بلکه د ارګ له تسلیمۍ وروسته کود تاچیان نوموړی یرغمل نیسي او بیا یې د راډیو افغانستان۵۲ شمیرې سټدیو ته بیایي. (د راډیو څو تنو کارکوونکو او ویاندانو کیسه وکړه چې د [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] نېټه یې د ورځې په لومړیو ساعاتو کې صاحبجان د راډیو په سټډیو کې لیدلی وو. البته څرګنده ده چې کودتا چیانو له هغه وروسته نوموړی په شهادت و رساوو)

د پیښې د لړۍ دوام په دې ډول دئ : د غوایي په اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] د سهار د څلورو بجو په شا او خواکې سردار محمد داؤود خان صاحبجان ، سید جان او عبدالحق علومي را وغښتل ؛ ارګ ته د نورو قطعاتو د مرستې د نه رسیدنې او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو یې داسې لارښوونه ورکړه:

"نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. ددې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوې وي ، ګارد تسلیم کړئ. زه نه تسلمیږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پـ�ُستونو کې هیواد او ولس ته سپیڅلي خدمتونه کړي دئ. هېڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وې د افغانستان د لومړني ولسمشر سردار محمد داؤود خبرې چې د ولسمشر د ګارد افسرانو ته یې وکړې. د همدغې لاربښوونې پربنسټ د ارګ د ختیځې دروازې پرسر سپین بیرغ و ځړول شو او ګارد تسلیم شو.

په څو ورستیو کلونو کې یوشمیر افغان لیکوالانو یو شمیررسالې ، یادښتلیکونه ، د سترګو لیدلي حالونه او تأریخي کتابونه خپاره کړي دي چې د افغانستان د شلمې پیړې د دویمې نیمایۍ د تأریخي واقعیتونو په روښانونو کې خورا مرسته کوي. په دې ډله کې یو شمیر " تش په نامه لیکوالانو" هم چې د تأریخ د لیکلو واک نه لري او ان د هغوی د لیکنې د لیکلاردود څرنګوالی ترپوښتنې لاندې دئ پانې تورې کړې دي او د پازوالۍ د پیټي له پورته کولو او د رښتیامونډنې له هڅو پرته یا غټ غټ درواغ وایي او یا تحریف شوي حقایق رامنځته کوي .

ددغو درغلنو له ډلې څخه یو یا دوه تنه چې د خلق او پرچم د واکمنۍ په کلونو کې یې " د غیرګوندي" ترنامه لاندې لوړ دولتي دریځونه درلودل نن ددغو تورونو او لیکنو له لارې پرته له دې چې د هغو کلنو په پیښنو کې یې "ګډون کړی وی" غواړي تا او ما ته ووایي چې " خپلواک ، اتـل او مجاهد" وو.دغسې کسان هغو چوغکو ته پاتې کیږې چې ککره تر وزرونو لاندې ننباسي او د تیارو په تال کې په سوچوهلو زانګي او څوک نهویني. له همدغې ډلې څخه یو یې عبدالحمید مبارز دئ .

د " تحلیل واقعات سیاسي افغانستان" د کتاب په څلورم پوښ کې د هغه لیکل شوی ژوند لیک څرګندوي چې نوموړي د خپل ژوندانه لوړ اداري دریځونه د خپلو لوڅو پوڅو او هلو ځلو له لارې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګونداو د پخواني شوروي اتحاد د سلاکارانود ډاډ له ترلاسه کولو وروسته د پرچمیانو په وخت کې د " ښوونې او روزنې د وزارت د مرسیتال" پر څوکۍ کښینول شوی وو.

په دغسې رسمي دریځ کې د یوه سړي د ټاکلو واک یوازې د سیاسي بیرو یا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د لوړ مقام په لاس کې وو. هیڅ یوه سړی نه شي کولای ومني چې یو " ګوندي ضد" (په کتاب کې د مبارز بله څیره!) دې په ناڅاپه او د ګوند د ډاډ له تر لاسه کولو وروسته پر دغسې یوه اداري دریځ ټکوهل شي .

مبارز په ناورهنه توګه غواړي د لوستونکي په سترګو کې خاورې و شیندي. هغه د خپلو دندو د سپړنې په لړ کې وایي : " په ۱۹۸۰ز کال کې د سواد د زدکړې مرستیال او له هغه وروسته فرانسې ته کډوال شو" ، خو نه غواړي ووایي چې تر څو کلونو پورې په نوموړي اداري کې دریځ پاتې شو. تر هغې شیبې پورې چې ډاډه وو چې شوروي ځواکونه په افغانستان کې پاتې کیږي ، کلونه کلونه د " وزیر د مرستیال" په توګه پاتې شوی وو ، خو کله چې ورته څرګنده شوه چې شوروي ځواکونه له افغانستانه وځي ، نود تیښتې او کډوال کیدلو په لټه کې کیږي او له خلقیانو او پرچمیانو سره د مخالفت د ډغرو وهلو لپاره ملاتړي!

د هیواد د سیاسي او پوځي حقایقو تل ته رسیدل ، پر هغو پوهیدل او له هغوڅخه کره کتنه کول ژورې څیړنې ، پلټنې ، شپه او ورځ خولې تویولو او بشپړ ناپییلتوب ته اړتیا لري. نه لیکل ډیرښه دي تر درواغ ویلو او تور تړلو. یو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بل پسې کتاب خپرول ، درواغ ، تور ترل او د ولس سترګو ته افسانې د حقیقت په توګه ځرګندول ستره ګناه ده او عبدالحمید مبارز پر دغه بې لارې شوې له ګړنګونو ډک کږلیچ ، یوازینې یا لومړنی تللی سړی نه دئ .

پیړۍ پیړۍ مخکې مولانا جلالدین بلخي له دغسې قلم په لاس لیکوالانو څخه داسې سر ټکَونه کړې ده:

"چـون قـلم در دسـت غـداری بود/ لاجـرم مـنصـور بر داری بود."� جـرمـنی، 15 جـنـوری 1999

لومړنی لیک

ګرانه دوسته......،

د سلام له ډالۍ کولو وروسته هیله من یم چې له خپلې کورنۍ سره روغ او رمې اوسې. ستاسو د دیارلس سوه اتیایم لمریزکال د غوایي د میاشتې د لسمې [۲۰۰۱ز د اپریل د ۳۰] نېټې لیک مې تر لاسه کړ. دا دئ ستاسو پوښتنو ته په لاندې ډول ځواب وایم :

۱ (له دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز [۱۹۷۸ز] کال مخکې ، ما د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د پرچم له ډلې سره اړیکه درلودله ، لامل یې دا وو چې د ولسمشرۍ د ارګ یو شمیر افسرانو د پرچم له ډلې سره اړیکه درلودله او ما د دندو د تر سره کولو په ترځ کې له هغوی سره نیږدې اړیکې درلودلې .

د غوایي له کودتا وروسته د دواړو خلق او پرچم د ډلو له پلوه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړیتوب ته وبلل شوم. ماته د خلق یا پرچم په ډله کې ښکیلوالي ارزښت نه درلود ځکه د دیارلس سوه شپږپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د دولسمې [۱۹۷۷ز د جولای ۳] نېټې له کنفرانس وروسته ګوند د یوه یوموټې د [ا. خ.ډ.ګ] په نامه یادیده. له دې امله پرکال دیارلس سوه او اووه پینځوسم [۱۹۷۸ز] د ګارد په لومړني سازمان کې د ازمایښتي غړي او پرکال دیارلس سوه اته پینځوسم [۱۹۷۹ز] د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په اصلي غړیتوب ومنل شوم .

۲ (د غوایي له کودتا مخکې د جمهوري په اردو کې د دواړو خواوو افسران ول. ولسشر ، ارواښاد صاحبجان او په څه ناڅه ډول د دفاع د وزارت مشرتابه د پرچم د ډلې کدرونه پیژندل.د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي د خلق دډلې افسران اوما (عبدالرحیم شادان) چې په هغه وخت کې د ګارد د پیژند مدیر وم پرچمي افسران پیژندل .

۳ (له دیارلس سوه څلور پینځوسم [۱۹۷۴ز] وروسته د ولسمشرۍ او د دفاع د وزارت د مشرتابه د لومړنی څپې ټکان د پرچم د ډلې پرافسرانو ورغلې. په لومړي پړاو کې د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی ښاغلی ضیا مجید په هند کې د پوځې اتشې په توګه وټاکل شو .

په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم او دیارلس سوه شپږ پینځوسم [۱۹۷٦ او ۱۹۷۷] کې ، د پرچم د ډلې اتلس تنه افسران چې ګڼ شمیر یې د ګوند نامتو کدرونه ول او د خلق د ډلې لس تنه افسران له ګارد څخه د (دفاع د وزارت)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرکز او یا د ولایتونو قطعاتو ته تبدیل شول. البته ، له دې سره سره د دواړو ډلو افسران د غوایي د کودتا تر شپو ورځو پورې د ولسمشرۍ د ګارد په جزوتامونو کې جذب او ځای پرځای شوي ول .

۴ (دغوایي له کودتا وروسته د (پرچم) د ډلې له دوه ویشت تنو څخه چې ګڼ شمیر یې د ګوند کدرونه ول په لوړو ګوندي او دولتي مقامونو وګومارل شول چې د یوشمیر نامتو کسانو نومونه یې په لاندې ډول دي :

-ښاغلی ضیا مجید د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی/ په هند کې پوځي اتشه/ د ملي دفاع د وزارت د نړیوالو اړیکو مدیر

-ارواښاد ډګرمن ګل آقا خان د ولسمشرۍ د ګارد د اوپراسیون آمر/ د غوایي له کودتا وروسته تر برید جنرالۍ ورسید/ د هرات د اوومې فرقې بولندوی، د ملي دفاع د وزارت د سیاسي چارو رئـیس او د افغانستان د خلکو د ډیموکراتیکې جمهورۍ د انقلابي لوړې شورى مرستیال

-ډګرمن سید جان د ګارد د اوپراسیون د آمریت مرستیال/ د غوایي له کودتا وروسته

د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسید/ د افغانستان د خلکو د ډیموکراتیک جمهوریت د وسله وال ځواک د سرقوماندانۍ د پوځ د څانګې پازوال

-ارواښاد عبدالحق علومي د ولسمشرۍ د ماڼۍ د کشف آمر/ د غوایي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسید/ په کندهار کې د دولتي امنیت (خاد) رئـیس ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د عدل او دفاع مشر

-محمد عزیزحساس د ولسمشرۍ د ګارد د تشریفاتو د ټولي بولندوی/ د غوایي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسید/ د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی ، د حربي پوهنتون د قوماندانۍ مرستیال ، د دولتي امنیت (خاد) د لسمې اداري رئـیس

-جګتورن سید حسن رشاد د ګارد د دویم کنډک بولندوی/ د غوایي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسید/ د ستردرستیز د امنیت آمر

-ډګرمن محمد نادر خان وردک د ولسمشرۍ د ګارد د تشریفاتو د کنډک بولندوی

-جګړن دستګیرخان د ولسمشرۍ د مخابرې د آمریت مرستیال

-یو شمیر ټیټ پوړي افسران اوبریدګي چې د غوایي له کودتا وروسته یې په سرښندنې ارزښتناکې دندې تر سره کړې د مډالونو او دولتي نښانونو په ورکړې و ستایل شول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د ډلې د غړو شمیر لس تنه وو. هغوی هم د غوايي له کودتا وروسته د خلق په ګارد او د وسله وال ځواک په قطعاتو کې په سرښندنې سترې دندې ترسره کړې

۵ (د غوايي د مېاشتې په اوومه د پنځنۍ په ورځ [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] د دفاع د وزارت په لارښوونې د مرکز او ولايتونو په ټولو قطعاتو او ګارنيزيونونو کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه د نيول کيدلو او زندان ته د هغوی د لويدلو په خوشحالۍ د ښادي لمانځنې په لاره اچول شوي وې. د ګارد د جزوتامونو په ګډون ټول قطعات د سهار له نهو بجو وروسته د ښادۍ د لمانځنې په خوښيو بوخت ول. د ورځې د يولسو بجو په شااو خوا کې د دفاع وزارت ټولو قطعاتو په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ ګارد ته دنده ورکړه چې د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه دفاع وکړي. څکه د پينځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشينونه له خپل وضع الجيشي حالته دباندې را وتلې او د ښار پر لور په خوځېدو وې .

اروانښاد صاحبجان د دفاع د وزارت د لارښوونې له ترلاسه کولو وروسته د اضطرار حالت اعلان او امر يې ورکړ چې د ولسمشرۍ د ګارد ټول جزوتامونه دې له ارګ ، جمهوري رياست او ګارد څخه په ساتنه کې چمتو شي .

د ګارد جزوتامونو ، له خپل پرسونل او په خپل جوړښت کې له ټاکلې وسلې سره چې لا مخکې په لومړۍ درجه احضاراتو کې راغلي ول په ډير لنډ وخت کې (دري نيمې دقيقې) د ټول سئ په ډګر کې راټول او له هغه ځايه يې خپلو دفاعي مورچلونو ته مخه کړه. هغوی له مورچل نيولو وروسته دفاع را پيل کړه .

په پيل کې [د ګارد � ژ] ټولو خلقي او پرچمي افسران له سمبالو وسله والو جزوتامونو سره ټاکلې سيمې او مورچلونه (چې مخکې يې په څو څو ځله د لومړي درجه احضاراتو په ترڅ کې د مورچلونو د نيولو تمرين کړی وو) و نيولې او له ارګ ، ګارد او جمهوري رياست څخه په دفاع کې ښکېل شول .

په هماغو لومړيو شيبو کې چې د پينځلسم زغره وال ځواک ۷۱۵ شميرې شوبلې د دفاع د وزارت پرودانۍ او د ارګ پرختيځې دروازې ډزې وکړې ؛ د ولسمشرۍ د ګارد د لومړي کنډک بولندوی اروانښاد محمد سرور خان (د ګارد د ختيځ اړخ د دفاع او ساتنې پازوال) خپلو ترلاس لاندې سرتيرو او جزوتامونو ته داسې امر ورکړ: " د پينځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشينونه چې ګارد ، ارګ ، جمهوري رياست اويا د ملي دفاع وزارت ته نيږدې کيږي او ډزې وکړي د سترګو په رپ کې د توغنديو تر اور لاندې ونيسئ او دړې وړې يې کړئ ".

د جزوتامونو بولندويانو او پرسونل (سرتيرو) په بيړه پر شوبلو او محاربوي ماشينونو په سپکو توغنديو هغه شوبلې چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پرختيځې دروازې يې ډزې کړې وې له کاره و غورځولې. هغوی د ګارد د قراول مخته ، د ختيځې دروازې مخته او د سلامخانې دروازې مخته (د څلورم زغره وال ځواک او د شهيد عمر قطعه) راغلي محاربوي ماشينونه او په هغو کې ناست پرسونل دړې وړې کړل او وسوځېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي د اوومې د پیښنو په لړ کې شهید ډګرمن محمد سرورخان او يو شمير په وسلو سمبال افسران د ګارد او ارګ مخته پرسړک ننوتل او د یرغلګروشوبلو ٦۴ تنه پرسونل چې د ګارد دپرله پسې توغندیو او نورو وسلو دډزو له امله له خوځښته پاتې شوي ول او یا د ارګ اوګارد پر لور د خوځښت زړه يې نه درلود پلي او ټول يې بندي او تر جدي څار لاندې يې ونيول. نيول شوي کسان د هماغې ورځې د سهار ترشپږو بجو پورې تر هغو شېبو چې ګارد تسلیمیده ، هماغلته ول .

٦ (له دې چې د پوځي کودتا لارښوونه او امر د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د پرچم د ډلې له پلوه نه ورکړل شوې ، د پرچم د ډلې افسران د ماښام تر اوو بجو پورې د اړیکې د نشتوالي له امله د پیښې له لامل څخه خبر نه ول ،ځکه چې د ګارد او جمهوري رياست د ټلفوني اړیکو ټولې اړیکې پریک شوې وې. هغوی د مخابرې د آمریت مرستيال دستګیرخان ته دنده ورکړه چې له ګارد څخه دباندې ووځي او د بشپړو مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته دې بیرته ارګ ته راشي .

د ستګیرخان د هر ډول ګواښ په منلو د ارګ تر دیوال لاندې ويالې له لارې له ارګه دباندې ووت. نوموړی د مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته د ماښام په اوو بجو بیرته راغی او د پرچم د ډلې افسرانو ته یې خبر ورکړ چې کودتا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د خلق ډلې پیل کړې ده .

له هغه وروسته د پرچم د ډلې افسرانو د ګوند د پوځي څانګې د ملاتړ پیاوړتیا ته ملا وتړله. همدارنګه د جزوتامونو بولندويانو چې ګڼ شميرې د ګوند د دواړو ډلو غړي ول له دفاع څخه لاس پر سر شول او د ګوند په ګټه يې هڅې پیل کړې .

٧ (ارواښاد صاحبجان د ګارد د بولندې (د قوماندې په قرارګاه) په ځای کې وو او کله نا کله به د ګلخانې مانۍ ته د ولسمشر د ليدلو لپاره په تګ راتګ کې وو. د کنډکونو ، ټوليو او بلوکونو بولندويانو له خپلو مورچلونو څخه دفاع کوله .

د ماښام له شپږو بجو وروسته د جمهوري رياست په هوايي چاپيريال کې د هوايي ځواک الوتکې راښکاره شوې او جزو تامونه په ځانګړې توګه د دلکشا د ساعت برج ته څیرمه د دافع هوا) ستريلا 2 (Mټولی او د ارګ د سويلي ديوال اړخونه یې تر اور لاندې ونيول. د) دافع هوا د ستريلا 2 (Mد ټولي بولندوي بريدمن چوپان د الوتکو د ماشينګڼو د ډزو له امله شهيد شو.

د ماښام له اوو بجو وروسته بم غورځوونکو الوتکو د ګارد ټولې سيمې ، ارګ او د دلکشا پر بڼ د بمبونو وَريا پیل کړه. د هغې په پای کې په ارګ کې دننه يو شمير زيرمتونونو اور واخيست او د اور په لمبو کې ايرې شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو د آریانا له څلور لاندې ، پښتونستان واټ او د کابل هوټل له شا او خوا د ګارد او ارګ پر ودانیو پرله پسې ډزې کولې. د همدغو ډزو له امله د ګارد دروغتون د ودانۍ یوه څنډه " د افغانستان بانګ" ونړیدله .

د ماښام له اتو بجو وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د خلق ډلې په دې نامه چې یرغلګر ځواکونه د دلکشا بڼ ته ننوتلي او غواړي له هغې لارې ګارد او ارګ ته ننوځي د ګارد د لومړي کنډک سرغندویه او هڅاند بولندوی یوه ګوټ ته بیایي او هلته یې په شهادت رسوي (نوموړي له خپلو جزوتانونو سره یوځای د ارګ له ختیځ اړخ ، ګارد او جمهوري ریاست څخه په سرښندنې اوسرسپارلې توګه دفاع کوله)

د شپې له لسو بجو وروسته د ګوند د لارښوونې پر بنسټ اغیزمن تبلیغات ترلاس لاندې ونیول شول: " که جمهوري ګارد تسلیم نه شي ، لارښوونه شوې چې پرګارد او جمهوري ریاست دې ۵۰۰ کیلویي بمونه و ورَول شي ترڅو ټول له خاورو سره یو شي ".

د غوایي په اتمې نیټې د سهار په څلورو بجو [۱۹۷۸ د اپریل په ۲۸] سردار محمد داؤود ، د ګارد بولندوی صاحبجان، د ګارد د اوپراسیون مرستیال سیدجان او د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي را غواړي او ارګ ته د نورو ځواکونو له پلوه د مرستې د نه رسیدلو او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو داسې وویل:

"نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. د دې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوي وي ، ګارد تسلیم کړئ. زه نه تسلیمېږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پـ�ُستونو کې هیواد او ولس ته سپیڅلي خدمتونه کړي دئ. هېڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي ".

د ولسمشر له لارښوونې او د ګارد د بولندوی د امر پربنسټ د سهار له څلورو بجو وروسته د ارګ د ساعت د برج (ختیځې دروازې) پرسر سپین بیرغ لوړ او د تسلیمیدلو تابیا تر لاس لاندې ونیول شوه.

۸ (ماسردار محمد داؤود څو څو ځله د ګلخانې په ماڼۍ کې ، او کله چې هغه د ودانولو له پروژو څخه لیدنه کوله او هم عربي هیوادونو ، یوګوسلاویا ، سویس ، ترکیې او هند ته د سفر پر مهال لیدلی دئ. چال چلند یې له سپیڅلې دوستۍ ډک وو او سړي ته یې زړورتیا وربخښله .

په هغه شیبه کې چې صاحبجان ولسمشر ته د ګلخانې ماڼې ته مخامخ لارۍ برابره چې کړه چې که وغواړي د فرانسې سفارت (یا بل لوري) ته ولاړ شي د محمد داؤود روحیه ډیره لوړه وه. (هغه ونه منله چې له ارګ څخه ووځي). خو د هغه د هملارو ملګرو په ځانګړې توګه د کابینې د غړو روحیه چې په هماغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې یې ګډون کړی وو ، ډیره الوتې او ضعیفه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دې چې ما له کابل څخه خپل يادښت ليکونه نه دي راوړي که تاسو د ارګ ، ګارد او جمهوري رياست په اړوند نورې پوښتنې هم ولرئ مالومات به درکړم. والسلام. عبدالرحيم شادان ، جرمني ، د ديارلس سوه او اتيايم کال د چنګاښ شپږمه [۲۰۰۱ز کال د جون ۲۷]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم لیک

ښاغلی..... ،

د سلام او درناوي له وړاندې کولو وروسته هیله من یم چې له خپلې کورنۍ او خپلوانو سره روغ او رمې اوسئ. ستاسو د دیارلس سوه او اتیایم کال د لړم د مباشتې د دیارلسمې [۲۰۰۱ د اکتوبر د ۲۹] نېټې لیک را ورسید. دا دئ هغه ټکي چې زما په یاد دي سپړنه یې په لاندې ډول تاسو ته وړاندې کوم :

۱ (د ولسمشر سردار محمد داؤود او د جمهوري گارد د بولندوی د لارښوونې پربنسټ د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهر شاه د حسابي او عایداتي شتمنیو د پلټلو لپاره یو څېړونکی پلاوی په لاندی ډول جوړ او وگومارل شو :

ښاغلی محمود لطیف د محمد ظاهر شاه شخصي مرستیال چې په هاغه وخت کې یې د لنډ مهال لپاره د جمهوري ریاست اداري چارې پرمخ بیولې : د پلاوي مشر/ عبدالرحیم شادان د جمهوري گارد د پیژند مدیر : د پلاوی مرستیال او غړی/ ښاغلی آقا محمد د گارد د مخابرې آمر: د پلاوي غړی/ ښاغلی ....(نوم یې زما په یاد نه دئ) د لوژستیک محاسب : د پلاوي غړی

پلاوي دنده درلودله چې د قلم مخصوص او شتمنیو (کاریز میر او دره آجر) حسابي چارې له نیږدې و پلټي ، کنترول یې کړي او ویې څېړي .

۲ (د پخواني پاچا د کورنۍ غړو د چنگاښ له کودتا مخکې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] په ډېر پرتم اودرناوي بهر ته سفرونه کول. له لوړ پوړو مامورینو او د هوایي ډگر د امینت له آمر پرتهVIP خونې یا د الوتکې څنگ ته چا نه شوای کوای هغوی ته ور نیږدې شي. له کودتا وروسته کله چې د پاچا میرمنې او د کورنۍ نورو غړو غوښتل روم ته سفر وکړي ، د هغوی توکي او بکسونه د یوه ټیټ پوړي افسر له پلوه ضبط شول .

د هغه وخت د کورنیو چار د وزارت د ژاندارم او پولیسو د لوی بولندوی د لارښوونې پربنسټ د محمد ظاهرشاه د کورنۍ نقدي او جنسي توکي چې په یوه اوسپنیز صندوق کې ځای پرځای شوي ول د کابل د هوایي ډگر د امنیه قوماندانۍ د چارواکو له پلوه ونیول شول .

دغه بکس د جمهوري ریاست د لارښووني پربنسټ له هوایي ډگر څخه " دافغانستان بانک" ته ولیږل شو چې هلته ساتل کیده. نوموړي توکي د ښاغلي محمود لطیف ، عبدالرحیم شادان ، ارواښاد صاحبجان ، ښاغلي محمد موسی عظیمي له پلوه چې په هاغه وخت کې "د افغانستان بانک" مرستیال وو لاسلیک ، مهر او په نښه شو .

۳ (د پلټنو د لاسوند په څلورمې مادې کې راغلي : " څرمن لاسي نصواري بکس چې په تَل کې یې سره زر او جواهر دي په سرتړلي توگه له پوښ سره یوځای د یوولسو کیلوگرامو په وزن د مخکیني پلاوي له پلوه وزن ، په نښه او لاسلیک شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ (کله چې پلاوي بکس خلاص کړ ومې لیدل چې په بکس کې دننه یو شمیر سره زر لکه په غمیو پسولل شوي د غاړې د سرو زرو گرانبیه هارونه ، گوتې او والیگان د بکس په کښتنۍ برخه کې ځای پرځای شوي ول .

د څرمن بکس په تَل کې یو شمیر ډالر (چې شمیره یې زما له یاده وتلې) هم چې د سرو زرو ترڅنگ په پاکټونو کې اینبودل شوي ول د کابل په هوایي ډگر کې د شاهي کورنۍ له لاسه واخیستل شول .

۵ (د غه توکي او اسعار له یوه کال او څو میاشتو وروسته د نوموړېکورنۍ د غړو د نومونو له څرگندیدلو او د پلاوي له نښو او لاسلیک وروسته د هریوه په نامه او پتې په بیلا بیلو پاکټونو کې د(شاهي کورنۍ د استازي) محمد علي سلیمان له لارې چې په هغه وخت کې یې د بهرنیو چارو د وزارت د تشریفاتو په ریاست کې دنده تر سره کوله روم ته ولیږل شول. (د اسعارو شمیره د هریوه په نامه : له ۵۰۰ او ٦۰۰ ډالرو تر ۸۲۰ او ۱۱۰۰ ډالرو پورې او تر ټولو غټه شمیره یې ۱۸۰۰ ډالره وه)

٦ (د جمهوریت په لومړیو او دویمو کلونو کې [۱۹۷۳ او ۱۹۷۴] په صندوق کې دننه د سرو زرو په څرمن بکس کې له ځای پرځای شویو اسعارو پرته ، محمد ظاهر او کورنۍ ته یې نورې پیسې ونه لیږل شوې. د جمهوریت د دریم کال په پای او د څلورم کال په پیل [۱۹۷۵ او ۱۹۷٦] کې د محمدظاهر د اقتصادي ستونزو په پام کې نیولو د هغه د شتمنۍ او بانکي ونډې له گټې څخه په مېاشت کې دوه زره ډالر د شاهي کورنۍ د لگښت لپاره لیږل کېدل. همدا رنگه په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم کال کې [۱۹۷٦ز] کې د پاچا د بانکي ونډې بیه د یوه چک له لارې هغه ته ولیږل شوه .

۷ (د هغه ترڅنگ د پاچا د کار په دفتر کی یو ټوک په لاس لیکل شوی کتاب ، لرغونې خطي نسخې او ارزښتناک کتابونه د محمد ظاهر په کتابتون کې ول. دغه ټول د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت، ملي آرشیف ، د دفتر د ریاست او د جمهوري ریاست او گارد د یوه بشپړ او سمبال شوي پلاوي له لارې ملي آرشیف ته ولیږل شول .

۸ (ددې پوښتنې په ځواب کې چې آیا د غوایي د مېاشتې [۲۷ اپریل ۱۹۷۸ز] کودتا ناکامه یا شنډه کیدای شوای ،باید وویل شي :

سره له دې چې د جمهوري گارد سرتیرو او بولندویانو د غوایي د مېاشتې د اتمې [۲۸ آپریل ۱۹۷۸] د سهار تر څلورو بجو پورې په ټینگه او سرښندنې له گارد ، جمهوري ریاست او خپلو مورچلونو څخه دفاع وکړه له دې چې په گارد کې دننه د گوند ډېرغړي ول له دې امله د وسله ځواک پروړاندې مقاومت بې ځایه او د کودتا شنډول نا شوني ول .

په حقیقت کې د همدغې خبرې په پوهیدا سردار محمد داؤود لارښوونه ورکړه چې :" گارد تسلیم کړئ تر څو ځوانان ونه وژل شي "...

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وروستیو کلونو کې که د افغانستان په کورنیو چارو کې د سترو هیوادونو لکه امریکا او چین او د عربي هیوادونو، ایران او پاکستان لاسوهنې نه وې شوای او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند کورنۍ گونډیماری او شخړې هوارې شوې وای ، د افغانستان وسله وال ځواک دومره پیاوړی شوی وو چې په ۱۹۹۲ زکال کې یې دولت پرته له کوشني مقاومته نه تسلیماوه ".

ستاسو د بریا په هیله. والسلام. عبدالرحیم شادن ، جرمني ، د دیارلس سوه او اتیایم لمریز کال د لړم یوویشتمه نېټه [۱۲ نوامبر ۲۰۰۱ زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه برخه

د " مرجان" د پردې ترشا نقشه جوړوونکی

د دیارلس سوه او اووه پینځسوم لمریز کال د غوایي د اوومې له کودتا مخکې هم د محمد داؤود خان د وژلو نقشې کښل شوې وې. د دغې نقشې په خاورو کې د چا د لاس نښې په سترګو کېږي؟ دغې پوښتنې ته د سم یا لږ تر لږه رښتیا ته د نیږدې ځواب موندلو لپاره باید د څو سمو او ناسمو ګزارشونو له کړلیچونو څخه واوړو.

۱ (مرجان او توره په شاتګپالنه یا ارتجاع

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايي باور کول پرې ګران وي ، خو د ميرمحمد صديق فرهنګ د " افغانستان در پنج قرن اخير" کتاب په ۸۴۱ پاڼه کې [لومړی چاپ ، د عرفان ، تهران/ايران له خپرونو ، د غوايي مياشت ، ديارلس سوه او څلور اوياېم لمريز کال � ۱۹۹۵ ز کال ، اپريل] د علي احمد خرم د وژل کيدا په اړه لاندنی پاراګراف په سترګو کيږي :

"[پرکال ؟] د نوامبر په مباشت کې د پلان وزير علي احمد خرم چې له يوه جاپاني پلاوي سره د خپل کار په دفتر کې په خبرو اترو بوخت وو د پوليسو د ساتونکو د افسر د سترګو تر څار لاندې د يوه سړي په لاس چې په وچ زور د هغه دفتر ته ننوتلی وو را و ايستل شو او د سړک پرغاړه د تومانچې په مرمۍ ووژل شو. وژونکي چې د پلان له وزير څخه غوښتل نوموړی دې تر هيواد مشر [محمد داؤود] پورې ورسوي ، د سړک د غاړې په ګڼه ګونه کې ورک شو. خو وروسته د مرجان په نامه يو سړی د بګراميو پرسړک له يوه ښکاري توپک سره و نيول شو او د نياوتون د حکم پربنسټ د وژونکي په توګه تورن و بلل شو. کمونيستانو پر هغه د اخواني تور ولګاوه خو د هغه وخت د عدليې وزير نوموړی پرچمی و باله. له دې چې خلکو پر حکومت ويسا او ډاډيينه نه درلودله نو د هېڅ لوري پر خبرو يې باور ونه کړ. څرګنده نه ده چې هيواد مشر له رښتينو خبرو تر کومې کچې خبروو خو خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پر وخت د هغه وژونکی يې د توري ارتجاع له چوپړيانو څخه و ګاڼه." بس .

۲ (مرجان چېی وو کې ښي اړخی؟

"د پلان وزيرعلي احمد خرم ووژل شو : پلټنو څرګنده کړه چې وژونکی [مرجان] په چپيانو پورې تړلی وو خو له ورايه له اخوانيانو سره يو ځای شوی وو. هيواد مشر [محمد داؤود] د مړي د ښخولو پر مهال ګواښ وکړ او ويې ويل : دولت به هېڅکله او هېڅ څوک که چپي وي که ښي اړخی پرينږدي چې د افغانستان له برخليک سره لوبې وکړي. خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پرمهال د شوروي سفير هم راغلی وو. (د " قيام جمهوريت بيست و شش سرطان سيزده پنجاه و دو هجري شمسي" [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د کتاب ۱۹ پاڼه ، ليکوال او ټولګر : ډيپلوم انجنير کريم عطايي ، دويم چاپ ، سنټ ګلن ، سويتزرلند ، ۲۰۰۴ز کال)

۳ (مرجان ، ګلبدين حکمتيار او جيمي کارتر

"د ديارلس سوه شپږ پينځوسم لمريز کال د لړم د مباشتې په څلورويشتمه نېټه [۱۹۷۷ز کال د نوامبر ١٦] په رڼا ورځ د پلان د وزير علي احمد خرم وژنه يوه بوږنوونکې پيښه وه. د مرجان په نامه د لغمان د ولايت استوګن يو ښوونکی چې کمونيستي ليد لوری يې له ورايه څرګند وو د وزارت په ودانۍ کې د پلان له وزير څخه د ليدنې کتنې غوښتنه وکړه. دغه غوښتنه په ډېر ټينګار او له ګواښونو ډکه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر له جاپاني پلاني پلاوي سره خپله غونډه وځنډوله او مرجان سره د لیدنې په موخه د غونډې له خونې راووت. د مرجان له ګواښه ډکه غوښتنه پر همدغه ځای پای ته ونه رسیدله. مرجان له خرم څخه وغوښتل چې هغه دې هیواد مشر داؤود ته و رسوي. خرم چې د ګواښ او ویرې په منګولو کې راښکیل شوی وو د مرجان غوښتنه و منله او له هغه سره د ارګ پرلور وخوځید .

د [دوارو ترمنځ] د پوښتنو او ځوابونو لړۍ اوږده شوه.د وزیر مرستیې ته کوم مأمور یا ځارندوی را ونه دانګل. وزیر مخته او ترشا یې مرجان د وزارت له ودانۍ د ارګ پر لور په خوځېدا شول. علي احمد خرم د وزارت د ودانۍ مخته د مرجان د تومانچې د ډز له امله پر ځمکه را پریوت. وزیر ته د مرستې په رسولو کې ډیر ځنډ شوی وو. نوموړی په روغتون کې مړ شو .

مرجان و تښتید او په شاه شهید مېنه کې په خپل کور کې پټ شو. له پلټـنیزو هڅو او مقاومت پرته نوموړي له خپلې تومانچې سره ځان پولیسو ته وسپاره. نوموړي داؤود ته څرګنده کړه چې وزیر د وزارت په ودانۍ کې خوندي نه دئ .

خاورو ته د خرم د جنازې د سپارلو په وخت کې د ملګرو او عربي هیوادونو د سفیرانو تر څنګ د شوروي سفیر میخائـیلوویچ پوازنوف هم راغلی وو. داؤود له ویرغاړۍ او نومیدۍ ډکه وینا واوروله. هغه چې نه شوای کولای خپل احساسات په خپل واک کې وساتي له دواړو د امریکا له متحده ایالاتو او شوري اتحاد څخه سر ټـکـونه وکړه او زیاته یې کړه چې د شوروي په مرستو کې هم شخصي ګټې نغښتې دي. (د داؤود خان دغه وینا په رسنیو کې خپره نه شوه. د اطلاعاتو او کلتور وزیر عبدالرحیم نوین په بیړه د راډیو ودانۍ ته راغی او وینا یې له منځه یووړه.)

د پیښې د پلټنې لړۍ پیل شوه. د پیښې په تړاو ډیرې ریښې او څانګې و ځغلیدلې او بېځایه و پړسول شوه. یو شمیر مأمورین په پلټـنو کې وګومارل شول. مأمورینو ته د شپې تنخوا وټاکل شوه او د کورنیو چارو د وزارت ترځمکلاندې ودانې د پلټنو لپاره په پام کې و نیول شوه .

د نوي اساسي قانون پربنسټ د پلټنې واک ځارنوالۍ ته ورکړ شوی وو خو ځارندویانو و کولای شول د " مرستندویانو" تر نامه لاندې د پلټنې لړۍ ته لاره ومومي او په پای کې د پلټنې د پرمختګ لړۍ په خپله ولکه کې ونیسي. د پلټنې په ډله کې یوشمیر پیژندل شوي او ښکاره ځارندویانو لکه باقي ، نبي ، اتمر، همکار ، قطره ، خیر محمد او نورو پرچمیانو برخه درلودله او ځارنوالانو ته څرمه یا فرعي ونډه ورکړل شوه. (د ځارنوالو پر تندیو لا له پخوا د اخوانیت ټاپې لګول شوې وې ، ځکه چې د هغو په منځ کې یو شمیر د شرعیاتو له پوهنځي څخه راوتلي کسان هم ول.)

له هغه وروسته چې مرجان خپله خوله په څرګندونو او منلو پرانیستله او د علي احمد خرم وژنه او خپله اړیکه یې له اخوانیانو سره په تړاو ومنله نو د ځارنوالانو ویره او وحشت لا زیات شو. له دې امله هغوی د ځارندویانو برلاسۍ ته غاړه کښیښودله .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدليې وزير وفي الله سميعي او د هغه مرستيال عبدالهادي هدايت کمزوی دريځ درلود څکه، د هغوی پر نومونو د اسلامي غورځنګ د غړو او د " اخوانيانو" تور لګول شوی وو. له دې چې د عدليې وزير د چنګاښ په کودتا کې ونډه نه درلودله نو دې امله د دويمې کچې وزيرانو په کتار کې شميرل کيده. نور څوک هم نه ول چې داؤود د پيښو له لړۍ او جرړوڅخه خبر کړي .

مرجان نه ووهل شو او نه وځپل شو او په خپله خوښه او زړه يې خوله په خبرو پرانيستله. وژونکی يوازې يو سړی وو او د پلټنې د ډلې غړي ډير ول. د پوښتنو او ځوابونو لړۍ تر يوې مودې دوام وکړ. دوسيه بشپړه شوه او په پای کې په راډيو کې يې خبر ورکړل شو .

په دغه پيښه کې د امريکا متحده ايالات او د هغه هيواد ولسمشر نيغ په نيغه، ګلبدين حکمتيار او په ولسي جرګه کې د شينوارو استازی محمد اعظم شينواری د لاس لرلو په تور پړ وبلل شول .

وژونکي داسې ومنله : " ګلاب الدين حکمتيار د جيمي کارتر په لارښوونه د شينوارو له استازي محمد اعظم سره په ګډه د مير علي احمد خرم د وژنې نقشه جوړه کړه. ددغې نقشې په پلي کولو کې ما [مرجان] ته حکمتيار لارښوونه را کړه او ما د کارتر نقشه پلې کړه ".

)له دغې پيښې مخکې د جبل السراج د سمنټو د شرکت مشر، مهندس شيرآقا چې د محمد داؤود د ملي کلوپ د دور د ملګرو له ډلې څخه شميرل کيده په خپل کورکې پرته له دې چې د کور شيانو ته يې لاس ور وړل شي ، ووژل شو. داسې انګيرل کيږي چې دغه وژنه کوم پاخه او تکړه جنايتکار په پخسناکۍ (غصه) او سړې سينې تر سره کړې وي (

محمد داؤود د پلټنې د ډلې جاج او په دوسيه کې وړاندې شوي لاسوندونه و منل. دوسيه په عادي توګه نياوتون ته وليږل شوه. هغوی ونه شوای کولای چې خپلې خبرې کارتر ، حکمتيار او د شينوارو استازي ته و غځوي ، په پای کې يوازې د مرجان په زنداني کولو بسنه وشوه .

سره له دې چې مرجان کولای شوای و تبنتي خو سرښندنه يې ومنله. خو که مرجان تښتيدلای وای چا کولای شوای د جيمي کارتر او ګلبدين حکمتيار ونډه په دغه پيښه کې ښکيل و ګڼي؟

په همدغه وخت کې د شينوارو استازی محمد اعظم شينواری د محمد افضل خان شينواري زوی د ديورند له کرښې هاغه غاړه واووښت او وتښتيد. نوموړي د شينوارو په سيمه کې ژوند کاوه او په جهاد کې يې هم برخه واخيستله. سره له دې چې د نور محمد تره کي او حفيظ الله امين د رژيم پروخت د هغه د کورنۍ ښځمنې او کوشنيان د څرخي پله زندان ته لويدلي ول ، پرکال ديارلس سوه او اووه شپيتم [۱۹۸۸] د ډاکټرنجيب په بلنه کابل ته راغی او د ننګرهار د والي په توګه وټاکل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ډاکټر حقشناس د خپلو نورو ليکنو په شان پرته له دې چې لاسوند وړاندې کړي د " دسايس و جنايت روس در افغانستان" د کتاب په ۴۷۴ پاڼه کې له عبدالسميع ژوند څخه نوم اخلي او هغه د مرجان د پيښې د نياوتون (محکمې) د مشر په توګه يادوي. ښايي د هغه موخه د عدليې د وزارت د پلټنو رئـيس سميع الدين ژوند وي ، ځکه د عبدالسميع ژوند په نامه نه کوم څارنوال وو او نه کوم ورمنډګر 'قاضي (''

د غوايي له اوومې [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] وروسته مرجان له چا سره ونه ليدل. ويل کيږي چې ښايي مرجان روسيې ته ليږل شوی وي. (سره له دې چې مرجان د خلق د ډلې غړيتوب درلود خو بياهم د نورالاميني او اميني په رژيمونو کې په زندان کې پاتې شو او آزاد نه شو.خلقيانو ادعا کوله چې نوموړي له ګوندي لارښوونو څخه سرغړونه کړې ده. دا خبره ددې لامل شوه چې مرجان ليونی شي. د ببرک د رژيم پرمهال هم مرجان د څو مودې لپاره په زندان کې پاتې شو. هغه پرکال ديارلس سوه دري شپيتم [۱۹۸۴] تر درمنلې لاندې ونيول شو او پرکال ديارلس سوه او څلورشپيتم [۱۹۸۵] له بند څخه خلاص شو.د هغه مړی څه موده وروسته د کابل د [سړک ؟] ترغاړې وموندل شو، داسې ښکاري چې نوموړی د زيات الکهولي څښاک له امله چې [پلاستيکي شراب] بلل کيدل مړ شوی وي. [د [داؤود خان د کې جي بي په لومو کې/داؤود خان در چنګال کي جي بي] د کتاب له ۱۳۳ تر ۱۳٦ پاڼو پورې او هم ۲۹۸ پاڼه، د الف هارون ليکنه ، ژباړه ، سـَمـَونه اوياداَونه د حامد، د ميوند د خپرندويې ټولنې خپرونه ، پيښاور/پاکستان، دسامبر ۱۹۹۷] .

۴ (مرجان او ډاکټر حليم تنوير

د مرجان په اړه د پورتـنيو مالوماتو ۹۹په سلو کې برعکس د " تاريخ و روزنامـه نګاری افغـانســتان" [د ډاکټرحليم تنويرليکنه ، د صبور د اسلامي مرکز چاپ /پيښاور/پاکستان، جنوري ۲۰۰۰] د کتاب په ۲۱٦ او ۲۱۷پاڼو کې پرته له دې چې د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې / داؤود خان در چنګال کي جي بي " له کتاب او يا د ليکوال او ژباړونکي (الف هارون او حامد) څخه په کوم ګوټ کې ياونه شوي وي ، مالومات ورکړل شوي دي .

دا دئ هماغه سل په سلو کې مالومات چې له هماغه ځايه څخه اخيستل شوي دي :

"د شاهدانو له ډلې څخه يو تن ليکي : " کله چې د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريزکال د مرغومي په مياشت کې [دسامبر ۱۹۷۸] د خرخي پله په زندان کې بندي شوم معلم مرجان مې په دويم بلاک کې وليد. لاس او پښې غورځول او خوځښت يې غير نورماله او يو شيبه يې هم د يوه روغ رمټ انسان په څير خبرې نه کولې. مرجان د د يارلس سوه اته پينځوسم لمريزکال د مرغومي په پينځلسمه نېټه [۱۹۷۹ز د جنوري پينځمه] د عمومي بخښنې په ترڅ کې له زندانه خوشې شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر تنویر د "تاریخ و روزنامه نگاری افغـانسـتان" کتاب په هماغه ۲۱۷ پاڼه کې زیاتوي : " رښتیا خبره دا ده چې کمونیستانو مرجان د نوم په بدلون روسیې ته بیولی ، د هغه ماغزه یې ورګډ وډ کړل او د رښتیا د بربنډېدلو د مخنیوی لپاره یې مرجان په یوه لیوني بدل کړ او بیا یې کابل ته را ولیږه چې د هماغې دروهې د رښتونې ختې او تومنې په اړه څه ونه شي ویلای .

څو ترخې پوښتنې : د ډاکټر حلیم تنویر په وینا د مرجان د لاس او پښو غورځول او خوځښت چې غیر نورمال " ول ، نو ولې په بند کې له دوه کاله او څو میاشتو وروسته د هیواد له کرښو دباندې د یوې پیاوړې دستګاه له پلوه دې په " عقـلي ګډوډۍ" ککړ شي او له هغه وروسته دې ورڅخه یو" لیونی" جوړ شي؟ ولې کمونیستانو مرجان روسیې ته بیوه او هلته یې په یوه " لیوني بدلاوه ؟ " آیا کمونیستانو نشوای کولای مرجان ته د څرخي پله په زندان کې یو ساده امپول ورکړي چې خوله یې د تل لپاره ور وتړي او یا یې په یوه لیوني بدل کړي؟ دغه ماجرا یې ولې د " مرجان" د شایسته نوم له بدلولو څخه را پیل کړه؟ ولې مرجان یې له روسیې څخه بیرته کابل ته راولیږه؟ او همدغو ته ورته څو نورې پوښتنې چې د [ځکه] ځواب نه لري.....

کاشکې ډاکټر تنویر د خپلو خبرو په پیل کې د " رښتیا خبرې ..." ضریب نه وای راوستای او دا یې نه وای هیره کړې چې : داسې یوې دستګاه ته چې د خپلو او پردیو مشرانو وژنه د ودکا د شرابو څښلو په څیر ساده وي ، نو د مرجان په څیر د یوه سرې وژونکي له غاړې ځړول چې پرته له وهلو او ټکـولو یې ویلي ول " ما علي احمد خرم وژلی دئ " ښایي د یوې غوماشې له وژلو هم ساده وي .

که د ډاکټر حلیم تنویر د لیکنې هماغه پارګراف د مشرانو له دغې خبرې سره سمون خوړلای چې " حقیقت یا له ماشوم یا له لیوني وپوښتۍ" نو دا به ومنو چې ښایي روسیې د مرجان په لیوني کولو او په لوی لاس کابل ته د هغه په بیرته رالیږلو غوښتل د پلازمینې تلوسناک استوګن د " دروهې یا دسیسې په رښتنو" جرړو پوه کړي !

۵ (مرجان او حفیظ الله امین

"د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د خلق د څانګې د ډیرو پټو پوځي سازمانونو پازوالي حفیظ الله امین او ډاکټر شاه ولي ، او د پرچم د څانګې د پټو سازمانونو پازوالي نور احمد نور او عبدالوکیل په غاړه درلودله. دغه داوړه سازمونونه د دوه اړخیزه ارګانیک ډاډ د نشتوالي له امله له یو بل سره ټینګ نه ول اوبدل شوي .

د همدغه یو ګوني ګوند د مشرتابه په ټولو پوړیو کې د خلق او پرچم د څانګو فرکسیونونو په برابره توګه ونډه اخیستې وه. د ا.د. خ.ډ.ګ نا اټکل کیدونکي یووالي ، د " ملي غورځنګ" ګوندي مشر سردار محمد داؤود ، واکمنې اشرافي کړی ، بیلابیل ښي لاسي سازمانونه او هم د سیمې په شاتګپالې ټولنې له هر وخت پخوا بوخ، غچ اخیستونکي ، پرغزناک ، ترهوري او په ژوره توګه هیښ پیښ کړل. خو د انترناسیونالیستي یو موټې وروری او د ا.د. خ.ډ.ګ کې دننه د سیاسي او سازماني یو موټیوالي له پېڅې د " ملي غورځنګ" د ګوند د مشرانو له لیونتوبه د ډکو دروهو جرړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دغه سازمان کې د نړیوال ښکېلاک د پټو او ښکاره اېجنټانو هڅې په خپل وخت بربنډې او د اصولي نرمښت او نوښت په رڼاکې شنډې او له خاورو سره یو شوې .

د ګوندي یو والي د لړۍ غوړیدا او پرمختـلنه ، د مخ په ودې روڼ اندې تولنیزې مبارزې چټکتیا ، د ا.د. خ.ډ.ګ د ژوندانه او جګړیزې ورتیا غښتلي کیدل ، د هیواد انقلابي مبارزینو ته دا پیاوړتیا ور په برخه کړه چې د واکمن ملي غورځنګ د امر او نهې او د سردار محمد داؤود د ځانغښوتونکي بنسټپالنې او د دولت د نورو لوړ پوړو استازو پر وړاندې د پینځه کلنې ترهګرې پالیسۍ له تراخه زغم وروسته لانجمنه او ډیموکراته جګړه راپیل او د ۱۹۷٦زکال د مې د مباشتې په لومړۍ د نړۍ د کارګرانو د یوموټیوالي د ښادۍ د لمانځنې په ورځ یې د لومړي ځل لپاره په واټونو کې د لاریونونو د سمبالولو له لارې د رژیم د چوپې خولې د دروهې کړۍ ورماته کړه. خو د د ا.د. خ.ډ.ګ د سیاسي بیرو له دغې زړَورې او په وخت برابرې پریکړې څخه د هغه مهال پولیس لا مخکې خبر شوي ول ؛ او دغه خبره د غوایي له پاڅون وروسته را بربنډه شوه .

د سردار محمد داؤود د واکمنۍ په وروستي کال کې د سیاسي بیرو د غونډو لړۍ د نورمحمد تره کي د کور د کین اړخ په ګاونډیتوب کې د خپل سري رژیم د پولیسو له پلوه ثبتیدلې او د " ملي غورځنګ" د مشر منګولو ته ور رسیدلې. هر ګوره ، دولت د ګوند له دغې پریکړې څخه په خبریدلو د ا.د. خ.ډ.ګ د مشرتابه پرډلې یې د خپل برید لړۍ ته چټکتیا ورکړه. مخکې له دې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ پرمشرتابه برید وکړي ایران او عربستان ته یې سفر وکړ او د روحانیت غدکه (چپن) یې پرځان کړه او د بې ځایو پلمو او بېخوندو تلوسو په لټه کې شو .

د سردار محمد داؤود په شان حفیظ الله امین او ببرک کارمل هم هر یوه په بیلابیلو کچو د ګوند د دواړو څانګو د یو والي په تړاو ویرې او اندیښنې درلودلې. هغوی د دوه اړخیزو ختاوتنو اوبدګومانیو له امله دې ته غاړه کښینښودله چې د ګوند پوځي سازمانونو له یوبل سره یوځای او و اوبدل شي ، ځکه هغوی ویل چې افسران نه شي کولای پریو بل ډاډ وکړي.

دا چې آیا امین له سردار محمد داؤود سره تړاو او اړیکه درلودله یا نه ، په دې اړه د ډاډ وړ لاسوندونه نشته. خو حفیظ الله امین د سردار داؤود د دولت د بیروکراتیکې واکمنۍ پرمهال په آزاده توګه او د مبارزې د اصولو په نه پام کې نیولو، د پوځي سازمانونو او افسرانو چارې په ډاډه زړه پرته له کومې ستونزې پرمخ بیولې. له بله اړخه د سیاسي بیرو کار پوهه غړي به تـل او په پرله پسې ډول د سردار داؤود د کورنیو چارو د وزیر قدیر نورستاني د څارګرو ځالګیو تر سیوري لاندې څارل کیدل .

د کودتا د رژیم د ملي مصوؤنیت د سازمان دوسیې ددغه انکار نه منونکي حقیقت پرستـنې ولاړې وې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ د پوځي سازمانونو او افسرانو له کړو وړو څخه په بشپړ ډول خبر وو. هغه د " خلق" د ډلې افسران پیژندل او ددغو افسرانو د هر یوه د نامه ترڅنګ یې (۷) نښه په سره رنګ کاږلې وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سياسي بيرو د غړو د دوسيو په پرتله د حفيظ الله امين دوسيه پريړه وه. د ګوند د مشرتابه او د پوځي سازمان (د سردار محمد داؤود د ملي مصؤونيت لاسوندونه) ما په خپله د غوايي د پاځون [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] د لومړۍ اونۍ په پای کې د يوه پلاوي په مشرۍ و پلټلې .

کله چې له واکمنو کړيو سره د حفيظ الله امين د ترښت په اړه له نور محمد تره کي څخه پوښتنه کيدله هغه به په موسکۍ خوله ، نغوتو ، لغازو او غير جدي توګه داسې ويل: هماغسې چې موږ د کارګري پارکې د دوران جوړونکې ايډيالوژۍ د خپراوي لپاره د " پيام وجدان" له خپرونې څخه ګټه اخلو ، پرته له دې چې د واکمنو کړيو انديښنې را وپارول شي زموږ ګوند ته هم ښايي چې د پوځ په کرښو کې د پيژندل شويو کسانو له لارې د اصوالي نوښت او نرمښت په اډانه کې د مخکښو زيارګالو ايډيالوژي دود او ترويج کړي او د ګوند سياسي او ټولنيز بنسټ پياوړی کړي .

که دغه ګومانونه او ذهني ترښتونه يوې خواته کښيږدو ، په دې شک نشته چې حفيظ الله امين يو انارشېست ، پيښه پاروونکې ، وېلاړ وال (اراده ګرا) ، ځانخوښی ، بيرحمه ، د سرې سينې خاوند، پريکند، څوکۍ پال، لوړتياپال، تيزهوښه ، هڅاند، زړور او د لوړهوډ لرونکی او د رياضي ښه ښوونکې وو. هماغسې چې بارق شفيعي يې ستايي ، حفيظ الله امين ليواله وو چې د ګوند د مشرتابه په کړۍ کې " يوازينی بې سياله" مشر و اوسي. د غوايي له پاڅونه مخکې او له هغه وروسته د هغه په کړو وړو کې پياوړې ځانـتـنـی ، هرڅه پر خپله ستنه راتاوول (ځان چورليځ) ، او د واکمنۍ خونړي تمرکز ته د ځرګندو لوڅو پوڅو او هلو ځلو هڅې ليدل کيدلې.

حفيظ الله امين د بهرنيو چارو د وزارت په تالار کې د " ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د پاڅون" د لومړۍ کليزې د لمانځنې په ماښامنۍ ميلمستيا کې په براالا او ځرګند ډول ويل چې هغه به په افغاني ټولنه کې د ستالين ونډه و لوبوي. د امين د سياسي ژوند ستره نيمګړتيا او د هغه د ماتې لامل دا وو چې نوموړي د ګوندي او دولتي اصولو اوتګلارو په پرتله شخصي اړيکو ته ډير لومړيتوب ورکاوه. همدارنګه هغه ګوندي اودولتي کړنلارو او سازماني موازينو ته پاملرنه نه کوله .

بايد پوه شو چې طاهربدخشي ، کريم زرغون ، امان الله استوار، ظاهر افق او ابراهيم سامل ټول خلقي کادرونه ول چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مپاشتې د اوومې [۲۷ د اپريل ، ۱۹۷۸ز کال] له پاڅون څخه مخکې له امين سره په ګوند کې دننه د شخړو له کبله په يوه بڼه نه په بله بڼه دې اته اړ شول چې له ګوند څخه لاس واخلي. له ډاکټر زرغون پرته ، نورو په بيلا بيلو ډولونو او تکتيکونو په نورو سازمانونو کې په جلا جلا نومونو خپلې مبارزې ته دوام ورکړ .

د حفيظ امين د خپلسرو پارَونو له ډلې څخه يوه يې د ديارلس سوه او شپږ پينځوسم لمريز کال د لړم په پينځه ويشتمه [د نوامبر۱۶ ، کال ۱۹۷۷ز] نېټه د سردار داؤود د حکومت د پلان د وزير علي احمد خرم د ترور نقشه وه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کندز په ولايت کې د ګوند د کنترول د کميسيون پلټنو څرګنده کړه چې دغه نقشه د حفيظ الله امين له پلوه جوړه شوې وه .

زه په هغه وخت کې د ګوندي کنترول د کميسيون مشر وم. د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د سياسي بيرو د فوق العاده پلاوي په جوړښت کې ، د ګوندي کنترول د کميسيون غړي سليمان لايق، د کندز د ولايت د ورهنګرو پازوال نظام الدين تهذيب او د کميسيون نورو غړو ګډون درلود.

پلټنو څلور ورځې دوام وکړ. د پلاوي پوښتنو ته د نظام الدين تهذيب په کور کې د ګوند له سلو تنو څخه زياتو کادرونو ځوابونه وويل. د ځيرنو له پايلو څخه را څرګنده شوه چې حفيظ الله امين د خپلې دروهې د پلي کولو لپاره د ګوند له غړو او ان د ګوند له کادرونو څخه ګټه اخيستې وه او هغوی يې کارَولي ول .

له دغو پارَوونکو کړو وړو څخه د امين موخه دا وه : د مرجان د ګواښنو په ويره کې دې علي احمد خرم ارګ ته ننوځي او ترهګر مرجان دې تر سردار محمد داؤود پورې بوزي. له هغه وروسته دې د سردار داؤود پرضد ترهګره کړنه ترسره او سردار داؤود دې ووژني. بيا دې پوځ په تيارسي ودرَول شي. په دې توګه به حفيظ الله امين د وسله وال ځواک د پاڅون له لارې په آسانۍ سياسي واکمني په خپلو منګولو کې راخپله او هم به د وسله وال ځواک د پاڅون په لړ کې خپل سياسي سيالان او مخالفين دړې وړې او وځپي. (د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند پر مشرتابه د داؤود تر بريد پورې د ګوند د کنترول دوسيه ، د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي د مياشتې تر پينځمې [۱۹۷۸ز، د اپريل ۲۵] نېټې پورې د سليمان لايق په کور کې خوندي وه. خو د سليمان لايق د شفاهي ګزارش پربنسټ دغه لاسوندونه د سردار محمد داؤود له بريد سره سم له منځه ولاړل.)

د سياسي دفتر د ليږل شوي پلاوي جاج اخيستنې او ليد لوري د غوايي د پاڅون په پيښو کې په زباد ورسيدلې؛ ځکه د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت د جوړيدلو په سبا ورځ د امين لومړنی ګام د خرم د ترور د زندانيانو را بلل ول او له هغو څخه د شينواري په نامه د يوه سړي آزادَول او پنځول ول چې نوي جوړ شوي دولت خپلې لومړنۍ مادي مرستې له شينواري څخه را پيل کړې. د نومړو بنديانو له ډلې څخه يوازې وژونکی مرجان له زندانه خوشې نه شو .

کله چې د ا.د. خ.ډ.ګ، د ګوند د ښار يا کنترول د کميسيون له لارې د حفيظ الله امين دغه پارَوونکې دروهه را بربنډه کړه نو په بيړه يې له مرکزي کميټې څخه د حفيظ امين د ايستلو او په لومړي سر کې د ګوند د پوځي څانګې د پټو سازماني چارو له پازوالۍ څخه د هغه د شړلو سکالو را پورته کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاسي دفتر په یوه غونډه کې د پټ سازمان له پازوالۍ او له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو د مصوبې طرح کریم میثاق ولیکله. خو نور محمد تره کی او ببرک کارمل د مصوبې د لیږد او منلو مخه ونیوله .

تره کي د امین د شړلو خبره ځکه وځنډوله چې لومړی دې د یوې میاشتې په اوږدو کې د وسله وال ځواک لوړپوړي افسران او د پوځي څانګي مخکښ کسان د امین د اغیزو له کوډو څخه را وایستل شي .

د تره کي دغه دریځ په هېڅ ډول د سیاسي بیرو د ډیرو غړو لپاره د بسنې او منلو وړ نه وو. د دغه دریځ د پخې ختې او تومنې لامل لا تر اوسه څرګند نه دئ او پرهغه قضاوت کول هم ګران ښکاري." (ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان" ، د اکاډیمسین دستګیر پنجشیري لیکنه ، له ۵۲ تر ۵٦ پاڼو پورې ، پیښاور / پاکستان ، ۱۹۹۹ زکال ، جنوري)

د همدغو خبرو پر سر د ۲۰۰۸ز کال د اګست پر شپاړلسمې نېټې د لاندنیو پوښتنو او ځوابونو لړۍ ورزیاته شوه :

سیاه سنګ: مرجان د پوهې او زده کړې له اړخه څه ډول سړی وو؟

پنجشیری: مرجان لوړې زده کړې وې، په عالي دارالمعلمین کې یې لوستنې کړې وې او ساینس یې درس ورکاوه .

سیاه سنګ: ستاسو د څار یا د کنترول کمیسیون د مرجان د کارنامې د پلټلو لپاره چې تاسو یې مشري کوله او سلیمان لایق ، قدوس غوربندی او نظام الدین تهذیب یې غړي ول ولې کندز یې غوره کړ؟

پنجشیری: مرجان د کندز د ولایت د علي آباد په ولسوالۍ کې په یوه ښوونځي کې ښوونکی وو. هماغلته ډیري خلک د نوموړي له سیاسي کړو وړو څخه خبر ول.

سیاه سنګ: ستاسو په وینا د څارکمیسیون د خپلې څلور ورځنۍ پلټنې په ترڅ کې له سلو څخه پورته ګوندي کادرونو سره خبرې اترې کړې چې مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی وو او د محمد داؤود د وژلو فرمان یې له حفیظ الله څخه تر لاسه کړی وو. د دغه پټ راز له رابربنډیدلو وروسته ستاسو په ګوند کې کورنی غبرګون او د ګوند ټولیز دریځ په څه ډول وو؟

پنجشیری: د څار د کمیسیون د کار د پایلو له هر اړخیزو څیړنو وروسته په لومړي سر کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو او له پټ پوځي سازمان څخه د هغه د پازوالۍ د بیرته اخیستلو سکالو تر خبرو اترو لاندې ونیول شوه. د هغه په څنګ کې د ګوند مشرتابه لارښوونه وکړه چې ژر تر ژره دې یوه خبرتیا خپره او په هغې کې دې ټینګار وشي چې مرجان اخوانی دئ او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی نه دئ.

سیاه سنګ: آیا د مرجان په تړاو نوموړي خبرتیا خپره شوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشـیری: هو. موږ هغه خبرتیا په پراخه کچه خپره کړه .

محمد اقبال وزیری: بله نقشه

د ۲۰۰۸ زکال د جولای د مباشتې په دیارلسمه نېټه کاندید اکاډیمیسین محمد اعظم سیستاني د " پسرلني سباوون د گولیو باران" ته لاندینی یادښت لیک را ولیږه :

"د نور محمد تره کي په حکومت کې د دفاع د وزارت د سیاسي چارو پخوانی رئیس محمد اقبال وزیری چې اوس په هالند کې کډوال دئ په خپل کتاب کې " د ثور پاڅون ، د کي جي بي دسیسې او د شوروي یرغل" [د دانش د خپرندویه ټولنې خپرونه ، پیښاور، ۲۰۰۷] تردغه سرلیک لاندې " د شوروي اتحاد له خوا د محمد داؤود پرضد د کودتا تجویز" داسې لیکلي دي :

۱ (۷۲ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

"د داؤود خان د جمهوري ریاست ارگ ته ، خلقیانو له دوه وو لاره څخه ځانته لاره پرانیستلې وه : یو شمیر ننگرهاریو ملگرو د داؤود خان د ناظر بازمحمد د زوي نیک محمد له لارې او بلې ډلې د گارد له بولندوی صاحبجان سره د پیژندنې او ملگرتوب له لارې (د یادونې وړ ده چې د لومړۍ ډلې مخ د غوایي له کودتا څخه مخکې لوڅ شو او له گارد څخه په شړوني ، د وسله وال ځواک نورو لیواگانو ته ولیږل شول.)

د خلقیانو له پلوه د مخابرې افسر آقا محمد د گارد بولندوی گومارل شوی وو، سره له دې چې د گوند د مشرتابه له پلوه د گارد ملگرو ته لارښوونه نه وه ورکړل شوې خو آقا محمد تر سهاره د محمد داؤود تر څار او سترگو لاندې د مخابراتو دنده پر مخ بیوله او خپله دنده یې په ډیرې پوهې او ورهنې د خلقیانو په گټه تر سره کړه ، ان داؤود خان د کار تر پایه پرهغه بدگومانه نه شو .

په هغو شېبو کې چې داؤود خان یا د هغه نورو ملگرو آقا محمد ته لارښوونه کوله چې پلاني بولندوی یا پلانۍ قطعې ته دغه پیغام مخابره کړه نو اقا محمد به د مخابره کولو په وخت کې په ډیرې چالاکۍ او ټګمارۍ د مخابرې ځانگړې تنۍ دومره کښیکاږله چې غږ به رشکین (مغشوش) کیده او بل لوري به نشوای کولای د داؤود خان غږ په روښانه او څرگند ډول واوري. په پای کې بل لوري نه شوای کولای قومانده ترلاسه کړي .

د ماخستن د لمانځه مهال وو چې د داؤود خان ملگرو پریکړه وکړه چې له ارگ څخه ووځي. له دغه پټ راز څخه محمد آقا خبر شو او خپلو خلقي ملگرو ته یې ورساوه. په پای کې د داؤود خان زوی شهید شو او نور کسان د گلخانې ماڼۍ ته و تښتیدل. په دې توگه د تیښتې پلان ناکامه شو ".

۲ (۵۱ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ديارلس سوه دريځلويښتم کال [۱۹٦۴] د اساسي قانون پربنسټ د نبستأ ډيموکراتيکو لاسته راوړنو ټغر محمد داؤود ور ټول کړ او يواړخيز يو ګوندي سياسي جوړښت يې رامنځته کړ. محمد داؤود چې ددولت په چارو کې پر يو شمير ناوړو کسانو ډېره لګولې وه د يوه ګرګر (مستبد) واکمن په انځور کې يو ځل بيا را وځليد. محمد داؤود له خپل ځنګ څخه د پخواني پاچا يو شمير پلويان و شړل او روڼ اندي يې پرځان را ټول کړل. ان محمد نعيم خان [د محمد داؤود ورور] له دغې يو پنا کوونکې تګلارې څخه دومره زړه تورن وو چې د [محمد داؤود] له زوی عمر داؤود سره يوځای د هغه د وژلو په لټه کې شو .

دغې موخې ته د رسيدلو لپاره محمد نعيم خان ، عمرداؤود ته دنده سپاري چې په دې تراو دې له پاچاګل وفادار سره خبرې وکړي. داؤود خان کلونه مخکې پاچاګل وفادارله پکتيا څخه کابل ته راغوښتی وو او په حربي ښوونځي کې يې زده کړې کولې. پاچاګل وفادار د آدينې (جمعې) او پيلنۍ (شنبې) په ورځو د هيواد مشر په کور کې وو او د دغې کورنۍ د غړي په توګه روزل شوی وو. داؤود خان پر پاچاګل وفادار بشپړ ډاډ درلود .

عمر داؤود ، پاچا ګل خپل کور ته رابولي او له نوموړي سره د همدغې خبرې په ګډولو هغه ته وايي چې اکا يې [محمد نعيم] هم غواړي په دې تړاو ور سره خبرې وکړي. بله ورځ نعيم خان او پاچا ګل له يو بل سره ګوري. پاچاګل د محمد نعيم د وړانديز په ځواب کې وايي : " که داؤود خان د يوه لوړ غره پر سر بيده وي او زما په لاس کې ګل وي ، زه به ګل هغه ته نيږدې ور نه وړم چې د ګل بوی يې له خوبه را ويښ نه کړي. تاسو خود هغه د وژلو په اړه له ما سره خبرې کوئ." دغه خبرې ماته پاچاګل په فرانکفورټ [جرمني / کال؟] کې ويلي دي " .

ښاغلی اعظم سيستاني په پای کې زياتوي : " ما نوموړي خبره له داکټر اکرم عثمان سره ياده کړه. هغه وويل : عمرجان زما ټولګيوال وو او ترهغه ځايه چې زما په ياد راځي دومره پوهيږم چې عمرجان د چرګ د وژلو زړه نه درلود، څه دا چې يو سړی ووژني او په تيره بيا د خپل پلار وژنې ته دې زړه ښه کاندي. عمر ډير بې تمې سړی وو او هڅه يې کوله چې ځان له سياسته ليرې وساتي. خپل پلار ته يې ډيرژوردرناوی درلود. د هغه ترځنګ سردار نعيم خان خپل ورور داؤود خان ته د زړه له کومې درناوی درلود او اړيکی يې لکه د پلار او زوی اړيکې وې. له دې امله کولای شم ووايم چې د ليکوال دغه ادعا بې ځنې او تومنې ده او جرړې نه لري".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوویشتمه برخه

بیا هـم مـرجـان...

د"Conflict in Afghanistan: A Historical Encyclopedia" ، کـتاب په ۱۴۹پاڼه کې چې د Frank Clements لیکنه ده د "خـرم، عـلـی احـمــد له 1931 تر 1977" سرلیک لاندی داسې راغلي دي:

"علي احمد خرم په [کابل/افغانستان کې] خپل کار د پلان په وزارت کې له ۱۹۵٦زکال څخه را وروسته پیل کړ. نوموړی په ۱۹۵۷ز کال کې د کابل پوهنتون د اقتصاد له پوهنځي او په ۱۹٦۸ د [امریکا په پنسلوانیا کې] د پیتـزبور له پوهنتون څخه فارغ او تر ۱۹٦۸ز کال پورې د امریکا په متحده ایالاتو کې د نورو زده کړو لپاره پاتې شوی دی. خرم په ۱۹۵۸ ز کال کې د پلان په وزارت کې د پلان جوړولو او د پلانونود همغږۍ د څانګې مشر وو او تر ۱۹۷۱ ز کال پورې د پلان جوړولو او سوداګرۍ د څانګې د مشر په توګه پاتې شو. له ۱۹۷۱ تر ۱۹۷۷ز کال پورې یې د پلان د وزیر په توګه کار کاوه .

د علي احمد خرم د وزارت په دور کې محمد داؤود پریکړه کړې وه چې د هیواد له اوږو څخه د شوروي د مالي مرستو د پیتې دروندوالی راټیټ او د پرمختګ په چارو کې د مالي مرستو لپاره ایران او عربي دولتونو ته مخ واړوي .

له همدې امله علي احمد خرم ته ویل شوي ول چې تر لاس لاندې او په پام کې نیول شوي پروژې دې ژر تر ژره پای ته ورسوي او د شوروي د نورو مرستو له منلو څخه دې ډډه وکړي .

خرم د ۱۹۷۷ز کال د نوامبر په شپاړلسمه نېټه د محمد مرجان په پلوه ووژل شو. مرجان ویل چې دغه وژنه یې د " اسلامي انقلاب" په نامه تر سره کړې ده ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د " خلق" له ډلې سره د هغه تړاو نورې پوښتنې را پورته کړې وې. نوموړی په ابدي حبس محکوم او وروسته د عمومي بخښنې په لړ کې له زندانه خلاص شو ".

(References: Louise Dupree & Albert Linette, eds 1974

Afghanistan in the 1970s, New York: Praeger), ABC CLIO, 2003

"مرجان د کي جي بي مرۍ "

ما د دیارلس سوه او یو اویایم کال د ورې د مباشتې په دیارلسمه [۱۹۹۲ داپریل ۲٦] د " افغان ، ملي یو والي" د خپرونې په دریمه ګڼه کې د " هاشم میوند وال په وژنه کې پر محمد داؤود د بې بنسټه تورونود لګولو" تر سرلیک لاندې یوه لیکنه خپره کړه او ټینګار مې کړی وو چې د علي احمد خرم ، میراکبر خیبر ، سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ او زموږ د نورو زرګونو هیوادوالو د وژنې پریکړه د کي جي بي ځارګرې اداري کړې وه." (غوث الدین

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائـق د " رازي که نميخواستم افشأ گردد" د کتاب ۱۰۸ پاڼه ، پيښاور/پاکستان د افغاني مطبوعاتو مرکز، ۲۰۰۱زکال ، مارچ)

"زه اخواني نه يم"

د مرجان په لاس د علي احمد خرم د وژنې په اړه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" (نوی ډيلی/ هند ، د ليتو د خپرونديې ټولنې خپرونه) په کتاب کې په ۱۹۸۱زکال کې په ډير لنډيز راغلې او همدغه ليکنه په ۱۹۹۵ زکال کې د " پګاه" د مياشتنۍ خپرونې په پينځمه ګڼه کې په کاناډا کې د دويم ځل لپاره خپره داسې شوې ده :

د ديارلس سوه او اوه پينځوسم [۱۹۷۸ز] کال په وروستيو شپو ورځو کې د هوايي ځواک له يو شمير افسرانو سره يو ځای و نيول شوم چې د څرخي د پله د زندان دويم بلاک ته و سپارل شوو. د وخت په تيريدلو د زندان له چاپيريال سره اشنا کيدلو ؛ وا مې وريدل چې مرجان هم د بلاک د همدغه دالان په خونو کې بندي دی. د علي احمد خرم د وژنې خبر او د هغه د وژونکي اعترافات مې د رسنيو له لارې اوريدلي ول او د مرجان ليدنه راته په زړه پورې وه.

له يوې مودې وروسته مې مرجان وليد او غوښتل مې له نيږدې ورسره وګورم. مرجان /..../ لوړه ډنګره ونه او له هډوکو ډک وچ مخ يې درلود. د تفريح په ترڅ کې د بلاک په انګړ کې درېده ، خپله غاړه به يې لږ کږه نيوله او تر ډير وخت پورې به يې سترګې لمر ته نيولې. مرجان ډيرې لږ خبرې کولې او د بې سر او پايو خبرو لور او ګودر يې مالوم نه وو او خبرې يې بې انډوله وې .

يوه ورځ مې له مرجان څخه د پلان د وزير د وژنې په اړه پوښتنه وکړه. هغه ځواب راکړ :" هر هغه څه چې تاسو د راډيو له لارې اوريدلي او په ورځپاڼو کې مو لوستلي ، له اخواني توب او له ګلبدين حکمتيار سره زما له نيغو اړيکو پرته ، نورې ټولې خبرې سمې وې"!

موږپه لومړيو کې انګيرل چې ګڼې مرجان د [افغانستان د خلق] ډيموکراتيک ګوند او واکمن حکومت له ويرې درواغ وايي خو د وخت تيريدلو او د خلقي حکومت د پرله پسې وژنو لړۍ چې موخه يې د اخوانيانو ، مساواتيانو او په روس پورې د نه تړل شويو چپيانو وژنه وه بل ډول انځور رامنځته کړ ، له ټولو د پام وړ خواشينوونکې خبره د دويم بلاک په انګړ کې د ديارلس سوه اته پنځوسم لمريزکال د غبرګولي د مياشتې په اتمه او يولسمه نېټه [۱۹۷۹ز کال د مې ۲۹ او د جون لومړۍ] د داؤود د واکمنۍ د دور د بنديانو ډله ييزه وژنه وه (په وژل شويو کسانو کې داسې بنديان هم ول چې د خپل بند قانوني موده يې تيره کړې وه لکه ښاغلی فصيح د باميانو د ولايت د يکاولنګ له ولسوالۍ څخه)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو ټولو پيښو په لړ کې چې زموږ ترمخ تيريدلې د مرجان د خطرناکې دوسيې په پام کې نيولو سره د هغه ژوندي پاتې کيدل موږ ټول په شک کې و غورځولو او يوه شوو چې ترکاسې لاندې بله نيم کاسه هم شته .

د څرخي پله په زندان کې د مرجان د دوسيې مستنطين او د دهمزنگ د محبس مدير غني عمرزی صافي هم له موږ سره د زندان په حجره کې بنديان ول. مرجان چې هر وخت نوموړي کسان ليدل نو د خپل د لاس د گوتو په کږولو به يې ويل : " هغوی زما د لاس گوتې را ماتې کړې دي " .

يوه ورځ مې له غني څخه د مرجان د " اخوانيتوب يا نه اخوانيتوب" په اړه وپوښتل. هغه ماته ځواب را نه کړ. هر گوره ، زموږ شک هغه مهال په يقين واوښت چې مرجان د ديارلس سوه اته پينځوسم لمريز کال د مرغومي د مباشتې د شپاړلسمې [۱۹۸۰ز کال د جنوري شپږمه] نيټې له عمومي بخښنې يوه اونۍ مخکې له يو شمير نورو بندي پرچميانو سره يو ځای له بنده آزاد شو)"دو تصحيح و يک تبصره، فــرهـاد لبيب، گڼه 91، د مـارچ لومړۍ 2009، www.kabulnath.de)

"مرجان نه خلقي وو ، نه پرچمي "

د ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ په شپاړلسمه نېټه جنرال خوشحال پيروز صافي په ورين تندي ومنله چې د مرجان د ژوندانه او د هغه د کارنامو په اړه يو شمير پوښتنو ته ځواب را کړي .

سـياه سنگ: ويل کيږي چې تاسو مرجان له ډير نيږدې پيژانده؟

جنرال پيروز: له مرجان څخه زما پيژنده زما د دندې په تړاو وه. کله چې نوموړی د علي احمد خرم د وژنې په تور و نيول شو زه د کورنيو چارو د وزارت د منتظره قطعې د کشف آمر وم. د هغه له نيول کيدلو وروسته مې پينځلس شپې په يوې خونې کې ورسره تيرې کړې. د يوه ساتونکي په توگه ما د مرجان د ځاني امن او خوندي ساتلو دنده درلودله .

سـياه سنگ: هغه څه ډول سړی وو؟

جنرال پيروز: که ستاسو موخه د هغه د څيرې بيلگې وي ، مرجان تور بخونې لمرسوځولې رنگ درلود ، لوړه ډنگره ونه ، غټې سترگې او ډکې وروځې يې درلودلې ، له رواني اړخه لږ نا آرامه او عصبي وو. د پلار نوم يې غلام سخي وو. يو ورور يې ډاکټر افضل نوميده چې په روسيه کې يې زده کړې کړې وې او په سيد نور محمد شاه مينه [کارته نو] کې يې ژوند کاوه. سره له دې چې مرجان د يوې بې وزلې کورنۍ له ټغر څخه سر راپورته کړې وو خو ښوونځې يې په لوړو نمرو او لوړې درجې پای ته رسولی وو. په تنکۍ ځوانۍ کې يې گلان پلورل. د ليد لوري له اړخه ويلای شم چې ښې زده کړې يې کړې وې ؛ هغه لوړې زده کړې يې ترسره کړې وې او په منځنۍ کچه يې هر اړخيزه مالومات

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درلودل. مرجان د ننګرهار ولایت په شګه کې زیږېدلی وو او په تېبر زاخیل وو. مرجان درې ماندینې درلودلې، دوې ماندینې یې له شګې او یوه ماندینه یې له کندز څخه وه.

سیاه سنګ: له دغو دوه وو ګزارشونو څخه کوم یو یې رښتیا یا لږ تر لږه له رښتیا سره ډېره لګوي. ګزارشونه وايي چې : " مرجان د بګرامیو پر سړک له ښکاري توپک سره و نیول شو" او " مرجان د [پلان د وزیرعلي احمد خرم له وژنې وروسته] و تښتید او ځان یې په شاه شهید مینه کې خپل کورته ورساوه. نوموړی د تیښتې او مقاومت له هڅو پرته ځان له یوې تومانچې سره پولیسو ته سپاري ".

جنرال پیروز: د دیارلس سوه شپږ پینځوسم کال د لړم د مباشتې په څلورویشتمه نېټه د څلنۍ " چهارشنبې" په ورځ [۱۹۷۷ د نوامبر ۱٦] مرجان و کولای شول چې د علي احمد خرم له وژنې وروسته د پیښې له سیمې څخه وتښتي. وروسته څرګنده شوه چې په ټکسي کې سید نور محمد شاه مېنې ته د خپل ورور کورته تللی وو. له هغه وروسته مرجان له ډېرو ګړنګونو او کړلیچونو په تیریدا ځان د یک لنګه کوتل ته رسولی وو او له هغه ځایه یې غوښتل له بګرامیو څخه ولاړ شي او ځان د خلکو له سترګو په کوم ګوټ کې پټ کړي. د لارې په اوږدو کې د نساجي د رئیس موټر ناڅاپه د مرجان مخې ته ورځي. مرجان موټر دَرَوي او له زور زیاتي او ګواښونو څخه کار اخلي او غواړي چې ده ته هم په موټر کې ځای ورکړي. په دغې شېبې کې د مرجان هڅې بریالۍ نه وې ځکه په همدغه شېبه کې یو بل سړی تیریږي چې دوه سپیان له ځان سره لري او پیښه یې له ورایه څارله نوموړي سري لیدل چې یو ناپیژندل شوی سړی شکمنې لوڅې پوڅې او هلې ځلې کوي. هماغه سړی د مرجان پرځان خپل سپیان خوشې کوي. مرجان بله لار نه لري او بیرته سید نورمحمد شاه مېنې ته را ګرځي. په پای کې د هماغې ورځې د ماسپښین په څلورو بجو د سید نورمحمد شاه مېنې د ۲۴ سړک [کارته نو] د نانوایي په تم ځای کې د پولیسو ګوتو ته لویږي ، سره له دې چې په لاس کې یې توپک او تومانچه وه ، نیول کیږي .

سیاه سنګ: آیا خرم په هماغه تومانچې وژل شوی وو؟

جنرال پیروز: نه! د عدلي طب پلټنو او څیړنو څرګنده کړه چې د پلان د وزیر له مړي څخه د امریکایي Walther تومانچې ګولۍ موندل شوې وه. خو دا څرګنده نه شوه چې نوموړې والتر تومانچه په څه ډول ورکه شوه. آیا مرجان نوموړې تومانچه په کوم نا مالوم ځای کې لیرې غورځولې وه یا یې په پټه چاته ورکړې وه؟ زه نه پوهیږم. خو له وژونکي څخه یو ښکاري (چره یي) توپک او یوه اسپانوي "Llama" تومانچه لاس ته راغلې وه .

سیاه سنګ: آیا تاسو پوهیږئ چې د مرجان ګوتو ته نوموړی ښکاري توپک په څه ډول ورغلی وو؟

جنرال پیروز: د مرجان ورور ډاکټر افضل د پلټنې ډلې ته داسې وویل : د علي احمد خرم له وژل کیدلو دوې ورځې مخکې ما مرجان ته په کور کې ډېر نصیحت وکړ او ورته مې وویل چې تا زده کړې کړې دي او تا ته ښایي چې له ورانکارو او غیر قانوني کړو وړو څخه ځان لیرې وساتی خو مرجان د تل په شان له ما سره شخړه کوله او زما د خبرو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا يې نه کوله. وروسته خبر شوم چې دغسې يو غټ جنايت يې تر سره کړی دی. مرجان د پيښې له سيمې څخه له تښتيدا وروسته ، زما د ماندينې په وينا زما کورته راغی او له هغې يې و غوښتل چې ښکاري توپک او تومانچه دې ورته په بيړه ورکړي. زما ماندينې مقاومت او مخالفت وکړ. خو مرجان په دې بريالی شو چې نوموړې وسله له اجازې پرته را پورته او له کوره ووځي .

سياه سنګ: د مرجان تر څادر لاندې د پټو نقشو او کسانو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پيروز : مرجان د خپلو شخصي او خصوصي کيسو ترڅنګ چې هره شپه به يې ماته کولې د پلټنې د ډلې د پوښتنو او ځوابونو لړۍ به يې هم ټکی په ټکی را ته ويله. يوه شپه مرجان راته داسې ووېل : " دوه کاله مخکې [۱۹۷۵] کله چې زه کندز ته د ساينس د ښوونکي په توګه ولاړم هلته په امام صاحب کې له ګلبدين حکمتيار سره آشنا شوم. هغه ماته ووېل ' غريب سړی يې او روزګار دې هم سم نه دی.مګر زه در سره مرسته کولای سم چې ژوند دې ښه سي. ګلبدين زياته کړه چې : ' له ما سره اړيکه ټينګه وساته. تا له ځان سره پاکستان ته بيايم او له يوې مودې وروسته بيرته هيواد ته را ستنيږو" لنډه دا چې له هغه سره پاکستان ته ولاړم او هلته مې د پوځي زده کړو يوه دوره تيره کړه. هيواد ته د ستنيدا په وخت کې ماته حکمتيار د شګې په سيمه کې ووېل :" دلته د څو شپېو لپاره د يو چا ليدلو ته ورځو." له هغه وروسته زه يې يوه سړي ته ور وپيژندلم اوورته يې و ويل : " دا سړی زما نوی ملګری دی." نوموړي سړي له روغبړ او د هر لور او ګودر له خبرو وروسته يې يوه سړي ته چې بزګر ښکاريده ګوته ونيوله او ويې ويل : " ايا کولای شی د هغه سړي ژوند په يوه ډز واخلی؟ " هک پک پاتې شوم او ګلبدين ته مې وکتل. ګلبدين غلی او بې تفاوته ولاړ وو. پوه شوم چې اوضاع خرابه ده. ما هم له ناچارۍ پريکړه وکړه او ناپيژانده بزګر مې په يوه ډز مړ کړ. حکمتيار په ډيره سړه سينه ماته مخ را تاو کړ او په موسکا يې ووېل : " آپرين ! ښه نښه ويشتلای شي. له هغه وروسته د کندز په لور و خوځېدلو ".

سياه سنګ: مرجان د علي احمد خرم په اړه څه ويل؟

جنرال پيروز: زه به يې تاسو د مرجان له خولې ووايم." ماته يوه ورځ ګلبدين حکمتيار داسې دنده را وسپارله : کابل ته ولاړ شه او علي احمد خرم د کار له دفتره دباندې را وباسه. له هغه سره يو ځای د وزيرانو په موټر کې پورته شه او ورته ووايه چې تا ارګ ته داؤود ته بوځي. له دې چې د وزيرانو موټران د ارګ په دروازه کې نه پلټل کيږي د خرم په مرستې په ډيرې آسانۍ کولای شی د داؤود خان د کار دفتر ته ولاړ شی او هلته يې ځای په ځای ووژنی. ددغې پيښې په ترڅ کې به درې تنه نور ستا امنيت ونيسي ".

سياه سنګ: ولې د نورو وزيرانو له ډلې څخه علي احمد خرم په نښه شوی وو؟

جنرال پيروز: د مرجان په وينا خبره په هيڅ ډول د پلان د وزير پر سر نه وه. هر وزير چې ګوتو ته ورغلی وو د هغه کار کيده د هغه موخه دا وه چې د وزيرانو په ځانګړي موټر کې ارګ ته دننه ولاړ شي او د سردار داؤود ليدلو ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسول شي. د مرجان موخه د ولسمشر وژل ول او له وزیر سره یې سر او کار نه درلود. مرجان د خپلې نقشې د پلي کولو لپاره د پلان وزیر ځکه غوره کړ چې د نورو وزارتونو برخلاف د پلان د وزارت ودانۍ په ډېر ښه ځای کې د سړک په غاړه کې پرته وه ؛ او نومړې ودانۍ نه کومه څلور دیوالي او نه ساتونکي درلودل. په دې مانا چې په ډېرې آسانۍ یې کولای شول ځان خپلې ټاکلې موخې ورسوي .

سیاه سنګ: او د علي احمد خرم د وژل کیدلو څرنګوالی؟

جنرال پیروز: مرجان وویل : کله چې زما زړه مې ډاډه شو چې هغوی زما امنیت د افغان لوی پلورنځي [فروشگاه بزرگ افغان] ودانۍ ته نیږدې نیولی دی او د کومې خرابۍ په رامنځته کیدلو د امنیت نیوونکو ټکسي زما د ژغورنې لپاره را دانګلای شي نو د پلان د وزارت له دروازې نیغ په نیغه د وزیر سکرتر ته ورغلم او هغه ته ومې ویل: د پلان ښاغلي وزیر صاحب ته یو ډېر ضروري او مهم پیغام لرم. سکرتر وویل : وزیر صاحب له یوه بهرني میلمه سره د لیدلو په غونډه کې بوخت دی. سترګې په لار کښېنئ چې غونډه پای ته ورسیږي. ما وویل : نه ! نه شم کولای سترګې په لار پاتې شم. زه باید همدا اوس هغه ووینم. سکرتر وویل : اجازه نشته. وزیرصاحب ته ستاسو تګ هېڅ امکان نه لري. هغه د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره ډېره مهمه او ضروري غونډه لري. ما وویل : زما کار تر ټولو مهم او ضروري دی او پرته له دې چې د سکرتر ټینګار او مخنیوی په پام کې ونیسم د وزیر خونې ته ننوتلم او هغه ته مې په بیړه وویل چې ما له ځان سره د داؤود خان د لیدلو لپاره ارګ ته دننه بوځي. مخکې له دې چې علي احمد خرم کوم غبرګون له ځانه څرګند کړي وړاندې ولاړم او د هغه د دفتر د ټیلفون مزی مې پریک کړ. وزیر بله چاره نه درلودله او له ما سره یوځای له خونې را ووت او په لاره روان شوو. وزیر موټر ته د پورته کیدلو په حال کې خنډونه رامنځته کول. له بلې خوا وخت مې له لاسه ورکاوه او له بل لوري خلک او څو تنه وسله والو کسانو مخته را دانګل. ما چې داسې ولیدل نو ما هم وزیر په ډزو وویشت او په ټکسي کې و تښتیدم .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا ده چې مرجان د پلټنو په لړ کې نه وهل شوي او نه ټکول شوی او هر څه یې په خپله خوښه وویل؟

جنرال پیروز: سل په سلو کې رښتیا ده. مرجان له وهلو ټکولو پرته هرڅه په خپله ومنل. دا هم باید ور غبرګه کړم چې د مرجان له نیول کیدلو وروسته تر څو اونیو پورې په ولچک او زولنو کې ساتل کیده. چارواکي اندیښمن ول چې مرجان ځان ونه وژني او یا کوم بل خطرناک کار ته لاس وانه چوي .

سیاه سنګ: آیا د ځان وژنې نښې نښانې په هغه کې لیدل کیدلې؟

جنرال پیروز: مرجان په څو څو ځله ماته ویلي ول چې : کاشکې یوه تیره اوسپنه ، میخ ، چاکو یا تیغګی مې لاس ته راغلی وا ی چې ځان مې ددغه ژوند له شر څخه خلاص کړای وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: ویل کیږي چې مرجان رواني ستونزې درلودلې ، آیا رښتیا ده؟

جنرال پیروز: په پخوانیو یې نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې د چا خبره د مرجان " اعصاب لړ خراب" ول. ما د مرجان په ساتلو کې پینځلس شپې ورځې نوکریوالي وکړه ، بیا کورته ولاړم ، دوه ورځې ورسته بیرته راغلم په هکپکوالي مې ولیدل چې د مرجان رنګ تک ژیړ او مخ ، لاس او پښې یې شنې اوښتې وې او سر یې په یوه دستمال کې پیچلی وو. ما وپوښتل چې څه ورباندې شوي ول ما ته وویل شول : کله چې ته نه وی ، د کابل ولایت د قرار ګاه بولندوی هاشم (غویی هاشم / هاشم ګاو/دا د مرجان تکیه کلام وو چې هر چا ته به یې " غویی/ ګاو" ویل) د مرجان خونې ورغلی وو او له هغه یې یو شمیر پوښتنې وکړې. یا مرجان سم ځوابونه نه ول ورکړي یا یې داسې شیان ورته ویلي ول چې هغه یې ډیر سخت په قهر کړی وو. په پای کې نوموړي بولندوی مرجان ته د ناموس سپکې سپورې او ښکنځل وکړل ؛ د مرجان دوې ماندینې هم د کورنیو چارو وزارت ته راوړل شوې وې او هغوی ته یې په نغوتې سپکې خبرې کړې وې. مرجان د ښکنځولو په اوریدلو د خونې له ګوټ څخه کوشنی میز را پورته کړ او د بولندوی هاشم په ککره یې وواهه او هغه یې په ځمکه را څملاوه. په همدې ترڅ کې مرجان بولندی ته لاس واچاوه چې د هغه تومانچه را واخلي. وسله والو ساتونکو په بیړه را ودانګل او مرجان یې ټینګ ونیو چې تومانچه یې لاس ته ور نه شي. د وسله والو ساتونکو یو تن د تومانچې میل د مرجان په ککره دومره ټینګ وواهه چې د مرجان د ککرې پوټکي او هډوکي ژور ټپ واخیست. ددې لپاره د مرجان د ټپي کیدلو پازوالي بیرته د مرجان په غاړه ور و غورځوي هغوی وویل چې مرجان د بولندوی هاشم له وهلو ورسته د تشناب په لور منډه کړه او خپله ککره یې د لاس مینځلو د اوبو په نلکه ټپي کړه. هر ګوره همدو پیښو ته ورته او د مرجان نورو کارونو ته په کتنې کولای شو ووایو چې مرجان په نسبتاً ژورې عصبي ناروغۍ اخته شوی وو. د ساري په ډول ، مرجان به په نا ځاپه سترګې لمر ته نیولې او تر شونډو لاندې به په بې مانا ډول غومبیده .

سیاه سنګ: د مرجان د سیاسي اړیکو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز: مرجان د خپلو اعترافاتو او کیسو پربنسټ د ګلبدین حکمتیار د اسلامي ګوند غړی وو .

سیاه سنګ: آیا مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی نه وو؟

جنرال پیروز: دا چې وایي مرجان کیڼ اړخی وو او یا کیڼ اړخی لید لوری یې درلود له سره تر پایه غلطه ده. په هماغو لومړیو پینځلسو ورځو کې چې زه له مرجان سره وم ، هغه راته داسې وویل : نه پوهیږم زه لیونی شوی یم یا د پلټنې ډله لیونۍ ده. و مې پوښتل ، څنګه؟ مرجان وویل : نن یې ماته ویل چې که ته ومنـې چې د خلق د ډلې غړی یې ، موږ دې خوشې کوو!

سیاه سنګ: د پلټنې د ډلې نومونه مو په یاد دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پیروز: صدیق واحـدي وردک ، مـیر گل ، له مرجان څخه پلټنې کولې او یو بل تن هم وو چې هر څه کوم نوم یې زما په یاد نه راځي.

سـیاه سنگ: الف هارون د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" کتاب لیکلی ، نوموړی کتاب حامد ژباړلی او ځینې سَـمَونې یې هم پکې راوړي دي. په نوموړي کتاب کې د پلټنې د ډلې د غړو نومونه داسې یاد شوي دي : " باقي ، نبي ، اتمر ، همکار ، قطره ، خیر محمد او نور پرچمیان"...

جنرال پیروز: دا سمه ده چې نوموړي کسان ټول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د پرچم د ډلې غړي ول. خو راځـئ لومړی په هماغه کال کې چې د مرجان د پلټنې خبره تر لاس لاندې وه د هغوی برخلیک ته پام وا چوو او بیا د خبرې له سموالي یا نه سموالي څخه جاج واخلو:

باقـي د کورنیو چارو د وزارت د پیژند مدیراو د کابل د قاضي له کلا [قلعه قاضي] څخه وو. نوموړي د کورنیو چارو له وزیر سره د ستونزې له امله لومړی د هلمند ولایت د امنیې د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو او بیا کورناستی شو او رسمي دنده یې نه درلوده. د اتمر نوم غلام علي وو او د کورنیو چارو د وزارت د څارگرې څانگې غړی وو. اتمر له کارپوهنیز اړخه نه شوای کولای د مرجان د پلټنې په پلاوی کې برخه واخلي. په همدې توگه نبي د ترافیکو د ریاست کار کوونکی وو، قطره د قوای کار بولندوی او خیر محمد د ښوونې او روزنې آمر وو. دغو کسانو له کومو سوریو او سرچینو کولای شواي د مرجان د پلټنې په لړۍ کې برخه واخلي؟

سـیاه سنگ: ستاسو له خبرو داسې ښکاري چې د مرجان لپاره د پردې ترشا نقشه جوړوونکی گلبدین حکمتیار وو ، نه حفیظ الله امین. آیا همدا پایلیزه جاج اخیستنه سمه ده؟

جنرال پیروز: حفیظ الله امین دومره ساده سړی نه وو چې د سردار محمد داؤود د له منځه وړلو لپاره داسې یوه ساده نقشه را و باسي او د وزیرانو په موټر کې د علي احمد خرم له لارې مرجان ارگ ته دننه ننه باسي او نقشه پلې کړي. البته ، همدغه حفیظ الله امین داسې کارونه تر سره کړي چې له هغو سره په پرتله د علي احمد خرم وژنه " هیڅ" بلل کیږي. خو کله چې رښتیا ویل کیږي باید یوازې او یوازې هماغه " حقیقت " دې پرته له زیادښت او کمښت او پرته له شخصي دریځ نیولو او غرضونو وویل شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيڼ لوری : مولا ګل ، او ورسره ورور يې کابل ته نيږدې د خاورو د هغې کواړې پر سر توغ ږدي چې تر لاندې د افغانستان د لومړنی ولسمشر شهيد سردار محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ مړي پراته دي چې د ۱۹۷۸ز کال په کودتا کې د کمونيستو کودتاچيانو په لاس په ديرې بيرحمۍ ووژل شول د سردار محمد د ښخيدلو ځای تر ديرشو کالو پورې د پټ راز په توګه پاتې وو.

درويشتمه برخه/ وروستۍ برخه

شب رفت و حدیث ما به پایان نرسید

شب را چه گنه؟ قصه ما بود دراز

ژباړه :

شپه ولاړه زموږ خبرې لا پاتې دي تر اوسه

د شپې ګناه په څه ده ؟ کيسه زموږ اوږده وه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغسې چې پروسږ کال ویل شوي ول ، دغه لنډه څیرنه لا تر اوسه او هیڅکله به ونه شي کولای چې د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي کارنامو پراخ اړخونه ، د هغه د ګناه یا د بې ګناهۍ سَموالی یا نه سَموالی را وسپړي.

د " پسرلني سباوون د ګولیو د باران" په پای کې ښايي یو شمیر لوستونکي و غواړي یو څه د " پایلیزې اخیستنې" په نامه ولولي. له دې چې زه د نورو کسانو د ویناوو د ټایپ کوونکي په توګه ځان د " پایلیزې جاج لیکنې" د لیکلو جوګه نه بولم هیله من یم هغه مشران او کارپوهان چې کارپوهنیزه دنده یې تاریخ لیکنه ده پرته له دې چې په زړونو کې یې د هغو له پایلو څخه کوشنۍ اندیښنه یا خرخښنه را و پاریږي ، دغه تشه ډکه کړي .

پورته لیکل شوي دي : درویشتمه برخه/ وروستۍ" ، دا ځکه چې د محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کیدا په اړوند نوري نوې لیکنې لاس ته نه دي راغلي چې د " بینوا او کابل ناتهـ" په ښکلو ویبپاڼو کې کښیښودل شي. خو په یاد ولرئ چې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" څلورویشتمې او پینځویشتمې څنګیزې برخې یا ملپاڼې هم لري .

دوې راتلونکې برخې به چې په پراخو مالوتي څانګو پسول شوي د هغو کسانو د نومونو له لښتـنـلیک سره به جوګه وي چې ددغې لیکنې له پیله تر نن پورې یې خپلې هڅې نه دي سپمولي ؛ نوموړې برخې د "فـــــــردا " www.farda.org او www.Benawa.com ویبپاڼو ته ولیږل شي .

که د دوستانو ملاتړ، یاري ، زغم او د زړه له کومې تاوده پیامونه را سره نه وای نو د" پسرلني سباوون د ګولیو باران" به هم د پاڼو پر کرښو نه وای راغلای .

سـیاه سـنـګ

د ۲۰۰۹ز کال د مارچ پینځلسمه

د دوه وو برخـلیکونو تر منځ کرښه

Carlotta Gall چې د افغانستان او پاکستان په تړاو ګزارشونه یې ډیري وختونه د New York Times په ورځپاڼه کې راغبرګیږي ، د الیانور ګال او سندیګال لور ده (ښايي د ډیرلږ شمیر کسانو لپاره د سـندی ګال نوم چې د افغانستان د جهاد د کلونو په اوږدو کې له نامتو څیرو او " د افغانستان لپاره د سندیګال د بلنې د ټولنې " بنسټ ایښودونکی وو ، نا آشنا وي.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن ګال د ۲۰۰۹ زکال د جنوري په ۳۱ نېټه نیو یارک ټایمز ته یوه لیکنه ولیږله. د لیکنې سرلیک دا وو : " د هغه راز له مخې څادر لیرې شو چې پر یوه پـَیـر د پای ټکې بږدي". نوموړې لیکنه په لاندینۍ پته د ۲۰۰۹ز کال د فبرورۍ په لومړۍ نېټه خپره شوې ده .

www.nytimes.com/2009/02/01/world/asia/01afghan.html

کله چې د ۱۹۷۸ ز کال [د اپریل د ۲۹/۲۸] په مرګونې خونړۍ شپې ، د شپاړلسو مړیو د ښخولو فرمان ورسید ، د وسله وال ځواک یوه ځوان خو ویرجن افسر وغوښتل د دغه ځای جغرافیا په خپلو یادونو کې ژوندۍ وساتي. افسر، د خپلو همکارانو د خبرو اترو له منځه پوه شوی وو چې هغوی د افغانستان د لومړني ولسمشر " سردار محمد داؤود خان" او د هغه د کورنۍ مړي تر خاورو لاندې کړي دي. افسر ، د ښخولو له ځایه د سړک تر غاړې واټن په شمارلو ګامونو میچ کړ .

له هغه اله ګوله ځپلي دَور وروسته ، د کمونیستي کودتا په ترڅ د داؤود خان وژنې ، له څان سره د دیرش کلن ناورین د جګړو لړۍ نغښتې درلودله. دغې خونړۍ جګړې چې د پای څرک یې لا تراوسه نه دی څرګند ، هره افغانه کورنۍ دړې وړې او تاواني کړه .

د پخواني وسله وال ځواک افسر پادشاه میر له دیرش کلنۍ جګړې وروسته د حامدکرزي د واکمنۍ تر رڼا لاندې له څه ناڅه آزادۍ او آرامۍ وروسته یو پټ راز را بربنډ کړ. اوسنۍ واکمنې د شاهدانو په مرسته د دې جوګه شوه چې د لومړني ولسمشر او د هغه د کورنۍ د مړیو هډوکي بیا و مومي چې ډېر ژر خاورو ته له بیا خارو سپارلو ورسته به د هغوی د فاتحې لمانځنه ترلاس لاندې ونیول شي .

محمد داؤود د " افغانستان د جمهوریت" بنسټ ایښودونکی او د " مډرن" دولت د پرمختګ ځلانده څیره وه. هغه خپل د اکا زوی ، د افغانستان وروستنی پاچا محمد ظاهر، د دیارلس سوه او دوپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳ ، جولای ۱۷] په کودتا کې را وپرځاوه او پینځه کاله وروسته د هغه وژنې ، هیواد د وینو او ورانیو د ژورر تـل پر لور و خوځاوه .

د محمد داؤود دري څلویښت کلن لمسی نادر نعیم وایي : " که له هر افغانه وپوښتـئ چې دغه تولـه [وراني] له کومه ځایه راپیل شوه نو هغه به هرو مرو درته ووایي : د داؤود خان له وژل کیدا وروسته چې د دوه وو برخلیکونو ترمنځ یوه کرښه ده. د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریزکال د غوایي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د افغانستان د خپلواکۍ وروستۍ ورځ وه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه شپه د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د محمد داؤود د کورنۍ اتلس تنه غړي او د ماڼۍ یو شمیر کارمندان او افسران ووژل شول او له ښاره دباندې د شپې د تیارې په تورتم کې تر خاورو لاندې شول. څوک نه پوهیدل چې چیرې .

د ژول شویو کسانو په ډله کې د ولسمشر د کورنۍ اتلس تنه غړي ، د ولسمشر ماندینه ، ورور ، درې لونې ، درې زامن ، زوم ، ننږور او څلور تنه لمسیان ول.

د هغه څه پر بنسټ چې نادر نعیم یې وایي د محمد داؤود د کورنۍ ټول غړي د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې په اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] نېټې د سهار د څلورو او پینځو بجو په شا او خوا کې د سرو ګولیو په باران کې ووژل شول. له یوې ورځنۍ خونړۍ جګړې وروسته ، د امام الدین په نامه یو افسر له یوې ډلې سره د ولسمشرۍ ماڼې ته ولاړ چې ولسمشر ونیسي. محمد داؤود د کودتاچیانو له ډلې سره تـلل ونه منل او د خپلې تومانچې اور یې د هغوی پرمخ پرانیست. د تومانچې د اور په ځواب کې یاغي توپکوال پر محمد داؤود او د هغه پر کورنۍ د ګولیو په باران کې را توی شول .

کمونیستانو د ولسمشر له وژلو وروسته د شلو مباشتو په اوږدو کې د وینو ویالې و بهولې او کار هغه ځای ته ورسید چې د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال لمریز د مرغومي په میاشت کې [۱۹۷۹ز دسامبر] د " شوروي اتحاد" سره لښکر پرافغانستان یرغل وکړو او د لس کلن نیواک په اوږدو کې په زرګونو افغانانو ووژل شول او یا تري تم شول.

ډیري بلهاریان " قربانیان" د وسله وال ځواک اډې ته نیږدې د څرخي پله د لمن د لمر خاته لورته په بې نښو ګورونو کې تر خاورو لاندې کیدل .

پروسږ کال ، د اوسنۍ واکمنۍ د پلټونکو یوې ډلې د دوه تنو شاهدانو په مرستې د نوموړي ځای پلټنې پیل کړې. له دغو دوه تنو شاهدانو څخه یو تن د نن ورځې کورناستی جنرال او د پرون ورځې د [څلورم زغره وال ځواک] د څارنې او ساتـنې/ حفظ و مراقبت] مدیر پادشاه میر وو. هغه ته امر شوی وو چې د [زیس] په موټر کې ټول راوړل شوي مړي په څرخي پله کې پوځي اډې ته نیږدې د شپې په تور تم کې تر خاورو لاندې کړي.(د پادشاه میر په وینا ، په نوموړي شپه کله چې مړي تر خاورو لاندې کیدل ، د کودتا له مشرانو څخه یو تن ډګرمن محمد اسلم وطنجار هم هلته وو (

پادشاه میر د یوې مرکې په ترڅ کې روښانه چې په څه ډول یې مړي له خپلو همکارانو سره د شوبلې په یوه کیندل شوي مورچل " موضع" کې واچَول. کله چې مړي په کیندل شوي ځای کې واچول شول ، پادشاه میر د مړیو د جسدونو په منځ کې پښې کښیښودلې چې له اسلامي دود سره سم د مړیو مخونه قبلې ته واړوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي زياته کړه : " ما ونه شو کولای مړي و پيژنم ، خو دومره پوهيدم چې د داؤود خان له کورنۍ څخه ول."
همدا شان پادشاه مير د يوه موټر چلوونکي خبرې په ياد راوړي. هغه ويلي ول : " ما کلونه کلونه د دغې کورنۍ چوپړ کې کړی دی ".

له هغه وروسته چې " د مړيو پر جسدونو د خاورو اچولو " امر وشو ، ښاغلي پادشاه مير لومړی د لوی موټر ترپال را واخيست او د مړيو پر مخ يې خپور کړ او بيا يې د قبر له څنډې د سړک تر غاړې پورې (۹۰) گامونه و شميرل تر څو د گور ځای ځايگی يې سم په ياد پاتې شي .

په دويمه شپه د پادشاه مير مرستيال ته فرمان ورکړ شو چې ديارلس نور تازه جسدونه په بل قبر کې هماغه شا او خوا ته تر خاورو لاندې کړي.

ښاغلی مير ډير ژر له کابله ووت او په غرونو کې د کمونيستي ضد مقاومت له پاڅون سره يو ځای شو ؛ څو کاله وروسته يې د محمد داؤود د کورنۍ د پاتې غړو يوه تن ته د مړيو د برخليک څرنگوالی څرگند کړ.

د هغو ورځو شپاړلس کلن بزگر، ملاگل يو بل شاهد دی. ملاگل د کودتا په لومړيو ورځو د هماغه داستان سرچينه د هغو سرتيرو له خولې چې دده پر ځمکه يې کيږدۍ وهلې وه ، ترلاسه کړې وه او خپلې مور ته يې ويلې وه.

درې مياشتې وروسته ، کله چې سرتيري ولاړل ، ملا گل د مور په غوښتنې د قبرونو تر شا او خوا ډبرې راټولې کړې او د " شهيد د توغ" په نامه يې يو ټوکر پر قبر په رَپا کړ.

دغه ماجرا د واکمن گوند د " تلاشي ډلې" ته بس وه چې لاس په کار شي. هغوی د ملا گل پر کور را توی شول. شپاړلس کلن ځوان غرونو ته و تښتيد او له مجاهدينو سره يو ځای شو ؛ د ملاگل له تيښتې وروسته ، کورنۍ يې پاکستان ته ولاړه .

ښاغلي گل هم دغه پټ راز ، له ځان سره ساتلی وو تر څو چې شپږ مياشتې مخکې [د ۲۰۰۸ز کال د جولای / اگست مياشت] د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د گور د موندلو د پلټونکي کميسيون کارمندان د (کابل) د خواجه غار کلي ته راغلل.

د محمد داؤود لمسی سردار محمود غازي د قبرونو د کيندنې پر مهال هم وو. نوموړي له ښاغلي پادشاه مير غوښتنه وکړه چې کابل ته راشي او مرستې ته ور ودانگي. جنرال له خپلې وروستۍ نښې سره را ورسيد.

ښاغلي غازي وويل : " موږ ټول د غونډۍ پر سر ولاړ وو. جنرال پادشاه مير د ځمکې يوه گوټ ته گوته ونيوله او زياته يې کړه : " دلته ...!" دوې ورځې وروسته د کيندونکو ډلې هغوی وموندل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عامې روغتیا د وزارت مرستیال او د کمیسیون سمبالوونکي فیض الله کاکړ وویل : " د هډوکو بیا پیژندنې څو میاشتې و نیولې. د دیرش کالو په اوږدو کې د پرېړ او زاړه ترپال کرباس د مړیو مخونه رَژَولي ول او یوازې د ترپال اوسپنیزې کړۍ پاتې وې. د مړیو جامې له منځه تللي وې. د ولسمشر د خور ، عایشې ، پیژندنه د هغې د ځانګړو اورتوپیدیکو بوټانو له مخې وشوه ، د ولسمشر د زوی عمرداؤود ، پیژندنه د اوږو د سر د دوه وو چتک تسمو د کړیو له مخې چې د خپل کمربند په دوه وو څنډو به یې تړلې ، وشوه".

په پای کې محمد داؤود هم د غاښونو د قالب او د قرآن مجید د سرو زرو د یوه کوشني ټوک له مخې وپیژندل شو چې تل به یې د خپلې کرتۍ په استرکې دننه د ټیر پرسر ټومبه.

ډاکټر کاکړ د محمد داؤود د یوه تن د یاورانو ، جنرال انور شاه خان له خولې وویل : " د قرآن مجید دغه ټوک د سعودي عربستان پاچا د افغانستان ولسمشر ته ور کړی وو".

د کمیسیون کارمندانو د دربار له جامه مینځونکي غلام درویش سره چې د محمد داؤود جامې به یې مینځلې هم خبرې اترې وکړې. هغه وویل : " هو. ولسمشر تل قرآن مجید د خپلې کرتۍ په جیب کې دننه ایښوده".

د ډاکټر کاکړ په وینا ، د هډوکو څېړنه څرګندوي چې پر ولسمشر د ګولیو باران شوی وو او زوی یې عمر په دوه وو ګولیو وژل شوی وو .

د محمد داؤود د خوښینې او د هغه د لور له خوا د لمسي د مړیو څرک چې د کودتا په ورځ ټپیان شوي ول او په روغتون کې یې سا ورکړې وه ، لا تراوسه نه دی لګیدلی. د دغې کورنۍ څو تنه پاتې غړي لومړی بندیان شول او بیا له هیواده د باندې ووتل. د هغوی یو شمیر د ۲۰۰۱ ز کال په پای کې د طالبانو له پرځېدنې وروسته افغانستان ته راستانه شول .

د محمد داؤود د فاتحې لمانځنه به نه یوازې د افغانستان د تاریخ یوه خونړۍ څنډه په نښه کړي ، بلکه د هغه د کورنۍ پاتې غړو په ځانګړې توګه هغو کسانو ته چې دیرش کاله مخکې یې پرهرونه لیدلي ول ، رواني آرامي ور په برخه کړي.

د محمد داؤود لمسیانو ، ښاغلو غازي او نعیم وویل ، هغوی هیله من دي چې خاورو ته د مړیو دویم ځل سپارل د ملي پخلاینې د لړۍ درشل وګرځي او داسې یوه کمیسیون ته لاره پرانیزي چې د تیرو دیرشو کالو د ورانیو حساب او کتاب چې د هر حکومت تر سیوري لاندې شوي وي ، را څرګند کړي .

ښاغلی غازي د محمد داؤود د زوم محمد نظام زوی دی. د غازي پلار په هغه وخت کې د بهرنیو چارو د وزارت کارمندوو چې د غازي له نیکه سره یوځای ووژل شو. غازي زیاته کړه : مورِ دلته د وینې په بدل کې د وینې د غچ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا د دښمنۍ په بدل کې د دښمنۍ لپاره نه یو راغلي. د رښتیا او رښتونولۍ له مخې باید څادر لیرې شي او د افغانستان د ولس مخې ته دې کښېښودل شي ".

دغې کورنۍ ته د وژل شویو کسانو د هډوکو بیا موندنې د زړه تسل ورپه برخه کړی دی. ښاغلي غازي زیاته کړه : " موږ مسلمانان یو. مړي باید آرامځایونه او ژوندیان باید لمانځنځایونه ولري چې لمنځنې ترسره کړای شي. که دغه غوښتنې تر سره شي ، زموږ زړونه به خورا زیات تسل شي ".

مل کرښې

۱ (له څېړنیز اړخه ، د نیویارک ټایمز په گزارش کې یو شمیر بیلگې سمې نه دي. د ساري په ډول لاندینۍ کرښې :

-محمد داؤود او کورنۍ یې د دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز کال د غوايي د مياشتې په اومې نېټې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] د سهار د شپږو او اوو بجو او په پياوړې انگیرنې د سهار د شپږ نیمو او اوو بجو ترمنځ ووژل شول ، نه د هغې ورځې د سهار د څلورو او پينځو بجو تر منځ.

-په ارگ کې دننه د وژل شويو افسرانو او کارمندانو شمیره څرگنده نه ده ، خو دومره څرگنده ده چې د محمد داؤود له کورنۍ څخه یوازې عمر داؤود د نیمې شپې په تور تم کې او نور ټول د غوايي د اوومې له تور ماښام وروسته د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوايي د مياشتې د اتمې [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷ او ۲۸] نېټې د شنه سهار د گولیو تر باران لاندې ونيول شول .

۲ (د دغه گزارش په انځوریزه برخه کې مولا گل او ورورېې د هغو کواړیو خاورو پر څنډه لیدل کیږي چې تر لاندې یې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ مړي ایښودل شوي ول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور وېشتمه برخه

مل کرښې

۱ (د ۲۰۰۹ز کال د مارچ د مياشتې په ۳۰ نېټه چې ددغې لړۍ د ليکنې د پای مهاليز وخت وو ، د کاناډآ د مونتريال له ښاره د محمد آصف صافي په نامه يوه افغان دوست وويل چې تر راتلونکي مياشت پورې به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي په اړوند د " پسرلني سباوون د ګولېو د باران" د لړۍ لپاره نوي او تاند مالومات وړاندې کړي .

محمد آصف صافي د خبرو په لړ کې له " جګتورن نور احمد تره خيل" څخه يادونه وکړه او زياتوې چې خلکو د کټـور په نامه پيژانده . محمد آصف صافي د تره خيل په اړه داسې وايي:

"کټوري راته " د ۱۹۷۸ز کال د اله ګولې او نښتو خبرې کولې ؛ هغه د خبرو په ترڅ کې ما ته وويل : " زه هم د بولندوی شهنواز تـڼـي په امر د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی وم. وروسته له دې چې امام الدين ، سردار محمد داؤود ټپي کړ ما خپلو پينځلس تنو کوماندیانو ته د اور امر ورکړ. د هغه ټوله کورنۍ په ډزو کې له منځه ولاړه. کله چې ډاډه شوم چې نور هېڅ څوک ژوندي نه دي پاتې ، ولاړم او د داؤود خان سپينه تومانچه مې له ځان سره را واخيستله ".

د محمد آصف صافي په وينا وروسته له دې چې تره خيلی نوراحمد کټور د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې اعتراف وکړاحمد شاه مسعود د ۱۹۸۳ ز کال د نوامبر په مياشت کې په خپل امر په پيشغور " پنجشير " کې له غاړې وځړاوه او او زيندۍ يې کړ.

د محمد آصف صافي او شهنواز تڼي ترمنځ د ثبت شويو خبرو ليکنزه بڼه چې په هغې کې د جګتورن نور احمد تره خيلی د ليږلو او ارګ ته او د هغه د ونډې په اړه خبرې شوې دي زموږ پر دغو مل کرښو به يوه بله لړۍ ورزياته کړي .

۲ (د انجنير خليل الله رؤوفي د ليکنې " افشای حقايق بيشتر ....." ځينې برخې : هېڅ شک نشته چې حفيظ الله امين او اسدالله سروري دواړه د KGB جاسوسان ول خو د داؤود خان د هاغه وخت د واکمنۍ په پړاو کې چې د چا په ګومان کې د کودتا د سمبالتيا او د رژيم د پرځېدا خبره لا نه ګرځېدله بيا هم داؤود خان په کلکې سرټمبه ګۍ او پريکنده ډول د هيواد د واکمنۍ واګې په يوازې او خپلواکه توګه په لاس کې درلودلې. هغه خپل هر مخالف په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وچ زور ټکاوه او هر شکمن سړی ان که د هغه د ډاډ وړ سړی به هم وو ، هغه به يې له سياسي او پوځي ډګر څخه لېرې کاوه .

د بېلګې په توګه په دغه وخت کې يې خپل ځوان کودتاچي ملګري لکه د مخابراتو وزيرعبدالحميد محتاط ، د سرحداتو وزير پاچا ګل وفادار ، د کورنيو چار وزير فيض محمد ، د هوايي او هوايي مدافعی رئـيس ارکان ډګروال اکبرمقصودي چې ددوی په مرستې يې واکمني تر لاسه کړې وه له ځانه ليرې ، پر هغوی په قهر شو او له دندې يې ګوښې کړل او يو شمير نور کسان يې تر څار لاندې و نيول .

کينې لاسي لارښود پرته له دې چې د خپل کاري شپول ترګرد چاپيره چاپيريال يوه پوهه او هوښياره ډله را ټوله کړي پر نورو ټولو کينې لاسو سياسي بهيرونو او ډلو يې د غندنې پريړه کرښه را وکاږله. د داؤود خان دغه سياست هغه مهال پلی کيږي چې له روسانو سره يې په بربنډه اړيکې پريک کړې وې او د هغوی تر ځمکې لاندې کورنۍ ځالګۍ د سر سپارلو کسانو له پلوه لکه د دفاع وزير حيدر رسولي ، د لوی درستيز عزيزخان چې خلکو د " تور عزيز / عزيز سياه " په نامه پيژانده ، او د د دفاع د وزارت د استخباراتو د رئـيس جان نثار خان تر کلک څار او نيونې لاندې راغې وې .

د روسانو له څارګرو ځالګيو سره د اسدالله سروري له اړيکو سره سره او پرته له دې چې نوموړي له روسانو څومره ژورې او څه ډول اړيکې درلودلې بيا هم د داؤودي ددغسې درانده سياست تر سيوري لاندې هغوی هېڅ کاره ول او د داؤود د قهار رژيم پر وړاندې يې دومره زړه او جرئـت نه درلود چې په براﻻ ډول سر راپورته کړي ځکه د KGB له مرستې سره سره په هغوی کې دومره زړه او جرئـت نه وو چې کوم ګواښ زيږوونکي چلند ته دې لاس واچوي.

که امين د خلق د ډلې په استازيتوب د پوځ په يوې کوښنې کړی کې د افسرانو د جلب او جذب دنده درلودله دا ددې مانا نه ښندي چې نوموړی دې په هيواد کې د يوه مطرح ځواک په توګه د ښاغلي لبيب په وينا د داؤود د لارې خنډ وګرځي او په دې دې بريالی شي چې د هغه مخه ور ډب کړي او نه سروري کومه پخه ونډه درلودلای شوای چې د يوه ورک نومي تورن په توګه يې په هوايي ځواک کې کار کاوه. خو د غوايي له کودتا وروسته دواړه د بې خرته واک او ځواک پر ګدۍ ځای پر ځای کيږي او دواړه د دوه سرو ښامارانو په جامه کې د ټولنې پر زړه ور ننوځي او په خپل هيواد کې د وژنې او د ستر خونړي ناتار په بنسټ ايښودونکو بدليږي.

د هغې تر څنګ داؤود خان د هيواد په ملکي او پوځي چارو کې د شوروي سلاکارانو د آزادې لاسوهنې د لړۍ لمن کرار کرار ور لنډه کړه او د هغوی پر ځای يې کورني سلاکاران ځای پر ځای کړل او هغوی يې اړ کړل چې په خپلو کار پوهنيزو برخو کې له ژمنې او هوډ وروسته خپله پازوالي په غاړه واخلي ، ددفاع وزارات ته امر شوی وو چې د وسله وال ځواک په ټولو ښانګو کې دې د سلاکارانو د اړتيا څرنګوالی و څيړي او د هغوی شميره دې اړينې کچې ته را ټيټه کړي. د بېلګې په توګه د توغنديو په ليوا (ليواې راکټ) کې چې د وسله وال ځواک تر ټولو عصري ځواک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمیرل کېده څوارلس سلاکاران ول چې په ځانګړو کارپوهنیزو برخو کې ښکیل ول ، خو له کورنیو انجنیرانو څخه د ژمنې له اخیستلو وروسته د نورمورو سلاکارانو شمیره درېو تنو ته راټیټه شوه او پاتې کسان بېرته خپل هیواد ته ستانه شول. دغسې چاپې د وسله وال ځواک په ټولو لیواګانو او کنډکونو کې ترلاس لاندې ونیول شول او پلې شول .

ښاغلی لبیب په خپل کتاب کې وایي چې د غوایي له کودتا مخکې د دفاع په وزارت کې په ځانګړې توګه د هوایي ځواکونو په اډانه کې د مهمو کادرونو مقرریدل او بدلیدل د روسانو له پلوه ترسره کېدل ، حال دا چې شوروي مستشاران نور هغه خپلسري واکمنان نه ول چې په هر کار کې دې په خلاص لاس ، لاسوهنه وکړي ، دا خو لا پرېږده چې روسان دې دومره واک ولري چې ډګروال قادر خان دې د هوایي ځواک د درستیزوال په توګه و ګوماري یا دې د بګرام له ګارنیزیون څخه رحیم نورستاني لیرې کړي ، دا دومره آسانه نه وه اوهغسې نه وه لکه څنګه چې ښاغلي لبیب یې وایي. په پوځي چارو کې یوازینی پریکړه کوونکی او واکمن سړی په خپله ولسمشر وو او د یوه قهاره پاچا په څیر به یې امرونه لیږل. خو د هغه تیروتنه په دې کې وه چې ددغسې برخه لیک جوړونکي سیاست په لاره کې یې د کرملین غبرګون په هېڅ شمیرلی وو .

د KGB د لاسپوڅو یوه بله روزل شوې مرۍ ډګروال قادر خان وو چې د غوایي د کودتا په بریالیتوب کې یې پریکنده ونډه درلودله. ښاغلي لبیب باور لري چې د وسله وال ځواک په داسې یوه مهم دریځ کې د هغه مقررېدل له کودتا څخه یوه میاشت مخکې د KGB د ځالګیو په منځګړیتوب ترسره شوي ول. خو تر هغه ځایه چې روښانه ده د هوایي ځواک د درستیزوال په توګه د قادر خان ګومارنه د غوایي له کودتا یوه مېاشت مخکې نه بلکه ډیره موده وړاندې د داؤود خان د ډیرو د ډاډ وړ او د کورنیو کړیو او ځالګیو له پلوه تر سره شوې وه .

د چنګاښ د کودتا د ګډونوال په توګه قادر خان د څو استوي کرکتر په لرلو دا وړتیا او ورهنه درلودله تر څو د داؤود خان ډاډ په هرې شونې بیې تر لاسه کړي چې د همدغې موخې د ترسره کېدا لپاره د دفاع د وزیر غلام حیدر رسولي د زوم او د آریانا د رئیس انجینیر نجیب الله له لارې یې و کولای شول د " ملي غورځنګ " د ګوند غړیتوب تر لاسه کړي. او په همدې ترڅ کې یې د هوایي ځواک په کړیو کې د " ملي غورځنګ " د ګوند د چارو سمبالتیا هم پر مخ بیوله .

قادرخان په چابکۍ او هوښیارۍ و کولای شول چې داؤود خان ته ځان له همدې لارې نیږدې کړي او د یوه افسر [ظاهرأ د یوه پالیال او سر سپارلي افسر په جامه کې] د داؤود خان ترمخ د پالیالۍ لوړه وکړي او د هوایي مدافعې د درستیزوال دریځ په خپلو منګولو کې راخپل کړي .

د داؤود خان په دولت کې نورستانیانو د پام وړ ځواک را خپل کړی وو او قادرخان د هغوی پر ضد د دفاع وزیر رسولي ته له اړو پیچه ډک " ضد ونقیض" راپورنه ور کول ، د هغه موخه داوه چې د بګرام د ګارنیزیون هڅاند او منضبط بولندوی ډګروال رحیم نورستاني له خپلې لارې د یوه خنډ په توګه لیرې کړي ؛ ځکه د هغه په شتون کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بګرام کې هېڅ پیلوټ نه شواى کولاى په خپل سر الوتنه وکړي. قادرخان په خپلې موخې کې بریالی کېږي. له کودتا څو میاشتې مخکې یې د داؤود خان په لاس رحیم خان له دندې ګوښه کړ او دغه دنده یې نرم چلند ډګروال غلام سخي ته ور کړه. دا هغه تیر وتنه وه چې په حقیقت کې داؤود خان په خپل لاس د خپل مرګ حکم لاسلیک کړ ځکه دا د بګرام او شینډنډ هوایي ځواکونه ول چې د یوه هیواد او دولت برخلیک یې د خلق د ګوند د کودتا پر تندي و لیکه .

خپلې موخې ته د رسېدا په لاره کې قادر خان له ځانه پورته کسانو ته هېڅکله سر ټیټ نه کړ او تر لاس لاندې کسانو باندې یې هېڅ ډول خپلسري ونه سپموله. د کودتا د بریا په شنه سهار یې د هوایی او مدافعه هوایی ځواک بولندوی ډګر جنرال موسی خان چې د هیواد د وسله وال ځواک یو سپېڅلی او کارپوه افسر وو د هغه له یوه مرستیال تورنجنرال ستارخان سره یو ځای د کار په دفتر کې په کلاشنیکوف ووژل . له هغه وروسته په بیړه د بګرام د هوایي ډګر پر خوا والوت ، هلته یې د ګارنیزیون بولندوی ډګروال سخي و نیو او بندي یې کړ ، د بولنې " قوماندې " د دریځ ولکه یې په خپل لاس کې واخیسته او خپل ژمن ملګري پیلوټان یې د کودتا لپاره چمتو کړل چې والوزي. یو ساعت وروسته یې د خواجه رواش د هوایي ډګر په اډه کې د بلې وژنې امر ورکړ. هغه خپل نیږدې او هم مسلکه ملګري لکه د څارګرې څانګې مدیر ډګروال قاسم خان ، د ښوونې او روزنې آمر ډګروال عنایت ، د هوایي ځواک سر انجنیر مرتضی قل د حرکاتو مدیر ډګروال سلطان پیلوټ او یو شمیر نور هیواد پال او په کار پوه افسران یې پرته له دلیل او ګناه په خپل امر په ترلو لاسونو د هوایي ډګر پولیګونونو ته ولیږل او تر خاورو لاندې یې کړل. ددغو تأریخي او ځلاندو غوره مالیو او چوپړونو له شامته نوموړی د دفاع د وزیر په توګه وټاکل شو او یو ځل بیا یې نوي رژیم ته د پالیالۍ لوړه وکړه. د غوایي د کودتا په همدغو شپو ورځو کې د هیواد په وسله والو ځواکونو کې نورستانیانو ډېر ځواک درلود او ددفاع وزیر حیدر رسولي له هغوی سره د یو شمیر سیاسي ټکرونو له امله ښه چلند نه درلود .

د څلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستاني چې د داؤود د چنګاښ د کودتا یو په ځان غره افسروو ، دفاع وزیر ته یې هېڅ پام نه درلود او نه یې هغه ته ارزښت ورکاوه ، له داؤود پرته یې په خپل سر بل سر نه پیژانده . د بګرام په ګارنیزیون کې ډګروال رحیم نورستانی ، د ګارنیزیون یو تر ټولو ځواکمن بولندوی وو. ډګروال دین محمد نورستاني د هوایي ځواک د بولندوي په توګه کار کاوه ، قدیر نورستانی د کورنیو چار وزیر وو ، دوی ټولو د داؤود خان د ولسمشرۍ د ځمکنیو او هوایي ځواکونو کلیدي جرړې جوړولې .

داؤود له یوې خوا ددغو ستونزو په تړاو په اندیښنه کې ډوب وو او له بله اړخه د څلورم زغره وال ځواک پرضد د حیدر رسولي پاروونکو راپورونو د داؤود شک لاپسې را وپاراوه ، داؤود له قدیر نورستاني پرته ، نور ټول د ځواک او واک له لوړې څوکې راکښته کړل ،ان د سرور نورستاني د جنرالۍ رتبه یې منظور نه کړه. له همدې امله وو چې د څلورم زغره وال ځواک د بولندوی خوا له داؤود خانه شنه شوه او د خپلې ماندینې د ناروغۍ په پلمه شوروي ته ولاړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان د نورو کسانو په پرتله حیدر رسولي ته ډیر غوږ نیوه او پر هغه یې ډاډ کاوه ، د هغه خبره به یې منله ، د سرور نورستاني او د نورو پوځي کړکیچنو سکالو په اړوند یې د حیدر رسولي راپورنه حقیقت ته نیږدې بلل ، خو رښتیا دا ده چې دغه نورستاني کادرونه په ټولې سپيڅلتیا خپل مشر او لارښود داؤود خان ته خورا زیات پالیاله ول ، د هغوی شتون د داؤود د واکمنۍ ستنو ته ټینګښت ور بخښلی وو ، یو شمیر پوځي او سیاسي نانډریۍ د دولت په کورنیو او له دولته دباندې کړېو کې په کلکه د غوړیدا په درشل کې وې او په دغسې یوه چاپیریال کې داؤود خان له خپل ناوړه او لټ دفاع وزیر سره یو ځای ددغو نانډریو خطرناکو پایلو ته پام نه کاوه او په پای کې هر څه په بل مخ واوښتل چې د جمهوري رژیم د هغه له لارښود سره ځای د پوپنا کېدنې په ډنډ کې ډوب شو /..../ .

د هغې تر څنګ د هیواد د پیاوړي او ځواکمن ولسمشر داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وینو بیه بې ارزښته او ټپټه وبلل شوه ، داؤود خان د یوه مؤمن او ګروهن افغان په توګه د افغانستان له پرمختګ او خپلواکۍ سره ډیره مینه درلودله او د هغه لپاره یې هلې ځلې کولې خو لږ تر لږه ان د هغه غوښتنې ته چا غوږ ونه ونیو ، د کودتا دوه تنه پاخه ګډونوال او سمبالوونکي قادر خان او اسلم وطنجار د هغه حضور ته ارګ ته ور نه غلل او د (امام الدین په وینا) یوازې د کوماندو د لومړي ټولي بولندوی شهنواز تني ته امر ورکړل شو چې د پوځي شورى پیغام داؤود خان ته ورسوي .

تورن شهنواز تنی چې د نامتو کېدا ازانګې یې وروسته یې خپرې شوې د دغسې یوې مهمې دندې د سرته رسولو پازوالي چې هیواد د بدلون په درشل کې وو د خپل ټولی بریدمن امام الدین ته سپاري ، دغه ځوان بریدمن له خپلو دریو تنو سرتیرو سره په ارګ ورننوځي او هغه داؤود خان ته چې خروښ او قهر یې د تور ایندوکش " هندوکش" له لوړ والي لا لوړ تللی وو وایي چې وسله دې پرځمکه واچوه او ځان تسلیم کړه .

دا هغه تأریخي سپکاوی وو چې د افغانستان ولسمشر سل ځله مرګ تر هغه غوره باله او په پای کې یې خپل ځان او خپله کورنۍ د نام و ننګ او پت قرباني و ګرځاوه .

د امام الدین په ځوابونو کې د دغې ویرونکې تأریخي پیښې انځور په دومره بې ارزښته لیرلید کې غبرګون موندلی چې ګنې کودتا ، کودتا وي او په هغې کې وچ او لانده یوځای سوځي ، د کودتا فرهنګ له رحم او روغې جوړې سره تل په ټکر کې وي او خپل مخالفین باید په هماغه شېبه کې دړې وړې کړي. له دې امله د هغه په انګیرنې ، د افغانستان د ولسمشر محمد داؤود له منځه وړل هم ددغه فورمولې له اډانې نه شي وتلای ".

ددغې لیکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شـئ و ګورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/081100/article_kh_rauffi.htm

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ (انجنیر نجیب الله داوري د " فاکتهای غیرقابل انکار دست روسها در امر سقوط رژیم محمد داوود و پیروزی کودتای ثور" تر سر لیک لاندې د ۲۰۰۸ زکال د اگست د مباشتې د لیکنې په پای کې داسې لیکلي : (د لیکوال له اجازې پرته دغه برخه لړ را لنډه شوې ده (

د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ان د مرکزي کمیټې او سیاسي بیرو د غړو په منځ کې داسې کسان هم ول چې د شوروي پالنې په پرتله ، ولسپال ول. له هغې ډلې څخه کولای شو د میرمحمد اکبر خیبر او خلیل زمر نومونه را واخلو. خلیل زمر د غوایي له کودتا څو میاشتې مخکې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له مرکزي کمیټې سره پریکون وکړ او د داؤود خان له حکومت او دولت څخه یې خپل ملاتړ اعلان کړ. د غوایي له کودتا وروسته نوموړی د لسو کالو لپاره د همدغه جرم په کرس کې لس کاله د څرخي پله په زندان کې د محکمې له حکمه پرته تیر کړل.

خیبر ددې پلوی وو چې د پرچم ډله دې د ملي غورځنگ له گوند سره یو ځای شي تر څو له داؤود خان سره د بنسټیزو پروژو په سرته رسولو کې جوگه شي. خو د خیبر دغه لیر لید د مسکو له نړۍ واکۍ او هیلو سره سمون نه خوړ ، ځکه چې روسان په خپلو گټو پسې گرځېدل سره له دې چې د داؤود خان رغښتیزو پروژو له اقتصادي اړخونو په یوه بنه له سوسیالیزم سره ډېره لګوله خو روسان هېڅکله د افغان ولس د سوکالۍ او د داؤود خان د ملي رغانیزو پروژو پروا نه کوله. په پای کې میر اکبر خیبر د سترگو په رپ کې د پرچم د ډلې له پوځي پازوالۍ څخه گوښه کړای شو او پر ځای یې نور احمد نور د پرچم د ډلې د پوځي څانگې پازوال و گومارل شو .

تر اوسه د خیبر د وژنې په اړوند بیلابیل لید لوري او انگیرنې وړاندې شوي دي او په دې وروستیو کې دا گنگوسې هم خپرې شوې چې گنې گلب الدین حمکتیار د خیبر وژنه د خپلو پلویانو له کارونو څخه گڼلې ده .

هغه څه چې څرگند دي دا دي چې د افغانستان په وسله وال ځواک کې له خلقي او پرچمي افسرانو پرته یو شمیرو نورو خپلواکو افسرانو د شوروي له GRU یا د (شوروي له پوځي څارگرې اداري)Glavnoje Razvedyvatel'noje Upravlenije (GRU)سره نیغ په نیغه اړیکې درلودلې او هره شېبه تیارسۍ ول چې د شوروي د گټو پر بنسټ کار وکړي . په دې کې شک نشته چې د پرچم د پوځي څانگې د پازوال په توگه د خیبر اوGRU تر منځ اړیکې له یوې خوا او د GRU او حفیظ الله امین ترمنځ په اړیکو کې له بل خوا چې په وسله وال ځواک کې د خلق د ډلې پازوال وو ، یو شمیر رمزونه او رازونه پټ ول. ښایي خیبر له GRU سره د ټولو اړیکو لرونکو افسرانو لیست درلود او د ټولو پرچمي او یو شمیر خلقي افسرانو په نومونو پوهیده چې د اور د بولنې واک یې په لاس کې درلود.

هر گوره ، مسکو پریکنده پریکړه کړې وه چې د داؤود خان واکمني را وپرځوي ، ان نور محمد تره کي په خپلې یوې مرکې کې ویلي ول چې غوښتل یې انقلاب د هماغه کال د زمري [جولای/اگست] په مباشت کې پلی کړي تر څو د " زمري " د انقلاب په نامه و نومول شي!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملي غورځنګ له ګوند سره د پرچم د ډلې د يو ځاى کېدنې په تړاو د خيبر پريکړه او له داؤود خان څخه له ځونې ځار پرته د خيبر ملاتړ له يوې خوا او له بلې خوا د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د زمري په مباشت [جولاى/اګست ۱۹۷۸ز] کې د داؤود خان پروړاندې له کيدونې کودتاڅخه د خيبر خبرتيا ، شورويان په شک کې و غورځول او وېې انګيرل چې ښايي خيبر د هغو پرچمي او خلقي افسرانو نومونه به داؤود خان ته ورسوي چې د اور د ورکړې واک په لاس کې لري .

دلته ده چې د خيبر د ترور تابيا نيول کيږي. د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز کال د وري د مباشتې په اته ويشتمه د دوه نۍ " دوشنبې " په ورځ [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۱۷] د کابل په مکروريانو کې دولتي مطبعې ته نيږدې د يوه پوځي جيپ موټر له منځه په خيبر ډزې کيږي. په هماغو شيبو کې د شوروي د سفارت يو تن کاروکوونکي اوبلوف د سرک په هاغه بله غاړه کې ليدل کيږي .

دا چې د خيبر له وژل کېدا وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په خپلې څوارلس کلنۍ واکمنۍ کې له خيبر څخه هېڅ يادونه ونه کړه ، ان پليو په لاره تلونکو کسانو د هغه پر انځور ختې او لوخړې و منبلې او د هغه د قبر لوحه له ځايه بې ځايه کړه ، د هغه د قبر په بيا جوړونه کې د ګوندي ملګرو چوپيتا او بې پروايي ټول ددې مانا ښندي چې د خيبر د وژنې جرړې چيرې پرتې دي. ځرګنده ده چې د خيبر په جنازه کې د غـَروو اوښکو تويول " د تمساح د اوښکو تويول " يوازې يوه درغلنه وه .

يو شمير کسان وايي چې د کودتا د پلي کيدا د پلان تابيا حفيظ الله امين جوړه کړې وه چې د ديارلس سوه اوه پينځوسم لمريز کال [۲٦ اپريل ۱۹۷۸ز] د غوايي د مباشتې د شپږمې / اومې په باراني شپه يې د سيد محمد ګلابزوی له لارې اړوندو افسرانو ته و رسوله ، ترڅو " سبا ته خپلو کنډکونو ته له رسيدا سره سم " دې کودتا پلې کړی ، ان تر دې کچې چې ګڼ شمير پرچمي افسران په لومړيو کې له کودتا خبر نه ول او دننه په ارګ کې يې له داؤود خانه په سرښندنې دفاع کوله .

دغه خبره دومره ساده نه ده. د ډګروال عبدالقادر تر مشرۍ لاندې د انقلابي افسرانو سازمان هم د هيواد په پوځي قطعاتو کې يو شمير لارښوونې لهGRU څخه تر لاسه کړې وې تر څو د محمد داؤود په پلوي هر ډول خوځښت شنډ کړي.

د غوايي په کودتا کې د روسانو د لاس لرلو فاکټونه کولاى شو داسې را وشميرو :

لومړی) په دې کې هېڅ شک نشته چې د GRU او حفيظ الله امين ترمنځ د کودتا د پلي کيدا په اړوند ژمنې او پټپټانی شتون درلود. دا چې حفيظ الله امين له کودتا وروسته په لوړ غږ ډير غږومبيده ځرګندوي چې د GRU پياوړی لاس يې تر شا درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه وخت کې د ګرځند ټیلفون ټکنالوژي په نړۍ کې د هر چا په لاس کې نه وه. د افغانستان په پلازمېنه او ولایتونو کې یوازې د ټلیفون څو کلاسیک مزي ول او امین دا امکان په لاس کې نه درلود چې له څو خنډونو په تیریدا دې ځان سانترال ته ورسوي او له نومړو ټلیفونونو څخه دې له خلقي افسرانو سره خبرې وکړي او د انقلاب د پیلیدا امر دې ورکړي. په هغو شیبو کې چې محمد داؤود د دولت او وسله وال ځواک ، واک په خپل لاس کې درلود امین او د هغه کسانو نه شوای کولای د وسله وال ځواک د مخابراتو له لارې خپلو ګوندي ملګرو ته د هیواد د ولایاتو په قطعاتو کې د وسله وال پاڅون خبر ورکړي. له بلې خوا خلقیانو دومره امکانات نه درلودل چې په څو لنډو ساعتونو کې دې ځانونه ولایتونو ته ورسوي او تر لاسه شوي امرونه دې خپلو اړوندو ملګرو ته ورسوي .

خو په دې کې شک نشته چې د افغانستان په بیلا بیلو قطعاتو کې له GRU سره په اړیکه کې افسرانو کوشني لاسي ټیلفونونه درلودل ، دغه ټکنالوژي یوازې شوروي او امریکا پوځیانو درلودله چې د هغې له لارې یې امرونه یې ترلاسه کول. څکه د دیارلس سوه او اوه پینځوسم کال د غوایي په اوومې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] کله چې ددفاع د وزارت پر ودانې ماسپښین نیږدې د کودتا لومړی ډز کیږي د ننګرهار د یولسمې فرقې بولندوی جنرال محمد یونس ددفاع په وزارت کې وو ، نوموړی په چټکۍځان ننګرهار ته رسوي هلته په بیړه فرقه تیارسۍ کوي او زغره والو ، پلیو او د مخابرې قطعاتو ته د کابل پر لور د خوځېدا امر ورکوي.د قطعاتو چمتو کېدا یو یا دوه ساعته وخت نیو ، مخکې له دې چې قطعات د خوځښت لپاره چمتو شي له خپلو لوړ پوړو افسرانو سره یې غونډه ونیوله او غوښتل یې کابل ته د ورتګ او د کودتا د شنډولو د پلان په اړه خبرې وکړې .

په دغه شېبه کې د مخابرې یو تن افسر د غونډې خونې ته ور ننوځي او وایي چې له کابله یې یو محرم پیام تر لاسه کړی او غواړي هغه یوازې جنرال محمد یونس خان ته ووایي. جنرال یونس خان له نوموړي افسر څخه پوښتنه کوي : " څه خبره ده؟ " افسر وایي " راغلی پیام ډیر محرم دی او نه شم کولای هغه د ټولو تر مخ ووایم. که یو ځل کولای شئ د باندې را ووځئ ".

کله چې جنرال محمد یونس خان دباندې وځي ، نوموړی افسر خپله تومانچه را اخلي او جنرال یونس خان ځای پر ځای وژني. له دغې پېښې او مرموزې وژنې وروسته نور کسان دا جرئت نه مومي چې د جنرال یونس خان پلان پر مخ بوزي. په پای کې د غوایي د کودتا په شنډولو کې د ننګرهار د یولسمې فرقې تابیا شنډیږي .

همدې ته ورته په کندهار کې هم پیښیږي. د کندهار د قول اردو بولندوی جنرال محمد عظیم وزیري په کابل کې د کودتا د قطعاتو د دړې وړې کولو په موخه د کندهار د قول اردو کنډکونه د قول اردو له فرقې دباندې را باسي او ټول د کابل � کندهار د لارې په اوږدو کې د دامان د ولسوالۍ د ودانۍ تر مخ د خوځښت په موخه دروَي. له هغه وروسته له خپلو افسرانو سره د پلان د جوړولو لپاره غونډه نیسي تر څو د لارې په اوږدو کې د نورو موټرانو تګ راتګ بند کړي او نیغ په نیغه ځانونه له سرخوړاوي پرته کابل ته ورسوي. هغوی د غزني ۱۴ فرقې ته خبر ورکړی وو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د لويې لارې په اوږدو کې دې د موټرو تګ راتګ بند کړي ، دوی په همدغو خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د څو مترو له واټن څخه پر جنرال عظيم وزيري او د هغه پر ملګرو د ماشينګنې ډزې کيږي او ټول ځای پر ځای وژل کيږي .

دويم) د ايران پا چا مخکې له مخکې داؤود خان ته په افغانستان کې د شوروي د پلويانو له خوا د کودتا د ګواښ خبرداری ورکړی وو له همدې امله ول چې ايران ، د افغانستان د جمهوري رياست په ارګ کې د ايران د شاهنشاهۍ د ګارد د قطعاتو ځای د پر ځای کيدلو او د افغانستان مهمو اور لرونکو قطعاتو ته ، د ايران د لوړ پوړو افسرانو د ليږد وړانديز کړی وو. داؤود خان د ايران د پاچا وړانديز ونه مانه او ويل کيږي چې يو وخت يې خپلو ملګرو ته ويلي ول چې غواړي شوروي پوځي سلاکاران هم خپلو هيوادونو ته وليږي .

د غوايي د اوومې په ماسپښين نعيم خان د داؤود له مخالفت سره سره د فرانسې سفارت ته چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته څيرمه پروت وو ورغی او د هغه ځای له مخابرو څخه په ګټه اخيستنې يې د ايران له پاچا څخه د بيړنيو مرستو غوښتنه وکړه. د ايران پاچا له نعيم خان څخه بخښنه و غوښتله او ويلي ول چې اوس وار له واره تير دی .

د مخابرې له دغې اړيکې سره سم د فرانسې پر سفارت کلک هوايي بريدونه تر سره کيږي. د نوي ښار (شهر نو) او وزير اکبرخان اوسيدونکي ددغې پيښې شاهدان دي. که څه هم د سفارت پر ودانۍ بمب ونه مښت خو دا په خپله په زباد رسوي چې روسانو د پرمختللو وسايلو ټول اړخونه مخکې له مخکې په ډير ځير څارل .

دريم) د کودتاچيانو او د ولسمشرۍ د ارګ د ساتونکي ځواک تر منځ جګړه د شپې له تيارې سره سم شپبه په شپبه پياوړکيدله او هغه مهال يې زور واخيست چې هوايي بريدونه پای ته ورسيدل. ان د شپې د لسو او يولسو بجو په شا او خوا کې د ارګ ځواکونه د ارګ له انګړه دباندې را ووتل او د راډيو افغانستان په لور يې کودتا چيان پسې واخيستل. دغه پرمختګ د کودتا پلويان سخت وويرول. هغوی د کودتا مشران د راډيو افغانستان له ودانۍ د باندې و ايستل او هغوی يې د کابل د هوايي ډګر د چنار سيمې ته و لېږدول. په همدغه شپبه کې نا څاپه د کابل د تشيال په زړه کې څو جنګي الوتکې را څرګندې شوې او د شپې په تياره کې يې د ولسمشرۍ ارګ د بمبارد تر اور لاندې ونيو. د دغو بمباريو کلکوالي د داؤود خان د پلويو ځواکونو د ټاکنيستانو پر روحيې چې کودتاچيان يې پسې اخيستي ول نا وړه اغيزه وکړه او هغوی اړ شول چې بيرته په شا شي .

که دا په پام کې ونيسو چې د هوا له تياره کيدلو وروسته او د بګرام په هوايي ډګر کې د وسايلو د نشتوالي له امله چې هېڅ الوتکې نه شوای کولای له بګرامه و الوزي ، او وروسته له دې چې دولتي ځواکونو و کولای شول کودتا چيان د راډيو افغانستان پر لور په شا کړي ، دغه الوتکې په ناڅاپه له کومه ځايه راغلې او څنګه د ارګ بمبارد يې له سره را پيل کړ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب څرګند دی : په پیښه کې حاضر روسان پوه شول چې د کودتا د ملا ستن مخ په ماتیدو ده. هغوی د کودتا د ماتې د مخنیوی لپاره له مرستندویو الوتکو څخه مرسته و غوښتله چې له ترمز یا تاشکنده را والوزي او د جمهوري ریاست ارګ تر اور لاندې ونیسي .

څلورم) د محمد داؤود د دولت په پرځونه کې یو له اصلي مریو څخه ډګروال قادر د دیارلس سوه او دو پینځوسم لمریز کال د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] له کودتا وروسته د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستیزوال په توګه ټاکل کیږي. نوموړی د څو کالو لپاره د هوايي او مدافعه هوايي ځواک رئـیس ارکان په توګه کار کاوه او له هغه ځایه تبدیلیږي او د مسلخ د رئـیس په توګه په کار ګومارل کیږي. که څه هم د مسلخ ریاست له پوځي اړخه یو پسیف پوست وو خو هماغه امتیازات یې درلودل چې د اوریز ځواک لرونکي بل افسر درلودل .

ویل کیږي چې ډګروال قادر د غوايي له کودتا څو میاشتې مخکې د وخت دفاع وزیر غلام حیدر رسولي ته د سرو زَرو یوه غټه شمیره د بډې په توګه ورکړې وه او له هغه وروسته یو ځل بیا د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستیزوال په توګه راستون شو .

که تر کاسې لاندې بله نیم کاسه نه وي ، نو ډګروال قادر څه اړتیا درلوده چې د سرو زرو یوه غټه شمیره د بډې په توګه ورکړې او د هوايي ځواک د درستیزوال په توګه دې بیرته راستون شي. ددې تر څنګ ، که GRU ډګروال قادر ته سره زر نه وای ورکړي هغه به دغه سره زر له کومه کړي وای ، هغه خو ځان د افغانستان د بې وزلو او ربړګالو پرګنو په ډله کې شمیره نو دغه پانګه یې له کوم ځایه تر لاسه کړې وه؟

په دې اړوند د متن د لوستلو لپاره دلته ولاړ سئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part11/article1763.htm

۴ " (آیا شوروي د غوايي د اوومې د کودتا په تابیا او پلان جوړونې کې لاس درلود ؟ / آیا شـوروی در تهـیه و پلانگذاری کـودتای هفـت ثور دسـت داشـت ؟ " د ش. ن . حقشناس په څیر یو شمیر لیکوالان باور لري چې " روسي الوتکې له تاشکنده والوتلې او د شپې تر دریو بجو پورې یې د ولسمشرۍ ارګ په پرله پسې او کلک ډول د بمبارد تر اور لاندې ونیو ".

دغه ادعا چورلټ غلطه ده ، ځکه د محمد داؤود جمهوري ګارډ د شپې تر یوې بجې پورې له ټینګو و غورځېد او ددویم ځل بمبارد ته اړتیا نه لېدل کېدله. حقشناس په دې اړوند چې نوموړې الوتکې دې له تاشکنده الوتلې وې هېڅ ډول لاسوند نه وړاندې کوي ، هغه یوازې د انګیرنې پر اوږو سپور او په اورپکۍ او لنډ الواکې ژبه خبرې کوي .

فرهاد لبېب هغه افسر وو چې د خلقیانو د واکمنۍ پر مهال له کابله وتلی وو، نوموړی د میر محمد صدیق فرهنګ د کتاب (افغانستان در پنج قرن اخیر) د دویم ټوک د ۸۱ پاڼې له مخې لېکي : " د کودتا امر په کابل کې د شوروي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سفارت کې جوړ او د سرور منګل په نامه د یوه افسر له پلوه حفیظ الله امین ته و لیږدول شو. حفیظ الله امین نوموړی فرمان لاس په لاس ګلابزوی ته ورکوي او ګلابزوی تر لاسه شوی پیغام اړوندو افسرانو ته رسوي ".

سرور منګل افسر نه وو ، هغه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د پرچم د ډلې له ملکي کادرونو څخه وو او له حفیظ الله امین سره یې هېڅ تړاو او اړیکه نه درلودله. له بل لوري لبیب هېڅ داسې لاسوند نه وړاندې کوي چې د شوروي په سفارت کې دې د کودتا د دستور د ورکړې څرنګوالی په زباد ورسوي .

د " تجاوز" د کتاب لیکوالان په (پینځلسمه پاڼه) کې لیکي : " موږ په پای کې دې پایلې ته ورسیدو چې د [۱۹۷۸ز کال] د اپریل د ۲۷/۲۸ بدلون د شوروي دولت لپاره غیر منتظره وو او هغوی په دې اړوند هېڅ ډول پلان نه وو جوړ کړی. په کابل کې د شوروي سفیر پوزانوف وایي : " زه له کارمل ، تره کي او امین سره د غوایي له بدلون وروسته آشنا شوم" له انقلابه مخکې ، داؤود د افغانستان په وسله وال ځواک کې څه د باندې ۳۰۰ تنه روسي سلاکاران ګومارلي ول. ښایي د شوروي دولت همدغو سلاکارانو ته دنده سپارلي وي تر څو د رژیم پر وړاندې مبارزه وکړي .

په دې اړوند موږ له ل.ن. ګوریلو سره یوه مرکه لرو. د هغه په وینا ، د ګوند له غړو او افسرانو سره یې هېڅ ډول اړیکه نه درلودله او نه یې شوای کولای دغسې اړیکه ولري. برعکس ، له داؤود خان سره زموږ اړیکې ډیرې ښې وې. هغه به ویل : " ان که د روسي سلاکارانو د سر یو ویښته کم شي ، زه به مجرم له منځه یوسم." په ۱۹۷۲ زکال کې کله چې روسي سلاکاران افغانستان ته راغلل هغوی به له ساتونکي او وسلې پرته په ښار کې ګرځېدل او خلکو به ورسره په ورین تندي روغبړ کاوه. زموږ د سلاکار په وینا ، داؤود خان په روسي سلاکارانو او د هغوی په پوځي مرستو ډیره ډېه لګوله " .

سلیګ هریسن او ډیګو کورډویز دغې پوښتنې ته په ځواب کې چې آیا شورویانو په کودتا کې ونډه درلودله که نه ، آیا د کودتا پلان د هغوی له خوا جوړ شوی وو که نه ، د خپل کتاب " حقایق پشت پرده تهاجم شوروي به افغانستان " په ۴۷ ، ۵۲ او ۵۳ پاڼو کې داسې لېکلي دي : " د غوایي د کودتا د جزئـیاتو پلټنه څرګندوي چې د کودتا تابیا په خپل وروستني پړاو کې په خپله د افغانانو له پلوه و نیول شوه ، که د شوروي څارګرې څانګې په دې اړوند مرستې ته را دانګلي وي ښايي د عملیاتو له پیل وروسته یې دا کار کړی وي. په دې مانا چې شورویان په یوه تر سره شوي عمل کې راګیر پاتې شول.

د شته لاسوندونو پربنسټ په ټولیز ډول داسې بریښي چې شوروي دې یوې ناڅاپي پیښې ته لنډ ګنډ ځواب ویلای وي. الکساندر موروزوف چې د KGB د مرستیال په توګه کار کاوه او د مأموریت پیر یې د غوایي له کودتا څو میاشتې مخکې پای ته رسیدلې وو وایي چې مسکو پوهیده چې کودتا د پیښېدلو په درشل کې ده او موږ ته د مسکو چارواکو په کلکه لارښوونه کې وه چې ځان ورڅخه لیرې و ساتو. خو KGB په دې نه وه بریالۍ شوې چې د کودتا څرنګوالی په ځیر ومومي. کله چې د شوروي د پوځي څارګري یوه څري " جاسوس " د امین له پلان څخه خپل څارګر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان ته خبر ورکړ هغه ویلي ول چې کودتا به د اپریل د مباشتې په ۲۵ شپه د شپې نهه یا لس بجې پیل شي . KGBوروسته ومونډله چې امین په خپل پیغام کې دا هم ور غبرگه کړې وه چې دغه خبره دې له روسانو څخه په کلکه پټه وساتل شي . آیا امین ویره درلوده چې موږ به پښه را وړاندې کړو؟ له دسیسه جوړونکو (کودتاچیانو) څخه یو تن چې د امین په پرتله د شوروي اتحاد دولت او د شوروي اتحاد کمونیست گوند ته ډیر پالیاله وو ، موږ ته ددغه راز له مخې پوړنې لیرې کړ. کیدای شوای چې چا په دې تراو داؤود ته خبر ورکړای وای ، خو نه په کابل کې د شوروي په سفارت کې ، او نه په ماسکو کې داسې څوک لیدل کېدل چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته دې خیانت وکړي .

موزوروف ماته وویل : له نیمې شپې لږ وروسته ورته د KGB د مرکزي دفتر او د بهرنیو چارو د وزارت پیغانونه را ورسیدل. په هغو کې موږ ته لارښوونه شوې وه چې د دغې ماجرا په پارونه کې د امین مخه ونیسو. په کودتا کې د شوروي ونډه ، لنډه گنډه او ناڅاپي وه او دغه خبره هغه مهال را څرگنده شوه چې د نوي رژیم له رامنځته کیدلو وروسته د رژیم د غړو په منځ کې د واکمنۍ پر سره شخړې او نانډرۍ را پیل شوې ".

له دې امله د غوایي د اوومې وسله وال پاڅون کولای شو یو افغان پاڅون او کودتا و شمیرو. د شوروي اتحاد د دفاع د وزارت ، د کورنیو چارو د وزارت ، دولتي امنیت او د بهرنیو چارو د وزارت له آرشیفونو څخه داسې لاسوندونه لا تر اوسه نه دي ترلاسه شوي او نه دي خپاره شوي چې د کودتا په هڅونه ، تابیا او پلان جوړونه کې دې د شورویانو لاس لرل په زباد ورسوي. له دې امله دغه پاڅون په خپله د افغانانو کار وو ، چې په غیر منتظره او ډراماټیک ډول رامنځته شو ، په دغه پاڅون کې د وسله وال ځواک د افسرانو د ځوانۍ د ځوښ او خروښ ظریفو احساساتو پریکنده ونډه درلوده. دغه پاڅون یو ماجرا زیږوونکی پاڅون وو چې له اړینو پوځي سنجونو او د سیاسي پایلو له ارزونې پرته د یوه خام پاڅون په توگه رامنځته شو. دغه پاڅون د داؤود د رژیم لوړ پوړ چارواکو د یوه کوشني بغاوت او شورش په توگه بللای وو. (ستر جنرال محمد نبي عظیمي : " اردو و سیاست در سه دهه اخیر در افغانستان " ۱۴۳ ، ۱۴۴ او ۱۴۵ پاڼې)

۵ (د عبدالصمد ازهر له لیکنې " حقیقت پوشیده مانده یک واقعیت " ځینې برخې : د دیارلس سوه دري څلویښتم لمریزکال د وږي د مباشتې په شپږویشتمه نېټه [۱۹۶۴ ، د سپتامبر ۱۷] د کابل په دارالامان کې د یوه پټ سازمان بنسټ کښیښودل شو ، ددغه سازمان نوم " د وسله وال ځواک ډیموکراتیک انقلابي سازمان / سازمان دموکراتیک انقلابي اردو " (ساډا) وو چې د یوې پرمختگپالې ډلې له پلوه یې بنسټ کښیښودل شو ، دغې ډلې ډیرې مودې را هیسې هڅه کوله چې د هیواد او ولس ربړو او کړېدنو ته د پای او ژغورنې لاره ومومي. په کړۍ کې دغه کسان ول : له هوایي ځواک څخه یو افسر محمد عالم وصال ، د ځمکني ځواک دري تنه افسران : ذبیح الله زیارمل ، عبداللطیف انصاف او عزیزالرحمن ، د پولیسو دوه تنه افسران : مهرالحق قطره او عبدالصمد ازهر.د همدغې تأریخي غونډې په لړ کې موږ پر ټولنیزو موخو ، تشکیلاتي اصولو موافقه وکړه چې د ټولو په رایه عبدالصمد ازهر د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان د رئـیس او ذبیح الله زیارمل د هغه د مرستیال په توگه و ټاکل شول او د لارښوونې له گواښه ډکه دنده دوی ته و سپارل شوه .

له نوموړو کسانو څخه هېڅ یوه یې په شوروي اتحاد کې زده کړې نه وې کړې خو د GRU او KGB له اغیزو څخه خورا برخمن ول. عبداللطیف انصاف او عزیزالرحمن درې کاله وروسته کله چې له پوځي ډگره را ووتل او ملکي ژوند یې غوره کړ ، د نوموړي سازمان د اسرارو د ساتلو په هوډ یې ، له سازمان سره پریکون وکړ. محمد عالم وصال چې د هوايي او مدافعه هوايي ځواک په لیکو کې یې بې شمیره ارزښتمن کارونه تر سره کړي ول په خواشینۍ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال [۱۹۷۸ز] د جگړنۍ په رتبې او مهرالحق قطره چې ټول ژوند د هیواد د سوکالۍ په لاره کې کړیدلی وو د زړه د ناروغۍ له امله د سمونوال په رتبې په دیارلس سوه او دوه اویایم لمریز [۱۹۹۳ز] کې له نړۍ سترگې پټې کړې. ډگروال عبدالقادر نه ددغه سازمان د مشرتابه او نه د هغه په کښتـنیو کړیو کې غړیتوب درلود او نه یې له هغه سره کومه اړیکه درلودله .

له یوې مودې وروسته د " ډیموکراټیک " کلمه ددغه سازمان له نامه څخه ځکه لیرې شوه چې سازمان یو پټ او پوځي سازمان وو او هم له نورو سازمانونو څخه د توپیره په موخه یوازې د " اردو د انقلابي سازمان " د نامه په غوره کېدا بسنه وشوه.

د دغه سازمان ټولیزې موخې د یوې خپلواکې ، پرمختللې ، بسیا ، ښیرازې ، ډیموکراټـیکې او د ټولنیز عدالت پر ستنې د ولاړې ټولنې د جوړولو په هیله په انقلابي تگلارو او افکارو د وسله وال ځواک د افسرانو د پوهاي او سبمالتیا پر چورلیځ را څرخېدلې. له دې چې دغه سازمان یوه پټه کړۍ وه د سازمان په لیکو کې ښکیلو کسانو نه یو بل پیژندل او نه ټولنه د هغوی پر شتون او تگلارې خبره وه. هر ډول ځارگر شک کولای شوای زموږ د کړۍ د غړو ژوند واخلي او یا به کړۍ له بشپړې پو پنا کېدنې سره مخامخ کړي. د کړۍ غړو ته دا شونې وه چې د یوه تن پو پنا کېدنه ښايي د شخصي یا ټولیز ویاړ له تر لاسه کولو پرته په تأریخ او ټولنه کې پو پنا شي. هغوی نه شوای کولای په لاریونونو کې گډون وکړي ، هغوی نه شوای کولای په ټاکنو یا رسنیو کې گډون وکړي. له همدې امله ول چې زموږ نامتو شعار دا وو : " مخ پر وړاندې د پټې او اتلوالې مبارزې پر لورا! " دغه شعار ددغې کړۍ د هرغړي لپاره د انقلابي زیار یوه نښرغانده بیلگه وه .

د وسلوال ځواک انقلابي سازمان ، وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د یوه څنگیز سازمان بڼه غوره کړه. له دې چې دغه سازمان په ډیرې جدي بڼې یوه پټه کړۍ وه ، له دې امله د گوند له مشرتابه سره د کړۍ د غړو اړیکه نا معقوله او له گواښه ډکه برېښېدله ، نو ځکه عبدالصمد ازهر چې د کړۍ مشر وو د پخوانیو پیژندنو او پیاوړو ډاډونو او مخورتوب له امله له ملگرو (ببرک کارمل او میر اکبر خیبر) سره اړیکه در لودله. په ا وروستیو کلونو کې کله چې د ملگري کارمل پازوالی او کارونه ډیر شول یوازې یې له هغه سره په مهمو غونډو کې گډون

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه او په نورو چارو کې ملګري خیبر د ملګري کارمل او سازمان ترمنځ اړیکې سمبالولې. له نوموړو دوه وو تنو سره د ملګري خیبر اړیکې د سازمان د مشرتابه له پلوه تر سره کېدلې .

که د " افغانستان د کمونیستانو د مورچل / جبهه کمونیسیتهای افغانستان " په نامه کوم سازمان رامنځته شوی وي نو د هغه د بنسټ نېټه بیرته د ۱۹٦۴ز کال د سپتامبر مېاشتې ته نه ور ګرځي ښایي ددغه سازمان بنسټ څو کاله وروسته ایښودل شوی وي .

د داؤود خان د ۱۹۷۳ زکال په کودتا کې د ګډون په تړاو په ټینګار باید ووایم سره له دې چې یو کال مخکې د " وسله وال ځواک انقلابي سازمان " د کودتا لپاره د جلب او جذب او سمبالتیا له چارو خبرو وو او د سازمان ډیري غړي په کودتا کې د مرستې لپاره ور بلل شوي ول ، خو نه مو کودتا ته اوږه ورکړه او نه مو خپلو غړو ته اجازه ورکړه چې په هغې کې ګډون وکړي. د دوه وو لاملونو له امله :

لومړی) داؤود خان یو هیوادپال ، پرمختګ غوښتونکی او بدلون پاله واکمن وو. له دې امله نه باید د هغه دلارې خنډ ګرځېدلي وای او هغه ته مو باید لاره ورکړې وای .

دویم) ددې په منلو چې داؤود خان د سلطنتي کورنۍ یو غړی وو او د هغه ګټې د پاچاهۍ په ګټو کې نغښتې وې دې ته په کتلو دا پوښتنه رامنځته کېدله : آیا [س !!] له څارګرو وسایلو پرته کولای شوای د کودتا د سمبالتیا له چارو څخه خبر شي ؟ آیا کیدای شوای چې ددولت څارګرې څانګې � ریاست ضبط احوالات - د کورنیو چارو د وزارت څارګري څانګې ، د دفاع د وزارت څاګرې څانګې ، د سردار ولي ځانګړې څارګرې برخې او دوی ورته له دغو کړو وړو څخه بې خبره وي؟ دغو انګیرنو ددغه یون او خوځښت د ټولېزو تګلارو پروړاندې شکونه او دوه زړې توبونه رامنځته کول .

کله چې ددغه سازمان غړو ته په کودتا کې د ګډون لپاره بلنه ورکول کېدله د داؤود هیوادپالنې ته په درنښت او د هغه له دغې کړنې سره په ټکر کې زموږ غړو په بیلابیلو پلمو ځانونه لیرې ساتل. یوازې د فیض محمد په نامه ددغه سازمان یو تن غړي د خپل ورځني انقلابي ملګري تر اغیزې لاندې له هغوی سره غاړه غړې شوی وو او په فعاله ډول یې ګډون کړی وو. له نوموړي څخه وروسته پوښتنې وشوې او حساب کتاب واخیستل شو ، هغه له منلو وروسته بخښنه وغوښتله .

د داؤود خان له کودتا وروسته ، ددغه سازمان غړو دنده درلودله چې له هغه سره همکاري وکړي. په کودتا کې ګڼ شمیر ګډنوالو افسرانو د خپل انقلابي خصلت له امله په لنډ مهال کې زموږ د سازمان کرښو ته لاره ومونده. ښایي همدغه دوه فکتورونه (له کودتا وروسته له داؤود خان سره همکاري او سازمان ته د کودتاچي افسرانو جلب او جذب) ددې لامل شوی وي چې ګنې [س !!] په دې انګیرنه کې لویدلی وي چې موږ په کودتا کې فعاله ونډه درلودله ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغې لېکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شـئ دغه پته وګورئ :

www.payamewatan.com/article-4/a.azhar051108.htm

()()

ريجـاينا (کانادا)

د اپريل درېمه 2009

د تلفــونونو شميرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

نخښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Главное Разведывательное Управление

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځه وېشتمه برخه

مل کرښې

٦ (د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې په شپاړلسمه [۱۹۷۸ د مي ٦] نېټه د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د انقلابي شوری په ناستځي کې د نور محمد تره کي د مطبوعاتي کنفرانس برخه. اخځ : " د افغانستان کلنۍ " ۴۴ ګڼه ، پاڼې : ۷۳ � ۷۴

پوښتنه : کولای شئ ووایاست چې د جګړې په لړ کې څومره کسانو ته ځاني تاوان اوښتی دی ؟

ځواب : ما هېله در لودله چې یو څوک دې دغه پوښتنه را پورته کړي .

پوښتنه : او هم که ووایاست چې له انقلاب وروسته څو تنه نیول شوي او څو تنه پانسي شوي دي ؟

ځواب : زه باید په زغرده تاسو ته خبر درکړم چې موږ ته او ناتاګرو ته د اوښتي ځانی تاوان شمیره له ۷۲ او ۷۳ څخه پورته نه ده. زموږ پینځه تنه همکاران همدا اوس په روغتون کې تر درملنې لاندې دي او زه پرون ماښام د هغوی لیدنې ته ورغلی وم ، د دښمن او ناتارګرو د ځاني تاوان شمیره لږ وه. هغوی د ځان دفاع کوله او مو تیری کاوه. له داؤود خان ، د هغه له خپلوانو او د هغه له یو شمیرو وزیرانو پرته ، ګومان نه کوم د هغوی د ځاني تاوان شمیره دومره لوړه وي. دا یو تش پروپاګند دي چې ګڼې په زرهاوو تنه وژل شوي دي .

پوښتنه : آیا د داؤود ټوله کابینه وژل شویده ؟

ځواب : د هغوی یو شمیر ستي شول ځکه نه تسلیمېدل.

پوښتنه : د باختر د خبري آژانس استازی : په پخواني رژیم کې د خوراکي او د ورځني ژوند د نورو اړینو توکو بیه په بې ساري ډول لوړه تللې وه ، آیا انقلابي رژیم په دې اړه کوم وړاندیز په پام کې لري ؟

ځواب : تاسو کولای شئ د ښار په هټیو کې وګورئ ، له انقلابه مخکې د اوړو بیه ۸۳ افغانۍ وه ، اوس ٦٥ او ٦٠ ته را ټیټه شوي ده ، پرته له دې چې دولت د هټیو په بیو کې لاسوهنه وکړي ، هټیوالو په خپله ، بیې را ټیټې کړې دي. تاسو کولائ شئ له نیږدې یې وګورئ چې ولس نوي حکومت ته ښه راغلاست وایي ، دا ځکه چې موږ د لوړو پاړکو له اشرافي کورنیو څخه نه یو. موږ په هیواد کې له ښه نومیالیتوبه برخمن یو. زموږ همکاران او د مرکزي کمیټې ملګري د ولس په سترګو کې د یوې بیلګې په توګه ځای لري. تاسو زما کورته ولاړ شئ او له نیږدې یې وګورئ چې په څه ډول کور کې ژوند کوم. موږ ناوَړې او غیر قانوني ګټې نه دي پورته کړي. موږ د ولس له منځه راپاڅیدلي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو. د بیلګې په ډول زه په داسې یوې کورنۍ کې زیږیدلی یم چې نیمه بزګره او نیمه شپـَنـَه کورنۍ وه. ولس باید خوښ اوسي ځکه اوس حکومت د هغو کسانو په لاس کې نه دی چې په لوړو پاړکو کې یې ژوند کاوه. موږ اوس د ولس په چوپړ کې یو ، موږ د ولس بچیان یو او هیڅکله به هغوی و نه زبیښو. موږ له زبیښاک ګرو څخه کرکه لرو .

پوښتنه : ښاغلی رئـیس ! اوس چیرې ژوند کوئ ، په خپل کور کې ؟

ځواب : موږ په هغه کور کې دیره یو چې یو وخت داؤود خان پکې ژوند کاوه. له دې چې دغه کور اوس د ولس په ولکه کې دی نو زه هم دلته د صدارت په ماڼۍ کې ژوند کوم. ماڼۍ به بیا د لوړو پاړکو اشرافیانو ته ور نه کړو .

پوښتنه : ښاغلی تره کي! له کودتا وروسته څو تنه ونیول شول او د ولسمشرۍ د ماڼۍ ګارډ ته څه ور پیښ شول ؟

ځواب : د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ګارد کارکوونکی شته خو د ګارد پوځـي جوړښت ړنګ شوي دي.

پوښتنه : له کودتا وروسته څو تنه نیول شوي دي؟

ځواب: د هغوی کره شمیره راته څرګنده نه ده ځکه تر اوسه یې د هغوی نوملیک راته نه دی راوړی. خو شمیره یې له ۲۰ � ۲۵ تنو پورته نه ده .

پوښتنه : څو تنه اعدام شول ؟

ځواب : ډیری پخواني وزیران خوشي شول ، جنرالانو ته مو وویل چې خپلو کورونو کې دې کښېني او کورناستي دې شي. زموږ پر وړاندې دې ناوړه ډنډورې نه خپروي او موږ به هم د هغوی په ژوند کې لاسوهنه ونه کړو .

پوښتنه : آیا وحید عبدالله ژوندی دی؟

ځواب : نه ، وحید عبدالله او هغه ته ورته ناتارګر له منځه ولاړل .

پوښتنه : آیا ولس به د ډیرو توکو د پیرودلو وړتیا ولري ، آیا هغه به پیاوړې شي ، آیا په پام کې لرئ چې باړه " مزد" به لوړه شي ؟

ځواب : د باړو لوړول د زیارګالو پرګنو د ژوندانه کچه نه شي لوړولای. موږ باید بیې را ټیټې کړو. خو تر اوسه مو پریکړه نه ده کړې. دا په راتلونکې پورې اړه لري. که موږ د باړو لوړاوی اړین وباله ، باړه به هم لوړه کړو .

پوښتنه :مخکې له دې چې دغه مرکه پای ته ورسیږي ، له دې چې موږ ستاسو په اړه لږ مالومات لرو زموږ دوه � درې شخصي پوښتنو ته ځواب راکړئ. څو کلن یاست ؟ خپلې زده کړې مو چیرې پای ته رسولې دي؟ تاسو ٦١ کلن یاست؟

ځواب : هو زه ٦١ کلن یم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه : زده کړې مو چيرې تر سره کړې دي ؟

ځواب : د ښوونځي دوه ټولګي مې په خپل پلرني کلي " مقر" کې تر سره کړل. په ځوانۍ کې د يوه شرکت عادي کارګر ووم. د دغه شرکت له پلوه د [هند] بمبـئـي ته د کاتب په توګه واستول شوم ، هلته د شپې له پلوه ښوونځي ته ولاړم او تر لسم ټولګي مې زده کړې وکړې او په ۱۹٦۳ زکال کې بيرته هيواد ته راستون شوم .

پوښتنه : د شرکت نوم څه وو؟

ځواب : د پښتون د ميوې شرکت

۷ (د ټايپست يادښت : ليدل کيږي چې يو شمير پوښتنو ته په بې پروايـيې ځوابونه ويل شوي دي. که د نورمحمد تره کي له ژبې څخه د شميرو په ښوونه کې د هغه نه سپينوالی ، روڼوالی او له " سياسي " چلوټو ډکه انځورګري يوې خواته کښيږدو ، يا په لوی لاس يا (په ناخبره توګه) د هغه څلور کاله ځوان ښودل ، ښايي د پوښتنې وړ وي. سره له دې چې د يوه سړي د ژوندانه په شپږمې لسيزې کې د څلورو کالو کښته ، پورته ښودل کومه ځانګړتيا نه لري خو تره کي د دغې مرکې په ترڅ کې ٦٥ کلن وو څکه نوموړی د ۱۹۱۳ زکال د جولای په يولسمه نېټه زيږيدلی وو .

۸ (د کودتا ځاني تاوانونه : رسمني رسنيو د کودتا ځاني تاوانونه د ۱۰۰ او ۱۵۰ تنو تر منځ ښودل. رښتيا دا ده چې د تاوانونو شميره څو ځله زياته وه ، په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د مانۍ په ګارډ کې په سلګونو تنه وژل شوي ول. د بګرام او خواجه رواش په هوايي ډګرونو کې د ځاني تاوانونوشميره پريره او زيره وه. په بګرام کې خلک په لوی لاس وژل کيدل ، دغه وژنې پرته له دې چا جرم کړی وي ، يوازې د شخصي سياليو او دښمنيو پر بنسټ کېدلې. په اوومې فرقې ، د قوای مرکز په قرارګاه ، د قوای مرکز په خپلواکو قطعاتو ، په دارالامان کې ډيري کسان د الوتکو په بمبارډ او د توپچي ځواک د اور له کبله له منځه ولاړل. په شير پور کې د قوای مرکز د انظباطو په کنډک او يولسمې فرقې کې هم يو شمير کسان ووژل شول. په ټوليز ډول له دواړو خواوو څخه د زرو او يو نيم زرو په شا او خوا کې انسانان ووژل شول. ګڼ شمير ملکي وګړي ووژل شول او څه يې ټپيان شول. دولت ونه غوښتل په دې اړوند کره او رڼه شميره څرګنده کړي. د نوي رژيم د رامنځته کېدا لپاره يو نيم زر تنو د کابل واټونه په سرو وينو رنګ کړل. دغه وينه بهونه ، د نورو او نورو وينو بهونو خونړۍ پيلامه وه. خبره دې ځای ته ورسيدله چې د دغه هيواد ځمکه ، آسمان او ټول چاپيريال په سره رنګ ، رنګ شول. " اردو وسياست در سه دهه اخير افغانستان / ستر جنرال محمد نبي عظيمي . پپ: ۱۴۲ � ۱۴۳ "

۹ " (د سردار داؤود خان د مړي له هډوکو سره لوبې " ، د رزاق مأمون ليکنه ، پنځنۍ ، د ۲۰۰۸ز کال د ډسامبر ۱۸ : " په دې وروستيو کې ګنګوسې خپرې شوې چې ګڼې ولسمشر کرزی په پام کې لري د سردار داؤود او ميرمن زينب داؤود د مړيو هډونه کندهار ته له ليږدونې وروسته ، په کندهار کې خاوروته وسپاري. د ولسمشرۍ د ټاکنې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهاليز واښ په را نيږدي کيدلو او په ټاکنو کې د راکړې ورکړې د تبې په توديدا او د ټاکنيزو ډنډورو د شور او ږوږ ننداړو ته په کتنې دغه انګيرنې ورځ په ورځ مخ په توديدا دي چې ولسمشرکرزی د نخښې د منځ په ويشتلو غواړي د مچنغزي په يوه کاڼي دوه مرغۍ وولي ؛ دا د يوې واکمنۍ ډلې لپاره يوه طبيعي خبره ده. ډيره لږه شوني ښکاري چې دولت دې له دې لارې وکولای شي ځان د سياسي ډاډ او افلاس له تشيال څخه و ژغوري. له بله اړخه د ولس له سترګو په پټه ، د دغې هڅې پلي کيدا نه شي کولای د ويښ ولس ، ويښ ذهن ته بسياينه او ويساينه ور په برخه کړي .

ولسمشر ولې د خپلې شپږ کلنې واکمنې په اوږدو کې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ د هډونو د مونډلو په لټه کې نه شو چې نن يې ورته دومره اړينوالی مونډلای دی؟ سره له دې چې دغې پوښتنې ته يو ډول انګيرونې ځواب شته او هغه دا چې تر مهاله چې دولت د نړيوالې ټولنې او د نورو بنسټونو لکه د بشري حقونو د ټولنو د پټو سترګو له ملاتړه برخمن وو ، په بله وينا تر هغه مهاله چې د دولت ډونګرۍ " کفګير" د ديګې تل نه وو ترنګـَولی داؤود خان ته اړتيا نه ليدل کېدله. د اوسنۍ واکمنۍ کړی په باور دغه پروژه په دې ارزي چې پلې شي. که هر څه وي ، د دغه ګام او چټول داسې يوه جوارګري ده چې پلي کوونکو ته هيڅ ډول تاوان نه رسوي ؛ په دې اړه بايد د ځيروالي په لرلو ډيره پاملرنه وکړو ځکه دغه ګام په افغانستان کې له سياست او د تاريخ له طبيعي يون سره په ټکر کې ده او د سردار داؤود کورنۍ ته ښايي چې د دغې چارې واکوالي او د واګو ټـيکه دې د داسې کسانو په لاس کې نه ورکوي چې له دغسې يوې شېبې څخه په ګټه اخيستنې د خپلو لنډ مهالو هيلو او ګټو د لاسته راوړلو د لوڅو پوڅو په لاره کې ناوړه ګټه اخلي .

د افغانستان د لومړني ولسمشر او د هغه د مانديني هډونه دې ولې په هرو مرو توګه په کندهار کې خاورونه و سپارل شي؟ حال دا چې د هيواد نور واکمن مشران لکه ابدالي تيمورشاه ، سردار محمد نادر، سردار عبدالرحمن خان په کابل کې خاورته سپارل شوي دي او په پخوا کې هيڅ چا له دې پوښتنې سره ټکر نه دې کړی چې ولې د هيواد دغه سياسي مشران په کابل (د افغانستان په زړه او د تأريخي او فرهنګي ادلونونو بدلونونو د څرخني په منځټکی) کې خاورو ته سپارل شوي دي. کابل د خپل ټولنيز جوړښت ، فرهنګی ، ژب توکميز او د ملي ګټو د اوبدنګ له اړخه د يوه کوشني افغانستان بڼه لري او دا د ټولو افغانانو ګډ ښار دی. د دغو ټولنيزو توکم رنګو کرښو له کاږلو څخه موخه څه ده؟

سره له دې چې د سردار داؤود او د هغه د خپلوانو د هډونو د ليږد په اړه وروستنۍ پريکړه نه ده خپره شوې خو داسې انګيرل کيږي چې دغه ګام يوازې او په بشپړ ډول يو ګړی او د سياسي ګټه اخيستـنو ډډې له ځان سره نغښتې لري.د افغانستان په ولسي جرګه کې د ولس استازو ته ښايي چې مخکې له مخکې دې د دغه ګام د اوچتولو مخنيوي ته خپل غوږونه بوڅ ونيسي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ولس استازي دې ، د توکميزو ناندريو ټيکه والې ډلې ټپلې او يو ګړي کسان نه پريږدي چې د نن ورځې د سياست د بازار په بيې دې د افغانستان د ملي ګټو او ولس ته د چوپړ پر لارې د تللو کسانو په نامه (چې ځانونه يې د ولس د ګټو په لاره کې ، نه د ډلو ټپلو او يو ګړو کسانولپاره ، له لاسه ورکړي دي) د خپلو شخصي او ټاکنيزو موخو لپاره لوبه وکړي .

سردار محمد داؤود خان هېڅکله داسې وصيت يا سپارښتنه له ځانه نه ده پرې ايښې چې کوم کسان دې د هغه د ښخيدلو د ځای په ټاکنه کې پريکړه وکړي. له شهيد سردار داؤود څخه هېڅ ډول شاهد يا نغوته نه شته چې هغه دې په يوه ځانګړي ولايت پورې تړلی و شميرل شي. د هغې تر څنګ د سردار داؤود خان د ابدي آرامځي د ټاکلو په اړه پريکړه د ارواښاد د کورنۍ د خوښې او د ولسي جرګې د سلا مشورو د چاپيريال کار دی .

کابل د افغانستان د پلازمېنې په توګه ، د سياست او فرهنګ لرغونی منځټکي او له ملي تأريخي نوم څخه برخمن دی ؛ کابل په هر پـَيـر کې د وروی او د ورونـو توکمونو د ترښت او د ګډ سوله ييز ژوند د زانګو په بڼه خپل نوم او دريځ ساتلی دی " .

د نومړي ليکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندې پته و ګورئ :

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2702

۱۰ (۲۰۰۹ زکال منځنې " سه شنبه " د مارچ اولسمه ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د شپاړلسو تنو د غړيو د مړيو هډونه د (کابل) د دارالامان په غونډۍ کې خاورو ته و سپارل شول.

په دې اړوند د نورو ليکنو د لوستلو لپاره لاندنۍ پتې وګورئ:

www.bbc.co.uk/pashto/news/story/2009/03/090318_daudkhan_ceremony.shtml

www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2009/03/090317_ram_daudkhan_funeral.shtml

۱۱ (مخکې له هغې چې د ديارلس سوه او پينځه پينځوسم د کب د مباشتې په پينځمې نېټې [۱۹۷٦ز کال د فبرورۍ د مباشتې ۲٦] د افغانستان د جمهوريت اساسي قانون توشيح شي محمد داؤود په ديارلس سوه او پينځه پينځوسم ل [۱۹۷٦ز] کال کې د ملي غورځنګ (ملي انقلاب) د ګوند بنسټ کښيښود. د دغه ګوند د بنسټ د تګلارې له لومړۍ مادې څخه داسې ښکاري چې د ملي غورځنګ د ګوند بنسټ د ديارلس سوه او دوپينځوسم ل[۱۹۷۳ ز] له کودتا مخکې اينبودل شوی وو. ويل شوي چې د دغې ادعا د زباد لپاره لاسوند نه شته .

د بشپړ متن د لوستلو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.payam-aftab.com/category/print.php?nid=2831

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۱۵ او ۲۱٦ : محمد داؤود چې په ښکاره ډول یې د خیبر له وژنې وروسته ټکان خوړلی وو ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د زور او پیاوړتیا د ښوونې نندارې سخت په خښم کړ. د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د ۲۵ نېټې په ماښام را ډیو افغانستان د گوند د یو شمیر مشرانو لکه نور محمد تره کي او ببرک کارمل د نیولو خبر خپور کړ. په دې لړ کې د خلق د پوځي څانگې مشر حفیظ الله امین په لومړي سرکې په خپل کور کې تر څار لاندې ونیول شو. امین د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د مېاشتې د ۲۵ نېټې له نیمايي شپې نیولې بیا د ۲٦ نېټې تر یولسو بجو پورې ډیر وخت په لاس کې درلود ترڅو د پوځي گام د اوچتولو تابیا ، نقشه او لارښوونه خپل زوی عبدالرحمن ته ورکړې ؛ عبدالرحمن نوموړې لارښونه سیدمحمد گلابزوی ته و رسوله ، گلابزوی د کودتا له اړوندو پازوالو افسرانو سره په اړیکه کې وو .

گلابزوی وايي : � د غوایي د مېاشتې شپږمه د څلنۍ � چهارشنبې � ورځ � ۱۹۷۸ر اپریل ۲٦� د سهار شپږ بجې وې چې د حفیظ الله امین زوی عبدالرحمن زما کور ته راغی او ویې ویل : " شیر آقا � خپل پلار ته یې شیر آقا ویل� کلا بند شوی او تره کي صاحب او نور مشران یې زندان ته اچولي دي. سید محمد ته ووایه چې " ملگرو ته ووايي چې سبا دې انقلاب پیل کړي" ما د وسله وال ځواک گوندي پازوالي په غاړه درلودله ، هماغه ول چې په وسله وال ځواک او ان په نورو قطعو کې چې ما یې پازوالي نه درلودله ولاړم او دغه لارښوونه مې د شپې تر یوې بجې پورې ټولو قطعاتو ته ورسوله ، هم د هوايي او مدافعه هوايي او هم د ځمکنیو ځواکونو قطعاتو ته ولاړم. ډیر باران وَریده. د گوند لارښوونه داسې وه چې : هرڅوک چې سبا خپلو قطعو ته ځي ، انقلاب دې را پیل کړي�.

۱۳ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۲۰ ، ۲۲۱ او ۲۲۲ :� پوځیانو کودتا د بریالیتوب تر بریده ورسوله. خو هغه کسان چې وروسته واکمنان شول چیرې ول ؟ د ۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲٦ نېټه چې د تره کي او کارمل له نیول کیدا یوه ورځ تیره شوې وه ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د گوند د نورومشرانو او فعالینو واښې وانې چې ځانونه یې پټ کړي ول تښتېدلې وې. دغه ډله د کابل په نوي ښار کې راټوله شوې وه تر څو له رامنځته شوي نوي حالت سره د خپل چلند دریځ او څرنگوالی روښانه کړي .

عبدالکریم مېثاق هم په دغه ډله کې وو. هغه وايي : � د " کابل " په نوي ښار کې را ټول شوي وو. په دغه ډله کې زه ، سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، قدوس غوربندی او نور احمد نور وو. موږ د حبیب الله کارگر په کور کې چې د گوند غړی او بکس جوړوونکی وو په هاغه وخت کې راغونډ شوي وو. سترگو مو لارې څارلې چې څه ډول مالومات تر لاسه کیږي. په پای کې مو پریکړه وکړه چې ي له گوند سره اړیکه و نیسو او د گوند له منځه کورني مالومات تر لاسه کړو. له گوند سره مو اړیکه ونیوله. سرور منگل او داؤود رزمیار مو ومونډل. دوی موږ ته خبر راووړ چې څه تیریږي او په ښار کې دننه ترینگلی حالت روان دی. وضع کړکیچنه ده نیول او بندي کېدل پیل شوي دي ؛ موږ چې خپلو کورونو ته خپل کسان ولیږل ، ویل یې چې کورونه کلابند شوي دي. کورونه یې پلټلي ، کتابونه یې له ځان سره وړي ، لنډه دا چې د گوند دغړو د نیولو پلان شوی وو. په دې لړ کې موږ د ځان په اندیښنه کې شوو چې څه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو؟دلته دوې خبرې رامنځته شوې. یو شمیرکسانو وویل چې ځانونه پولیس ته سپارو. خپلو کورونو ته ځو او ځرګنده ده چې هلته پولیسان دي او موږ نیسي. یو شمیر نورو وویل نه ، موږ دا کار نه کوو. په دې ډله کې ما او نور احمد نور وویل چې موږ ځانونه نه سپارو. ځکه چې خبره روښانه ده ، کله چې کورونو ته ولاړ شو ، ټول بندیان کیږو او ګوند پو پنا کیږي. بارق شفیعي ، سلیمان لایق او قدوس غوربندي وویل چې نه ، موږ ځو ، د هغوی د استدلال پر ځرخني دا مانا را تاویدله چې که هر څومره ځانونه پټ کړو دا له قانونه د سرغړاوي مانا ښندي خو که په پټه کې و نیول شو ، زموږ جرمي ډېره درندیږي/...../ .

په پای کې زه او نور د [کابل] په ششدرک کې د رزمیار کورته راغلو او له رزمیاره مو و پوښتل چې څه خبره ده او څوک بندیان شوي دي ؟ هغه وویل چې یوازې سلطانعلي کشتمند او نجیب الله نه دي بندیان شوي او په کوته سنګي [وروسته د میرویس میدان په نامه و نومول شو � ژ] کې د ګوند د یوه غړي په کور کې دي. موږ هغه ته وویل چې دواړه دې دلته راولي. هغوی یې راوستل او په دې سلا مو خبرې کولې چې څه وکړو. د همدغو سلا او خبرو په پای کې مو د ګوند دغړو په تړاو پریکړه وکړه : له دې چې مرکزي کمیټه نشته او ګوندي غونډه نه شي جوړیدلای � د ګوند هر غړی چې چیرې چې دی ، هڅه دې وکړي چې ځان پولیس ته ونه سپاري. دا د غوایي اوومه نیټه وه ، نا څاپه مو د یوې چاودنې د درز غږ تر غوږو شو. موږ رزمیار ته وویل ورځه وروره وګوره چې د باندې څه خبره ده. هغه ولاړ ، څو شېبې وروسته راغی او ویې ویل : والله د دفاع د وزارت د ودانۍ تر مخ یوې شوبلې د دفاع د وزارت پر ودانې اور وکړ. موږ په دې خبرو اترو کې وو چې چا به دا کار کړی وي ، خبرې مو کولې چې د بل درز غږ پورته شو. بیا مو د شوبلو د راتګ غږونه تر غوږو شول. شوبلې د ځرخي پله له خوا د ښار پر لور راخوځېدلې وې. رزمیار ته مو وویل چې دباندې ولاړ شي او نور خبرونه دې راوړي. هغه دباندې ولاړ ، بیرته راغی او ویې ویل چې له ځرخي پله څخه د ښار پر لور شوبلې را خوځېدلې دي او در راډیو پر لور ځي. رزمیار چې دا وویل ، ما وویل چې والله دا زموږ خپل ګوند دی. لنډه دا چې د ماښام اوه بجې شوې ، راډیو ته مو غوږ نیولی وو ، راډیو د ملي اتڼ نغمې خپرولې. له نغمې وروسته د حفیظ الله امین غږپورته شو او ویې ویل چې د سلطنتي کورنۍ تېر ور ټول شو او واکمنې د انقلابي شورى لاس ته ورغلې ده او اوس به قادر او اسلم وطنجار خبرې وکړي ".

۱۴ " (له لیکوال څخه د څو پوښتنو / چند پرسش از نویسنده" د لیکنې یو شمیر برخې : لیکوال انجنیر شیر محمد ساپی / ۲۰۰۹ز کال د جنورۍ پینځلسمه : " د غوایي د اوومې [۱۹۷۸ ز کال د اپریل ۲۷] په ماښام د کابل د سیند تر غاړه د محمود خان د پله په سل مترۍ کې له خپلو دوه وو تنو هملیکو هم اندو ملګرو سره وم ، سترګو مو د اوضاع ځرنګوالی څاره. الوتکې د کابل د سیند له پاسه د ارګ له بمبارۍ وروسته تاویدلې. هیڅکله مو بمب غورځوونکې الوتکې چې ویروونکی غږ یې درلود تر دغې شېبې پورې له دو مره نیږدې نه وې لیدلې. د ماښام تر تیارې پورې د ارګ بمبارد روان وو او وروسته و درید چې بیا تکرار نه شو. پوځي افسرانو چې پوځي خولۍ یې پر سرونو درلودلې د الوتکو له ویرې د هټیو خوا ته تیښته کوله . له هوایي بریدونو وروسته ارګ او ګارد هماغسې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کودتاچیانو په کلابندۍ کې پاتې شو ،تر دغه دمه پینځمې ستنې نه شوای کولای په ارگ کې دننه مقاومت مات کړي .

د " خونړي ماښام " د اتو او نهو بجو تر منځ د کابل � جلال آباد پر سړک د شوبلو یو کتار د ختیځ له لوري راغی. موږ ځوانان د شوبلو له ویرې د سړک له څنډو و تښتېدلو، شوبلې د ارگ پر لور خوځېدلې وې .

د کابل راډیو د خپرونو له پای وروسته د شپې له پلوه پر ټول کابل یوې غملړلې بوږنوړې چوپتیا منگولې ښخې کړې. د شپې دولس بجې وې چې د زغره وال ځواک د یوې شوبلې اور د خونې کړکۍ و لړزولې. دغه ډز په خونه کې بیده کسان له خوبه را پاڅول. هرچا د کړکۍ د ماتیدونکوښیښو له ویرې څخه ځان گوښې کاوه .

د گارد د ډېرې وړې کولو او دارگ د نیولو په موخه د کودتاچیانو وروستنۍ برید د ماشینگڼو او د شوبلو د اور له درَزا سره جوخت تر څو ساعتو دوام وکړ او د زغروالو شوبلو د اور درَزهار تر سهاره اوربدل کېده. د دغو قهرجنو عملیاتو دروندوالي دا هیلې را ژوندۍ کولې چې ښایي د ارگ ملاتړ ته مرستندویه ځواکونه را ورسیږي او له کودتاچیانو سره به ډغرې ووهي .

که د گارد دننه خیانت نه وای شواې ، څرگنده ده چې مقاومت به دوام کړای وای ، د ورځې د روښنایۍ راتگ د بمبارد پر اړتیا ټینگار کاوه. د کودتاچیانو د هرومرو بري شونیوالی له ورایه بریښېده. له دغو وروستنیو عملیاتو څخه سترگې پټول ددغه ناتار د ژور تـَل بله ډډه نندارې ته وړاندې کوي.

زه د ارگ د دوه کیلومترۍ په واټن کې د ششدرک په ختیځې خوا کې لا تراوسه د همغې مرگونې ویرې تر سیورې لاندې استوگنه لرم. د هماغه پـَیر ځوانان لا تر اوسه ژوندي دي او د دغو پیښو شاهدان دي ".

د دغې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و گورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/090100/article_shir_mohammad_sapi.htm

۱۵ (له جنرال خطاب جانباز سره مرکه / ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ ۲۰ ، د ماښام ۷ اوه بجې :

سیاه سنگ : ښاغلی خطاب جانباز! په یوه راغلي لیک کې چې د ۲۰۰۹ ز کال د جنورۍ د شلمې نېټه یې پر تندي لیکل شوې ، داسې لیکل شوي : " په ۱۹۸۸ز کال کې ما د دفاع د وزارت د بهرنیو اړیکو له رئـیس جنرال خطاب جنانباز سره د پخوانۍ پیژندنې پر بنسټ له مزارشریفه د کابل پر لور د ملگرو ملتونو په الوتکه کې یو گډ سفر درلود. هغه ماته د افغانستان د لومړنۍ ولسمشر د شهیدولو د څرنگوالی په اړوند داسې وویل ..." کیدای شي ستاسو له خولې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا څرنگوالی ستاسو له خولې واورم؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال خطاب جـانباز: اجازه راکړئ یو ټکی روښانه کړم چې ما په ۱۹۸۸ز کال کې له مزار شریفه د کابل پر لور هېڅ ډول سفر نه دی کړی. کله چې سفر نه وي شوی ، پاتې خبرې تولې خپله په خپله شنډېږي .

سـیاه سـنګ: آیا تاسو له ښاغلي MZM چې نوم او کورنۍ نوم یې "..... ....." دی، پیژندګلوي لري؟

جنرال جـانباز: زما د نویو او پخوانیو دوستانو په منځ کې په دغه نوم او کورني نامه څوک نه شته.

سـیاه سـنګ: د هغه له پیژندلو یا نه پیژندلو پرته ، آیا تاسو په یاد لرئ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې [۱۹۷۸ ز د ا پریل ۲۸] په سهار د شپږو او اوو بجو په شا او خوا کې چیرې واست او څه مو کول؟

جنرال جـانباز: ډېر ښه مې په یاد دي. د ورځې په هغو شېبو کې زه له قادر � هماغه نامتوقادر� ، د څلورم زغره وال ځواک له افسر تورن امین او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له یو شمیر نورو غړو سره یو ځای د راډیو افغانستان د ودانۍ مخې ته وم .

سـیاه سـنګ: آیا ستاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی یاست؟

جنرال جـانباز: په ډېر ویاړ ویلای شم چې زه نه خلقی یم او نه پرچمی ، خو د افغانستان دخلق ډیموکراتیک ګوند یو غړی وم او یم. که تأریخ بیرته همغو کلونو ته و ګرځي او د خپلې ځوانۍ ځوښ او شور بیرته تر لاسه کړم، بیا به هم په همغې پخوانۍ ګروهنې په همغې لارې ولاړ شم .

سـیاه سـنګ: مخکې له دې چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کیدلو د څرنګوالي سپړلو ته را و ګرځو ښه به دا وي چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومې پیښې په اړه موږته خپل لید لوری وواياست .

جنرال جـانباز: د غوایي د اوومې پېښه که کودتا وبولو ، پاڅون یا بل شی رښتیا دا ده چې " زموږ پرتمین انقلاب " له سترو ناورینونو ، بدترینه نا تار ځپنو او نه سکښنده کیدونکی " جبران نه منونکو " تیر وتنو سره ملګری وو. که یې کودتا و بولم یا انقلاب ، خو په دغه لړ کې (زما په اند د کلماتو یادَول دومره اړین نه دي) دومره سپیڅلي او بیګناه وګړي ووژل شول ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند شریفترینه بچیان له منځه ولاړل او دومره له شرمه ډک جنایات تر سره شول چې هېڅ با وجدانه انسان به له هغو او د هغو له عاملینو څخه سترګې پټې نه شي کړای .

سـیاه سـنګ: آیا دا رښتیا ده چې د ۱۹۷۸ زکال د اپریل په ۲۸ نېټه ببرک کارمل تا سو ته وویل : " له خپلو ټانکونو او زغره والو شوبلو سره د جمهوري ریاست پر لور و درومـئ " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال جـانباز: دغه ادعا له سره تر پایه سمه نه ده. په هاغه ورځ هر ډول پوځي او غیر پوځي بولنه " قومانده " او لاربښوونه د حفیظ الله امین له خوا ورکول کېدله. ببرک کارمل په هغه برخه کې هېڅ ډول ونډه نه درلودله. دا چې ویل شوي ماته کارمل لاربښوونه کوله زما ځواب منفي دی. ببرک کارمل د راډیو په ودانۍ کې دننه وو او زه دباندې وم. نه هغه ماته داسې لاربښوونه کړې او نه مې له هغه څخه دغسې لاربښوونه اوریدلې ده .

سـیاه سـنګ: آیا ستاسو له خولې دغه ویل شوي خبره سمه ده : " په ډېره بېړه لاندې راغلم ، د زغره وال ګاډي او د سرتیرو د غوره کولو سمبالتیا مې و نیوله چې ټول ټال لس دقیقې شوې. امام الدین ته سترګې په لار وم چې د راډیو ټلویزیون د وَ تـَنـګ د دروازې له لارې په خپلې شوبلې کې را ووځي او راشي. له پینځو دقیقو وروسته راته وویل شول چې امام الدین ته په هماغو لومړیو شېبو کې دنده ورکړل شوې وه او خوځېدلی دی. هک پک پاتې شوم چې هغه څنګه په دومره بېړه ځان سمبال کړی او خوځېدلی دی. له دې امله زه هم د ولسمشر د استوګنځي پر لور و خوځېدلم. کله چې د استوګنځي انګړ ته ننوتم او له زغره وال ګاډي څخه نوی پلی شوم چې د ډزو غږونه مې تر غوږو شول ، پر له پسې ډزې وې. په همدغه شېبه کې مې امام الدین ولید چې له خپلو سرتیرو سره راووت او د خپل د یوه لاس مټ یې ټینګ نیولی وو ، ما ورباندې غږ وکړ : " څه دې وکړل؟ ولې ماته سترګې په لار پاتې نه شوې؟ " هغه راته وویل : " ما خپله راکړل شوې دنده تر سره کړه. اوس د ډېرو خبرو وخت نه لرم ، ټپي یم ".

جنرال جـانباز: ما په لومړي سر کې وویل چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه ده. زه د هوایي ځواک انجنیر او هوا پیژندونکی وم او هېڅکله مې له شوبلو او زغره والو سره سر او کار نه درلود. په ډاډ او زغرده ویلای شم او تکراروم چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه دي .

سـیاه سـنګ: په هاغه ورځ مو امام الدین چیرې ولید؟

جنرال جـانباز: ما نه یوازې په هاغه ورځ بلکه د کلونو په اوږدو کې امام الدین نه دی لیدلی. د هغه نوم مې د ګوندي غړو له خولې اوریدلای وو ، د هغه د ټپي کیدلو په اړه هم د دوستانو له لارې خبر شوم. هغه پیښه چې ده دې ګنې لاس کلک نیولی وو او له ما سره یې خبرې کړې وي ، رښتیا نه ده . تاسو کولای شئ د خبرې رښتونواله په خپله له امام الدینه پوښتنه وکړئ. ما امام الدین له ټپي کېدا یو یا یو نیم کال وروسته ، ولید .

سـیاه سـنګ: تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ، ګوندي تګلارې او هېلو ته د یوه پالیاله غړي په توګه ، محمد داؤود ته له کومې سترګې ګورئ ؟

جنرال جـانباز: دا چې د سردار محمد داؤود شخصیت ته د یوه سپیڅلي ، پاک ، هیوادپال او وجدان لرونکي شخصیت په انځور کې کتل کیږي ، په دې هېڅ ډول څوني ځار او شک نه شته. د داؤود خان موأفقین او مخالفین په دې کې په یوه غږ دي. که څوک په خولې و نه شي ویلای خو په زړه کې هرو مرو دا مني چې داؤود خان یو ډېر زړور او توریالی انسان وو. هغه د زړه له کومې غوښتل افغانستان ته چوپړ وکړي. د خپلې کورنۍ یا د یحیی د لمسیو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زوزات په منځ کې د داؤود په څير بل انسان نه ليدل کيږي. د يوې څرګندې سياسي څيرې په توګه د هغه په کار کې تير وتنې ، نيمګړتياوې ، ګرګري " استبداد" او ځښم هم ليدل کيده .

ډاډ لرم چې تأريخ به د نورو سياسي شخصيتونو د سپړنې په څير له داؤود خان سره له ګرج ، کينې ،او رخې سخې پرته يو ناپيلی ، بې پَرې علمي او منطقي چلند وکړي. په دې مانا چې د هغه د چال چلند مثبت او منفي اړخونه ټول به په لاسونده ډول او د زباد او شواهدو پر بنسټ و څيړل شي. تأريخ د بوډۍ د ټال د خيالونو په زانګو او تشو تور وهنو نه ليکل کيږي ؛ که داسې وشي ، هغه تأريخ نه وي يوازې د زړه د غوټو د بړاس ايستل وي .

[][]

) شپږ وېشتمه برخه(

مل کرښې

١٦ (د ٢٠٠٩ز کال د اپريل د مېاشتې په شپاړلسمه نېټه د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" د څيړنې پرله پسې برخو ته صالح محمد ابرار لاندنۍ کرښې را واستولې :

"جنرال امام الدين د افغانستان په وسلوال ځواک کې نامتو سړی دی. هغه ټيټه ونه لري ، هڅاند افسر دی ، امام الدين خلقی دی او د غوايي [١٩٧٨ اپريل] په کودتا کې يې ونډه درلوده .

[د افغانستان پخواني ولسمشر] ډاکټر نجيب الله ما ته وويل : د ١٩٧٨ز کال د پيښو په لړ کې وروسته له هغې چې د محمد داؤود د کار دفتر او استوګنځی او په کابل نور مهم ټکي و نيول شول [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] د مشرتابه او سياسي بيرو غړو د نورو سکالو تر څنګ د محمد داؤود د برخليک د څرنګوالي په اړه خبرې اترې کولې. هغوی پوهيدل ترڅو چې داؤود خان ژوندی وي ، دا ګواښ او ويره شته چې د هغه ساتندويه او ملاتړ کوونکي ځواکونه به بيا په پښو ودريږي ، خو چا نه غوښتل چې د هغه د وژلو په اړه څه ووايي. خبرې اترې تر څو ساعتو و غځېدلې .

د غونډې د خونې دروازه ناڅاپه پرانيستل شوه. امام الدين وسله په لاس او په ټپي مټ وړاندې راغی او غوښتل يې څه ووايي. چا د هغه خبرو ته غوږ ونه نيو. د غونډې له منځه چا غږ پورته کړ او ورته ويې ويل : " څو شيبې وروسته راشه! " خو امام الدين د باندې ونه ووت.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غونډې د برخوالو ترمنځ خبرې بيا تودې شوې ، امام الدين په يوه ډول ځان ميز ته نيږدې کړ او وې ويل : " ما هغه [داؤود] وواژه". امام الدين په خپلې دې خبرې غونډه په چوپتيا کې ډوبه کړه. د غونډې ګډونوالو ژوره سا و ايستله .

نه غواړم د امام الدين پر خبرو شننه وکړم او ټينګار وکړم چې د هغه خبرې تر کومې کچې رښتيا يا درواغ دي. پوښتنه دا ده چې آيا هغه په رښتيا ولسمشر وژلی وو؟ هغو کسانو چې [د هغې ورځې] پيښه يې له نيږدې ليدلې او شاهدان دي داسې وايي : داؤود خان لومړنی ډز پر امام الدين وکړ او امام الدين په ځواب کې د داؤود خان پر لور د اور خوله پرانيستله." "افغانستان: زما وروستی جګـړه" د Makhmut Akhmetovich Gareev ليکنه : ژباړه : محمد طاهر کانۍ/ جرمني ۲۰۰۱ پپ : ۳۷۷ او ۳۷۸ "

ډاکټر محمود احمدويچ ګارييف روسي تأريخپوه او د روسيې د پوځي پوهنو د اکاډيمۍ مشر دی. نوموړی د " پوځ تر ټولو پوه پوځي ستراتيژيست " بلل کيږي ، هغه له ۱۹۸۸ تر ۱۹۹۱ز کال پورې په افغانستان کې د ډاکټر نجيب الله سلاکار وو. جنرال ګارييف په ۱۹۲۳ زکال کې سترګې پر نړۍ و غړولې او ګڼ شمير کتابونه يې پارسي ، پښتو ، انګريزي او څو نورو ژبو ته ژباړل شوي دي .

۱۷ (انجنير شير احد ساپي د ۲۰۰۹ز کال د اپريل په اتلسمه نېټه د " عقاب آريانا/ د آريانا د ګوربت " د مجلې د چلوونکي محمد سرور رڼا ليکنه چې د (جرمني) په مونشن کې خپريږي د دغې ليکنې پرله پسې لړۍ ته را وليږله. د رڼا ليکنه د " کـتاب ګـمشـده يا دزديده شـده دکـتور عـبدالـرحـيم نوين؟/ د عبدالرحيم نوين کتاب ورک شوې يا غلا شوې؟ " تر سر ليک لاندې ده چې د ۲۰۰۹ز کال د اپريل په څلورمه نېټه خپره شوې ده. د دغو يادښتونو په يوه برخه کې داسې راغلي دي :

"د ډاکټر عبدالرحيم نوين د مړي د درنښت لپاره د جنازې په بدرګه کې د ګډون په موخه چې د ګلبدين حکمتيار په مرسته پاکستان ته ليږدول کيده د (جرمني) فرانکفورټ ته تللې وم. هلته مې د ډاکټر نوين زوی ته په ټينګار سلا ورکړه چې د خپل پلار " يادښتونو او د هغه د سترګو د ليدلي حال ليکنو" ته کلکه پاملرنه وکړي. هغه ژمنه وکړه چې نوموړی به ډير ژر چاپ دغه يادښتونه خپاره کړي ، خو کله چې له پاکستانه بيرته را ستون شو وې ويل : " زما د پلار کتاب ورک شوی دی "

د [پوهاند نوين � ژ] دغه " يادښتونه او د سترګو ليدلی حال " څه د باندې د درې سوو پاڼو پرمخ ليکل شوی وو. ما (رڼا) دغه ليکنې له سهاره تر ماښامه ، تر هغې شپې پورې چې ډاکټر نوين به بيرته کورته را ستنيده ، لوستلې./...../ يوه ورځ مې له خپل ګران ، درانده ، او منلي استاد ښاغلي سيد قاسم رشتيا سره خبرې وکړې. هغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وويل : " ډاکتر نوين خپل کتاب ماته هم راليږلی وو. ښه ليکنه يې کړې ده. د هغه د سترګو ليدلی حال د پيښو له رښتونوالي او د پيښو د لړۍ له رښتونو اړخونو سره د ډاډ وړ دي ".

د نومړي کتاب ځينې برخې په لاندې ډول دي:

"په هغو شپبو کې چې د کمونيستانو د جيټ جنګي الوتکو غړزهار او د شوبلو د اورونو ګړزهار د کابل په تشيال په ځانګړې توګه د هغوی د پام وړ په سيمو کې ازانګې خپرولې موږ د لارښود [محمد داؤود] حضور او د هغه د ورور سردار محمد نعيم خان مخې ته ناست وو او د روانو پيښو په اړوند مو خبرې اترې کولې.

د کورنيو چارو وزير قدير ټينګار کاوه چې د کمونيستانو مشران دې د يوې دښـتـنـۍ پانسۍ په ترڅ کې په بيړه پانسي شي ځکه چې د اړو دوړ کچه تر ګواښجنې کچې پورې لوړه شوې ده. که هغوی و ژغورل شي نو د نه منلو ناورينونه به رامنځته شي چې په هغه مهال کې به ژغورنه يې ناشوني وي .

ارواښاد سردار په ډيره ترخه ژبه وويل : " د دغسې يوې بيړنۍ او ناپاژوالې پريکړې په کولو به موږ نه يوازې د افغانستان د ولسونو او پرګنو په سترګو کې بلکه د ټولې نړۍ پروړاندې د جنايتکار په توګه و پيژندل شو، له بله اړخه به د څو تنو هيواد پلورو او پرديو ته د چوپړيانو له نومونو څخه سترې سياسي څيرې جوړې شي".

د کورنيو چارو وزير له خونې دباندې ووت. زه هم څو دقيقې وروسته د اړتيا له مخې له خونې د باندې ووتم. ګورم چې قدير د دالان په يوه ګوټ کې له چا سره د ټيلفون له لارې خبرې کوي. د قدير له لوړه غږه داسې بريښيدل چې ډير په خښم دی. هغه ويل : " په دغو شپبو کې له سردار څخه د امر اخيستل ګران او ان ناشوني دي. زه د کورنيو چارو د وزير په توګه امر کوم چې ټول پانسي کړي. تاسو کولای شـئ زما غږ د آمر په توګه ثبت کړئ. له درتګ سره سم به هم په ليکلې توګه لاسوند دروسپارم. " له څو شپبو وروسته ، نه پوهيږم چې د ټيلفون له بل لوري څخه يې څه واوريدل خو په ډير تراخه او لوړ غږ يې چيغه کړه : " زه امر کوم." او ټيلفون يې په ډير خښم بيرته کښيښود. بيا يې وويل : " ټول هيواد پلوري ، جنايتکار او خاين شوي دي ".

قدير ما ته و کتل او ويې ويل : " دوی په داسې شپبو کې د لارښود " رهبر" امر غواړي! د ولسمشر سترګې په هېله مندۍ د اوضاع ښه والي څاري ، هغه د دفاع د وزير پر تشو خبرو ډاډ کوي چې مرستندويه ځواکونه به دده مرستې ته را ودانګي ، خو پام نه کوي چې د باندې څه روان دي ، څه پيښيږي او کوم لاسونه کار کوي".

ما [نوين] له قدير سره ټوکې درلودلې ، هغه ته مې وويل ! وه د پلار مړي زوا څوک وژنې! د لارښود ځواب به څه وايې ؟ " هغه له ځنډه پرته راته ووايل : " زه هغه ټول جنايتکاران وژنم. غواړم هېواد او ولس له هغه ناورين څخه وژغورم چې را روان دی. سردار دې له هغه وروسته ما پانسي کړي " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مو له سردار نعیم سره د دغو بدمرغیو او د هغو د لاملونو په اړه خبرې کولې. هغه وویل : " زموږ د دوستانو او همکارانو د لاس په لستونو کې مارانو ځالګۍ جوړې کړې وې او د هغوی له ډاډ څخه یې ناوړه ګټه واخیستله. خو په دغو خبرو هغه مهال پوه شولو چې وار له واره تیر وو." په همدغه شېبه کې د کورنیو چارو وزیر په بیړه راغی او له سردار محمد نعیم خان څخه یې و پوښتل : " د فرانسې د سفیر د وړاندیز په اړه مو څه پریکړه کړې ده ؟ "

زه له خبرې خبر نه وم او هغوی ته مې هک پک کتل. وروسته پوه شوم چې که دوی د فرانسې سفارت ته پناه یوسي ، نو ټول به خوندي وي. سردار نعیم وویل : " ورور مې [محمد داؤود] دغه وړاندیز ونه مانه او ویې ویل چې د یوه سر تیري په توګه ماته شرم دی چې د مرګ له منګولو د ځان د ژغورلو لپاره په خپل کور کې یوه بهرني سفارت ته پناه یوسم. زه په زر هاوو ځله مرګ غوره بولم. خو دا یې ومنله د هغه د کورنۍ په ګډون دې نور ټول ولاړ شي . او لاربښوونه یې وکړه چې ټول دې هلته ولاړ شي. د ولسمشر ماندینې هم سفارت ته د پناه غوښتل ونه منل او ویې ویل چې د خپل خاوند په ژوند او مرګ کې شریکه یم. په پای کې ټولو پریکړه وکړه چې په ارګ کې پاتې شي ".

د توپکو ، تومانچو ، شوبلو او د الوتکو د بمبارد ګړزهار ، د سوځیدلو کوکو او بغارو غړونه شېبه په شېبه زیاتیدل او اوریدل کیدل. سردار نعیم غوښتل هغې خونې ته ولاړ شي چې ټول پکې را ټول شوي ول. کله چې له ځایه پاڅید ، یوه مرمۍ یې پر لاس و موښتله. خپل لاس یې ټینګ ونیو او له خونې دباندې ووت .

زما په ګډون ، د مخابراتو وزیر یو شمیر نور وزیران او یوشمیر جنرالان د ودانۍ لاندنۍ یا کښتـَـنـۍ خونې ته ولاړو. موږ هڅه کوله چې ځانونه د نورو له سترګو او مرمیو څخه بچ کړو. مرګځپانې چوپتیا هر چیرې داړې لګولې. یوازې د هغه چا د ګامونو غږ راته چې ورو ورو یې پورته کول ، هغه کسان چې له یو بل سره بونېدل د هغو غږ هم راته .وروسته پوه شوو چې هغوی د همدغې ناورین ځپلې چوپتیا په ترڅ کې غوښتل د مړیو جنازې د باندې وباسي .

پورته راغلم او د سردار نعیم ماندینه مې و لیدله. ما ګومان کاوه چې ټول ژوندي دي. چا وویل : " له دغې میرمنې او د هغې له لمسۍ پرته چې لاندنۍ خونې ته تللې وې ، نور ټول شهیدان شوي دي".

او موږ چې څرګند دښمنان وو ، له میرمن زهره نعیم سره یو ځای د څرخي پله زندان ته و سپارل شوو".

کمونیستانو غوښتل د ډاکټر نوین له خولې چې د وزیرانو د غونډې منشي هم وو ، د خلق او پرچم د مشرانو په اړه د سردار محمد داؤود خان وروستنۍ پریکړه واوري. د ښاغلي نوین په وینا ، په هاغه ورځ نوموړی د وزیرانو په غونډه کې نه وو ، خو کمونیستانو ګومان کاوه چې نوموړی غواړی خبره پټه کړي او حقیقت نه وايي نو ځکه یې تر کلک دباو او ټینګو وهلو ټکولو لاندې ونیو .

"په همغې شېبې کې چې د [افغانستان د ګټو د ساتونکې اداري] [اګسا] مشر اسدالله سروري زما د کینڼ لاس د پینځمې ګوتې نوک ایسته ، او ما سوګند خوړ چې په هاغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې نه وم ، و مې لیدل چې یو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتيرى ناڅاپه په خوني را ننوت او د درنه مار " جلاد " سروري په غوږ کې يې څه وويل. هغوی له خونې دباندې ووتل. سروري له څلورو يا پينځو دقيقو وروسته بيرته راغی او ويې يول : " ته په دې اړه تر سبا پورې ژور سوچ وکړه. د حقيقت له ويلو وروسته له تاسره نور څه نه لرو، پر ته له هغې به ستا لاسونه او پښې نوکان و نه لري. " خو له هماغې ورځې وروسته په دې اړه د پلټنو لړۍ چورلټ و شلېدله ".

۱۸ " (حفيظ الله خالد : د ليکوال د سترګو ليدلی حال : ۲۰۰۸ز کال د اپريل ۲۶ : د مهتر لام بابا په ښار کې د اروابښاد داؤود خان د وروستنې وينا يوه برخه چې د ديارلس سوه او شپږ پينځوسم لمريز کال د کب په مېاشتې کې [۱۹۷۸ز فبروري] يې کړې وه:

لغمان ته د داؤود خان له سفره درې ورځې مخکې د لغمان والي محمد حسن ګرديزي د مهترلام د جامع جومات ترخنګ په يوې څلور څنډيزې ځمکې کې د يوې ودانۍ د جوړولو کار په بيړه پيل کړ او د کار د څارنې ټولې چارې يې په خپله غاړه واخيستلې .

پر نوموړې ځمکې د ودانولو پر چارو د والي ځانګړې پاملرنې د ښاريانو تلوسه را پارولې وه. معما هغه مهال حل شوه کله چې داؤود خان له لغمان څخه د ليدنې پر مهال ، خپله وروستۍ وينا واورَوله .

د هماغې ورځې پر سهار د داؤود خان د راتګ خبر په ټول ښار او ورڅيرمه سيمو کې خپور شو. خلک ټول په هغه ځای کې راټوليدل چې د سردار محمد داؤود د وينا لپاره ځانګړی شوی وو. ورهنګرو او هټيوالو هم خپلې هټۍ ګانې و تړلې او د لغمان له څلورو ګوټونو څخه مهترلام ته راغلل .

داسې ښکاريده چې د ولايت چارواکو او پازوالو د چارو د ښه سمبالښت لپاره اړين چمتووالی نه درلود او ناڅاپه ګير شوي ول. دومره ډير لودسپيکرونه نه ول چې خلک د داؤود خان غږ سم واوري ، له خلکو وغوښتل شول چې لږ نيږدې راشي او خبرې له نيږدې واوري. د دې خبرې په اوريدلو هر چا هڅه کوله چې ځان ستيژ ته نيږدې کړي. دې ته په پاملرنې چې ګډونوال د ښار ورهنګر او د کليوالي ژوند کليوال ول ، هغوی په دغسې غونډو کې د ګډون د نظم او مقرراتو له دود سره آشنايي نه درلوده.

سره له دې چې د امنيتي چارو چارواکو د نظم لپاره هلې ځلې کولې خو بيا هم شور ماشور خپور وو او ويره وه چې داؤود خان به خپله وينا وا نه اورَوي .

لومړی محمد حسن خان مايکروفون را واخيست او ځان يې خلکو ته ور وپيژانده ، وروسته يې له ګډونوالو وغوښتل چې هر څوک دې په خپل ځای کې کرار کښيني. له څو دقيقو وروسته چوپه چوپتيا خپره شوه او داؤود خان خپله وينا پيل کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان لغمان ته د سفر او د سیمې له وګړو سره د کتنې په اړه خپله خوښي څرګنده کړه او له هغو پرمختګونو څخه یې یادونه وکړه چې د جمهوریت د بنسټ ایښودلو په پینځو کلونو کې رامنځته شوي ول. داؤود خان د نوي جمهوریت پر وړاندې روانو مخالفتونو ته هم نغوته وکړه .

داؤود خان د وینا له اورولو وروسته د سراج د کلا (قلعه سراج) له بڼ او مهترلام څخه لیدنه وکړه او ماسپښین د ننګرهار د ولایت پر لور وخوځېد .

په سبا ورځ یې داؤود خان له خپلې مانیدنې سره په لنډ کروزر موټر کې چې ده په خپله چلاوه بیرته لغمان ته راغی ، د هغه پلار د مهترلام بابا د زیارت ترڅنګ ښخ دی ، د خپل پلار قبر ته ولاړ او له هغه وروسته یې د ولایت له نورو سیمو څخه لیدنه وکړه " .

د دغې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.tolafghan.com/home/detail/9784

۱۹ (د ۲۰۰۵ ز کال د اپریل په ۲۴ او د ۲۰۰۶ ز کال د اپریل په ۲٦ نېټو باقي سمندر په رسنیو کې دوه یادښتونه خپاره کړل. سره له دې چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي سپړنه نه ده کړې ، خو د دغو وژنو شا لید ته یو شمیر نغوتې ور نیغې دي.

سمندر په خپلو یادښتونو کې له لاندنیو سرچینو څخه ګټه اخیستې : " از موج تا توفان / له څپې تر توپانه " د جمعه نوع پرور لیکنه ، " رازها افشا میگردند " د ډاکټر شاه زمان وریځ ستانیزي لیکنه ، " سهل انګاري داؤود خان " ډاکټر شاه زمان وریځ ستانیزی ، " خاطرات یک افسر نظامي/ شبهای کابل " جنرال غني عمرزی، " نګاهی په تأریخ حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان " عبدالقدوس غوربندی ، " سقوط افغانستان " عبدالصمد غوث ، ژباړه : پوهندوی محمد یونس طغیان ساکایي او " افغانستان پس از بازګشت سپاهیان شوروي " ژباړه : عزیز آریانفر

د دواړو لیکنو لپاره چې ښايي یو ځل بیا کتنې ، سمونې او خښنم لړونې ته هم اړتیا ولري ، کولای شئ لاندنۍ پتې و ګورئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part2/article284.htm

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part1/article44.htm

۲۰ (یو شمیر لوستونکي " د پسرلني سباوون د ګولیو د باران " له لیکـنـې سرټکونه کوي او ویلي یې دي چې په هر ځای کې مو " محمد داؤود " لیکلي او ښايي دا د افغانستان لومړني ولسمشر ته د سپکاوي یوه نښه وي. لوستونکي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایې چې اوس ان د هغه تراخه ژبي مخالفین هم په خپلو لیکنو کې هماغه منل شوي دودیز نومونه لکه سردار محمد داؤود ، شهید سردار داوود یا لږ تر لږه داؤود خان لیکي.

باید ور غبرگه کړم چې د افغانستان د لومړني ولسمشر نوم ، له هرډول مختاړي او وروستاړي پرته " محمد داؤود " دی. ټاپیست (سیاه سنگ) په خپلو لیکنو او خبرو کې د " محمد داؤود " نوم په همدې ډول غوره بولي. خو د دغې پرله پسې لړۍ په هره برخه کې کله چې د نوروکسانو له لیکنو څخه اخځ اخیستل شوی هغه یې په ټول امانت په هماغې لیکل شوې بڼې لیکلی دی .

په قاموسونو کې ویل شوي چې د سردار نومیزه تړگړ " واژه " پـَهلوي ده چې بنسټ مشر ، د پوځ مشر ، یا د لښکر د یوې برخې یوځي مشر ته ویل کیږي. زه گومان نه کوم چې د یو شمیر قاموسونو دغه ادعا سمه وي. ځکه ویل کیږي چې په پهلوي لیکنو کې د " سردار" نوم - مختاړي هېڅکله نه دی کارَول شوی .

البته دا هم روښانه نه ده چې " سردار " یو گړی نومیزه تړگړ دی یا د " سر + دار/ لرونکي " گډوله ده په بله وینا " سرلرونکی " لکه : زمنیدار، سرمایه دار

یو شمیر تأریخي / فرهنگي لاسوندونه ښیي چې " سردار " ټولنیزه ریښه لري او د لارښود له مانا سره نیږدې والی لري او هم د دې مانا ښندي چې د دغه نوم لرونکی ، په یوه سمبال شوي لښکر یا ډله کې لوړ مخور توب ، دریځ او نوم لري .

دغه نومیزه تړگړ په هندي او مراټهي ژبو کې هم د پاړسي ژبې په څیر کارَول کیږي چې تر ډیرې کچې پوځي رنگ لري. په دې توگه ، " سردار " کیدای شي له " سر لښکر" یا " سپهسالار" سره نیږدې تړاو ولري .

) په هندوستان کې د " سردار" کیدلو له ځانگړتیا وو څخه یوه بیلگه د " جاگیر" د لرلو بېلگه وه. په بله وینا هر سردار " جا گیر دار" هم دی. جاگیر هغې ټوټې ځمکې ته ویل کیږي چې د یوه هیواد پاچا یا واکمن ، سردار ته ورکړې وي. د ځمکې دغه ټوټه کیدای شوای د سردار لپاره د گټو او پانگې سرچینه وای ، خو په دې توپیر چې د هغه له مرگه وروسته د شخصي ځمکو په څیر ځمکه د هغه پاتې وراثینو ته نه ورکول کیده ، داسې ځمکه باید بیرته دولت ته ورکړل شوې وای(.

د ۱۸٦۰ او ۱۹۴۰ ز کلونو په منځ یا د اتیاکالو په اوږدو کې بریتانیا د سرتیرو د راټولولو په موخه د اتراپردیش ، هیماچل پردیش ، هریانه او مهاراشترا پر سیکهـ میشتو سیمو ډیر زور او دباو راووړ ترڅو دغه سیمې تر خپلې ولکې لاندې راولي .

کله چې بریتانوي لښکر پر هند خپله بشپړه ولکه او سوبه خپره کړه د " سردار" نومیزه تړگړ د " س" له زَور څخه د " س " زیر ته راټیټ شو. ښایي دغه بدلون د غرپیژندنې له امله وي ځکه د دغه نوم نیمایي د انگریزي د "سر =

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"Sirله نومتاړي سره چې د (ښاغلي) مانا ښندي نيږدې والی ولري او هم د "سر "Sir = نومتاړی د " مشر اشراف " له مانا سره نيږدې والی لري .

په پخوا وختونو کې يوازې د سيکهانو مشران او لويان او مخَورې کورنۍ " سردار" بلل کيدل. ورپسې د " جي " وروستاړی هم ور وتړل شو چې د ډير درنښت څرگندويه ده ، نن ټول سيکهـ نارينه " سردار جي " بلل کيږي. د وخت په تيريدلو دغه نوميزه ترگړ ، گروهنيزې او ټولنـاورۍ کرښې ماتې کړې او نن سيکهانو ته د " سردار" پر ځای د ښاغلي يا د انگريزي Mister نومتاړي ورکړل شوی دی.

په پاکستان او د افغانستان � پاکستان په همکرښو سيمو کې د " سردار " نوميزه ترگړ ، د هغه د هندي لښکري ځلاندوالي برعکس ، د ژوندانه په ډيريو برخو کې غير پوځې ، توکميزه او ټبرنيزه کارَونه لري. په دغې جغرافيا کې سردار د " ستر ، لارښود ، مخکښ ، پياوړي ، اغيزمن او مخور" په ماناوو د پټهانانو (پښتنو) ، بلوڅانو ، سندهيانو او براهويانو توکميزو مشرانو ته ويل کيږي .

په افغانستان کې د ناڅرگندو لاملونو له امله بارکزيو او محمدزيو ته هم د " سردار" نومتاړی کارول کيږي. دغه هم په خپل وار د پوښتنې وړ ده چې د محمد داؤود ، محمد هاشم ، محمد نعيم او ..... نومونو د " سردار" مختاړي درلودل خو موږ ډير لږ اوريدلي چې چا دې سردار محمد ظاهر شاه ويلي وي.

د " سردار " نوميزه گرتړ نورې بيلابيلې کارَونې هم لري ؛ د بېلگې په توگه په ايران کې د " سترتوب او لوړاوي " مانا ښندي خو په کردستان کې د " عادي" مانا ښندي. د کشمير سدهناتي وگړي د دارني /سدوزي احمدشاه " بابا رحمـة الله عليه � ژ" زوزات د " سردار په نامه يادوي او د هيماليا د غرونو په لمنو کې " سردار" هغو کسانو ته وايي چې په غرونو کې سيلانيانو ته لارښونه کوي. په يو شمير هيوادونو کې د بي بي فاطمې لمسيانو ته سيد او سردار وايي .

د لا زياتو مالوماتو لپاره لاندنۍ پته و گورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Sardar

۲۱ " (د [ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز کال د چنگاښ په شپږويشتمه (۱۹۷۳ ز د جولای ۱۷)] د سهار په اوو بجو د راډيو افغانستان د خپرونو لوی چلنوال له ما وغوښتل چې د قران کريم له تلاوته وروسته څه ډول خپرونه خپره کړم. ما ورته وويل چې : " د اختر او جشن د ښاديو د ورځو په څير د ملي اتڼ نغمې او د ښادۍ سندرې خپرې کړئ." راډيو خپرونې پيل کړې. ضيأ مجيد په بيړه زما څنگ ته راغی او ويې ويل : " د سټډيوگانو امن ونيسـئ چې لارښود " رهبر " را روان دی او دلته را درومي." دا مې لومړي ځل وو چې د لارښود " رهبر" کلمه مې اوريدله ، دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه مې دومره په زړه ښه ونه لګېدله. دا ماته د یوه پور شوی بې ډیله نوم په توګه ښکارېده چې د دغه بوډا او سرخریلي سړي په نامه پسې چا تړلی وي. هرګوره ، هغه څه چې ضیأ وویل هماغسې مې وکړل .

شل باندې اووه بجې وې چې د پرون ورځې سردار او د نن ورځې لارښود " رهبر " چې په ځان کې یې پسرلنی خړ عسکري رنګه پتلون اوکمیس وو له حسن شرق ، ضیأ مجید ، حیدر رسولي او د کودتا له یو شمیر نورو مشرانو سره راډیو ته را ورسیدل ، هغه ته د راډیو په درشل کې زموږ پوځي قطعې سلام وړاندې کړ ، د سلام له منلو وروسته سټډیو ته ولاړ. د راډیو ویاند مهدي ظفر غوښتل ووایي چې دا دی اوس سردار محمد داؤود خپله وینا اَورَوي ، خو هغه وویل : " وروڼو! زما په ګډون نور هیڅ چا ته د سردار نوم مه ورکوئ. په افغانستان کې د سرداری ټغر د تل لپاره ټول شوی دی." مهمدي ظفر له یوه لنډ انانوسه وروسته د خبرو د پیل لړی محمد داؤود ته و سپارله." (اردو وسیاست در سه دهه اخیر افغانستان) لیکنه ستر جنرال محمد نبي عظیمي پ : ۹۰ "

[][]

ریجـاینا (کانادا)

نزدهـم اپریل 2009

د ټیلفونونو شمیرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

ډاګ نښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)اوه وېشتمه برخه(

منن لیک

که د یارانو پیرزوینې او همکارۍ راسره نه وای نو" د پسرلني سباوون د ګولېو د باران" څېړنیزه لیکنه به هم نه وای رامنځته شوې. په دې اړوند غواړم یو په یو له دغو کسانو څخه د زړه له کومې مننه وکړم :

۱ (هغو کسانو چې د دغې پرله پسې لړۍ د لا ښه والي والي لپاره د کار له هماغو لومړیو شېبو څخه د ارزښتمنو مالوماتو له لارې مرسته کړېده : نیلاب سلام ، ادریس زمان ، فریبا آتش ، شکرالله شیون ، احمد پوپل ، عبدالفتاح غفوري ، عبدالرزاق غفوري ، محمد نبی عظیمي ، ډاکتر داؤود جنبش ، عبدالغفار فراهي او خان آقا سعید

۲ (د هغو کسانو نومونه چې له لیکنو یا خبرو څخه یې ګټندویه ګټه اخیستل شوې ده : : ډاکتر ظاهر طنین ، ډاکتر عاصم اکرم، جنرال نذیر کبیر سراج، جنرال محمد نبي عظیمي، الف هارون، حامد، دیپلوم انجنیر کریم عطایي، جنرال امام الدین، محمد آصف آهنګ، ادریس زمان، محمد صدیق فرهنګ ، اکادمیسین دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، عبدالغفار فراهي، خان آقا سعید ، فرهاد لبیب ، محمد اکرام اندیشمند ، سلطان علي کشتمند ، باقی سمندر، رزاق مامون ، شیر ساپی ، عبدالحق مجددي ، ډاکتر فضل الله مجددي ، ډاکتر حسن شرق ، عزیز آریانفر، سمن ، ډاکتر داؤود جنبش ، محمد اقبال وزیری ، اکادمیسین محمداعظم سیستاني ، حفیظ الله خالد ، عبدالجمال باري ، جنرال پادشاه میر، حمید مهمند، محمد آصف صافي ، طارق بزګر، ډاکتر عبدالجلیل زلمی ، غلام رسول باوري ، انجنیر نجیب الله داوري ، ډاکتر حلیم تنویر، عزیزه رزبان ، ملیحه نایاب ، عبدالجبار ثابت ، فقیر محمد ودان ، جنرال خوشحال پیروز صافی ، جنرال خطاب جانباز، جګتورن فضل الرحمان تاجیار، عبالصمد ازهر، جنرال قادر، غوث الدین فایق ، عبدالرحیم شادان ، عبالحمید مبارز، صالح محمد ابرار، Louise Dupree, Frank Clements, Albert Linette, Makhmut Akhmetovich Gareev, Carlotta Gall, and Lalit Kumar Jha

۳ (هغو دوستانو چې د انځورونو ، سي ډي ګانو ، د غږونو اود انځورونو د کسټونو ، mp3او د نورو ارزښتمنو یادګارونو د لیږنې له لارې زموږ کار ته یې ښایست وربخښلی دی : ادریس زمان ، غوث جانباز، ملیحه احراري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

، فریبا آتش ، نیلاب سلام ، عزیزه رزبان ، بتینا ییرشکي ، ژولیا میتینکووا ، ګورګي پتروویچ ایژوف ، شیر ساپي ، محمد حسن ولسمل، ذبیح الله امانیار او منیر کبیر

۴ (هغو ی چې په بل ډول د مرستې لاس را غځولی دی : رحمت آریا ، غوث جانباز ، ژولیا میتینکووا ، یحیا سعدزوي ، ولي باز، ډاکټرمحمد اکرم عثمان، حفیظ الله خالد ، کمال پرواک ، ډاکټر صادق فطرت ناشناس ، ډاکټر لطیف طبیبي ، ډاکټر حمید حامي ، زرین انځور، ډاکټر خوشحال روهی ، نجیب سلطاني ، وحید صمدزي ، ډاکټر شاه محمود چوپان ، کاوه شفق آهنګ ، داکټر محمد انور غریو، عارف ګذرګاه ، ډاکټر عبدالجلیل زلمي ، محمد آصف بره کي ، عبدالمجید راغستاني ، عبدالاحد سرتیپ ، قاضي سید موسی عثمان هستي ، محمد شاه فرهود ، قیس کبیر، زبیر وکیلي ، اسد نجفي ، احسان الله شګیوال ، کریم حقانیار ، طارق بزګر، احمد شاه عبادي ، بشیر مؤمن ، نصیر القاس ، ډ اکټر واسع خاکستر ، انجنیر اسماعیل ، محمد ظاهر ملک بابا ، حمید عمریار، سلطان رضوي ، عبدالله نورزاد ، عارف خزان او کبیر امیر

ځانګړې مننه

۵ (له ډیر منلي او ګران دوست " ع س" څخه ډیر منندوی یم چې د خپلو ارزښتمنو څرګندونو له لارې یې د دغې لړۍ په هره برخه کې ماته لارښوونه کړې او په پای کې یې غوښتي چې نوم یې په دغه لیکنه کې را نه شي .

٦ (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړ پوړو چارواکو او غړو څخه چې د دغې لړۍ په لا ښه والي کې د مرستې جوګه شوي مننه کوم ، هغوی غوښتي چې نومونه یې دلته یاد نه شي .

۷ " (د پسرلني سباوون د ګولیو باران " به هېڅکله د کابل ناتهـ او فـردا له و ویبپاڼو دباندې نه وای وتلای که لاندنیو پوهانو ، څیړونکو او منلو کسانو په نورو ویبپاڼو ، وبلاګونو او چاپي رسنیو کې یادونه نه وای کړې ؛ د دوی څه دباندې اویا پیغامونه ول چې زموږ له انګیرنې دباندې یې د نړۍ په هرګوټ کې ازانګې خپرې کړې .

زبیده تیمور، فرشته حضرتي ، ګوربز خان عطا خیل ، طوطا خیل، مهدي نیک آئین ، درویش نیک اندیش ، درویش دریا دلي، نصیر مهرین ، محمد عمر راوي ، نصرالله زرداد ، بریالي شنوا ، حمید فرهاد ، احسان خوشدل ، فرهاد صحراګشت ، فردوس کاوه ، اوستا کابلي ، سلیمان راوش ، عظیم بابک ، اکه سخي ، خالق کاپیسایي ، اطرافي ، دشنه خراساني ، عمر سنایي ، ګل مکۍ ، متولي رحمکیان ، محب نعیمي ، ولي بګرامیان ، پروانه شاد مهر، صنوبر آریایي ، نعیم البرز، فرید آریانژاد ، فریدون زاده ، فرهاد توانا ، علی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عباسي ، رامین راضي ، هوشنگ احمد ولي ، نسرین سمنګانی ، نسترن آستانه ، سه نقطه ، نورتن ، پویا ، رزمجو ، غزنوي ، نوري ، پري ، احمدي ، سروري ، رویا ، نادر ، وارسته ، پرستو ، مهبانو، زلفیه ، نذیر، هندیه ، خورشید ، بهاره ، خماري او څو تنه نور په پورنیو نومونو .

ناخوالي یا ناسیالي به وای که د دغې لړۍ په تړاو مو د ښکلو لیکنو له پورتنیو لیکوالانو څخه یادونه نه واي کړې .

۸ (مننه له : ایشور داس، عبدالفتاح غفوري، رحیم غفوري، عبیدالله حمیدي، محمد طارق بزرګر، علی امیني، سخیداد هاتف ، اقبال علیشاه دهقانپور، خالد هادي حیدري ، کامران میر هزار، مریم محبوب، زلمی باباکوهي، محمد رئوف مهدیزاده کابلي، او د جاودان، خاوران، شبکه اطلاع رسانی افغانستان، افغان جرمن، افغان_پرس، پندار، بېنوا، موج نو، سایه، هارمونی، نیزار، خمخانه د منلو ویبپاڼو له چلوونکو څخه او په هیواد کې دننه له رسنیو او رسنوالو څخه مننه چې و مې نه شوای کړای نومونه یې دلته راواخلم .

۹ (له ټولو لوستونکو څخه مننه چې د " پسرلني سباوون د ګولېو د باران " لیکنه یې په زغم او مېنه ولوستله .

په پای کې که هرچا د یوه ټکي په کچه دلته مرسته کړې وي ، بیا هم مننه ، که له هغو مننه ونکړو دا به ناسیالي وي .

[][]

ریجاینا (کانادا)

۲۰۰۹ز کال د اپریل ۲۸

ژباړه : رحمت آریا

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library